

EURÓPAI TÜKÖR

A KÜLÜGYMINISZTERIUM FOLYÓIRATA

A TARTALOMBÓL: ■ Martonyi János köszöntője ■ Győri Enikő: Magyar szemeszter Európában ■ Robák Ferenc: A magyar EU-elnökség szervezésének anatómiája ■ Hörcsik Richárd: Az Országgyűlés szerepe az EU-elnökség alatt ■ Urkuti György: Az elnökségi kommunikáció ■ Balatoni Monika: Magyarország Európa közepén. A magyar soros EU-elnökség kulturális értékei

XVI. ÉVFOLYAM 7. SZÁM | 2011. ŐSZ-TÉL

EURÓPAI TÜKÖR

Kiadja a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma.

Felelős kiadó: Wintermantel Péter

A szerkesztőbizottság elnöke: Martonyi János

A szerkesztőbizottság tagjai: Baranyai Gábor, Becsey Zsolt, Dienes-Oehm Egon, Fóris György, Gordos Árpád, Győri Enikő, Iván Gábor, Marján Attila, Ódor Bálint

Főszerkesztő: Trócsányi László

Olvasószerkesztő: Bulyovszky Csilla

A szerkesztőség címe: Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma
1027 Budapest, Nagy Imre tér 4.
Telefon: 458-1475, 458-1361

Az Európai Integrációs Iroda kiadványai hozzáférhetők az Országgyűlési Könyvtárban, valamint a Kormányportálon (www.kormany.hu; Dokumentumok menüpont).

A kiadványcsalád borítón látható emblémája Szutor Zsolt alkotása.

Nyomdai előkészítés: Gyalog János

Nyomdai kivitelezés: Pharma Press Kft.

ISSN 1416-6151

EURÓPAI TÜKÖR

2011/7.

A KÜLÜGYMINISZTERIUM FOLYÓIRATA

Tartalom

MARTONYI JÁNOS köszöntője	3
GYÓRI ENIKŐ: Magyar szemeszter Európában	5
ROBÁK FERENC: A magyar EU-elnökség szervezésének anatómiája	19
HÖRCSIK RICHÁRD: Az Országgyűlés szerepe az EU-elnökség alatt	30
SZÁRAZ KRISZTINA: Több jogot az áldozatoknak! Az Európai Parlament pozitív hatása az emberkereskedelem elleni harcban	41
DR. SOBOR-SZÁVA ZSUZSANNA–VARSÁNYI BALÁZS: A személyek szabad mozgásának rejtett akadályai. Az uniós belső piaci vitarendező szolgáltatás, a SOLVIT tapasztalatai	56
URKUTI GYÖRGY: Az elnökségi kommunikáció	64
BALATONI MONIKA: Magyarország Európa közepén. A magyar soros EU-elnökség kulturális értékei	74
A 2011. évi soros EU-elnökség hatása Magyarországi turizmusára – A Magyar Turizmus Zrt. összefoglalója	84
Hat hónap egy erősebb Európa szolgálatában. Áttekintés az Európai Unió Tanácsának magyar elnökségéről. 2011. január–június.	93

Kedves Olvasó!

Az Európai Tükör most arra vállalkozik, hogy szakmai értékelést adjon a magyar EU-elnökségről, a teljesség igénye nélkül. Mit jelent soros elnöknek lenni? Milyen konkrét, szervezeti-logisztikai kihívásokkal jár ez a feladat? Hogyan kommunikáltunk az elnökségi félévben, hogyan tudtuk párhuzamosan megszólítani a hazai és az európai nyilvánosságot? Ezekre a kérdésekre is választ kap az olvasó a folyóirat jelen számába lapozva. Kiderül, hogy lehetett egyszerre helytálni Budapesten és Brüsszelben, de bepillantást nyerhetünk abba is, hogy milyen plusz feladatokat jelentett az elnökség a Magyar Országgyűlésnek, különös tekintettel az Európai Ügyek Bizottságára.

Az elnökségi félév alatt „testközelből” tapasztalhattam, hogy milyen embert próbáló kihívásokkal jár a Tanács soros elnöki tisztének betöltése. Az elnökséget adó tagállam kormánytisztviselői és politikusai szervezik, irányítják és vezetik le a Tanács üléseit, valamint a különböző munkacsoportok tucatjainak rendszeres üléseit. A brüsszeli és luxembourgi „rutin” eseményeken túl számtalan magas szintű uniós találkozóznak, tanácskozásnak adtunk otthont Magyarországon; a többségüknek Gödöllőn.

Hazánk fél éven keresztül valóban „főszerepet” játszott az Európai Unió jogalkotó intézményének működtetésében, a közös ügyek mindennapos, hatékony kezelésében, valamint az Európai Parlamenttel folytatott intézményközi egyeztetésekben. Tettük ezt az EU napirendjén lévő ügyekben, valamint minden esetben, amikor váratlan, előre nem tervezhető eseményekre kellett reagálni. Úgy igyekeztünk segíteni a megoldások keresését, hogy sem többet, sem kevesebbet ne tegyünk annál, mint amit a szerződések megengednek a mindenkori soros elnökség számára.

Az elnökség vége óta fél év telt el. Ez elegendő ahhoz, hogy megfelelő távolságból lássuk magunkat, és mérleget vonjunk anélkül, hogy a jól végzett munka öröme, az elnökséggel járó szokatlan felelősség megszűnését kísérő megkönnyebbülés elhomályosítaná ítélőképességünket. Az Európai Tükör e száma a fenti szempontoknak megfelelő értékeléseket kínál Önnek, kedves Olvasó. A folyóirat lehetőséget ad arra is, hogy e véleményeket és értékeléseket egybevéssék az elnökség eredményeit bemutató „regiszterrel”.

„Valóban számos szakmai tapasztalattal lettünk gazdagabbak, amit a Külügyminisztérium folyamatosan beépít tevékenységébe, így a 2011 decemberében nyilvánosságra hozott „Magyar külpolitika az uniós elnökség után” című stratégiai dokumentumába is. Ez utóbbi négy részből áll: *Kiindulópontok – külpolitikánk viszonyítási keretei; Ágazati szemlélet – külpolitikánk arcélei; Külpolitikánk térbeli dimenziói – érdekeink és felelősségünk közelebbi és távolabbi térségekben; Munkánk*

szolgáltató jellegének erősítése. Bízom benne, hogy az Európai Tükör egyik soron következő számában a magyar külügyi stratégia kérdéseit is körbejárjuk majd.

MARTONYI JÁNOS

GYÓRI ENIKŐ*

Magyar szemeszter Európában

Hat hónappal az első uniós elnökségünk végét követően sok tettünk már-már történelemnek tűnik: Gesta Praesidentiae Hungarorum. Ráadásul az euróövezet jövőjét meghatározó jelenlegi vitákhoz képest egyes ügyek – amelyek megoldását keresve sokszor éjszakába nyúlóan dolgoztunk – talán kevésbé tűnnek jelentősnek. Mégis. Amikor kint a tornádó tombol, a legokosabb, amit az ember tehet, hogy a pincében keres menedéket. Lehet, hogy a vihar elviszi a tetőt, talán a falakat is megrongálja, de az alapok megmaradnak. Ehhez azonban szilárd alapokra van szükség. Meggyőződésem, hogy nekünk ezekhez az alapokhoz, a már felismert és bevett igazságokhoz kellett és kell a jövőben is ragaszkodnunk – így a félév aprólékos munkája a jelen távlatából is értelmet nyer. A megszerzett tapasztalatok pedig hasznosulnak: a jövőben a szolidaritást, az alapszabadságokat és a közösségi módszert szem előtt tartva kell a munkában részt vennünk, hogy az integráció alapköve ne mozdulhasson el a helyéről.

2011 első feléve minden szempontból kiemelkedő időszaka volt Magyarország és az Európai Unió közös történetének. Első ízben jutottunk föl az Európai Unió parancsnoki hídjára, és ha a Lisszaboni Szerződés értelmében nem is a mi fejkön volt a kapitányi sapka, de mellőzve a presztízs kérdéseket, szorgos első tisztként dolgoztunk, hogy a hajó megfelelő sebességgel és a helyes irányban haladjon. Mindazonáltal az európai hajónak, és rajta a légénységnek igencsak viharos tengeren kellett és kell még mindig helytállnia. Az Európai Unió történetének sokak szerint legsúlyosabb válságát éli. A helyzet komolyságát jól mutatja, hogy a magyar elnökség átadása óta eltelt viszonylag rövid idő alatt is már számos drámai fejleményt éltünk meg és több, az integráció jövőjét alapvetően befolyásoló döntés született – elég, ha csak a közös valuta monetáris lábát kiegészítő tervezett fiskális paktumra gondolunk. Elnökségünk egyik hozadéka, hogy ezeket az eseményeket most más szemmel, számos gyakorlati ta-

pasztalattal gazdagabban figyeljük és értékeljük, és az uniós döntéshozatal szereplői között otthonosan mozogva teszünk meg a szükséges lépéseket. De térjünk vissza 2011 első feléhez.

Sokan és sokszor kérték már tőlem, hogy elvégzett munkánkat értékeljem. Ez a feladat sohasem lehet hálás. Fogalmazzuk hát át: gondolkozzunk, emlékezzünk inkább együtt az Olvasóval. Jelen írással ehhez kívánok fogódzókat, szempontokat javasolni.

A magyar elnökségi félév rendkívül mozgalmas volt. Az Európai Unió eddigre meghozta az első döntéseket a gazdasági válság kezelésére, melyeket végre kellett hajtani. Egy alapvetően nem befogadó hangulatban újra lendületbe kellett hozni a bővítést, hogy a Nyugat-Balkán országai érezzék, érdemes dolgozni. A krízis közepette középpontba kellett állítani a társadalmi befogadást is. Eközben minket sem kíméltek a váratlan események. Magyarország ugyanakkor úgy készült az elnökségre, hogy annak szerepét ambíciózusab-

* A szerző a Külügyminisztérium EU-ügyekért felelős államtitkára.

ban fogta föl, mint a klasszikus mediáció, vagy – divatosabb kifejezéssel – *honest broker*. Inkább a tagállami vélemények célzott „terelgetését” vállaltuk. Nemcsak a legkisebb közös többszöröst kellett megtalálni, hanem a korábban lefektetett irányok mentén biztosítani Európa egységét és előrehaladását is.

A válság ellenére abból a szempontból nem volt nehéz dolgunk, hogy az európai érdekek egybeestek Magyarország érdekeivel. Ez akár közhely is lehetne, hisz hazánk mindig is Európa része volt, most pedig az Unió tagja. Konkrétan azonban azt értem ezalatt, hogy a magyar kormány által a választásokat követően meghatározott programja a tagállamok túlnyomó többségével közös sorskérdésre igyekszik választ találni: hogyan lehet újraindítani a gazdasági növekedést a költségvetési deficit és az államadósság csökkentése mellett? A válság globális, tehát megoldása sem lehetséges nemzeti keretek között. Minthogy Magyarország az európai egységes piacon keresztül kapcsolódik a globális folyamatokhoz, kézenfekvő, hogy mi elsődlegesen ebben a körben keressük a választ. Sorsközösségben vagyunk Európával, jóllehet ez a közösség tagállamok szerint „differenciálható”: a legszorosabb a közép- és kelet-európai tagállamokkal (Ausztriát is természetesen ideértve). Jól felfogott érdekünk volt tehát, hogy a magyar elnökség keményen dolgozzon a választott jelszavunknak megfelelő „erős Európáért”. Mindemellett szerencsés helyzetben is voltunk, mert volt mozgásterünk. Bár a gazdasági és pénzügyi válság már ekkor is tetemes energiát kötött le, a napi tűzoltás még nem vonta el teljesen a döntéshozók (és a közvélemény) figyelmét a szakpolitikák szintjén sorakozó, az Unió kohéziójának és versenyképességének megtartásához szükséges intézkedésekről. Persze ehhez a hangsúlyokat is

megfelelően kellett kijelölnünk. Az „erős Európa” jelszavunkat kiegészítettük az emberi tényező előtérbe helyezésével (*‘strong Europe with a human touch’*). Érvelésünket a tagállamok által is elfogadott Európa 2020 stratégiára építettük, hogy láttassuk: a növekedés motorja az európai népesség, az európai polgárok alkotóereje. A romák és a leszakadó rétegek felzárkóztatása, a makro-regionális együttműködés erősítése, a demográfiai problémák kezelése, de még a bővítés is olyan feladatok, amelyek elvégzésével potenciálisan új munkaerőt, növekedést teremtünk.

Horvát csatlakozás, ellenszélben

Egyik leggyakrabban idézett sikerünk Horvátország csatlakozási tárgyalásainak lezárása. Amikor ezt a célkitűzést felvettük a magyar elnökség prioritásai közé, senki nem fogadott volna nagy tétben, hogy sikerül meg is valósítanunk. Bár a belga elnökség mindent megtett annak érdekében, hogy az Európai Tanács 2010-es bővítési következtetései kiegyensúlyozottak legyenek, az Európai Unióban 2011 első felében közel sem volt bővítésbarát hangulat, sőt – ahogy a magyar miniszterelnök egyszer fogalmazott – „drámai” volt a helyzet. A 2004-es nagy, tízes bővítési kör óta a tagállamok gondolataiban ott él az „új” és a „rég” tagállamok közötti mentális határvonal, amire a 2007-ben belépett Románia és Bulgária schengeni csatlakozásának megoldatlansága ékes – vagy inkább éktelen – bizonyíték. Lépten-nyomon emlékeztetni kell rá, hogy a gazdasági válság még mélyebb lenne az elmúlt évek bővítési folyamata nélkül, és hogy a Nyugat-Balkán integrálására nem teherként, hanem lehetőségként kell tekinteni. (*Sikorski* lengyel külügyminiszter a Financial Times címlapjának fő helyére

került, amikor november 28-i berlini beszédében Németország és a „régí” tagállamok orra alá dörgölte az előző keleti bővítést fényesen igazoló külkereskedelmi adatokat.)

Rengeteg időt fordítottunk arra, hogy a Bizottságot és a tagállamokat győzködjük – a kormányfőtől egészen a szakértői szintig – Horvátország felkészültségéről és egyértelmű európai identitásáról. De Zágrábot is ösztökélnünk kellett: végezze el a hátralévő feladatokat, és így ragadja meg a történelmi pillanatot, amely nem biztos, hogy egyhamar visszatér. (A tagjelöltnek a látszatra is adnia kell, miközben a vonakodó tagállamok újabb és újabb követelésekkel állhatnak elő még az utolsó pillanatban is.¹) Végül az Európai Unió 2011 júniusában elismerte Zágráb felkészültségét, értékelte és eredményesnek ítélte a tagsági feltételek teljesítése érdekében tett erőfeszítéseit, és eldöntötte, hogy 28. tagállamként felveszi Horvátországot az Unióba. A lépés bátorító üzenetet küld az egész nyugat-balkáni régiónak². Meggyőződés szerint ennek köszönhető, hogy a jelenlegi gazdasági körülmények között egyáltalán folyt érdemi vita – 2011 második felében bővítésről, még ha a lendület megtörni látszik is³.

Nyugodtan kimondhatjuk: merészség volt a horvát tárgyalászárás határidejeként a magyar elnökség végét megjelölni. Ha azonban nem rögzítettük volna ilyen egyértelműen ezt a célt az elején, biztosan nem is értük volna el. Olyannyira bíztunk a sikerben, hogy az elnökség alatt a gödöllői kastélyban, később pedig az Európai Parlamentben elhelyezett herendi óriásvázán a 27 tagállamé mellett a horvát himnusz első sora is szerepel. Egy brüsszeli csúcstalálkozón még Orbán Viktor miniszterelnök is megjegyezte, hogy nagyon jó ötlet volt a zágrábi nagykövetünket az EU mellé delegált állandó képviselőt élére kinevezni. Hozzá kell tenni, hogy Zágrábban az addigi állandó képviselőnk vette át a nagykövetségi helyet. A személyes kapcsolathálók számos alkalommal segítettek abban, hogy a tárgyalásokat átlendítsük egy-egy nehezebb szakaszon. Azt az Európai Bizottság elnöke, *José Manuel Barroso* és az Európai Tanács feje, *Herman Van Rompuy* is elismerte, hogy a horvát tárgyalászárás nem sikerült volna, ha a magyar elnökség nem jár közben mindenhol és minden olyan pillanatban, ahol és amikor arra szükség volt. A magam részéről számos egyeztetés folyamán hangsúlyoztam a horvát partnereknek, hogy a tagállam-

1 A csatlakozási tárgyalások célja mindig annak biztosítása, hogy a tagjelölt átvegye és alkalmazza a közösségi vívmányokat. A probléma az *acquis communautaire* által le nem fedett területeken, a politikai kritériumok világában jelentkezik. A tagjelöltnek független igazságszolgáltatással kell rendelkeznie. De hány új bírót kell ehhez kinevezni, vagy régít lecserélni? Hány háborús bűnöst kell még elfogniuk a horvát hatóságoknak? Bárki mondhatta, hogy még többet.

2 Habár Horvátország – a maga összetett kulturális örökségével – nem feltétlenül e régió részeként határozza meg magát. Iván Gábor zágrábi nagykövetünk szerint három Horvátország van: egy közép-európai, egy balkáni szláv és egy adriai-mediterrán, az egykori Dalmácia.

3 Aggasztó, hogy még mindig vannak olyan tagállamok, amelyek nem ismerik fel, mennyire fontos a pozitív kondicionalitás alapelveinek következetes alkalmazása. A magyar miniszterelnök az Európai Tanács 2011. decemberi ülésén nagyon határozottan képviselte azt az álláspontot, hogy Szerbia teljesítette a korábban neki szabott feltételeket, ezért meg kell kapnia a tagjelölti státust, illetve, hogy Montenegró megérett a tárgyaláskezdésre. Ennek a fellépésnek köszönhető, hogy az állam- és kormányfők nem bizonytalan időre, hanem „csak” 2012 márciusáig, ill. Montenegró esetében júniusig halasztották a döntést.

mok árgus szemekkel figyelik a horvát teljesítményt, és még a látszatra is nagyon adjanak.

A horvát tárgyalászárás tehát olyan cél volt, amelyre Magyarország az Unióval közös érdekeként tekintett, de erről az érdekközösségről meg kellett győznie a többieket. Az eredményt a tagállamokat és a Bizottságot – *Martonyi János* szavai szerint – „jó pásztorként” (*diligent shepherd*) terelgetve értük el.

Románia és Bulgária felkészültségének elismerése

Hasonlóan zátonyokkal telt vizeken kellett eveznünk Románia és Bulgária schengeni csatlakozása kapcsán. Gyakorlatilag már 2010 végén, a német és a francia belügyminiszter közös, a két ország csatlakozását elutasító levelének megjelenésekor egyértelmű volt, hogy nem fogunk partot érni. Sikerült ugyanakkor elkerülni a hajótörést. A dilemma röviden így volt összefoglalható: mit kezdünk azzal, ha a Szerződésekben és a másodlagos jogban meghatározott tartalmi és eljárási feltételeket szakmai és jogi értelemben teljesítő két tagállam csatlakozásával szemben egyes tagállamok politikai ellenvetést tesznek, és ezzel megakadályozzák a felvételükhöz szükséges konszenzus kialakítását a Tanácsban? Konkrétan: Franciaország és Németország – majd a hozzájuk csatlakozó más tagállamok is – a két tagállam csatlakozás utáni „utánkövetése”⁴ során, tehát egy másik eljárásban észlelt problémák megoldásától tették függővé hozzájárulásukat.

Végül júniusra eljutottunk oda, hogy a belügyminiszterek egyhangúlag elismerjék: Bulgária és Románia jogi értelemben felkészült a schengeni tagságra. A tagállamok ezzel lezárták a két ország felkészültségének ellenőrzését, és megállapodtak, hogy a nyitás technikai részleteiről szeptember végéig döntést hoznak. A folyamatokat belülről ismerőként, elnökségünk utolsó napján nem voltam elégedetlen: határozott francia és német elzárkózás ellenére Bulgária és Románia felkészültségéről „papírt adtak” a huszonhetek. Kívülről nézve érthetően elmaradtunk az elvárásoktól, különösen – és ez egész Európa kudarca –, hogy az ígértekkel szemben szeptemberben is elmaradt az áttörés, nincs megállapodás a határok megnyitásának technikai részleteiről, ami egyértelműen néhány tagállam válságba kapaszkodó időhúzási taktikájának következménye. Az Európai Uniónak a jelenlegi helyzetben még a szokásosnál is következetesebbnek és szolidárisabbnak kellene lennie. A szolidaritásra akkor van a legnagyobb szükség, amikor a legkevesebb akad belőle: válság idején, és nemcsak altruista, hanem stratégiai megfontolásokból is. A belső és a külső szolidaritás hiánya közép- és hosszú távon az Európai Unió hitelességét teheti kockára.

A déli szomszédságban zajló folyamatok nyomán kialakult migrációs problémák sem kedveztek az ügynek, és sok tagállamot megkísértettek, hogy a schengeni rendszer eredményeit leépítsék, hogy a belső határellenőrzést újra – legalábbis részben – helyreállítsák. A konfliktust végül sikerült megfelelő mederbe terelni azáltal, hogy napirendre került a schengeni

4 Cooperation and Verification Mechanism. Bulgária és Románia volt a két első – és vélhetőleg utolsó – új tagállam, amelyet a Bizottság és a tagállamok a csatlakozás után is megfigyelés alatt tartanak, és a közösségi vívmányoknak, valamint a politikai kritériumoknak történő megfelelésükről rendszeres jelentéseket készítenek, ill. fogadnak el.

rendszer átfogó reformja. A magyar elnökség végig egyértelmű volt a tekintetben, hogy a belső határelenőrzés visszaállítása csak minden egyéb, a közös külső határelenőrzést megerősítő lépés eredménytelensége esetén, meghatározott feltételek mellett és körben legyen lehetséges. A Bizottság a schengeni reformot az integrált határelenőrzés teljes közösségiesítésére szolgáló alkalomnak tekintette, és olyan tervezettel állt elő, amelyben a belső határelenőrzés visszaállítására maga tehetne javaslatot. A tagállamok többsége – köztük hazánk – egyelőre nincs kész ennek a nemzeti hatáskörnek a közösbe adására. Itt azonban fontos a negatívum eredményt is hangsúlyozni: úgy tűnik, sikerült leszelnelni az egyik legalapvetőbb uniós vívmány, a belső határok ellenőrzésmentes átjárhatóságát kikezdő törekvéseket. (Az új dán kormány is visszavonta elődjének vitatott intézkedését, azaz a fokozott ellenőrzést a dán-német határon.)

Felkészülni a váratlanra

Az elnökségen már átesett tagállamok örökzöld tanácsa, hogy a váratlan helyzetek kezelésére fel kell készülni. Hogy ez hogyan lehetséges, arra nincs recept. A mi módszerünk a rugalmas, és ezáltal gyors egyeztetési mechanizmusokon és a jó személyes kapcsolatokon alapult. Az elnökségünk alatt a döntéshozatal legmagasabb fóruma a rendszeresen üléselő EU-elnökségi operatív értekezlet, a „szituációs szoba”⁵ volt, amelyet az eredeti angolszász fogalommal („*situation-room*”) szemben nemcsak válságkezelés-

re használtunk, hanem minden olyan ügy egyeztetésére, amely prompt megoldást és egységes kommunikációt igényelt. Ezekben a reggeli videokonferenciákon részt vett a külügyminiszter, a miniszterelnök európai főtanácsadója, a Külügyminisztérium adott témában érintett főosztályainak vezetői, a brüsszeli állandó képviselőtünk vezetője, a szövivők és jómagam. Ennek volt köszönhető, hogy több tagállami és uniós vezetőtől beszébelhettük az elismerést: a magyar elnökség minden kérdésben azonos hangon szólalt meg, mindegy, hogy a brüsszeli képviselőhöz vagy Budapesthez fordultak, akár politikusi, akár szakértői szinten.

Mindez persze nem működött volna felkészült elnökségi stáb nélkül, illetve, ha nem tudjuk kialakítani a személyes kapcsolatot egyfelől az elnökség, másfelől az uniós intézmények és tagállamok vezetői között. Megtanultuk, mikor milyen szinten, kivel és hogyan kell egyeztetni. A tanácsuléseken minden véleményt meg kell hallgatni, de azokat megfelelően kell szintetizálni, hogy a lényeg nehegy elvesszen (ne felejtsük el, hogy napirendi pontonként 27 hozzászólás adódhat minden ülésen). Az éles helyzetekben röviden, a fő üzeneteket elhelyezve kell nyilatkozni, legyen az egy folyosói eszmecsere, egy vészhelyzet miatti telefonhívás, vagy éppen egy interjú; az uniós pörgésben nem szeretik, ha valaki sokat, viszont értékelik, ha egyenesen beszél. Akár a miniszterelnök is felemelte a telefont, de csak akkor, ha arra tényleg szükség volt (pl. a horvát ügyben). Szerencsére az Európai Unió beépített sűgőgépet is működtet:

⁵ Így hívják azt a helyiséget, ahol az Egyesült Államok elnöke egyeztet tanácsadóival válsághelyzetekben, de a kifejezés az Európai Külügyi Szolgálat felállása óta már a brüsszeli körökben is honos; így nekünk is volt „válságtermünk”.

sokat köszönhetünk a Tanács Főtitkársága, a Bizottság, vagy éppen Herman Van Rompuy kabinetje tanácsainak is. Szükséghelyzetből pedig nem volt hiány: az arab tavasz eseményei, valamint a Japánban történt atombaleset ugyanúgy gyors cselekvést és határozottságot követeltek, mint a kólijárvány kitörése. Igaz ez még akkor is, ha egyébként tudjuk: a legtöbb alkalmat a látványos válságkezelésre, de a nemzetközi blamázsra is az a közös kül- és biztonságpolitika szolgáltatója, amely immár a főképvisező, jelenleg *Catherine Ashton* bárónő felelősségébe tartozik. Csak hogy minden uniós külügynek megvan a belső szakpolitikai vetülete, amelylyel már az elnökségnek van dolga: az észak-afrikai forradalmakhoz hozzátartozott a bukóban lévő diktátorok elleni szankciók bevezetése és a menekültek ügye; a szökőár és Fukusima nyomában az európai atomerőművekre elrendelt túrrespróbák és szintén humanitárius intervenció járt. Ezeket viszont a Bizottság az általunk elnökölt Tanáccsal együtt kezelte.

Segítettük a főképvisezőt minden lehetséges eszközzel. A tripoli nagykövetségünk nemcsak hogy képviselte az Európai Uniót és annak egyre több tagállamát (és az Egyesült Államokat) a bukóban lévő Kadhafi-rezsim mellett, hanem szervezte mind a Líbiában rekedt uniós polgárok, mind harmadik országbeli polgárok evakuálását is.

Az elnökség rugalmasságának köszönhetően sikerült megelőznünk a fölösleges botrányokat is. A kólibaktériummal kapcsolatos pánikra (spanyol uborkaválság) talán a legtöbben már nem is emlékeznek, miután a szükséges egyeztetések gyors lebonyolítása után sikerült

megnyugtatóan kezelni a problémát. A déli szomszédságból megindult menekültfolyam miatt kialakult hangulat csillapítása érdekében gyors egymásutánban háromszor is összehívtuk a Bel- és Igazságügyi Tanács ülést, illetve a helyszínen tájékozódunk a menekültek helyzetéről. A kedélyek megnyugtatósa nélkül Románia és Bulgária schengeni csatlakozása terén még e két tagállam felkészültségének kimondásáig sem jutottunk volna el.

Gazdaságirányítási viták: az elnökségi munka tükré

A 2008 óta egyre súlyosbodó gazdasági helyzetre adandó válaszok kialakítása az elmúlt években folyamatosan zajlott. Bár a vita elsősorban az Európai Tanács szintjén folyt, és Portugália áprilisi csaknem bedőlése is főképp az eurózónának okozott fejtörést, a ránk háruló feladatokat ezekkel az intézményekkel szoros együttműködésben láttuk el. A portugál bejelentés például közvetlenül az Ecofin⁶ Gödöllőn zajló informális ülése előtt történt, így az egyeztetések nagy részében részt kellett vállalnunk. *Matolcsy György* nemzetgazdasági miniszter pedig az elnökség egész ideje alatt szoros kapcsolatban állt az Eurócsoport és a Portugáliáért felelős IMF-delegáció vezetőivel.

Az Európai Tanács 2010 márciusában elfogadott átfogó válságkezelési tervnek meghatározott részéért – az európai gazdaságirányítási reform alapjának tekintett, hat jogszabálytervezetből álló (ezért *six-pack* beceneven futó) gazdaságirányítási jogszabálycsomag elfogadásáért, valamint a tagállami gazdaságpoli-

6 A gazdasági és pénzügyminiszterek tanácsi formációja.

titkák tervezésének összehangolását és a versenyképességi célok teljesülését biztosítani hivatott első európai szemeszter precedensértékű lebonyolításáért – ugyanakkor egyedül az elnökség volt felelős.

Az első európai szemeszter esetén a valódi kihívást nem az eltérő tagállami vélemények jelentették, sokkal inkább a szigorú menetrendet kellett tartani, és megfelelő ösztönzőket alkalmazni, hogy azt a tagállamok is kövessék. Az Európai Bizottság januárban bemutatott növekedési jelentését a Tanács szinte minden formációjában napirendre kellett venni, hogy az Európai Tanács tavaszi ülésén e viták alapján meghatározhassa a gazdaságpolitikai irányokat, és a tagállamok benyújthassák stabilitási és növekedési, illetve nemzeti reformprogramjukat. Téves lenne hát azt gondolni, hogy elegendő, ha az elnökség mintegy titkári feladatokat lát el; igen fontos, hogy a tagállamokat a közös cél elérésére ösztökélje. A magyar elnökség precíz ütemben végezte, hajtotta végre az európai szemeszterhez kapcsolódó feladatokat, ami a jövő európai fél éve szemponyjából mintaadó lesz.

Sokkal aktívabban kellett a tagállami véleményekre koncentrálni a hatos gazdaságirányítási csomag ügyében — ráadásul válságtempóban, hat hónap alatt kellett megállapodást elérni: először a 27 tagállam kormányainak egymás között, az Ecofinban. A kompromisszumkeresésnek ezen a fokon már nagyon fontos a személyes kapcsolatok alkímiaja. A főszerepet itt a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára, *Kármán András* játszotta, aki a témával foglalkozó munkacsoport vezetőjeként elképesztő gyorsasággal, már 2011 márciusára megszerezte a közös nevezőhöz

szükséges politikai támogatást, és a gazdasági és pénzügyminiszterek március 15-én be is jelentették a megállapodást. A nemzeti ünnepünk így – igaz, örömteli kimenetellel – Brüsszelben telt. A soros elnökség szerepe azonban itt nem ért véget. A hat jogszabálytervezetből ugyanis négy együttdöntési eljárás hatálya alá esett, ami azt jelentette, hogy immár közös tanácsi álláspont képviselőként tárgyalni és egyetértésre kellett (volna) jutni az Európai Parlamenttel (EP) is.

Az elnökségi szerepfelfogásunk másik fontos vonásának, a miniszterelnök által 2011. januárban meghirdetett „parlamentbarát elnökségnek” is jelentős szerepe volt abban a bravúrban, hogy sikerült az Európai Parlamenttel zajló tárgyalások során a benyújtott 2029 parlamenti módosító javaslatot – alig két hónap alatt – lényegében egyetlen problémára csökkenteni. Az EP-t a korábbi gyakorlatnál jobban bevontuk a tanácsi munkába. Az elnökség minden plenáris ülésen jelen volt és beszámolt a végzett munkáról. Legtöbbször magam álltam a képviselők elé. Egy-egy felszólalás hangsúlyának elhelyezésében, de még inkább a háttérben zajló egyeztetéseken sokat számítottak EP-képviselői tapasztalataim és ismeretségeim. „Parlamentbarátságunk” még akkor is kifizetődő volt, ha végül az egyik legfőbb célunknak tartott hatos csomag ügyében az EP által a cél egyenes előtt elhajtott banánhéjon csúsztunk el. A júniusra maradt nyitott kérdés egyrészt olyan alapvető filozófiai problémának bizonyult, hogy az elnökség minden erőfeszítése, az utolsó napok kompromisszumos javaslatai sem voltak elegendőek ahhoz, hogy ebben a kérdésben megállapodás szülessen. A Stabilitási és Növekedési Paktum preventív ágá-

hoz kapcsolódó szavazási mechanizmus EP által áhitott formájához egy korábbi francia-német megállapodást kellett volna ugyanis felrúgni⁷. Másrészt látni kell, hogy számos más kérdéshez a parlamenti raportörök, képviselők sokkal nyitottabban viszonyultak, látva, hogy a magyar elnökség partnerként, és nem kérekkötökként tekint rájuk⁸. A gólt tehát nem rúgtuk be, de gólpaszt adtunk a lengyel elnökségnek. *Ollie Rehn* szerint Kármán András így is Schuman-díjat érdemelne⁹.

A megoldás hiányához hozzájárult, hogy a *lisszaboni rendszerben* az elnökség hatásköre éppen azokon a területeken csökkent, ahol az integráció alapkérdéseit hatékonyan kezelni lehet. Így például az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 136. cikkének az ún. európai stabilitási mechanizmus (European Stability Mechanism, ESM) létrehozásához szükséges módosítását, amelyet a tagállamok állam- és kormányfői egyszerűsített eljárásban 2010 decemberében fogadtak el, nem a belga soros elnökség, hanem Van Rompuy vezényelte le. Az Európai Parlament 2011 márciusában adta – vonakodva – hozzájárulását, és az ott folyó sokszor keserű vita erősen hatott a hatos jogszabálycsomagot övező légkörre. Ránk e téren a kedélyek csillapításának feladata hárult.

A hasonló akadályok áttörése politikai akarat és idő függvénye, de a legfelsőbb

politikai akaratot képviselő Európai Tanács vezetése az állandó elnök kezébe került, a soros elnökség ideje pedig percre pontosan hat hónap elteltével lejár. Minden elnökségnek van olyan ügye, ahol a munka gyümölcse csak később érik be, és azt a *következő elnökség szakíthatja le*. Ahogy Horvátország csatlakozási szerződését a lengyel elnökség alatt írták alá, az előttünk soros elnökségek által kidolgozott dossziék (például az európai polgári jogszabály-kezdeményezési jogról szóló megállapodás) formális lezárása már nekünk jutott. Az már a jelenlegi tektonikus mozgások elképesztő játéka, hogy a lassú döntéshozataláért gyakran pellengérré állított Unió elnökségünk vége óta nemcsak befejezte a munkát az általunk 99 százalékosra elkészített hatos csomaggal, és nem pusztán két újabb javaslatlatt bővítette azt, hanem már arról vitázik, hogyan hozza létre a valutaunió fiskális pillérét – akár a tagállamok teljes köre nélkül. A mostanra kialakult, percenkénti útelágazások által tagolt, kusza helyzetben az elnökség szerepe visszaszorult. A politikai munka inkább az Európai Tanács szintjén, vagy éppen Berlinben és Párizsban zajlik.

Beindítani a növekedés motorját

Unalomig ismételt közhely, hogy az elnökségi munka jelentős része az Európai

7 Németország a stabilitási mechanizmus támogatásáért cserébe ugyanis kevesebb automatizmust ígért a szankciós mechanizmusokban Franciaországnak. Márpedig az EP által kért „fordított minősített többség” lényege éppen ez: a Bizottság által javasolt büntető intézkedés leszavazásához a Tanács kétharmados többsége szükséges.

8 A tagállami kormányok részben mai tudnak mit kezdeni a közvetlenül választott Európai Parlamenttel, amely más logika szerint működik, mint a nemzeti törvényhozások.

9 Rehn ezt a magyar elnökség idején a hatos csomagról rendezett egyik utolsó trilóguson mondta. (Trilógus: az EP, a soros elnökség által képviselt Tanács és a Bizottság hármas egyeztető fóruma valamely vitás jogszabálytervezetről.)

Unió napirendjén szereplő feladatok ellátása. Mindig van azonban lehetőség arra, hogy a soros elnökséget adó tagállam számára fontos témák is megjelenjenek bizonyos mértékig. Nem lett volna értelme azonban olyan kérdést felvetni, amely csak nekünk, vagy csak a tagállamok egy kisebb csoportjának fontos. Olyan problémákat akartunk a tárgyalásztalra tenni, amelyek megoldása mindenki érdeke, illetve amelyek kezelése nélkül elképzelhetetlen a fenntartható európai növekedés, mégis elhanyagoljuk.

Az Európai Unió úgy akar a világ legversenyképesebb térsége lenni, hogy közben a népessége csökken, és a demográfiai mutatókban, illetve a munkaerőpiacon jelentős torzulások alakulnak ki. Fontosnak láttuk a tagállamok vezetőiben tudatosítani, hogy mindezzel teljesíthetetlen elvárásokkal állítják szembe Európát. A demográfiai mutatók javításért folytatott küzdelem jelentőségét a magyar miniszterelnök személyes jelenlétével kívánta aláhúzni a családugyi és demográfiai miniszterek 2011. április 1-jei informális találkozásán. Szembesítette a minisztereket a drasztikus számokkal: az Európai Unió 65 százalékos foglalkoztatási mutatója mellett az Egyesült Államok 75 és Kína 85 százalékos rátája áll. 2050-re az EU-ban a 14 éven aluliak létszáma a mai 100 millióról 66 millióra csökken, a munkaképes korúak száma 331 millió helyett 268 millió lesz, miközben a 65 éven felüliek aránya a mai 17 százalékról 31 százalékra emelkedik. Az üzenet akkor nyitott fülekre talált, de – mivel a kérdés nem tartozik uniós hatáskörbe – fontos, hogy a lengyel elnökség is magáénak érezte a kérdést, és a szociális miniszterek informális ülésének napirendjére vette a második félévben.

A magyar elnökség kiemelkedő eredményének tartom, hogy sikerült a tagállami romaintegrációs stratégiáknak uniós keretet elfogadni. A horvát csatlakozási tárgyalások lezárásához hasonlóan ez is egy olyan célunk volt, melyről sokan és sokszor próbáltak lebeszélni. Nekünk azonban meggyőződésünk volt, különösen a franciaországi romák 2010 nyarán történt kitoloncolása után, hogy azokat az országokat, amelyek előtt a probléma mélysége és sokrétősége még esetleg rejtve maradt, szembesíteni kell a szomorú valósággal. Világossá kellett tenni, hogy európai problémáról van szó: a tagállamok nagy részében él roma kisebbség, egy másik részét pedig célországul választják a jobb élet reményében elvándorlók. Leszögeztük, hogy a tagállamok közötti szabad mozgás uniós alapelv, szabadság, amelyet tiszteletben kell tartani. Ezért közös, mélyreható megoldásokat kell sürgősen kidolgozni a romák gondjaira. Nem beszélve arról, hogy a tagállamokban élő 10–12 millió, nagyrészt mélyszegénységben és ki-rekesztettségben élő roma gazdasági aktivizálása az európai jóléti rendszerek fenntartásához is jelentősen hozzájárulna. A tagállamokat erről meggyőzni nem volt egyszerű. Jól alátámasztott érveléssel és az Európai Parlament, azon belül is *Járóka Livia* EP-képviselőtől kapott hathatós segítséggel azonban elértük, hogy a tagállamok kötelezettséget vállaljanak saját romaintegrációs stratégiáik kidolgozására. Ez az első olyan uniós dokumentum, amely nemcsak kihívást, hanem lehetőséget is lát a roma közösségben, rájuk mint a növekedéshez fontos erőforrásra tekint. Az Európai Tanács júniusi ülésén a tagállamok megerősítették a keret-

stratégiát¹⁰, amely alapján 2011. december 2-án Magyarország már be is nyújtotta saját felzárkóztatási programját. Nagyon remélem, hogy a többi tagállam is időben, még újév előtt be-terjeszti a Bizottságnak elképzeléseit. Ami pedig a megvalósítást illeti, Magyarország élharcosa marad annak, hogy a stratégiákat gyakorlati tettek kövessék, és biztos vagyok benne, hogy ebben az ügyért már évek óta küzdő EP-képviselőktől is jelentős támogatásra számíthatunk.

Az európai Duna-stratégia tekintetében annyival könnyebb volt a helyzetünk, hogy nem teljesen új területre kellett betörnünk. A balti-tengeri régió stratégiája 2009 óta létező fogalom volt az Európai Unióban; az utat tehát kikövezték. A dunai makrorégiót azonban úgy kívántuk létrehozni, hogy az EU-tagállamok mellett a stratégiában részt vehessenek azok az európai országok is, amelyek az Uniónak még nem tagjai. A magyar elnökséghez kapcsolódó egyik legkellemesebb élményem, hogy bebizonyosodott: a regionális érdekcsoportok összefoghatók, és ha ez sikerül, akkor ütőképes koalíciót tudnak alkotni. Ebből a szempontból – már csak hagyományai miatt is – a visegrádi együttműködés a legerősebb: működött elnökségünk alatt, és működik a többéves pénzügyi keretről szóló jelenlegi vitában is. De hiszünk a tágabb közép-európai együttműködésben is, és ezzel a meggyőződéssel dolgoztunk a Duna-régió stratégiáért. Ennek a régióknak az összefogása nemcsak azért fontos, hogy a Dunába szimbólumként kapaszkodva erősítsük a határon átnyúló

együttműködéseket és a régiós identitást, hanem mert segíti a gazdasági válságból való kilábalást, növekedést és munkahelyeket teremthet. Abban, hogy a tagállamok már 2011 áprilisára megállapodást értek el, vitathatatlan érdemei vannak az erre a feladatra kinevezett kormánybiztosnak, Barsiné Pataky Etelkának. A stratégiához végül a nyolc EU-tagállam mellett öt nyugat-balkáni ország és Ukrajna is csatlakozott. Paradox, de a jelenlegi gazdasági körülmények között érthető, hogy a tagállamok végül nem szavaztak meg külön forrást a Duna-stratégia projektjeire, hanem a már meglévő források célzottabb felhasználásában állapodtak meg. Magyarország továbbra is központi szerepet vállal majd a régió érdekeinek képviseletéért. Így például azt is javasoltuk, hogy vizsgáljuk meg, miként lehet bekapcsolni az Európai Beruházási Bankot (*European Investment Bank*, EIB), vagy más külső forrást a finanszírozásba. (Célunkat elértük: az EIB összekötő irodát nyitott Budapesten a projektek finanszírozása érdekében.)

Az együttműködés a központi eleme az 1993-ban életre hívott egységes belső piacnak is. Az elmúlt majdnem két évtizedben világossá vált, hogy e nélkül az európai növekedés nem képzelhető el. A folyamat még mindig nem zárult le, hiszen jelenleg is dolgozunk az egységes piac kiterjesztésén és tökéletesítésén, és a magyar elnökség is hozzátett egy mozaikdarabkát a munkához. Több mint tíz éve húzódott az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának kérdése az Unióban. Vállalkozások milliói voltak kénytelenek hosszú bürokratikus köröket futni

¹⁰A nemzeti romaintegrációs stratégiák európai keretrendszeréről szóló tanácsi következtetés az egységes európai romapolitika alapköve, amelyhez igazodva a tagállamok saját, romaintegrációs stratégiájukat is kidolgozzák.

ahhoz, hogy az egyik tagállamban bejegyzett újításuk máshol is védelemben részesüljön. Ez gyakorlatilag visszafogta – különösen a kis- és középvállalatok szintjén – az innovációt, hiszen minek is találjunk fel új módszereket, technológiákat, gyógyszereket, ha azt másik tagállamban bárki következmények nélkül lemásolhatja. Ezért fontos hát, hogy sikerült ezt az – elsősorban nyelvi kérdéseken megrekedt – vitát a holtpontra átbillenteni, és két tagállam kivételével mindenkit a fedélzetre felterelni¹¹. A Versenyképességi Tanács 2011 márciusában hagyta jóvá a 25 egyetértő tagállam megerősített együttműködését, és a lengyel elnökség munkájának köszönhetően a jövő félévben felkerülhet a pont az i-re.

Felkészülés egy komoly vitára – közösségi politikák

Elnökségi munkánk egy jelentős része már a jövőről, pontosabban az Európai Unió 2014 és 2020 közötti többéves pénzügyi keretének (*Multiannual Financial Framework, MFF*) előkészítéséről szólt. Így vagy úgy, de – eltekintve a szerződésmódosításról és az euróválságról folyó vitától – az előttünk álló bő egy évben az Európai Unióban ez uralja majd a politikai diskurzust. A magyar elnökség célja az volt, hogy a Tanács, vagyis a tagállamok álláspontjához közös kiindulási alapot szolgáltatasson. A Bizottság 2011. június 29-én, a magyar elnökség végén mutatta be a következő MFF tervezetét, vagyis a lengyel elnökség kezdetére szükség volt a költségvetési csata megvívásához szükséges alapfelszerelésre.

A legfontosabbnak azt tartottuk, hogy az uniós kiadások két legnagyobb tétele, a közös agrárpolitika és a kohéziós politika területén közös nevezőre jussunk. A taktikánk be is vált, hiszen a júniusban bemutatott bizottsági tervezet a versenyképességre – tévesen – hivatkozva éppen ezen a két területen javasol drasztikus csökkentést. Mind a két területen a nettó befizetők és a nettó haszonélvezők között húzódik nagyon éles törésvonal, amelyet a Bizottság könnyen saját céljainak teljesítése érdekében használhat ki. A magyar elnökségnek meggyőződése volt, hogy a Bizottság kiindulópontja téves, ezért 2011 első felében mindent megtettünk azért, nehogy a jelenlegi gazdasági válság helytelen következtetésekre vezesse a tagállamokat. Az MFF-vita általános kontextusa ugyanis most, ha lehet, még kedvezőtlenebb: hiába bővültek a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével az EU feladatai, ha a kormányok odahaza népszerűtlen takarékosági intézkedéseket kénytelenek bevezetni. *Miért lennének nagylelkűek és bőkezűek*, amikor az uniós büdzséről van szó?

A kérdésfeltevés persze nem kis csúsztatást tartalmaz. Az integráció lényegéhez tartozik, hogy olyan területekre terjedjen ki, amelyekben a közös hatáskör, a közös cselekvés jobb eredményekre vezet, mint ugyanaz nemzeti keretben. Ha ezt a tagállamok egyszer belátták, amikor a Lisszaboni Szerződésben bővítették az Unió hatásköreit, akkor logikus lenne ennek következményeit érvényesíteni a közös költségvetés növelésével is. Az európai hozzáadott érték ugyanis költség-hatékonyságot is jelent. Az ennek tudatában végzett munkánk eredményeként a

¹¹ Spanyolország és Olaszország továbbra is ragaszkodik ahhoz, hogy a francia, az angol és a német mellett spanyolul és olaszul is lehessen intézni és kérvényezni az európai szabadalmi oltalmat.

Tanács első alkalommal fogadott el következtetéseket a kohéziós politika jövőjéről. Ebben a tagállamok leszögezték, hogy az Unió legfőképpen ezzel a politikával mozdítja elő a versenyképességet, vagyis az nem állítható szembe annak alapelvével, a szolidaritással. A jobb gazdasági teljesítményre hivatkozva a tagállamok közti összefogást megingatni tehát kontraproduktív. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincs mit újítani, változtatni a politikán. A 27 miniszter a fenti tanácsi záródokumentumban abban is egyetértett, hogy a kohéziós politika céljait az Európa 2020 stratégia céljaihoz igazítva, új struktúrában kell kialakítani (az ún. „tematikus koncentráció” elve), a helyi igényeknek történő megfelelést pedig e célok rugalmassá tételében látták megvalósíthatónak. Az elnökségként képviselt álláspontunk tagállamként is megmaradt, amit jól mutat, hogy Martonyi János külügyminiszter az Általános Ügyek Tanácsának november 15-ei ülésén 13 ország, a „kohézió barátai” nevében szólalt fel.

Ami a közös agrárpolitika keretösszegeinek csökkentését illeti, hasonló célokna megfelelően jártunk el, bár kevesebb sikerrel. A 2011. márciusi Agrártanácscon elfogadott záródokumentum mögé nem tudtuk az összes tagállamot felsorakoztatni. Az elnökségi javaslatban három célt fogalmaztunk meg (fenntartható élelmiszertermelés, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozás elleni fellepés, valamint a kiegyensúlyozott területi fejlődés) és továbbra is erős közösségi politikaként húztuk alá az agrárpolitikát. Ehhez végül egy erős többség, 21 tagállam támogatását tudtuk megszerezni.

A két dokumentum tehát megadta a kezdeti muníciót az MFF vitáihoz, amelyek már a lengyel elnökség alatt meg is kezdődtek. Az már most érezhető, hogy az induló álláspontok meglehetősen távol állnak egymástól. Az, hogy a kohéziós politika átalakításának bizottsági terve aránytalan hátrányt okoz Magyarországnak, taktikailag is nehéz helyzetbe hoz bennünket, mert a tárgyalások haladásával egyre nehezebb lesz szövetségeseket találni és koalíciót építeni. Elemi érdekünk, hogy amíg csak lehet, a „kohézió barátai” csoport egységesen lépjen fel, és érdekeinket igyekezzünk maximálisan összehangolni a visegrádi együttműködés országaival is. A következő időszakban talán ez a legnagyobb kihívás, amely az uniós diplomáciánk előtt áll. (A szerződésmódosításra és az euróövezet jövőjére lényegesen kisebb ráhatásunk van.)

Itt említem meg parlamentbarát elnökségünk egyik fontos vívmányát. Az MFF elfogadásához a Lisszaboni Szerződés szerint a Tanács egyhangú döntése és az Európai Parlament egyetértése szükséges. Az EP azonban világossá tette: nem fogadja el, hogy a *take it, or leave it* megalázó helyzetébe kerüljön, azaz hogy csupán a Tanácsban kiizzadt végterméket tegyék elé aláírásra vagy elutasításra, s így anélkül vállalja a politikai felelősséget a többéves költségvetésért, hogy annak kialakításába érdemi beleszólása lett volna¹². Az EP politikai beleszólást kért a folyamatba. A tagállamok kisebb csoportja szerint – amelyek, hogy nem, a nettó befizetők, azokon belül is az euroszeptikusok közül kerültek ki – ennek a követelésnek semmilyen jo-

12 Pedig az EUMSZ 312. cikkében foglaltak pontosan ezt jelentik. De ezért a kínos helyzetért leginkább maga a Lisszaboni Szerződés okolható.

gi alapja nincs. Az általunk elért kompromisszum szerint végül informális, de rendszeres konzultáció jött létre a két intézmény között. A lengyel elnökség már ebben a formában tájékoztatta a Parlamentet. A tárgyalások későbbi szakaszaiban ez még jól jöhet nekünk, hiszen az EP a jelenlegi helyzetben a közös politikák és a közös költségvetés védelmezője a nettó befizetők által közvetlenebbül kondicionált Tanáccsal szemben.

Az elnökségi munka fokmérői

A programunkban foglalt célokat szinte hiánytalanul elértük. A soros elnökség szakmai eredményességét mindenekelőtt azon szokták lemérni, hogy az elődjétől megörökölt jogalkotási és nem jogalkotási dossziékban milyen előrehaladást ér el, különös tekintettel az általa lezárt ügyekre. Ebből a szempontból a horvát csatlakozási tárgyalások lezárása csak egy a 103 lezárt jogalkotási és nem jogalkotási ügyből, amelyből 43-at az Európai Parlamenttel közös rendes jogalkotási eljárás keretében zártunk le: húszat első olvasatban, hatot második olvasatban és egyet harmadik olvasatban. Így második olvasatban nem maradt nyitott dossziénk!

Van azért persze hiányérzetünk is. Egyes tagállamok ellenállása miatt nem sikerült például áttörést elérnünk annak a rendeletnek az elfogadásában, amely a jelenlegi bonyolult és esetleges rezsim helyett állandó felhatalmazást adna a tagállamoknak a GMO-mentes termelésre. A klónozás betiltását és a klónozott állati termékek forgalmazását korlátozó rendelet viszont már a Tanács és az EP közötti egyeztetési eljárásban, néhány EP-képviselő maximalista hozzáállásán

bukott meg. (Ők a klónozott származékoktól való mentesség olyan fokát követelték, amit a többség technológiailag kivitelezhetetlennek és értelmetlennek vélt. Az enyhébb tilalom elutasítása most viszont a teljes szabályozatlanságot konzerválja.)

Az elnökségi munka eredményességének másik fokmérője, hogy mennyire tudja elismertetni, észreveteni magát az elnökséget adó tagállam, meddig tart ki az elnökségi stafétabot átadása után az EU bonyolult döntéshozatali mechanizmusának középpontjában szerzett *kollektív ismeret és jártasság*, a kialakult *kapcsolati tőke*, az elnökséget megillető megkülönböztetett *figyelem és bizalom*. Ebben az értelemben az előttünk álló hetekben, hónapokban derül majd ki, hogy mennyire tudja kamatoztatni az elnökség alatt felhalmozódott tudást és tapasztalatot a magyar EU-diplomácia. Az máris elmondható, hogy a magyar közigazgatásban érezhető az elnökségi munka hatása, szélesedett a tisztviselők látóköre, jobban érzik, értik az EU működését, ami segít a döntési folyamatok befolyásolásában, a magyar érdekek érvényesítésében.

Mindezek persze csak egy töredékét adják vissza az elnökségi félév munkájának, és egy szót sem ejtettem az azt megelőző hektikus felkészülési időszakról. A sikerünkért sok száz ember dolgozott, és itt nemcsak a politikai folyamatok előkészítéséért felelős szakmai stábnak kell köszönetet mondani, hanem azoknak is, akik a Magyarországon rendezett események zavartalan lefolyását anyagi, infrastrukturális és technikai értelemben lehetővé tették. Azoknak, akik a magyar kulturális és tudományos értékeket beleszórták az elnökségi munkába, és akik mindezt közvetítették a hazai és az európai közönség felé. És persze nem

utolsósorban minden hozzátartozónak, hiszen amikor mi éjjelbe nyúlóan dolgoztunk, ők ugyanolyan áldozatokat hoztak az elnökségért, otthon. Lehet okunk a büszkeségre: az utóbbi évek egyik legsikeresebb elnöksége volt a miénk. A Külügyminisztériumban, a szaktárcáknál és a brüsszeli állandó képviselőten dolgozó elnökségi stáb méltán lehet elégedett ezzel a teljesítménnyel.

Számtalan elismerést zsebelhetett be a magyar elnökség vezető tagállami politikusoktól és az uniós intézmények ve-

zetőitől. Zárszóként hadd álljon itt a számomra ezek közül a legkedvesebb, *Laurent Wauquiez* akkori francia EU-ügyi miniszter értékelése: a magyar elnökséggel a „rég” és „új” tagállam közötti különbségtétel immár végképp értelmetlené vált. Ha ez igaz, akkor Európa, minden válság és minden látszat ellenére, egységesebb és egyben erősebb, tehát – ahogyan *Jerzy Buzek*, az Európai Parlament elnöke fogalmazott a magyar elnökség strasbourgi záró fogadásán – jobb is lett.

ROBÁK FERENC*

A magyar EU-elnökség szervezésének anatómiája

Előzmények

Az Európai Unió Tanácsa hat hónapon keresztül tartó soros elnökségének tartalma és formája is sokat változott az elmúlt évtizedek alatt (jelen írásban természetesen ez utóbbival foglalkozunk). A Lisszaboni Szerződés életbelépte óta beindult a fix trió-elnökségek rendszere, amely az elnökségi prioritások egyeztetése mellett módot ad néhány külsőség (pl. arculati megjelenés) harmonizálására is. Az utóbbi években az is tisztázódott, hogy a hat hónap alatt főszebályként a soros elnök viseli a nála rendezett informális események összes költségét, míg az unió székhelyén tartott hivatalos ülésekkel kapcsolatos kiadásokat az uniós intézmények fedezik.

A nemzetközi tapasztalatok szerint ideális esetben a több százas nagyságrendű elnökségi rendezvénysorozat szervezése két-három évvel a neves dátum előtt kezdődik el. Legelőször is, az európai együttműködéssel megbízott tárca javaslatát alapul véve, a kormányok meghatározzák a fő tartalmi és szervezési irányelveket, a végrehajtásért felelősöket, azokat a szervezeti struktúrákat, amelyek között dolgozhatnak, a hozzávetőleges pénzügyi kereteket, határidőket. A megnevezett felelősök széles körű konzultáció alapján felméri a lehetőségeket, s leteszik konkrét javaslataikat, amelyek megvitatása után a feladat végrehajtásához láthatnak.

Magyarország 2011 első hat hónapjában esedékes soros EU-elnöksége esetében

is a klasszikus módon fogtak hozzá az előkészületekhez, azonban míg a tartalmi felkészülés terén – már csak a trió-egyeztetés fontossága miatt is – időben megtörténtek a megfelelő lépések, a szervezést illetően nagy lemaradás volt tapasztalható. A Külügyminisztérium korrekten elvégezte a felméréseket, a parlamenti összpárti munkabizottság keretében ismertette az elképzeléseket, a konkrét lépésekkel azonban késett. Ennek részben koncepcionális oka volt, részben pedig a választások (kormányváltás) közeledte idézett elő kényszerhelyzeteket. A koncepcionális problémát az okozta, hogy nem született döntés arról, ki lesz a fő szervező. 2008–2010-ben még lebegtetve volt az az elképzelés, hogy a protokollfeladatokat az államigazgatásból ki kell szervezni egy profitorientált cégbe. A választások előtti utolsó hónapokban pedig a lelépő kormány nem óhajtott lényeges kérdésekben a következő kormányt is kötelező, konkrét lépéseket tenni. Mindezek következtében fél évvel az elnökség előtt még egyetlen közbeszerzés sem lett kiírva, egyetlen konkrét szerződés sem lett megkötve.

Zavaros volt az elnökség költségvetési háttere is. A szervezés szempontjából döntő 2010-es évre, amikor az összes szerződést meg kellett volna kötni, s ezek összegére kötelezettséget kellett volna vállalni, az Országgyűlés még 2009-ben 9 milliárd forintot szavazott meg. Ráadásul ebből a keretből 2,1 milliárdot – pontosan a beruházási összeget – ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a Kül-

* A szerző a magyar EU-elnökség operatív ügyeinek volt kormánybiztosa.

ügyminisztériumnak ezt a külügyi ingatlanok eladásából kell fedeznie. Mivel ilyen eladások nem realizálódtak, ez a forrás hiányzott a felkészülés döntő szakaszában, illetve nem volt beruházásra fordítható előirányzat.

Az elnökség szervezési struktúrájának létrehozása

A választások után, a körülmények felmérését követően az új kormány úgy döntött, hogy az előkészületek felgyorsítása, az operatív teendők koordinálása céljából kormánybiztost nevez ki. A Külügyminisztérium pedig felállította az elnökségi események megvalósításával, szakmai kommunikációjával foglalkozó három ideiglenes egységet, azaz az elnökségi rendezvényszervezési, a kommunikációs és a gazdálkodási főosztályokat. Ezek a szervezeti egységek a külügyi struktúrában az európai ügyek államtitkárának szakmai felügyelete alatt álltak, közvetlen operatív irányításukat a kormánybiztos végezte.

A három operatív elnökségi főosztály napi munkája során a külügyi tárca hátterére támaszkodott, azaz a közbeszerzési osztály intézte a szolgáltatások és a termékek beszerzésével kapcsolatos eljárásokat, a gazdálkodási főosztály más osztályai könyveltek, a jogi főosztály őrködött az ügyek szabályszerűsége felett, a távközlési osztály segédkezett az információs-technikai ellátás megteremtésében, a személyügyi főosztály kezelte a tartalmi és szervezői munkát végző elnökségi stáb bővítésével kapcsolatos ügyeket stb. Ezek az általános külügyi főosztályok az elnökségre specializált ügyintézők kijelölésével igyekeztek ellátni a többletfeladatokat. (Az elnökség utáni időszakra történő zökkenőmentes visz-

szállás szempontjából járható út lett volna a három ideiglenes részleg helyett is az „anyafőosztályokon” – azaz a protokoll, a gazdálkodási és a sajtófőosztályon – belül létrehozni egy-egy elnökségi osztályt, ám a rendelkezésre álló idő rövidsége, a koncentrált munka igénye miatt az „anyafőosztályokról” kiragadott osztályok önállósítása, mozgásszabadságának bővítése az adott helyzetben hatékonyabbnak bizonyult.)

A felállított ideiglenes elnökségi főosztályok munkatársait alapvetően a korábban elvileg az elnökségi munkára felvett, határozott idejű (általában 2011 nyaráig szóló) szerződéssel rendelkezők közül kellett volna verbuválni. Kiderült azonban, hogy a 2008-as kormányhatározat által adott felvételi lehetőséget a tárcák vagy nem használták ki, vagy a felvett dolgozókat jellemzően olyan munkakörbe helyezték, amelynek nem volt köze az elnökségi tevékenységhez: az új munkatársakkal tehát inkább a minisztériumokat sújtó létszámcsökkentés okozta hiányokat pótolták. (Igaz, a fentiekben említett koncepcionális bizonytalanság, vagyis a megfelelő struktúra létrehozásának csúsztatása nehezzé is tette a megfelelő szakmai részlegekre történő irányítást.) Ebben a helyzetben azonnal intézkedni kellett a fellelhető határozott idejű szerződéses munkatársak átirányításáról, illetve létre kellett hozni az irányadó „keménymagot” a kellő szakértelemmel rendelkező, tapasztalt diplomaták, sajtósok, gazdasági szakemberek köréből. Olyan kulcsterületeken, ahol nem állt rendelkezésre kellő kapacitás, sor került külső szakértők bevonására is (könyvvizsgáló a kikezdehetlen könyvelési rendszer biztosítására, közbeszerzési tanácsadó a legjobb megoldások megtalálására, újságíró a rutint kívánó szerkesz-

tősségi munkára, szóvivői, háziasszonyi feladatokra).

A magyar félre háruló szervezési és finanszírozási teendőket Brüsszelben az EU melletti állandó képviselő, harmadik országokban a magyar külképviseleti hálózat oldotta meg professzionális és takarékos módon. A Külügyminisztérium – elsősorban a brüsszeli uniós állandó képviselő megerősítése céljából – határozott idejű szerződéses munkatársakat küldött a külképviseletre is. A szakértők az elnökségi prioritásoknak, feladatoknak megfelelően lettek kiválasztva az államigazgatás különböző területeiről. A tartalékok feltárásával, a kijelölések és a munkaszervezés optimalizálásával sikerült elérni, hogy a tervezetthez képest lényegesen kevesebb munkatárs kerüljön kihelyezésre, ami komoly megtakarítást eredményezett.

A delegációk mellé akkreditált kísérek, ún. összekötő tisztek, információk hostesszek esetében egyetemekkel, főiskolákkal született megállapodás képzési hozzájárulásról: a központi szervezés anyagi támogatása fejében ezekről a felsőfokú oktatási intézményekről jól felkészített, nyelveket jól beszélő, talpraesett hallgatók érkeztek, hogy szakmai gyakorlat keretében végezzék el az elnökségi feladatokat. A kezdeményezés nagy sikert aratott: Magyarországot friss, jól felkészült fiatalok képviselték, a delegációk gyakran fejezték ki elismerésüket munkájukkal kapcsolatban.

Az elnökségi feladatok nem egyenletesen jelentkeztek. A felkészülés előrehaladtával a létszámigény is folyamatosan nőtt. Az elnökségi programok befejezése után pedig a levonulásra kellett még funkcióban tartani munkatársakat. A kormány a 2008-as határozat módosításával tette lehetővé, hogy minden tárca

megőrizze az ideiglenes létszám bővítések egy részét 2011 végéig az elnökségi utómunkálatok elvégzésére. A legjobban teljesítő, bizonyító fiatalok egy részét a minisztériumok beépítették stábjukba.

Intézkedések a konkrét előkészítés beindítására

Az új elnökségi operatív stáb megvizsgálta a teendőket, s a rövid, néhány hónapos határidőre tekintettel elkészítette az elnökségi felkészülés vázlatát. Az elnökségi gazdálkodási főosztály szakmai irányítására felkért tapasztalt gazdasági szakértő (kárpataljai főkonzuli feladattal megtartva) átvizsgálta a pénzügyi helyzetet, javaslatot tett a szükséges költségvetési átcsoportosításokra, megtakarításokra. Mivel a szükséges forrás nem állt rendelkezésre, a cél olyan megoldások kidolgozása volt, amelyek lehetővé tették a kötelező beszerzések elindítását, de a kötelezettségvállalás egy részét a teljesítés évére, azaz 2011-re tolják.

A folyamatosan érkező külügyminisztériumi javaslatok alapján a kormány döntött az elnökség tartalmi (2010. július) és szervezési (2010. augusztus) irányáról, módszereiről. A szervezési alapfilozófia szerint a magyarországi elnökségi tanácskozásokat korrekt európai színvonalon, a magyar kultúrát, tradíciókat is tükröző, takarékos módon kell megrendezni. Elvárás volt az állami erőforrások maximális kihasználása, azaz támaszkodni kellett a rendelkezésre álló kormánytisztviselői és közalkalmazotti állomány munkájára, a tanácskozási és vendéglátási helyszínek kiválasztásánál pedig az állami (főként múzeumi, minisztériumi, felsőoktatási) ingatlanok kihasz-

nálására. Ennek megfelelően a magas szintű informális ülések, konferenciák központi helyszíne a Gödöllői Királyi Kastély, a szakértői tanácsokozások a Néprajzi Múzeum lett (sok szakértői tanácskozás folyt a minisztériumi tanácsstermekben, a gazdasági főiskolán is). A miniszteri és vezetői szintű gálavacsorákat az elegáns budapesti épületekben (Szépművészeti és Nemzeti Múzeum, Nemzeti Galéria, Károlyi-Csekonics villa) lehetett megrendezni.

A javasolt átcsoportosítási, takarékosági intézkedések lehetővé tették a beszerzési eljárások elindítását, lefolytatását és a szükséges felkészülési feladatok elvégzését. A rendezvényszervezéssel összefüggő kötelezettségvállalások zömében a szállodai és catering-szolgáltatások, a delegációs gépkocsik bérlése, az ajándékok beszerzése, a rendezvényinformatika és -technika, a dekoráció, a bútorok, a tolmácsolás, valamint a delegációk mellett szolgálatot ellátó összekötő tisztek képzésének fedezetét szolgáltattak. Az elnökségi kommunikációs felkészülés során a rendelkezésre álló előirányzathoz sikerült megteremteni a kommunikációs infrastruktúra alapjait. Lezajlottak az elnökségi kiadványok nyomdai kivitelezésére, valamint az elnökség során felmerülő fordítási feladatok elvégzésére kiírt beszerzési eljárások.

Az elnökség szakmai kommunikációjának fő csatornája az elnökségi honlap volt, amelynek szoftverét a belga elnökség ingyenesen átadta, költséget csak az adaptálás jelentett. A honlap üzemeltetésére, a megfelelő üzembiztonság garantálására a KFKI-val (Magyar Telekom Nyrt.) született megállapodás. A biztonsági-informatikai-távközlési területen az előirányzatok fedezetet biztosítottak az elnökségi stábtagok, tárcaszak-

értők részére notebookok, mobiltelefonok és más infokommunikációs eszközök beszerzésére, amelynek eredményeként minden tárca hozzájutott az elnökségi munkában részt vevő munkatársak számára szükséges irodai eszközökhöz. Ezen előirányzatok fedezték továbbá a telefonhívások díjait, a védett (ún. EDR) telefonrendszer és a kapcsolódó mobil-eszközök vásárlását, a külképviseleteken a VKH (védett mail-rendszer) fejlesztéséhez szükséges eszközök vásárlását és helyiségek kialakítását, illetőleg a MonDoc EU KT (korlátozott terjesztésű) rendszer bevezetésének és licenck vásárlásának költségeit. Az EU KT rendszer bevezetése azért is volt elengedhetetlen, mert az EU intézményei 2010 szeptemberében beszüntették az ehhez a kategóriához tartozó dokumentumok papíralapú terjesztését, így a tárcák csak ennek az eszköznek a segítségével kerülhettek az információs rendszerbe.

A Külügyminisztériumon kívül természetesen más tárcák is részt vettek az operatív elnökségi tevékenységben. Ahol csak lehetett, s ahol az államigazgatás volt a legmegfelelőbb megoldás, állami tisztviselők és alkalmazottak végezték az elnökségi tennivalókat, amihez azonnali megoldásként a külügyi központi szervezéstől kaptak forrást, eszközöket. A rendőrség feladata volt a résztvevők akkreditálási rendszerének kialakítása, működtetése, a helyszínek biztosítása, a magas szintű delegációk szállítása is. Bevált az a megoldás, hogy az operatív kormánybiztos titkárságára a Belügyminisztérium állandó összekötőt nevezett ki egy tapasztalt őrezredes tiszt személyében, így a párbeszéd folyamatos és zökkenőmentes, az információáramlás biztosított volt. A mentőszolgálat adta az ál-

landó orvosi jelenlétet a konferenciahelyszíneken (az elnökség két defibrillátor adományozásával járult hozzá munkájukhoz), az állami egészségügyi központ biztosította a sürgősségi orvosi háttérrel. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium rendszeres konzultációk és problémamegoldó tanácskozássok szervezésével járult hozzá a rendezvénysorozat sikeréhez, de a KIM (a KÜM szakmai hozzájárulásával) vett részt az arculat és a dekoráció meghatározásában, valósította meg az erre a célra kijelölt szervezeten, a Hungarofesten keresztül a nagyszabású, kül- és belföldi kulturális, lakossági programokat, s a KIM illetékes államtitkársága biztosította ezek ernyőkommunikációját is.

Az elnökségi beszerzések jogszabályi környezetének pontos felméréséhez az NFM jelentős segítséget nyújtott, az Országgyűlés illetékes bizottságai pedig – miután Magyarország jó hírelt kelthette egy sikeres elnökség – összpárti támogatást biztosítottak ehhez is. Gondot okozott, hogy az elnökség kezdetéig kevés idő állt rendelkezésre, illetve a gyakorlott protokoll-munkatársaknak nem volt tapasztalatuk a közbeszerzések műszaki háttérének szabatos kidolgozásában.

Találékonyssággal és példaértékű együttműködéssel sikerült elérni, hogy az elnökségi félév során a budapesti nemzetközi repülőtéren mutatkozó fogadási csúcsigényeket az elnökségi szervezők világszínvonalon tudják kielégíteni. A Magyar Posta más célra készült irodaépületét a Külügyminisztérium bérbé vette, berendezte, a Malév üzemeltette, a határőrség és a vámhatóság ideiglenes határátkelőt üzemeltetett benne. Így a hat hónap alatt jelentkező csúcsterhelést úgy lehetett kielégíteni, hogy nem jött létre nagy költséggel később kihasználatlan

kapacitás. A szeparált elhelyezéssel, külön parkolóval, úttal sikerült elérni, hogy az elnökségi forgalom ne zavarja az építkezések miatt amúgy is terhelt terminálok civil utasait. Az elnökségi időszak végeztével az irodaépület, eredeti rendeltetésének megfelelően, az időközben elkészült levélválogató üzem kiszolgáltatását vette át.

A váróban a magyar kulturális, tudományos, történelmi örökséget kifejező bélyegdekoráció mellett mai találmányok (gömböc, nagyfelbontású tájkép) és egyedi italok (Jedlik Ányos-féle fröccs, pálinkaautomata) fogadták a magas szintű külföldi látogatókat. Az elnökségi váró bélyegdekorációját az elnökség lezártával a Magyar Posta a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolának adományozta.

Az elnökségi arculat alapjait (logó) még trió-keretben fogadták el. Az előkészületek felgyorsítását követően ezeket az alapelemeket használták fel a helyszínek dekorálásakor. A Tanács Justus Lipsius épületébe a magyar innovációt, kultúrát, történelmet reprezentáló olvasósarok, érintőkijelzős asztal, szőnyeg került. A brüsszeli városi tereken megvalósított installációk is a magyar irodalmat, zenét, tudományt népszerűsítették elsősorban. Az arculati elemek természetesen az irodaszereken és az elnökségi helyszíneken is megjelentek: az elhelyezett mai magyar tudományos vívmányok, kiállítások egy modern, de mély európai hagyományokkal rendelkező ország képét sugározták. A Malév gépeit is átfestették, s az utasokat tájékoztatták, hogy a soros elnökség országába érkeztek.

Az elnökségi ajándékok a magyar találékonyt és tradíciókat egyszerre reprezentálták. A Herendi és a Zsolnay porcelán mellett a híres magyar találmá-

nyok jelképes megtestesítői is jelen voltak. Az elegáns és divatos elnökségi nyakkendő és sál diszkréten ízléses magyar motívumot hordozott szövésében. Az elnökségi imázsfilm, amely szintén a találmányokra és a magyarországi jó hangulatra épített, sorra nyerte a nemzetközi fesztiváldíjakat. Nagy sikert aratott a gyermekrajz ajándék: iskolások rajzban fejezték ki elvárásukat Európa iránt. Az egyedi rajzokra a megajándékozott vendégek elektronikus levélben reagálhattak.

Lebonyolítás

A Külügyminisztérium a tárcák közötti állandó európai egyeztetési fórum (EKTB) bevonásával határozta meg az elnökségi informális ülések végső naptárát vezetői és szakértői szinten is, s erről folyamatos tájékoztatást adott. Az operatív elnökségi főosztályok ezen naptár alapján szervezték meg az eseményeket, adtak hírt az ott történekről, biztosították azok gazdasági-költségvetési hátterét. Az egységes rendezvényi színvonal érdekében a külügyi operatív főosztályok tárcaközi logisztikai, illetve kommunikációs munkacsoportokat működtettek, ahol a mindenkire érvényes szabályokat tárgyalták, illetve intenzív kétoldalú konzultációkat folytattak az események konkrét megszervezése, a koherens szakmai kommunikáció folyamatos biztosítása érdekében.

Az elnökség hat hónapja során Magyarországon 261 hivatalos tanácskozás volt – ebből 26 informális miniszteri tanácsülés, illetve miniszteri szintű konferencia (17+9), 104 vezetői és 131 szakértői összejövetel. A hivatalos eseményeken kívül mintegy 120 olyan civil és szak-

mai rendezvény volt, amely tartalmánál fogva kiérdemelte az elnökségi logó használatát. A biztonságilag kiemelt, főként miniszteri szintű hazai rendezvényekre 16 500-an akkreditáltak a honlapon keresztül, a szakértői szintű rendezvényekkel együtt a tényleges résztvevők száma ennek háromszorosa volt, vagyis 50 ezernél több külföldi delegátus érkezett hazánkba. Egy-egy rendezvényen átlagosan 35–40 delegáció vett részt, a legnagyobb létszámú ASEM-re csaknem 50 delegáció érkezett, de az Ecofin tanácskozásán is meghaladta a 300-at a delegációtagok száma. Sikerült a civil társadalmat is bevonni az elnökségi munkába, aminek hosszabb távon is pozitív következménye lehet az európai uniós együttműködés szempontjából: a Külügyminisztérium 15 civil egyeztető fórumot szervezett, ezeken mintegy 200 civil szervezet képviseltette magát kb. 1500 résztvevővel.

A magyar EU-elnökség kiemelt eseményeit a határozatnak megfelelően a Gödöllői Királyi Kastélyban rendezték, ami minden szempontból igazolta a várakozásokat. A helyszín méltóan reprezentálta a magyar történelmi, kulturális örökséget, a résztvevők nagyra értékelték, inspirálónak ítélték, hogy nem egy szokványos szállodában vagy konferenciaközpontban kellett tölteni a tanácskozásra fordított időt. A konferenciák biztonsága könnyebben volt megteremthető az elszigetelt kastélyban, mint a budapesti világvárosi körülmények között. A magyar rendőrség, ezen belül az őrezred mindenre kiterjedő és rendkívül alapos tevékenységének köszönhetően a tanácskozásokat semmilyen rendbontás, vagy hasonló rendkívüli esemény nem zavarta meg, ugyanakkor biztosítva volt a kapcsolattartás a hivatalos delegációk, illet-

ve a sajtó, valamint a diplomáciai kísérők között is, akik ezt meglegedésüket kifejezve vissza is igazolták. Az európai hozzájárulásból felújított nagy kiállítócsarnok (Lovarda), az alatta, illetve a hozzá vezető új épületszárnyakban kialakított hallgató- és szekciótermek, munkaállomások, kétoldalú tárgyalók az Európai Unió székhelyén megszokott technikai felszereltséggel, bútorzattal várták a résztvevőket. A megerősített telekommunikációs rendszer a váratlan kéréseket (videokonferencia-összeköttetések megteremtése) és a legnagyobb terheléseket (Ecofin iránti kiemelt érdeklődés a világsajtó részéről, ASEM alatti csaknem 50 delegáció kapcsolattartási igényei) is világszínvonalon teljesítette.

A királyi kastélytól szeparáltan, de a közelben elhelyezkedő Művészetek Háza kiválóan alkalmas volt nemzetközi sajtóközpontnak. Az elnökségi szervezés itt is kellő színvonalú felszerelést, összeköttetést biztosított, így még a legnagyobb terhelést jelentő értekezleteket is zökkenőmentesen ki tudta szolgálni. Az EU-elnökség kiemelt eseményeinek helyszínén berendezendő ideiglenes sajtóközpontok mellett szükséges volt egy kisebb, de az elnökség alatt állandó jelleggel működő budapesti sajtóközpont felállítását és üzemeltetését is. Erre az Európai Bizottság Magyarországi Állandó Képviselője mellett, a Millenárison került sor.

A királyi kastély elhelyezkedése lehetővé tette, hogy megközelítése ne zavarja még Gödöllő polgárainak életét sem. Ugyanakkor a Liszt Ferenc repülőtértől hamarabb volt elérhető, mint Budapest központja. Mind Gödöllő város vezetése, mind a polgárok rendkívül együttműködően segítették az elnökségi félév lebonyolítását. Az egynaposnál hosszabb tanácskozások résztvevői budapesti szálló-

dákban kerültek elhelyezésre. Az érkezők-indulások ritmusa általában eltért a budapesti polgárok közlekedési szokásaitól, így még a szállodai, gálavacsorai helyváltogatások sem okoztak kellemetlenséget a főváros életében, miközben a résztvevők szabadidejükben élvezhették egy világváros infrastruktúráját, például élhettek a felajánlott termálfürdő-, kulturális, kulináris lehetőségekkel.

A királyi kastély a fentiek alapján bevált mint kiemelt nemzetközi találkozási helyszíne, érdemes e funkciót a jövőben még jobban kiépíteni. A magyar EU-elnökségre beszerzett bútorzat, technikai felszerelés megfelelő része az állami helyszínen maradt, így az a jövőben kedvezményesen szolgálhat konferenciatermként az érdeklődők számára.

Az elnökségi események résztvevői a magyar tájacról, borvidékekről is pozitív képet kaphattak. Az elnökségi pohárnok vezetésével folyt a borok kiválasztása, amelynek pártatlan, minden bortermelőt helyzetbe hozó módszerét az Országgyűlés albizottsága egyhangúan példaértékűnek minősítette. A miniszteri ülések gálavacsoráin a sommelier más és más magyar borvidék kiváló termékeit mutatta be, ismertetőjét képes kiadványokkal illusztrálták a szervezők. A magyar borokból az uniós székhelyen megrendezésre kerülő tanácskozások háttérét biztosító közösségi illetékesek is kóstolhattak, erre alapozva sikerült elérni, hogy az ottani találkozók is legyen felszolgálva magyar bor. Ez a magyar borexportot is elősegítette, mert a felajánlott kóstolón felüli mennyiséget az illetékesek az ottani importőröktől vásárolták meg. Ugyanezt a megoldást választotta az elnökségi szervezés a lengyel elnökség boraival kapcsolatban. A külügyminiszter lengyel kollégájával szándéknyilatkozatot írt alá

a magyar borok lengyel elnökség alatt történő felhasználásáról, s tárgyalt erről a vidékfejlesztési miniszter is. Az átadásvétel egyik szimbolikus eseményeként a magyar fél tokaji bort juttatott el a lengyel elnökségi utódnak a történelmi borúton, s a varsói nagykövetség több helyen is bemutatót tartott a lengyel partnereknek az elnökségi borokból. Mindennek köszönhetően a lengyel elnökségi félév alatt is felszolgálnak magyar borokat. A Keleti Partnerség-csúcstalálkozóra a magyar fél mint társrendező hazai bort szállított ki. A tanácskozók az igényes kulturális kísérőműsorok keretében is képet kaphattak a magyar vidék változatos értékeiről.

A szakértői szintű találkozók központi helyszíne a Néprajzi Múzeum volt. Rendbehozatalához (timpanon felújítása, tetőszerkezet javítása) az elnökségi költségvetés hozzájárult, így az elnökségi félév alatt kedvezményesen juthatott a termekhez. Az eseménysorozat végeztével itt is a múzeumban maradtak a konferenciák megrendezéséhez szükséges be rendezések, így a tanácsterem és az aula a későbbiekben is kedvezményesen fogadhatja az állami szervezetek tanácskozásait. Elnökségi költségvetésből újították fel számos minisztérium konferenciatermét, melyek a későbbiekben ugyancsak jól hasznosíthatók.

Elsősorban a szaktárcák javaslatai, igényei alapján került sor számos elnökségi esemény tucatnyi vidéki helyszínen történő megtartására. A szervezők és a vidéki önkormányzatok példásan működtek együtt a távolságból fakadó többletköltség ellensúlyozásában, a vidéki rendezvények is nagy sikert arattak a résztvevők körében.

Az elnökségi szervezők olyan megoldásokat is alkalmaztak, amelyekkel a

környezettudatos elnökség lebonyolításának elemeit is beemelték (kerékpárok, elektromos járművek igénybevétele, videokonferencia kiépítése, újrahasznosítható irodaszerek, csomagolópapírok használata stb.).

A rendezvények zavartalan és biztonságos lebonyolítása megkövetelte a résztvevők akkreditációját végző rendszer beszerzését és működtetését, amit az ebben korábban gyakorlatot szerzett Köztársasági Őrezred végzett. A delegációk és az újságírók a négy nyelven megjelenő honlapon keresztül jelentkezhetek zökkenőmentes módon az egyes eseményekre. A kiemelt rendezvényekre több mint 15 ezer vendéget, 2 ezer újságírót léptettek be.

A kiemelt eseményekre az Európai Bizottság hivatalos tolmácsszolgálat (SCIC) lett igénybe véve, egyébként a beszerzésen nyertes magyar OFFI szolgált ki a tolmácsolási és fordítási igényeket. A brüsszeli és a magyarországi tanácskozások nyelvi rezsimjének gondos – elsősorban a korábbi elnökségi gyakorlatra alapozó – megválasztása is hozzájárult a takarékos felhasználáshoz.

Folyamatosan korrigált tevékenységgel, a helyszínek adottságainak ideális kihasználásával, a szövívők és a sajtószervezők odaadó munkájával sikerült elérni, hogy a résztvevőkön kívül az újságírók is elégedettek legyenek a rendezéssel. A brüsszeli újságíró-szövetség pl. levélben fejezte ki köszönetét az átlagot meghaladó kiszolgálásért, nyitottságért.

A szakmai kommunikációt a hivatalos elnökségi honlapon kívül az EU-vonal online ügyfélszolgálat és lakossági weblap, a külügyi szerkesztésű Európai Tükör folyóirat is segítette. Az elnökség ideje alatt fontos feladat volt a delegációk, a sajtó, valamint a lakosság részére

készülő hivatalos EU-elnökségi kiadványok, meghívók, programok, valamint a promóciós kiadványok megjelenítése három (magyar, angol és francia) nyelven. Az egyes hazai eseményekhez kapcsolódóan tájékoztatók készültek a delegációknak és a sajtónak, megjelentek a Magyarországot bemutató országpromóciós füzetek, a sajtó számára média guide, „Ki kicsoda”, térképek, útmutatók, valamint a lakosságnak szánt tematikus összeállítások.

A kísérő kulturális programok Magyarországon és külföldön is felhívták a figyelmet az elnökségre. A Millenárison hangulatos körülmények között, televíziós közvetítéssel kezdődött meg a magyar EU-elnökség. Az olyan kulturális eseménysorozatokon, mint a Budapesti Tavasz Fesztivál vagy a Liszt-év, külön programokat iktattak be az elnökség jegyében. Az elnökségi kulturális kínálatot gazdagították a magyar szecesszióról összeállított színvonalas kiállítás, s a Trafó táncelőadásai is. Brüsszelben bemutatkozhatott a „Magyar vadak” képzőművészeti, az „Európa szövete” textil-, a „Duna” fotóművészeti kiállítás. Több európai városban magyar összművészeti fesztivált rendeztek. Az Egyesült Királyságban a „Szemtanúk” fotókiállítás, Franciaországban a „Hidak–korok” Budapest-installáció, „Magyar szatíra” filmhét fogadta a látogatókat. A Duna menti országokban bemutatkozott a „Dunai mozaik” összeállítás. Németországban Kassák-kiállítást rendeztek, s az elnökség zárásaként nagy sikerű koncertet szerveztek a brandenburgi kapunál. Az elnökségi átadás-átvétel részeként Lengyelországban bemutatták a „Bánk bán” operát. A külügyi képviseltek saját eszközeikkel járultak hozzá az elnökség külföldi megjelenéséhez.

Gazdasági mérleg, utókezelés

A magyar központi költségvetés öt év alatt összesen mintegy 22 milliárd forintot költött (2011. évi tervezési árfolyammal, 280 forint/euróval számolva 78 millió eurót), mellyel rendkívül eredményes költségvetési gazdálkodást mutatott fel. Magyarország a soros elnökségek történetében a méltó feltételek megteremtése és az elnökség színvonalas, a résztvevők kiemelkedő rokonszenvével, általános elismerésével övezett lebonyolítása mellett a legtakarékosabb elnökségek szervezői közé tartozik. Németország 180, Franciaország 151 millió eurót költött a központi költségvetésből az elnökségre. A hozzánk legjobban hasonlítható első cseh elnökség 126 millió euróba került, Svédország, Belgium, Spanyolország 100 millió körüli összeget mutatott ki.

A takarékoságot több tényező tette lehetővé. A legfontosabb közülük az volt, hogy mint egy vállalati projektnél, a szervezés és a költségvetés központi kézben volt. A helyszínek kiválasztásánál döntően az állami tulajdon hasznosítása volt a fő szempont, a szervezést, biztosítást, kommunikációt pedig – alapfeladataik ellátása mellett – túlnyomórészt állami tisztviselők és alkalmazottak valósították meg. A beszerzési eljárások az árakat lefelé nyomták. A központi szervezés tételes elszámolást követelt minden szereplőtől, ami lehetővé tette, hogy csak a célt szolgáló, tényleges kiadások szerepeljenek az elszámolásokban. A tárgyalástechnika és néhány – az államigazgatásban még szokatlan – újítás (pl. a bérelt gépkocsiflotta magyar szabadalom igénybevételel történő futáskövetése) is hozzájárult az előirányzat-megtakarításhoz.

A takarékoságot és a színvonalas rendezést segítette, hogy a szervezők a korábbi elnökségek tapasztalatai alapján igénybe vették mindazon magyar gazdasági szereplők támogatását, akik az elnökség sikeréhez partnerként szándékoztak hozzájárulni.

A vendégek szállítására bérbe vett Audi-, Skoda- és VW-flotta, az elnökségi váró kiszolgálását biztosító Saab gépkocsik, az újságírókat fuvarozó Citroën kisbuszok eltérő mértékben (a Porsche nagyságrendekkel nagyobb támogatási tartalmat nyújtott, mint bármelyik partner), de nagyon hasznosan vették le a terhet az elnökségi költségvetésről. A Samsung Magyarország számos infokommunikációs eszköz (laptopok, képernyők) térítésmentes biztosításával támogatta az elnökséget, s ezek jó részét nagy kedvezményrel hagyta a helyszíneken. A Kékkúti Theodora ásványvizet forgalmazó cég – egyedül a magyar ásványvíz-előállítók közül – felajánlotta, hogy a magyar elnökség teljes ásványvízigényét (mintegy 180 ezer litert, magas támogatási tartalommal) biztosítja nemcsak a magyar, hanem a brüsszeli tanácskozásokon is. A kiváló magyar gyümölcsből készülő Sió-termékek kedvezményes áron történő szállításáról is született megállapodás. A Microsoft bizonyos szoftvereket nagy támogatási háttérrel ajánlott fel az elnökségi stáb számítógépeire. A Magyar Telekom egyebek között tarifakedvezménnyel segítette az elnökség munkáját. A Polycorn és a Streamnet az elnökség idejére nagyvonalú felajánlással fejlesztette a külügyi videokonferencia-rendszert, bővítette a végpontok számát is. Az OKFON Zrt. vállalta, hogy kedvezményes áron látja el a hivatalos közbeszerzési tanácsadói feladatokat. A Herendi Porcelán Manufaktúra nagy értékű vázát készítette a magyar EU-

elnökség alkalmából, amelyet az elnökségi félév alatt Gödöllőn állítottak ki. Az elnökség után a váza a magyar EU-elnökség tiszteletére átadásra került az Európai Parlament részére. Az elnökségi váza sikerének köszönhetően, az utókommunikáció keretében a Herendi Porcelán Manufaktúra vállalta, hogy anyagköltségen elkészíti az elnökségi váza másolatát, amely állandó jelleggel a Gödöllői Királyi Kastélyban lesz kiállítva.

A magyar EU-elnökséggel kapcsolatos néhány tevékenység, mint a bel- és külföldi lakossági kommunikáció, az ernyőkommunikáció, a kulturális eseménysorozat, a civilekkel, érdekképviselőkkel, szakmai és tudományos szervezetekkel kialakított együttműködés időben túlhúzódik 2011. június 30-án. Az elnökségi stáb lebontását követően ezeket a feladatokat az EU-együttműködéssel, kommunikációval foglalkozó állandó közigazgatási egységek látják el. Az EU-elnökségi szakmai utókommunikáció fontos része a szakértői és szélesebb közvélemény tájékoztatása a magyar EU-elnökség eredményeiről, sikereiről és hosszabb távú, az EU-integrációt befolyásoló kezdeményezéseiről. Fontos feladat a nagy sikeratató elnökségi honlap archiválása is, hogy az érdeklődő szakértők, diákok az ott felgyűlt információkhoz az elnökségi periódus után is hozzáférhessenek.

A soros elnökség lezárásaként a Magyar Nemzeti Múzeumnak és a Gödöllői Királyi Kastélynak ünnepélyes keretek között átadásra került az ajándéktárgyakból, valamint a hazai és a brüsszeli helyszíneken használt dekorációs elemekből készült válogatás. Az állami rendezvényhelyszínek utóhasznosítás céljából a tanácskozási berendezéshez hasonlóan megtarthatták az ott használt dekorációs eszközöket is. A megmaradt el-

nökségi arculathordozókat az eseményeknél közreműködők, iskolák emléktárgyként kapták meg.

A felhasznált költségvetési források hozzájárultak az állami vagyon gyarapításához, javították a középületek állapotát, hozzájárultak az állami intézmények konferencia-szervezési kapacitásainak gyarapításához. Az adó- és járulékhányadból, áfa-befizetésekéből mintegy 6,5 milliárd forint automatikusan visszafolyt az államkasszába. A beszerzések a magyar vállalkozások nettó megrendelés-állományát gyarapították.

A mintegy ötvenezer vendég pótlólagos bevételeket generált a szállodákban, az éttermekben, a repülőársaságoknál és a repülőtéren, valamint az ajándékboltokban is. A Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége által készített becslés szerint az elnökségi események következtében 3,5 milliárd forint volt csak a vendéglátás pluszbevétele. Az utóbbi évek soros EU-elnökségeinek tapasztalatai alapján készült óvatos szakértői becslés szerint a magyarországi öszturisztikai bevételek az elnökség hatására mintegy 13 milliárd forinttal nőttek.

A külföldi és a hazai résztvevők a magyar EU-elnökség szakmai felkészültségének elismerésén túl méltó képet alkothattak arról, hogy Magyarország miként járult hozzá a közös Európa építéséhez, illetve milyen mélyen épültek be az európai vívmányok hazánk életébe.

Sikerült megszervezni és kiépíteni az EU-elnökségről szóló szakmai tájékoztatás rendszerét, a résztvevők számára pedig vonzó kulturális programokat biztosítani. Az EU-elnökség ügyét minden tárca, minden kormánytisztviselő és magyar ember magáénak érezhette. Jelesre vizgázott a magyar közigazgatás, képes volt egy nagy volumenű projekt professzionális megszervezésére.

A magyar EU-elnökség erősítette hazánk tekintélyét partnereink körében, lendületet adott nemzetközi szerepvállalásunknak. Ledőlt egy újabb berlini fal: európai ügyekkel foglalkozó partnereink immár nem új, hanem tapasztalt tagállamként tekintenek ránk. Így intenzívebben vehetünk részt az előzetes egyeztetésekben, ami elősegítheti értekeink, érdekeink fokozottabb érvényesítését.

HÖRCSIK RICHÁRD*

Az Országgyűlés szerepe az EU-elnökség alatt

A magyar EU-elnökség ideje alatt tíz parlamenti nemzetközi találkozóra került sor, amelyek témái szorosan illeszkedtek az elnökségi prioritásokhoz és az Európai Unió napirendjén szereplő kérdésekhez. Nyolc rendezvénynek az Országgyűlés adott otthont, kettő pedig az Európai Parlamenttel közösen Brüsszelben került megszervezésre. Az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának legfontosabb feladata az elnökségi félév során a tagállami parlamentek európai ügyekkel foglalkozó bizottságai találkozájának (COSAC) megszervezése és lebonyolítása volt. A COSAC francia betűszó, a nemzeti parlamenti európai ügyekért felelős bizottságok konferenciáját jelenti.¹ Az Európai ügyek bizottsága elnökeként a két budapesti COSAC-találkozó házigazdája voltam, ezért alapvetően ezekre az ülésekre és az általam vezetett bizottság 2011. első félévi tevékenységére kívánok koncentrálni e cikkben. Külön fejezetet szentelek a parlamenti elnökségi rendezvényeket kísérő kulturális programoknak.

Az Európai Unió Tanácsa soros elnökségi feladatainak ellátása alapvetően kormányzati hatáskör, azonban az Országgyűlésre is komoly tartalmi feladatok hárultak.² A Lisszaboni Szerződés ugyanis megerősítette a nemzeti parlamentek uniós ügyekben betöltött szerepét, azonban a szerződésben foglalt jogok érvényesüléséhez elengedhetetlen a nemzeti parlamentek hatékony együttműködése. Ennek teremtenek fórumot az uniós elnökség során megrendezett parlamenti találkozók. A parlamenti rendezvények kiegészítették a soros elnökség kormányzati dimenzióját, ugyanakkor rendszeres fórumot biztosítottak az álláspontok megvitatására, a lobbizásra, hi-

szen a parlamenteknek is jelentős szerepük van az elnökségi prioritások koherens képviselésében.³

1. COSAC elnökségi találkozó

A magyar elnökség során lezajlott parlamenti rendezvények közül az első a 2011. február 10–11-i COSAC elnökségi találkozó volt. Az uniós tagországok, valamint a tagjelölt országok európai ügyek bizottságainak 1989 óta rendszeresen megtartott találkozóinak célja, hogy a bizottságok elnökei megvitassák az aktuális uniós ügyeket, az elnökségi prioritásokat. Az Országgyűlés európai

* A szerző országgyűlési képviselő, az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának elnöke.

1 Hörcsik Richárd, A nemzeti parlamentek szerepe az új Európai Alkotmányban, in *Európai Tükör*, 2005. március, 3. szám, 51. o.

2 Lásd ezzel kapcsolatban a „Stratégiai szempontok az Országgyűlés európai uniós tárgyú tevékenységéhez. 2010. II. félév”, Kézirat gyanánt. A Magyar Országgyűlés Külügyi Hivatala, (8. Az Országgyűlés felkészülési feladatai a 2011-es EU-elnökségre, 49. skk).

3 Dr. Hörcsik Richárd, Az Országgyűlés és a magyar EU-elnökség, in *Európai Tükör*, 2010. november–december, 69–82. o.

ügyekkel foglalkozó bizottságának képviselői 1997 óta vesznek részt a COSAC ülésein. A soros elnökséget ellátó tagállamban félévente kétszer került sor COSAC-találkozókra: az egyik az egynapos elnökségi ülés, amely 80–100 fő részvételével zajlik, a másik pedig a COSAC plenáris ülése. Ez utóbbin a résztvevők száma 300–350 fő.⁴

A COSAC által 2010 májusában, Madridban elfogadott zárónyilatkozatnak megfelelően,⁵ a magyar COSAC-elnökség kiemelt célja volt, hogy európai szintű, politikailag fontos kérdések kerüljenek napirendre. Mivel 2011 elején a legnagyobb kihívást továbbra is a gazdasági helyzet jelentette, ezért az elnökség elsődleges célkitűzése a gazdaságpolitikai koordináció megerősítése, az európai fél-év beindítása volt. Értelemszerűen e két kérdés kiemelten szerepelt a februári találkozón is.

A COSAC elnökségi ülésen hagyományra vált, hogy az elnökséget adó tagállam külügyminisztere tájékoztatást ad az elnökségi prioritásokról. Ezt a gyakorlatot követve a februári ülésen *Martonyi János* külügyminiszter ismertette a 2011-es magyar EU-elnökségi prioritásokat.

A magyar elnökségi program négy alapvető célkitűzésre épült: a gazdasági növekedés elősegítése a gazdasági kormányzás erősítése nyomán, valamint a munkahelyteremtés és a társadalmi befogadás előtérbe helyezésével; a közös politikák megerősítése azok hatékonyságának és versenyképességének növelésével, ugyanakkor megőrizve alapvető ér-

tékeiket és kohézióteremtő képességüket; az Unió „polgárközelibbé” tétele; valamint a bővítési folyamat felelősségteljes folytatása és hitelességének fenntartása.⁶ A külügyminiszter bevezetőjében kifejtette, célkitűzés az EU-s intézmények közötti jó együttműködés elősegítése. A gazdasági kérdéseket illetően Martonyi János hangsúlyozta, hogy az elnökség egyik legfontosabb feladata a gazdasági kormányzás erősítését célzó hatos csomag júniusig történő elfogadása. A magyar diplomácia vezetője méltatta a 2011. február 4-i csúcstalálkozó energiaügyi határozatát, amely 2014-re előirányozza az egységes, integrált energiapiac megteremtését.

A hagyományos közösségi politikákról szólva a külügyminiszter kiemelte a sikeres és megfelelő finanszírozással alátámasztott kohéziós politika fontosságát. A hatékony kohéziós politika elengedhetetlen az EU versenyképessége és gazdasági sikeressége szempontjából. A közös agrárpolitikával kapcsolatban Martonyi János aláhúzta, hogy a világ élelmiszerellátása szempontjából is szükség lesz a következő évtizedekben az EU hatékony mezőgazdaságára, ezért „a közös agrárpolitikát meg kell őrizni, és megfelelően, hatékonyan finanszírozni”.⁷ Szó esett a 2013 utáni többéves költségvetésről is. Lényegesnek nevezte, hogy az egyeztetések során előbb a politikákról nyissanak vitát, és csak azután a számokról, és nem fordítva, hiszen ez ellentétes az integráció lényegével, valamint az alapszerződés szellemével.

4 Dr. Hörcsik Richárd, *uo.*, 77. o.

5 Contribution of the XLIII COSAC, 10.2

6 Program, Az Európai Unió Tanácsának magyar elnöksége, Erős Európa, 5. o.

7 Az elnökség együttműködő intézményeket akar (<http://www.eu2011.hu/hu/hir/cosac-talalkozo-budapesten>)

Ez volt az első alkalom, amikor egy COSAC-találkozón az Európai Bizottság adott évre vonatkozó munkaprogramja megvitatásra került. Az Európai Bizottság 2011. évre szóló munkaprogramjának megvitatására a 2010. októberi COSAC-ülésein kérték fel a magyar elnökséget.⁸ A 2011-es munkaprogramot, valamint az Európai Bizottság és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatok aktuális kérdéseit *Maroš Šefcovic*, az Európai Bizottság intézményközi kapcsolatokért felelős alelnöke ismertette. Az alelnök ex-ponéjában hangsúlyozta, hogy az EU-tagállamok kollektív erőfeszítésére van szükség ahhoz, hogy Európa gazdasága erős legyen, s ebben a nemzeti parlamenteknek fontos szerepük van. Megjegyezte, hogy a tagállamok parlamentjei, illetve azok EU-ügyi bizottságai egyre intenzívebben foglalkoznak az uniós kérdésekkel, egyre inkább részt vállalnak a brüsszeli jogalkotás előkészítésében. Az alelnök az ez évi legfontosabb jogalkotási feladatok között megemlítette a pénzügyi szektor reformját, továbbá a piaci visszaélésekkel szembeni fellépésre és a hitelminősítő intézetekre vonatkozó tervezeteket.

2. A COSAC plenáris ülése⁹

Az Országgyűlés elnökségi rendezvényei közül mind létszám, mind fontosság tekintetében a COSAC plenáris ülése emelkedett ki: egyrészt a COSAC az egyetlen olyan parlamenti fórum, amelyről az uniós alapszerződés is szól, másrészt a ta-

lálkozó profiljába az Unió alapvető működését érintő kérdések tartoznak. A találkozó jelentőségét mutatja, hogy az utóbbi évek gyakorlataként meghívott vendég a házigazda ország miniszterelnöke, valamint az Európai Bizottság elnöke.

A COSAC rendes ülésein minden tagállamból legfeljebb hat képviselő lehet jelen, és három megfigyelővel képviseltethetik magukat a tagjelölt országok is. A konferencián az Európai Parlament hat taggal képviseltetheti magát. A plenáris ülésen az Unió 23 hivatalos nyelvére szinkrontolmacsoltást kell biztosítani. A plenáris ülésen, általában széles körű konszenzussal, zárónyilatkozat kerül elfogadásra. Az észrevételeket az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzéteszik, valamint megküldik az Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsának és az Európai Bizottságnak. A záródokumentumok nem kötelező jellegűek, ugyanakkor politikailag fontos, hogy a nemzeti parlamenteket képviselő testület véleménye eljusson az uniós intézményekhez.

A plenáris ülésen *Orbán Viktor* miniszterelnök beszámolt a magyar elnökség addig elért eredményeiről. A kormányfő emlékeztetett arra, hogy a 2000-es évek elején az Unióban optimista hangulat uralkodott, amire az euró bevezetése és Európa újraegyesítése adott okot. A gazdasági válság véget vetett ennek a hangulatnak, mivel az EU tagállamait példátlanul magas adósságszintek gyöttrik, a foglalkoztatási ráta rendkívül alacsony és a kontinens súlyos demográfiai problémákkal is küzd. A problémák megoldása

8 Contribution of the XLIV COSAC, 4.2

9 Lásd a bizottság ülésén tartott beszámolómat. In: „Jegyzőkönyv az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának 2011. június 14-én, kedden, 11 órakor az Országház főemelet 61. számú tanácstermében megtartott üléséről.” 5–6. o.

érdekében a magyar elnökség a legnehezebb kérdéseket emelte be programjába: a gazdaságirányítás reformját, az európai energiapiac létrehozásának előmozdítását, új európai pénzügyi szabályozórendszer megalkotását, a bővítési folyamat fenntartását, egységes romastratégia kialakítását és a demográfiai kérdések őszinte megvitatását. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy Európa sosem lesz már olyan, amilyen a válság előtt volt. A hidegháborús „*welfare society*” és a válság előtt jellemző jóléti társadalom, a „*welfare society*” után, az Uniónak most a „*workfare society*”, vagyis a munkán alapuló társadalom és gazdaság felépítésén kell dolgoznia. Középtávon a siker kulcsa az átlagos uniós foglalkoztatási ráta legalább 75 százalékra emelése, a nemzeti önbecsülés és biztos kulturális identitás megteremtése, valamint a jószomszédi kapcsolatok ápolása. A bővítésről szólva Orbán Viktor kifejtette, hogy az EU hitelessége is múlik a folyamat sikerén, ami a nyugat-balkáni országok stabilitásának záloga. Ezért az elnökség célja a horvát csatlakozási tárgyalások júniusban történő lezárása.¹⁰

A hozzászólók méltatták a magyar elnökség eredményeit, különös tekintettel a hatos jogszabálycsomagra, az egységes energiapiac kialakításában történt előrelépésre, az Duna-régió stratégia végrehajtása, továbbá a horvát csatlakozási tárgyalások lezárása, valamint a Nyugat-Balkán európai integrációja és az uniós romaügyi keretstratégia megalkotása érdekében tett erőfeszítésekre.

Ezt követően *Maroš Šefcovic*, az Európai Bizottság alelnöke tartott előadást az EU gazdasági helyzetéről és a főbb megoldandó kihívásokról. A COSAC 15.

féléves jelentése – amely a nemzeti parlamentek által kitöltött kérdőívek alapján kerül összesítésre – szintén a gazdasági fellendülés témakörére fókuszált.

Az alelnök exopozéjában kifejtette, olyan komplex megoldásra van szükség, amelynek segítségével nemcsak a jelenlegi válság hatásai küzdhetők le, de a jövőbeli válságok kitörését is meg lehet akadályozni. Maroš Šefcovic szerint a gazdasági válságból való kilábalás három pilléren nyugszik: a pénzügyi rendszer alapvető reformján, a gazdaságpolitikai stratégiákon (Európa 2020 stratégia), valamint a gazdasági kormányzás egészének javításán. Az Európa 2020 stratégia végrehajtása és a nemzeti reformprogramok kidolgozása kapcsán szoros együttműködést kell kialakítani a parlamentek és az Európai Bizottság között az Unió versenyképességének fokozása érdekében. Az Európai Bizottság alelnöke szorgalmazta a gazdasági kormányzás erősítését célzó hatos csomag júniusig történő elfogadását. Kitért a gazdasági koordináció új korszakát jelentő európai szemeszterre is.

A vitában szó esett a nemzeti parlamenteknek az uniós döntéshozatalban a Lisszaboni Szerződés nyomán megnövekedett jogosítványairól és egy jogszabálytervezetről is. A közös konszolidált társasági adóalappal (*Common Consolidated Corporate Tax Base*, CCCTB) kapcsolatos irányelvtervezetnél a szubszidiaritás elve érvényesülésének vizsgálata során több parlament is fenntartását jelezte. A 2. jegyzőkönyv alapján a parlamentektől kilenc indokolt vélemény érkezett az Európai Bizottsághoz, azonban ez nem volt elég ahhoz, hogy a Bizottság felülvizsgálja a tervezetet. Képviselői

¹⁰ <http://www.eu2011.hu/hu/hir/orban-hiba-lenne-fekezni-horvatorszag-csatlakozasat>

kérdésekre reagálva az Európai Bizottság alelnöke hangsúlyozta, hogy a CCCTB-irányelv a társasági adóalap számításának teljes körű harmonizációját jelenti. A nyereség és a veszteség konszolidációja fontos lépés lehet a határon átnyúlóan, két vagy több tagállamban tevékenykedő vállalatok túladóztatásának csökkentésében. A biztos aláhúzta, hogy a hatástanulmányok szerint a CCCTB jelentős előnyt nyújtana a kis- és középvállalkozásoknak ahhoz, hogy kihasználják az egységes piac előnyeit.

Sefcovic végezetül kitért az Európai Bizottság és a nemzeti parlamentek kapcsolataira is. Az elmúlt években a Lisszaboni Szerződés alapján jó együttműködés alakult ki a Bizottság és a COSAC között. Üdvözölte, hogy a COSAC-találkozó az EU aktuális kérdéseinek megvitatását tűzte napirendre, amit az is mutatott, hogy a napirendi ponthoz különösen nagy számban szóltak hozzá a résztvevők.

A COSAC történetében ez volt az első alkalom, amikor az Unió helyzetéről szóló, általános vita került megrendezésre. A napirendi pont előadója *Schöpflin György* európai parlamenti képviselő, Jean Monnet-professzor volt.

Schöpflin György kifejtette, hogy az elmúlt időben két fő irány körvonalazódott az Európai Unióban: egyrészt a Lisszaboni Szerződés alapján nagy hangsúly helyeződött a közösségi szemléletre, ugyanakkor a nemzeti érdekek egyre erősebb hangot kapnak a kormányközi jelleg erősödése által. A nemzeti érdekek képviselése nem azonos a nacio-

nalizmussal. Lényeges, hogy a közösségi és a nemzeti érdekek hosszú távon kiegyensúlyozzák egymást. Amennyiben az európai összérdek nem érvényesül, akkor a tagállamok közötti szolidaritás is sérül. Az európai jövőképet a közös értékek alapján kell kialakítani. Azonban a kormányköziség veszélyeket is rejt magában. Ezért olyan mechanizmust kell létrehozni, amelynek keretében az eltérő vélemények érvényesítése nem a közösségi módszer rovására történik. Az előadó megjegyezte, hogy egyre növekszik a bürokrácia és a globalizmusellenes euroszkeptizmus, amelyet az uniós szintű politikai vita és a nehéz gazdasági helyzet is megerősít. Ebben nagy szerepe van a médiának, amely Brüsszelt gyakran a bürokrácia fellegvárának állítja be, és erősíti az előítéleteket. Schöpflin György kiemelte, hogy az egyre szorosabb és szélesebb körű kapcsolatok ellenére nincs közös európai identitás. Ezen pedig elengedhetetlen változtatni.¹¹

Végül hosszas vita után, a konferencia utolsó percében sikerült konszenzust kialakítani a delegációk között, és egyhangúan elfogadták a COSAC Eljárási Szabályzatának technikai módosítására tett javaslatokat. Ez kiemelt jelentőséggel bír, hiszen a szabályzat korábbi módosításai több COSAC-találkozón is napirenden voltak, ám a COSAC magyar elnökségének – fél év alatt – sikerült konszenzusra jutni. Ez igazi bravúrnak számít¹². A tanácskozás lezárásaként elfogadták a COSAC XLV. plenáris ülésének záródokumentumait, a Következtetése-

¹¹ http://www.parlament.hu/eu2011/sites/default/files/cosac_osszefoglalo-hu.pdf

¹² Lásd erre vonatkozóan Miguel Martinez Martineznek, az Európai Parlament alelnökének elismerő szavait, a budapesti COSAC elnökségét követő lengyel COSAC elnöki konferenciáján. Varsó, 2011. szeptember 2–4.

ket, illetve az EU Hivatalos Lapjában is megjelenő ún. Kontribúciókat. Ez utóbbi az EU Hivatalos Lapjának 2011. július 27-i (2011/C 221/01),¹³ míg a COSAC új Eljárási Szabályzata a 2011. augusztus 4-i (2011/C 229/01)¹⁴ számában láttott napvilágot.

3. Az Országgyűlés által szervezett egyéb parlamenti elnökségi találkozók

3.1. Költségvetési és pénzügyi bizottsági elnöki találkozó

A sorrendben második parlamenti találkozó egyik témája a költségvetési felülvizsgálat és az új pénzügyi perspektíva kialakítása, valamint a válságból kivezető stratégiák kezelése, a másik pedig a pénzügyi felügyeleti rendszerek és a stabilitási mechanizmusok megújítása volt. A rendezvény meghívott vendégei között szerepelt többek között *dr. Lámfalussy Sándor*, a Louvain-la-Neuve-i Katolikus Egyetem professzora, valamint *dr. Csaba László*, a Közép-Európai Egyetem professzora.

3.2. Önkormányzatokért, valamint a Fenntartható fejlődésért felelős bizottságok elnökeinek találkozója

A találkozó első részében *Jávor Benedek*, a Fenntartható fejlődés bizottsága elnökének elnöklete alatt a résztvevők a Duna-régió stratégia ökológiai korlátait és lehetőségeit, valamint a térség biodiverzitásának védelmét vitatták meg. A délutáni szekcióban *dr. Láng Zsolt* önkormányzati és területfejlesztési bizott-

sági elnök vezetésével a kohéziós politika reformja és annak tükrében a terület- és településfejlesztés lehetőségei voltak a találkozó kiemelt témái.

3.3. Mezőgazdasági bizottsági elnöki találkozó

A *Font Sándor* elnökletével megrendezett találkozó fő témája a közös agrárpolitika 2013 utáni jövője volt.

3.4. Együttes parlamenti ülés (Joint Parliamentary Meeting, JPM)

Az együttes parlamenti ülések az európai parlamentközi együttműködés egyik legfontosabb formáját jelentik. Ezeket az elnökséget betöltő tagállam parlamentje és az Európai Parlament közösen szervezik. Az áprilisi brüsszeli találkozó témája a Nyugat-Balkán európai integrációja volt. A témát a résztvevők egy plenáris ülés keretében megtartott általános eszmecsere után két munkacsoportban vitatták meg. Az első, a „Szabadság, biztonság és a jog térségében megvalósuló együttműködés” címet viselő munkacsoport, a háttellenőrzés, a vízümpolitika, a migráció, valamint az igazságügyi és rendőri együttműködés kérdéseivel foglalkozott. A második munkacsoport a kulturális sokszínűség és az integrációs folyamat sikere, illetve a Nyugat-Balkán európai integrációjának oktatási vetülete közötti összefüggésekre kívánt rávilágítani. A rendezvényen *Jerzy Buzek*, az Európai Parlament elnöke megerősítette, hogy a Nyugat-Balkán országainak jövőjét minden érintett az Európai Unión belül képviseli. *Kövér László*, az Országgyűlés el-

13 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:221:0001:0002:HU:PDF>

14 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:229:0001:0006:HU:PDF>

nőke rámutatott: az Országgyűlés a saját eszközeivel eddig is igyekezett segíteni a nyugat-balkáni államok európai integrációs törekvéseit, többek között kétoldalú megállapodások megkötése, illetve a nyugat-balkáni országok parlamenti elnökeinek konferenciája által. A hozzászólók szorgalmazták, hogy minden tagállam tegye meg a szükséges lépéseket a nyugat-balkáni államok csatlakozásának elősegítése érdekében, amely a régió stabilitása biztosításának feltétele.¹⁵

3.5. Egészségügyi bizottsági elnökök találkozója

Dr. Kovács József bizottsági elnök által vezetett rendezvény kiemelt témája az európai népegészségügyi helyzetkép volt.

3.6. Külügyi bizottsági elnökök találkozója

Balla Mihály bizottsági elnök megnyitója után az ülésen Martonyi János külügyminiszter tartott tájékoztatót a magyar elnökség addig elért eredményeiről, ezt követően az Európai Unió szomszédságpolitikája került napirendre. A találkozón megvitatásra került továbbá az Európai Külügyi Szolgálat felállítása, a Keleti Partnerség programja, valamint az aktuális észak-afrikai helyzet is.

3.7. Oktatási, valamint a Foglalkoztatási és munkaügyi bizottsági elnökök találkozója

A felsőoktatáshoz való hozzáférés, a mobilitás, a diákhitel, valamint a finanszírozás kérdése volt a délelőtti konferencia központi témája, amelyet *Pokorni Zoltán*

bizottsági elnök vezetésével tartottak. A délutáni szekcióban az Európa 2020 stratégia foglalkoztatáspolitikai vonatkozásait vitatták meg a résztvevők *Gúr Nándor* foglalkoztatási és munkaügyi bizottsági elnök vezetése alatt.

3.8. Együttes bizottsági ülés (Joint Committee Meeting, JCM)

A Brüsszelben megtartott találkozón az Országgyűlést a Gazdasági és informatikai bizottság elnöksége, valamint annak tagjai képviselték. Európa energiaellátása, valamint az energia-infrastruktúra fejlesztése volt a rendezvény fő témája. Jerzy Buzek EP-elnök köszöntőjében az egységes európai energiapiac létrehozását sürgette, amelyhez szükség van belső piaci befektetésekre, az energiahálózatok összekapcsolására, valamint további vezetékek építésére. A hozzászólók által megerősítést nyert, hogy az EU-nak a világ legnagyobb energiafelvevő piacaként diverzifikálnia kell az ellátást és az ellátói utakat, illetve össze kell kapcsolnia energiahálózatait. A végső cél a megújuló erőforrásokon alapuló, alacsony szénkibocsátású és helyi termelésű gazdaság kialakítása, amelyhez az infrastruktúra korszerűsítése szükséges.¹⁶

4. Az Európai ügyek bizottsága tevékenysége az elnökségi félév alatt

Az Európai Unió Tanácsának magyar elnöksége alatt az Európai ügyek bizottságának tevékenysége némileg módosult. A bizottság egyik fő tevékenysége az

15 http://parlament-eu2011.hu/sites/default/files/osszefoglalo-jpm_hu_0.pdf

16 <http://parlament-eu2011.hu/sites/default/files/jcm-osszefoglalo.pdf>

egyeztetési eljárások lebonyolítása.¹⁷ Az egyeztetési eljárás során az Európai ügyek bizottsága ellenőrizheti, illetve befolyásolhatja a kormány az Európai Unió Tanácsában képviselt álláspontját. Az egyeztetési eljárás két főszereplője az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága, illetve a kormány. Az eljárás célja, hogy egy meghatározott uniós jogalkotási javaslat vonatkozásában a kormány az Európai ügyek bizottságával együttműködve alakítsa ki a Tanácsban képviselendő magyar tárgyalási álláspontot.¹⁸

Az elnökségi félév során a bizottság elsősorban a kormánytagok, illetve államtitkárok által tartott, a tanácsulésekről szóló tájékoztatókat hallgatott meg. Ennek háttérében az állt, hogy Martonyi János külügyminiszter Kövér Lászlónak, az Országgyűlés elnökének 2011. január 31-én kelt levelében az elnökségi feladatokra tekintettel azt javasolta, hogy ebben az időszakban a miniszterek szóban is adjanak tájékoztatót a tanácsuléseken történekről. Ennek alapján az Európai ügyek bizottsága 2011. első félévében nem hozott döntést új egyeztetési eljárás megindításáról, és országgyűlési állásfoglalást sem alakított ki, hanem az elnökségi félév során – a Tanács napirendjére figyelemmel – az érintett miniszterek, illetve államtitkárok szóbeli meghallgatására került sor.

Első alkalommal, 2011 februárjában *Kármán András* nemzetgazdasági miniszteriumi államtitkár tartott tájékoztatót a gazdasági kormányzás alapjait adó hat jogszabálytervezetről. A jogszabálycsomag vitájának lezárása a magyar elnökség egyik prioritása volt. *Kármán And-*

rást ezen kívül további két alkalommal hallgatta meg az Európai ügyek bizottsága: először a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (Ecofin) 2011. március 15-i ülésén létrejött általános megközelítésről számolt be, május elején pedig Magyarország 2011 és 2015 közötti időszakra szóló konvergenciaprogramjáról.

A Bel- és Igazságügyi Tanács 2011. február 24–25-i ülését követően *Pintér Sándor* belügyminisztert és *Navracsics Tibor* miniszterelnök-helyettest, közigazgatási és igazságügyi minisztert hallgatta meg az Európai ügyek bizottsága. *Pintér Sándor* részletesen kitért a Románia és Bulgária schengeni csatlakozásával kapcsolatosan elfogadott elnökségi következtetésekre. *Navracsics Tibor* összefoglalta a Tanács addigi eredményeit, külön kiemelve az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatékony végrehajtása terén tett lépéseket, illetve a személyes adatok Európai Unión belüli védelmének átfogó megközelítéséről szóló bizottsági közleményről elfogadott tanácsi következtetéseket.

Az Európai ügyek bizottsága 2011. március 8-i ülésén *Martonyi János* külügyminiszter a Magyar Köztársaság európai uniós tagságával összefüggő kérdésekről és az európai integráció helyzetéről szóló jelentést ismertette. A külügyminiszter beszámolt továbbá az elnökség első harmadának legfontosabb eseményeiről, eredményeiről, illetve a magyar elnökségi félév további szakaszának kiemelt jelentőségű politikai kérdéseiről. *Martonyi János* egyúttal megerősítette, hogy a horvát csatlakozási tárgyalások lezárása, valamint Románia és Bulgária schengeni csatlakozásának

17 Dr. Juhász-Tóth Angéla: Európai uniós ügyek az Országgyűlésben, Országgyűlés Hivatala, Budapest, 2008. 26. o.

18 Lásd erre vonatkozóan a 2004. évi LIII-as törvényt.

segítése a magyar elnökség alapvető célkitűzése.

Cséfalvy Zoltán nemzetgazdasági miniszteriumi államtitkár tájékoztatóját a 2011. március 9–10-én megtartott versenyképességi tanácsülésen történekről tartotta. A Tanács ekkor fogadta el az európai szabadalom létrehozására vonatkozó megerősített együttműködést elindító tanácsi határozatot. Ez a döntés az európai szabadalom létrehozására irányuló, közel ötven éve húzódó erőfeszítések eredményeként az eddigi legkomolyabb előrelépés volt. Szintén Cséfalvy Zoltán ismertette az Európa 2020 stratégiát végrehajtó nemzeti reformprogram legfontosabb célkitűzéseit az Európai ügyek bizottsága 2011. április 26-i ülésén.

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a 2011. március 17-i mezőgazdasági és halászati tanácsülésen történekről tájékoztatta a bizottság tagjait. A miniszter a tanácsülés legfontosabb eredményének a közös agrárpolitika jövőjéről szóló elnökségi következtetések elfogadását tekintette.

Az elnökségi félév alatt *Fellegi Tamás* nemzeti fejlesztési miniszter meghallgatására került még sor. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium felelősségi körébe

a Tanácson belül az energia-, klíma-, közlekedési, infokommunikációs és kohéziós ügyek tartoznak. Fellegi Tamás az Általános Ügyek Tanácsának 2011. február 21-i ülésén elfogadott, ún. ötödik kohéziós jelentésről számolt be, amelyben a tagállamok hangsúlyozták, hogy továbbra is törekedni kell az Unión belüli különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek csökkentésére. Az Európai ügyek bizottsága az elnökségi félév alatt a kormány feletti ellenőrzési jogosítványait nagyrészt a szóbeli tájékoztatók keretében gyakorolta.¹⁹

5. EU-elnökségi munkacsoport

A 2008 februárjától az elnökségi félév végéig működött EU-elnökségi ötpárti munkacsoport célkitűzése a parlamenti pártok és a kormány együttműködésének biztosítása volt. Ezen együttműködés nélkülözhetetlennek bizonyult az elnökség sikeres lebonyolításához. A munkacsoport tagjainak egyetértésével állásfoglalásokat fogadott el, valamint konzultációkat folytatott.²⁰ Az elnökségi félév alatt is sor került a munkacsoport két találkozására. A 2011 áprilisában megtartott ülés eredményeként a frakciók

¹⁹ E fejezetnél Dr. Tamás Csaba Gergely *Egyeztetési eljárás elnökség alatt* c. tanulmánya került felhasználásra, 2–3. o

²⁰ Az uniós elnökségünk előtti utolsó ülésén (2010. december 1.) a következő konszenzusos állásfoglalást hozta: „Az EU-elnökségi munkacsoport megállapítja, hogy a 2011. január 1-jével kezdetét vevő elnökségi periódusra történő felkészülés záró szakaszába érkezett. A munkacsoport egyetért abban, hogy az Európai Unió Tanácsa soros magyar elnökségének sikere az ország közös és kiemelkedő fontosságú nemzeti érdeke, amely hatalmas kihívást jelent a Kormányzat és a teljes közigazgatás számára. A megfelelő országkép kialakítása, és a későbbi uniós érdekérvényesítő képességünket alapjaiban meghatározó magas szintű elnökségi tevékenység biztosítása érdekében az Országgyűlés EU-elnökségi munkacsoportja támogatja a Kormányt ez irányú céljaiban. A munkacsoport megállapítja, hogy az EU-elnökség hat hónapja alatt az elnökségből adódó feladatokat kell szem előtt tartani, amelynek sikeréhez az Országgyűlés, a hazai döntéshozatal és a nemzetközi tevékenysége során egyaránt minden segítséget megad.”

képviselői megállapították, hogy a magyar elnökségnek a legfontosabb dossziékban sikerült előrelépést elérni; az ellenzéki pártok képviselői az elnökség sikere érdekében kritikai véleményeket is megfogalmaztak. Az elnökségi munkacsoport 2011. július 4-i, tizennyolcadik, egyben záróülésén megbeszéléseket folytatott a magyar EU-elnökség eredményeiről, valamint a Magyarországon megtartott informális rendezvényekről és a kulturális események tapasztalatairól. Az utolsó ülésen a képviselők üdvözltek a prioritások terén elért kiemelkedő eredményeket, valamint azt, hogy mind az elnökségre való felkészülés idején, mind pedig az elnökségi félév során folyamatos volt az együttműködés a parlamenti pártok között.

6. A 2011. évi magyar EU-elnökséghez kapcsolódó kulturális események az Országgyűlés szervezésében

Az Országgyűlés számos kulturális programmal készült az elnökség időszakára. Ennek egyik eleme az „Együtt-lét” – *hagyományos kultúrák együttélése a Kárpát-medencében* c. fotópályázat és kiállítás volt. A nemzetközi fotópályázat témája a határainkon túl élő magyar kisebbségek együttélése a többi kisebbséggel és a többségi népcsoporttal, valamint a Magyarországon élő kisebbségek, nemzetiségek élete. Az Országgyűlés EU-elnökségi munkacsoportjának 2008. május 6-i ülésén meghozott állásfoglalása kimondta, hogy az elnökségi célok közt szerepelnie kell a regionalizmus kérdésének, a nyelvek és a kultúrák sokszínűségeinek, valamint a kisebbségek hagyományai megőrzésének.

gének, valamint a kisebbségek hagyományai megőrzésének.

A rendezvény alapmotívumát a Lisszaboni Szerződésben lefektetett uniós célokban is megfogalmazott gondolat adta: „az Unió tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását”. Térésünkben egyedülálló kulturális érték a különböző nyelvű és kultúrájú közösségeknek az elmúlt évszázadok során kialakult hagyományos együttélése, az érintett csoportok egyaránt őshonosnak érzik magukat az együttélés színhelyén. Ez az évszázadok alatt kialakult, örökölt kulturális és nyelvi sokszínűség páratlan hagyományt és gazdaságot jelent ma is.²¹

A nagyszabású kiállítás a Parlament előtt, a Kossuth téren került megrendezésre, a legjobb 50–100 pályamű megjelenítésével 2011. március és augusztus között. A díjazott művek közül húsz kép 2011. február 1. és 5. között az Európai Parlament brüsszeli épületében is látható volt.

Az EU-elnökséghez kapcsolódó másik fontos kulturális kísérőprogram az Országgyűlés szervezésében a *lengyel-magyar közös történelmi múlt* témájában rendezett kiállítás volt a Magyar Nemzeti Múzeumban. A kiállítás mottója: „*Magyarország és Lengyelország két örökéletű tölgy, melyek külön törzset növesztettek, de gyökereik a föld alatt messzefutnak, összekapaszkodtak és láthatatlanul egybefonódtak. Ezért egyiknek a léte és erőteljesége a másik életének és egészségének feltelete.*” Stanislaw Worcell (1849)

A kiállítás mottójaként választott sorok hűen tükrözik azt a barátságot, amely a két népet a történelem viharai-

²¹ <http://www.parlament.hu/eu2011/hu/content/65.html>

ban összekötötte. Gondoljunk csak a keresztényiség felvételére, az Anjouk dicső korára, a Jagellók uralkodására, Báthori István erdélyi fejedelem diadalmas lengyel királyságára, Sobieski János felszabadító harcaira, a 19. századi forradalmakra, 1956-ra. A két ország befogadta egymás menekültjeit: a lengyelek Rákóczi fejedelmet és más szabadságharcosokat, a magyarok pedig a II. világháború idején a lengyel katonatisztek. Szorosak voltak a kultúrtörténeti érintkezések, elég csak a krakkói egyetemet, a tokaji bort, Balassi Bálintot, Lisztet és Chopint említenünk.²²

A kiállítás alapkonceptiója e gondolatok jegyében fogalmazódott meg. Célkitűzésünk a lengyel-magyar közös múlt egy-egy fontosabb epizódjának bemutatása volt. A kiállítás megnyitójára 2011. május 30-án került sor, a COSAC plenáris üléséhez kapcsolódva. 2011 júliusától Lengyelország tölti be az Európai Unió soros elnöki tisztségét. A magyar elnökség átadásához szimbolikus eseménysozrotat – tokaji bor ajándékozása – is kapcsolódott. Az átadás főbb állomásai a

hordók készítése, megtöltése, elindítása, szállítása és átadása voltak. A hordók a kárpátaljai Salánkon készültek, és Sárospatakról, a Rákóczi-vár udvaráról indultak el Varsó irányába. Az elnökségi átadási ünnepek keretében 2011. július elsején Varsóban Orbán Viktor miniszterelnök Donald Tusknak egy ötliteres hordót, én pedig egy nagyobb, gönci hordónyi (136 l), tokaji száraz szamorodni-val töltött hordót adtam át a lengyel köztársasági elnöki hivatal EU-ügyekben illetékes, miniszteri rangú főtanácsadójának, *Roman Kuzniar* professzornak.²³

Összességében, minden elfogultság nélkül állíthatom, hogy az Országgyűlés által lebonyolított sikeres parlamenti rendezvények fontos szerepet játszottak a magyar EU-elnökség prioritásainak megjelenítésében és koherens képviselésében. A kulturális kísérőprogramok ugyancsak szorosan illeszkedtek elnökségi célkitűzéseinkhez. A COSAC-találkozók mellett az Európai ügyek bizottsága kiemelt figyelemmel kísérte a főbb tanácsi formációkban folytatott munkát és az uniós döntéshozatali folyamatot.

22 Szende László: Lengyel-magyar barátság 1000 éve, A kiállítás alapkonceptiója

23 <http://www.eu2011.hu/hu/hir/aldas-szalljon-mindkettonkre>, valamint lásd a legnagyobb példányszámú országos lengyel politikai napilap cikkét, a *Gazeta Wyborcza*, 2011. július 2–3-i hétfői számát "PW" szerző tollából.

SZÁRAZ KRISZTINA*

Több jogot az áldozatoknak!

Az Európai Parlament pozitív hatása az emberkereskedelem elleni harcban

Az emberkereskedelmet a világ harmadik legjövődélmezőbb szervezett bűnözési formájaként tartják számon.¹ A rabszolgaság eme modern fajtája súlyosan sérti az emberi jogokat, az emberiség ségyene. Az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tiltja a rabszolgaságot.² Becslések szerint csak az Európai Unión belül az áldozatok száma meghaladja az évi több százezret. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet adatai szerint az emberkereskedelem éves profitja eléri a 32 milliárd dollárt.³ Valós adatokkal senki nem szolgálhat, kizárólag szakemberek becsléseire hagyatkozhatunk. Az áldozatok identifikálásának és a bűnözők felderítésének alacsony aránya késztette az Uniót arra, hogy megreformálja az erre vonatkozó uniós jogszabályt. A Lisszaboni Szerződésnek köszönhetően az Európai Parlament immáron megerősített szerephez jutott, amelyet az igazságügyi szférában az emberkereskedelem elleni harcban használt ki először. Ennek következményeként az új irányelvbe több, az áldozatok védelmére irányuló rendelkezés került.

Az emberkereskedelem témájában a Parlament a Lisszaboni Szerződés érvénybelépéséig csak érintőlegesen szólhatott bele, hisz konzultációs eljárás vonatkozott erre a területre. Azaz, bár a Tanács kikérte a Parlament véleményét, de azt nem volt köteles figyelembe venni. A Lisszaboni Szerződés érvénybelépése napján a Parlament együttdöntési hatáskört kapott. 2011. április 5-ig az EU emberkereskedelem elleni politikáját a 2002/629-es kerethatározat határozta meg. Az Unió

2002 augusztusában napvilágot látott emberkereskedelem elleni első kerethatározata mérföldkő volt a maga korában, hisz ebben a dokumentumban kötelezte el magát az akkori EU15, hogy mindent megtesz az emberkereskedelem felszámolásáért. Bár fontos dokumentumról volt szó, az idők során bebizonyosodott, hogy komolyabb összefogásra van szükség, ha a jelenséget tényleg meg akarjuk fékezni. Az emberkereskedelem, mint minden szervezett bűnözési forma, na-

* A szerző Bauer Edit európai parlamenti képviselő tanácsadója.

1 <http://www.interpol.int/en/News-and-media/News-media-releases/2001/PR003>

2 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 5 cikke:

- (1) Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
- (2) Senkit sem lehet kényszermunkára vagy kötelező munkára igénybe venni.
- (3) Tilos emberi lényekkel kereskedni.

3 1. oldal, ILO Action against Trafficking in Human Beings, 2008

gyon könnyen alkalmazkodik az új környezethez, flexibilis, dinamikusan fejlődik, amivel a kerethatározat nem tudott lépést tartani. Így egy idő után a kerethatározat már nem volt képes megfelelő választ adni az emberkereskedelem egyre változó kihívásaira.

Ezt felismerve, az Európai Bizottság 2009 márciusára elkészítette az új kerethatározat tervezetét. Az Amszterdami Szerződés értelmében a Parlament ekkor még csak a konzultációs eljárásban vett részt, így véleménye nem volt döntő jellegű, nem igazán tudta befolyásolni az új kerethatározatot. Viszont ekkorra már világossá vált, hogy a Lisszaboni Szerződést hamarosan minden tagállamban elfogadják, így erre a területre is vonatkozni fog az új döntéshozatali rendszer. Ez azt jelentette, hogy azokra a jogszabályokra, amelyeket nem fogadnak el a Lisszaboni Szerződés érvénybelépésének napjáig, már az új döntéshozatali eljárás fog vonatkozni. Ez érintette az emberkereskedelem elleni új kerethatározatot is, hiszen már kora ősszel látni lehetett, hogy nem lesz esély időben lezárni. Az új szabályok szerint irányelvnek kell rendelkeznie az uniós és a tagállami feladatokról.⁴ A Parlament úgy döntött, hogy bár csak konzultációs joga van, mégis elkészíti az állásfoglalási indítványát, ezzel is jelezve a Bizottság felé, milyen változásokat szeretne látni az új irányelvtervezetben

a 2009-es kerethatározat-tervezettel szemben.

Időközben, 2009. december elsejével érvénybe lépett a Lisszaboni Szerződés, amely szerint azok a dossziék, amelyek 2009. november 30-ig nem kerültek lezárásra, új jogalkotási eljárást igényelnek. Az emberkereskedelem elleni harcról szóló kerethatározat is áldozatul esett ennek a változásnak. Mivel a Tanácsnak nem sikerült időben elfogadnia az új kerethatározatot, így a Lisszaboni Szerződés értelmében az emberkereskedelem elleni uniós fellépés megfelelő formája már nem a kerethatározat, hanem az irányelv lett. Az új Szerződésnek köszönhetően az Európai Parlament már együttdöntési szerepet kapott. Éppen az emberkereskedelem elleni irányelv volt az Unió történelmében az első, amely a Lisszaboni Szerződés értelmében együttdöntési eljárásban készült. Ennek következtében modellként szolgál a további jogszabályok megalkotásánál. Ez az eljárás/feladat új volt a Bizottságnak, a Tanácsnak és a Parlamentnek is. Többé már nem a harmadik pillérbe tartozik az igazságügyi terület, megváltozott a jogszabály formája és a döntéshozatal is. Az Európai Bizottságnak ki kellett dolgoznia egy irányelvtervezetet. Ez pedig azt is jelentette egyben, hogy azon tagállamok ellen, amelyek az előírt időn belül nem építik be az irányelvet saját jogrendjükbe, illetve nem teljesítik azt, az Euró-

4 Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen súlyos bűncselekmények esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék. Ezek a bűncselekményi területek a következők: terrorizmus, emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása, tiltott kábítószer-kereskedelem, tiltott fegyverkereskedelem, pénzmosás, korrupció, pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítása, számítógépes bűnözés és szervezett bűnözés. 83 (1). cikk, Lisszaboni Szerződés

pai Bizottság szabálytalansági eljárást kezdeményezhet. A Tanácsnak meg kellett szoknia, hogy a Parlament véleményét ebben a témában is kötelessége figyelembe venni, mivel a két intézmény csakis együttes erővel emelheti irányelvét a Bizottság javaslatát. A Parlament számára pedig az eljáráson kívül új volt az is, hogy az új eljárási szabályzat szerint a téma két szakbizottságot is közvetlenül érint, így egy speciális eljárás szükségeltetett.

Végül a Bizottság 2010. március 29-én hozta nyilvánosságra az irányelv tervezetét. Az új döntéshozatali eljárás értelmében ezt elküldte a Tanácsnak és a Parlamentnek, hogy azok kidolgozzák saját álláspontjukat. Mire a Tanács érdemben elkezdett foglalkozni a dossziéval, Belgium kezdte meg a soros elnökségét. Ez az irányelvre nézve pozitív fejlemény volt, hisz Belgium mindig is élvasként harcolt az emberkereskedelem ellen. Most is kijelentette, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy már első olvasatban elfogadásra kerüljön a javaslat. A Parlamentnek eközben az új elvárások tömkelegével kellett szembesülnie. Először is olyan témában kellett fontos és döntő szerepet játszania, amelyben korábban ritkán vették figyelembe a véleményét. Másodszor pedig a házon belül is komoly kihívások vártak rá. Az Elnökök Konferenciája úgy döntött, hogy az emberkereskedelem problémaköre két szakbizottságot, nevezetesen az Állampolgári Jogok, Bel- és Igazságügyi Bizottságot és a Nők Jogai és Esélyegyenlőségi Bizottságot is közvetlenül érinti, mivel a bűncselekmény gender-érzékeny terü-

let. Az irányelv első cikkében ez *explicit*e bele is került.

A Parlament először próbálta ki az eljárási szabályzat 51. cikkét, azaz a közös bizottsági ülésekkel lefolytatott eljárást. Ezt akkor alkalmazzák, ha az „ügy elválaszthatatlanul több bizottság hatáskörébe tartozik és az ügy kiemelkedően fontos”.⁵ „Ebben az esetben az érintett előadók közös jelentéstervezetet készítenek, amelyet az illetékes bizottságok elnökeinek közös elnökleivel tartott közös bizottsági üléseken vizsgálnak és szavaznak meg. Az illetékes bizottság jogállásához kapcsolódó jogokat az érintett bizottságok az eljárás valamennyi szakaszában csak közösen eljárva gyakorolhatják.”⁶

Az Állampolgári Jogok, Bel- és Igazságügyi Bizottságon belül a szocialista frakció állíthatott előadót, a Nők Jogai és Esélyegyenlőségi Bizottságban pedig a néppárti frakció. A két legnagyobb frakció összehozásának az volt a nem titkolt célja, hogy már a kezdeteknél együttműködésre bírják a két meghatározó politikai erőt, ezáltal a vitás pontok már az elején kikristályosodhassanak, hogy aztán időben sikerüljön megoldást találni rájuk, és így meglepően a parlamenti többség a végső szavazásnál. Persze két ellentétes frakcióból származó előadó munkája nem feltétlenül problémamentes, és nem egyszerű feladat. Sok kockázattal jár, hisz ha az alapkérdésekben nem ért egyet a két képviselő, már maga a közös jelentés kidolgozása elé is nagy akadályok gördülnek.

Ennek megfelelően a két képviselő együtt dolgozta ki az irányelv módosí-

5 51 (1) cikk, Az Európai Parlament Eljárási Szabályzata

6 51 (2) cikk, Az Európai Parlament Eljárási Szabályzata

tásáról szóló közös jelentést. Ezt mindkét szakbizottság képviselői módosítástervezetek beadásával véleményezték, amelyekről végül egy közös ülés keretében 2010. szeptember elején szavazott a két szakbizottság. Ez még nem a végső bizottsági jelentés volt, hanem csak egy úgynevezett „orientációs szavazás”, amely felhatalmazta a két előadót a Tanáccsal folytatott trilógusra és meghatározta a tárgyalócsoport mandátumát. A Tanács eközben a munkacsoportokon keresztül szintén elkészítette a saját véleményét, amely természetesen különbözött a Parlament verziójától. A feladat pedig az volt, hogy ezt a két véleményt azonos nevezőre hozzák, mégpedig háromoldalú egyeztetés formájában

Az európai intézmények által az együttdöntési eljárásakor alkalmazott egyeztetést nevezik intézményközi vagy háromoldalú egyeztetésnek, úgynevezett trilógusnak. Több szinten és módon is folyhatnak: a legmagasabb szinten, de önthetnek akár technikai jelleget is, amikor munkatársi szinten tisztázódnak a gyakorlati kérdések.⁷

Az ilyen intézményközi egyeztetés célja, hogy az intézmények álláspontját közelebb hozzák, ezáltal elősegítve a tárgyi törvény mielőbbi elfogadását. Az intézmények közös nyilatkozata értelmében az intézmények jóhiszeműen, a lehető legnagyobb mértékben együtt-

működnek álláspontjaik összeegyeztetésében annak érdekében, hogy a jogi aktust lehetőleg az első olvasat során elhessen fogadni.⁸

A trilógus nem egy egyszeri találkozó, hanem egyeztetések sorozata, a jogalkotási folyamat része, ahol a Tanács, a Parlament és az Európai Bizottság vesznek részt. Az egyes ülések résztvevőit mindegyik intézmény saját eljárási szabályzata alapján jelöli ki, határozza meg a tárgyalási megbízást, és időben értesíti a többi intézményt az ülésekkel kapcsolatos intézkedésekről.⁹ Viszont általános gyakorlatként a Tanácsot a soros elnökség képviseli, azon belül pedig az Európai Unióhoz delegált Állandó Képvislet az adott témával foglalkozó küldöttei. Az Európai Parlament részéről az előadó(k) a politikai tanácsadók és a szakbizottság titkárságával együtt vesz(nek) részt. Jelen lehetnek az árnyékelőadók is, de csak passzív szerepben.¹⁰ Az Európai Bizottságot pedig, amelynek elsődleges szerepe az, hogy konstruktív módon segítse összeegyeztetni a Tanács és a Parlament álláspontját a vitás kérdésekben, az adott igazgatóság tárgyi osztályának igazgatója, illetve az osztály szakértője képviseli. Mivel a Bizottság csak „segítő, illetve magyarázó” jelleggel vesz részt a trilóguson, nem ülhet se a Tanács, se a Parlament mellé, nehogy ezzel elfogultságot sugalljon. A háromoldalú egyeztetések helyszíne lehet az in-

7 A technikai találkozók szintén trilógusnak számítanak, de ezek során nem lehet döntést hozni, inkább csak magyarázó, kiegészítő jellegűek, viszont segíthetik a trilógus előremenetét, esetleges a patthelyzetből való kijutást.

8 11. cikk, Közös nyilatkozat

9 8. cikk, Közös nyilatkozat

10 Általános elvként a politikai egyensúlyt tiszteletben kell tartani, és mindegyik képviselőcsoportnak képviselnie kell magát – legalább munkatársai által – a tárgyalásokon. Az árnyékelőadók általában nem szólhatnak a trilógus alatt, hisz nem szerencsés, ha a belső vitákat a trilógus alatt hozzák fel. Erre szölgál az előkészítő ülés.

tézmények bármelyike, közös döntés alapján.

A trilógus előtt hasznos lehet az informális kapcsolatteremtés, ezért már a munka megkezdésekor gyakori, hogy a Bizottság, a Parlament és a soros elnökség keresi a munkakapcsolatot. Ez arra is lehetőséget nyújt, hogy az intézmények már az elején feltérképezhessék, ki-puhatolhassák a másik intézmény véleményét, ami aztán hasznos a további folyamatok során.

A háromoldalú egyeztetések tárgyalásai egy közös, az intézmények minden egyes módosításra vonatkozó álláspontját egyenként tükröző dokumentum alapján folynak, amely tartalmazza a háromoldalú megbeszéléseken kiosztott kompromisszumos szövegeket is. A négyhasábos munkadokumentum tartalmazza az eredeti bizottsági javaslatot, a Parlament illetve a Tanács álláspontját és a kompromisszumokat.

Nincs semmilyen szabály arra vonatkozólag, hogy mi a trilógus menete, milyen pontok, milyen sorrendben kerülnek tárgyalásra. Ez teljesen a jelen levő tárgyalófelek döntésétől függ. Általános gyakorlat azonban az első találkozó során, hogy a Tanács és a Parlament sorra végigtárgyalja az összes cikkelyt, és ezáltal kiderül, melyek a viszonylag problémamentes pontok, és melyek a kompromisszumot igénylő témák. A sokadik fordulón már elég csak ezekről a problémás pontokról beszélni. Viszont általános szabály, hogy a legutolsó pillanatig nincs egyezség. Amíg nincs ott a pont az utolsó mondat végén, addig minden nyitott marad. Azaz előfordulhat, hogy egy kérdés kivételével mindenben megállapo-

dott a két fél, de az egész egyezség bukhat, ha abban az egy vitás kérdésben nem tudnak közös nevezőre jutni. Így aztán az utolsó pont tárgyalásánál még mindig beáldozhatók a korábban lezárt részek.

A háromoldalú megbeszéléseket követően mindkét fél visszavonul a saját munkaközösségébe és informálja őket a fejleményekről. A trilógus nem a döntések helye, a végső döntés nem itt születik. A Parlament esetében a tárgyalócsoport jelentést tesz a szakbizottságnak a tárgyalás eredményéről, és rendelkezésre bocsátja az ott kiosztott szövegeket. A mi esetünkben ez a két szakbizottság közös ülésén történik. Amennyiben erre idő hiánya miatt nincs lehetőség, a tárgyalócsoport csak az árnyékelőadókkal találkozik és – szükség esetén – a koordinátorokkal, és teljes körűen tájékoztatja őket.¹¹ Az árnyékelőadók, mivel a trilóguson nem szólhatnak hozzá a folyamathoz, itt mondhatják el esetleges ellenvéleményüket. Az emberkereskedelem elleni irányelv esetében a helyzet összetettebb volt, mint egy „normál” irányelvnél, hisz itt mindenben két szakbizottságnak kellett együtt, egyszerre döntenie. Így árnyékelőadóból is frakciónként rögtön kettő volt, szakbizottságonként egy-egy.

Korábban már voltak példák az úgynevezett „megerősített együttműködésre”,¹² ahol a főbizottság mellett van egy olyan szakbizottság, amely véleménye „többet ér”, mint egy általános vélemény. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy azokról a módosító tervezetekről, amelyek a véleményt adó szakbizottság kizárólagos kompetenciájába tartoznak, a főbizottság nem szavaz, hanem közvetlenül

11 6. cikk: Visszajelzés és a megállapodás jóváhagyása, Magatartási Kódex

12 Az eljárési szabályzat 50. cikkelye szerint

beemeli őket a jelentésbe. Trilógus esetén pedig ezeket a pontokat a véleményt adó bizottság képviselője tárgyalja.¹³ Az eljárási szabályzat 51. cikke viszont teljesen más eset. Itt nincs alá- és főlérendelt szerep, a két szakbizottság együtt lép fel, bár két előadó van, viszont csak egy közös jelentés.

Ha a háromoldalú egyeztetéssel zajló informális tárgyalásokon a Tanácsnak és a Parlamentnek sikerült megállapodnia egy közös szövegezésben, akkor a Coreper elnöke az illetékes parlamenti szakbizottság elnökének címzett levélben, a Bizottság javaslatához fűzött módosítások formájában továbbítja a megállapodás lényegi részleteit. A levél tartalmazza, hogy a Tanács kész az említett eredmény elfogadására – amely jogász-nyelvész ellenőrzés tárgyát képezi –, ha azt a plenáris ülésen szavazással megerősítik. A levél másolatát elküldik a Bizottságnak is.¹⁴

Az Állampolgári Jogok, Bel- és Igazságügyi Bizottság és a Nők Jogai és Esélyegyenlőségi Bizottság közös bizottsági ülésen még egy végső szavazásra bocsátotta a közös szöveget, hisz a korábbi szavazás csak a tárgyalóbizottság mandátumát garantálta. A szakbizottsági szavazás után a szöveg a Parlament plenáris ülésére kerül, ahol a plénum megerősíti a szakbizottsági véleményt, vagy elutasítja azt. Itt még mindig beadható módosítási javaslat, ami, ha átmegy

a szavazáson, bedöntheti az egész megállapodást.

Ha az első vagy második olvasat, illetve az egyeztetés során megállapodást érnek el, a szöveget az Európai Parlament és a Tanács jogász-nyelvész szolgálati véglegesítik szoros együttműködésben és közös megállapodás alapján.¹⁵ Az intézmények aztán, lehetőség szerint, közös sajtótájékoztatót jelentik be a jogalkotási eljárás sikeres lezárását. A jogalkotási aktusnak az Európai Parlament és a Tanács együttdöntési eljárásával történő elfogadása után a szöveget aláírásra benyújtják az Európai Parlament és a Tanács elnökének, és ezen intézmények főtitkárának.¹⁶ Ezzel kerül pont egy sikeres eljárás végére.

Ami a Parlament nélkül nem sikerült volna

Ahogy azt már korábban kifejtettem, a Lisszaboni Szerződés megerősítette a Parlament szerepét, és az igazságügyi témában először az emberkereskedelem elleni irányelv megalkotásánál játszhatta el az együttdöntő szerepét. Ennek köszönhetően az irányelvbe bekerültek olyan rendelkezések, amelyek sem a bizottsági javaslatban, sem pedig a tanácsi véleményben nem szerepeltek. Ezek közül részletesebben szeretném taglalni a legfontosabbakat.

13 Az Európai Parlament és a Tanács 2009/52/EK irányelve az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról. Ennek a jogszabálynak a megalkotásánál az Állampolgári Jogok, Bel- és Igazságügyi Bizottság mint főbizottság mellett a Munka- és Szociális Ügyek Bizottság véleménye nagyobb súllyal bírt, és a trilógus folyamán a Munkaügyi Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozó cikelyeket a véleményt adó bizottság tárgyalta a Tanáccsal.

14 14. cikk, Közös nyilatkozat

15 40. cikk, Közös nyilatkozat

16 46. cikk, Közös nyilatkozat

A definíció

A 2002-es kerethatározatban használt definíciót, amely főként a szexuális kizsákmányolást és a kényszermunkát foglalta magában, a bizottsági irányelvtervezet már letisztázta, illetve kiegészítette olyan elemekkel, mint a koldulás, a szervkereskedelem és a „bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás”.¹⁷ Ezt azzal magyarázza az irányelv, hogy a 2002-es kerethatározat óta újabb fejlemények láttak napvilágot az emberkereskedelem terén, újabb kizsákmányolási formák jelentek meg. A Parlament ugyan igyekezett további elemekkel is kiegészíteni a definíciót, de hosszas tárgyalások után csak a preambulumba sikerült ezekből néhányat beemlíteni, amit az irányelv értelmezésénél használnak ki. A bevezető részbe így belekerült az a tétel, hogy kényszerkoldulásnak számít azon elartott személyek koldulásra való felhasználása is, akik emberkereskedelem áldozat-

tává váltak.¹⁸ Ennek köszönhetően már olyan esetek is emberkereskedelemnek számítanak, amikor az emberkereskedők egy gyermeket vagy fogyatékos embert ültetnek ki koldulni, arra számítva, hogy az majd nagyobb száralmat kelt az arra járókban. A gyermekek esetében az esetleges beleegyezést sohasem lehet érvényesnek tekinteni. A kerethatározathoz képest nagy előrelépés, hogy már a bizottsági javaslatban szerepelt „a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás” és annak magyarázata. Eszerint a kifejezés azt jelenti, hogy egy adott személyt általa zsákmányolnak ki, hogy az elkövető – többek között – zsebtolvajlás, áruházi lopást, kábítószerrel való kereskedést és más hasonló, büntetendő és anyagi haszonnal járó tevékenységet követ el. A parlamenti hozzáadott érték a „kábitószerrel való kereskedéssel” való kiegészítés, ami a gyakorlatban nagyon elterjedt cselekvés. További parlamenti sikerként könyvelhető el, hogy emberke-

17 2. cikk: Az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények

- (1) A tagállamok meghozzák az alábbi szándékos cselekmények büntetendővé tételéhez szükséges intézkedéseket:

Személyek kizsákmányolás céljából való toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása – az adott személyek feletti ellenőrzés megváltoztatását vagy átadását is ideértve – fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberrablással, csalással, megfélemlítéssel, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszolgáltatásnak vagy előnyöknek valamely személy felett ellenőrzést gyakorló személy beleegyezésének megszerzése érdekében történő nyújtásával vagy elfogadásával.

- (2) A kiszolgáltatott helyzet olyan helyzet, amelyben az adott személy tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.
- (3) A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolást más formáit, a kényszermunkát vagy – szolgáltatásokat – a koldulást, a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgágot is ideértve –, a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét.
- (4) Az emberkereskedelem áldozatának a tervezett vagy megvalósított kizsákmányoláshoz adott beleegyezése nem vehető figyelembe, ha az (1) bekezdésben meghatározott elkövetési módok bármelyikét alkalmazták.
- (5) Ha az (1) bekezdésben említett magatartás gyermekre irányul, büntetendő emberkereskedelemnek minősül akkor is, ha az nem jár az (1) bekezdésben felsorolt elkövetési módok alkalmazásával.
- (6) Ezen irányelv alkalmazásában „gyermek” minden 18. életévét be nem töltött személy.

18 Preambulum 11. pontja, 2011/36/EU irányelv

reskedelemnek kell tekinteni a „jogellenes örökbefogást”¹⁹ és a kényszerházasságot, amennyiben ezek megfelelnek az emberkereskedelem tényállási elemeinek.”²⁰ Azáltal, hogy az emberkereskedelem definíciója új elemekkel bővült ki, remélhetőleg több áldozatot tudnak azonosítani, megmenteni, ezáltal többen részesülnek a megfelelő támogatási és védelmi rendszerekben. A régi definíció miatt sok áldozat láthatatlan maradt a hatóságok előtt, évekre rabszolgaságra ítélve. Az új irányelv szélesítette az emberkereskedelem meghatározását, ezáltal nagyobb esélyt adva az áldozatoknak, hogy hamarabb kiszabadulhassanak a kizsákmányolók karmai közül.

A szankciók dilemmája

Az emberkereskedelem elleni fellépés csak akkor lehet hatékony, ha megfelelő szankciókat alkalmazunk. A 2002-es kerethatározat a szabadságvesztés legfelső határát nyolc évben határozta meg, amely akkor volt kiszabható, ha a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette, vagy az áldozat különösen kiszolgáltatott helyzetben volt, vagy a sértettnek különösen súlyos sérelmet okozott.

A gyakorlat ezzel szemben azt mutatta, hogy volt olyan tagállam, ahol a büntetőtörvénykönyv csupán hat hónapos szabadságvesztésről rendelkezett.²² Az új irányelvben a Bizottság általános feltételként a legfeljebb öt év szabadságvesztést javasolta, míg a súlyosbító körülmények esetén legfeljebb tíz év börtönt. Ilyen súlyosbító körülménynek számít többek között, ha az áldozat különösen kiszolgáltatott személy, vagy ha a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette, vagy súlyos erőszakot alkalmazva, vagy az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozva követték el.²³ Ide sorolandó többek közt az is, ha a bűncselekményt hivatalos személy követte el feladatának teljesítése során.²⁴ A Parlament jelentéstervezetében hat, illetve tizenkét évnél hosszabb börtönt javasolt az emberkereskedőknek, de ezt a megemelt szabadságvesztést a Tanács határozottan elutasította, és nem engedett az álláspontjából. Többszöri próbálkozás után a Parlament végül kénytelen volt lemondani erről a javaslatáról, belátva, hogy a Tanács hajthatatlan. Annyit viszont elért, hogy a preambulumba, ahol azt részletezik, mi számít súlyosbító körülménynek, belekerült az, hogy figyelembe kell ven-

19 Az illegális örökbefogadás egyre elterjedtebb formája az emberkereskedelemnek. Egyre több eset lát napvilágot, amikor várandós nőket rabolnak el, hogy szülés után megszerezzék gyermekét, illetve vannak esetek, hogy a várandós nő közreműködésével történik az örökbefogadás. Jellemző eset, hogy a várandós nő a szülésnél elismeri, hogy gyermekének biológiai apja az a férfi, akinek pénz fejében odaigérte a gyermekét, a hatóságok mit sem sejtve erről. Majd a biológiai anya lemond gyermekéről, aki az „ál-biológiai apához” és annak feleségéhez kerül. Az ilyen eseteket nehéz bizonyítani, mert mind az örökbeadó, mind az örökbefogadó mélyen hallgat az esetről. Természetesen ahhoz, hogy egy ilyen „ügylet” emberkereskedelemnek számítson, a definíció elemeinek meg kell felelnie.

20 Preambulum 11. pontja, 2011/36/EU irányelv

21 3. cikk, 2002/629/IB kerethatározat

22 Például Németország

23 4 (2) cikk, 2011/36/EU irányelv

24 4 (3) cikk, 2011/36/EU irányelv

ni, ha a bűncselekmény elkövetésekor súlyos erőszakot alkalmaztak az áldozattal szemben, például megkínózták, erőszakkal kábítószer vagy gyógyszer fogyasztására kényszerítették, megerőszakolták, vagy más súlyos pszichés, fizikai vagy szexuális erőszakot követtek el vele szemben, vagy ha a bűncselekmény az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozott.²⁵ Továbbá a preambulumba bekerült az az ajánlás is, hogy „az elkövetett bűncselekmény súlyosságát figyelembe lehetne venni az ítélet végrehajtásának keretében.”²⁶ Ezzel a Parlament célja az volt, hogy ha már ilyen embertelen bűncselekményt követett el valaki, mint amilyenek az emberkereskedelem számít, akkor azt az ítélet végrehajtásánál vegyék figyelembe, és ne szabadulhasson jó magatartásért.

A Parlament számára azonban az is fontos volt, hogy a szankciókra irányuló bizottsági javaslatot más szempontból is tovább módosítsa. A szabadságvesztésre vonatkozó résznél ugyan csak félsikert ért el, de ennél sokkal fontosabb, hogy a szankciók közé bekerült egy újabb elem, a lefoglalás és elkobzás fogalma. Ezt a Parlament főként azért szorgalmazta, mert szerinte a szabadságvesztés nem bír elég elrettentő erővel, nem képez visszatartó erőt a bűncselekmény elkövetése ellen. A börtönbejutás veszélye még nem fogja megakadályozni az elkövetőket abban, hogy folytassák üzelveiket. Nem beszélve arról, hogy gyakran csak a

„kis halakat” sikerül elkapni és elítélni, az igazi emberkereskedők pedig élvezik a bűncselekményből származó hatalmas profitot. A Parlament szerint az emberkereskedők igazi büntetése az lenne, ha a bűncselekményekhez felhasznált eszközöket és az azokból származó bevételeket lefoglalnák és elkoboznák.²⁷ Mivel az emberkereskedelemből származó profitot évi 32 milliárd dollárra becsülik,²⁸ ez tényleg visszatartó erőként szolgálna. A Tanács először arra hivatkozott, hogy már amúgy is létezik erre vonatkozó uniós jogszabály,²⁹ a Parlament véleménye szerint viszont ezt az emberkereskedelemre nem használják, így indokolt egy erre vonatkozó cikkely beemelése az irányelvbe. Végül a Tanács engedett, és a bevételek elkobzására vonatkozó tétel az irányelv szerves részévé vált. A Parlament még tovább ment. Arról is szívesen rendelkezett volna, hogy az így elkobzott vagyont mire lehessen felhasználni. A Tanács kezdeti kardoskodása ellenére – amikor azzal érvelt, hogy az elkobzott vagyont felhasználásáról való döntés tagállami hatáskör –, végül mégis sikerült egy „ösztönző mondatot” megfogalmazni. A preambulumba bekerül, hogy a tagállamoknak „az ezen irányelvben említett bűncselekményekhez felhasznált eszközöket és az abból származó jövedelmeket lefoglalásuk és elkobzásuk után az áldozatok támogatására és védelmére fordítsák, beleértve az áldozatok kárainak megtérítését és az emberke-

25 Preambulum (12). pontja, 2011/36/EU irányelv

26 Preambulum 12. pontja, 2011/36/EU irányelv

27 7. cikk, 2011/36/EU irányelv

28 1. oldal, ILO Action against Trafficking in Human Beings, 2008

29 A pénzmosásról, valamint a bűncselekményhez felhasznált eszközök és az abból származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, befagyasztásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 2001. június 26-i 2001/500/IB tanácsi kerethatározat, a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározat

reskedelem elleni uniós, határokon átnyúló bűnüldözési tevékenységeket is.”³⁰

Az áldozatok védelme

Az elkövetőkre vonatkozó rendelkezések után a soron következő téma az áldozatok védelme volt. A Bizottság a 2002-es kerethatározathoz képest több, az áldozatok védelmére és megsegítésére vonatkozó cikkelyt is javasolt az irányelvben. Mindkét intézmény üdvözölte ezt a fejleményt, de a Parlament további módosítástervezettel állt elő. Ezzel főként annak a véleményének akart hangot adni, hogy az emberkereskedelem elsősorban emberi jogok tiprásáról szól, ezért az áldozatoknak meg kell adni a megfelelő segítséget és védelmet. Mivel korábban a Tanács az emberkereskedelmet inkább úgy kezelte, mint az illegális bevándorláshoz kapcsolódó bűncselekményt, így a válasz is ilyen jelleget öltött. Annak ellenére, hogy már a tagállamok szintjén is megfigyelhető a szemléletváltás, néha még mindig előjönnek a „régiből berögződések”. Ennek egy példája volt a háromoldalú egyeztetés azon része, amikor az áldozatok elítélhetősége volt a téma. A bizottsági javaslat szerint a tagállamoknak „lehetővé kell tenniük, hogy az emberkereskedelem áldozatai mentesüljenek a büntetőeljárás, illetve a szankciók kiszabása alól olyan bűncselekményekben való részvételük miatt, amelyre annak közvetlen következményeként kényszerültek”³¹, hogy az emberkereskedelem áldozatává váltak. Ide tartozik pél-

dául a hamis okmányok felhasználása vagy a prostitúcióról és a bevándorlásról szóló jogszabályos szerinti bűncselekmények.³² A Parlamentnek ez a megfogalmazás nem jelentett elegendő garanciát, és azt javasolta, hogy a tagállamok ne indítsanak büntetőeljárást és ne szabjanak kis szankciókat ezekért a bűncselekményekért. Azzal érvelt, hogy az áldozat kényszer alatt követte el ezeket a bűncselekményeket, így őt elsősorban áldozatnak kell tekinteni, és a „további viktimizációjukat”³³ nem szabad megengedni. Ezt a gondolatot sikerült beemlíteni az irányelv preambulumaiba, és a fő cikket úgy módosítani, hogy „a tagállamok – saját jogrendszerük alapelveivel összhangban – meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok jogosultak legyenek az emberkereskedelem áldozatainak a büntetőeljárás, illetve a szankciók kiszabása alóli mentesítésére az olyan bűncselekményekben való részvételük miatt, amelyre annak közvetlen következményeként kényszerültek”³⁴, hogy az emberkereskedelem áldozatává váltak. Bár a Parlament eredetileg erősebb szövegezést szeretett volna látni, de ez lett a kompromisszum ára.

További parlamenti sikerként könyvelhető el, hogy több, az áldozatok védelmét és segítségét hivatott rendelkezés került az irányelvbe. Ilyen például, hogy az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás nincs ahhoz a feltételhez kötve, hogy az áldozat együttműködik-e a nyo-

30 Preambulum 13. pontja, 2011/36/EU irányelv
31 7. cikk, COM 2010 (95)

32 Preambulum 14. pontja, 2011/36/EU irányelv

33 Preambulum 14. pontja, 2011/36/EU irányelv

34 7. cikk, 2011/36/EU irányelv

mozás, a büntetőeljárás vagy a tárgyalás során.³⁵ Továbbá a tagállamoknak figyelmet kell fordítaniuk a különleges szükségletekkel rendelkező áldozatokra.³⁶ Ezenkívül a Parlamentnek köszönhető, hogy az áldozatokat az ellen is védeni kell, nehogy az újabb és újabb kihallgatásokon újra átéljék a megrázkódtatásokat, s ezáltal traumatizálódjanak. Ezért javasolta az intézmény, hogy az eljárás során minél előbb videofelvételt készítsenek a kihallgatásról.³⁷

A gyermekekre vonatkozóan sikerült beemelni, hogy az „irányelv alkalmazása során elsődlegesen a gyermekek legfőbb érdekeit vegyék figyelembe”³⁸, és hosszú távú megoldást kell találni számukra,³⁹ ezzel biztosítva fizikai és pszicho-szociális gyógyulásukat. Míg a gyerekeknek haladéktalanul ingyenes jogi tanácsadást és jogi képviseletet kell biztosítani, feltéve, hogy nem rendelkeznek megfelelő anyagi forrással,⁴⁰ addig a felnőttek esetében csak akkor ingyenes a jogi tanácsadás és a jogi képviselet, amikor az áldozat nem rendelkezik elegendő anyagi fedezettel.⁴¹ A Parlamentnek sikerült elérni, hogy a gyermekek mellé gyámot vagy képviselőt jelölnek ki, ha a szülő és a gyermek között érdekellentét áll fenn.⁴²

A Parlamentnek köszönhető, hogy az irányelvben megjelent a kísérő nélküli

gyermekek problémája is.⁴³ Az emberkereskedők számára az egyik legkönnyebb prédák a kísérő nélküli gyermekek, őket általában senki nem keresi, könnyen becserkészhetők és hosszú hónapokra, akár évekre kizsákmányolhatók. Az ő esetükben is a tartós megoldásokat kell keresni, a gyermekeknek gyámot vagy képviselőt kell kijelölni, és ugyanazt a védelmet, segítséget és támogatást kell megkapniuk, mint amit a többi gyermek áldozat.

Ezenkívül az irányelv részévé vált az áldozatok részére nyújtott kártérítés is, szintén a Parlament kezdeményezésére. Eszerint az áldozatoknak hozzáférést kell biztosítani a kártérítési rendszerekhez.⁴⁴

Az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés egyik alapfeltétele, hogy azok a személyek, hivatalnokok, akik nagy valószínűséggel kapcsolatba kerülhetnek az emberkereskedelem áldozataival, képesek legyenek felismerni ezeket az eseteket, kimenteni az áldozatokat és felelősségre vonni a bűnözőket. Ehhez a lehető legszélesebb körben képezni kell a hivatalnokokat és a szakembereket. A Parlamentnek sikerült kibővíteni a Bizottság által javasolt listát, így a rendőrtisztek, a határőrök, a munkafelügyelők, az egészségügyi dolgozók és a konzulá-

35 11. cikk, 2011/36/EU irányelv

36 Különösen, ha az ilyen szükségletek terhekből, az egészségi állapotukból, fogyatékból, szellemi vagy lelki, fizikai vagy nemi erőszak elszívásából erednek. (11. cikk, 2011/36/EU irányelv)

37 Preambulum 20. pontja, 2011/36/EU irányelv

38 13 (1) cikk, 2011/36/EU irányelv

39 14 (1) cikk, 2011/36/EU irányelv

40 15 (2) cikk, 2011/36/EU irányelv

41 12 (2) cikk, 2011/36/EU irányelv

42 Például, ha éppen a szülők zsákmányolják ki a gyermeket, prostitúcióra vagy kényszermunkára fogják.

43 16. cikk, 2011/36/EU irányelv

44 17. cikk, 2011/36/EU irányelv

tusi személyek mellett képzésben kell részesíteni a bevándorlási tisztviselőket, az ügyészeket, az ügyvédeket, a bírákat és a bírósági tisztviselőket, a szociális szolgáltatókat és a gyermekgondozási dolgozókat is.⁴⁵

További parlamenti hozzáadott érték, hogy az irányelvbe bekerült az EU emberkereskedelem elleni koordinátorának tisztsége. Ezt a posztot a Stockholmi Program már előrevetítette,⁴⁶ de a bizottsági javaslatnak mégsem képezte részét. A Parlament eredeti elképzelése az volt, hogy egy mindenre kiterjedő, részletes, konkrét feladatokat meghatározó cikket emelnek be az irányelvbe, amely pontosan meghatározná, mi lenne a koordinátor szerepe, illetve hogyan illeszkedne be az európai és a nemzeti struktúrákba. Azzal érvelt, hogy a Stockholmi Program ötéves időszakra szól, és semmi biztosíték nincs, hogy a következő ötéves periódusra fennmarad a poszt, ezért ildomos lenne közvetlenül az irányelvben rendelkezni a koordinátor posztjáról. Továbbá, ahhoz, hogy az emberkereskedelem elegendő hangsúlyt kapjon, a javaslat szerint a koordinátor közvetlenül az európai biztos irányítása alatt dolgozna. Ennek ellenére csupán egy rövid szövegében sikerült kompromisszumot kötni, de ez is előrelépésként fogható fel. Az irányelv szerint a nemzeti előadóknak informálniuk kell az EU-koor-

dinátort a nemzeti politikákról, előrelépésről, aki aztán segíti a Bizottságot, hogy az két évente jelentést dolgozzon ki az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekről.

Végül, de nem utolsósorban, a Parlament javaslatára került bele az irányelv preambulumaiba, hogy az emberkereskedelem nemektől függ, a férfiakkal és a nőkkel különböző célokból kereskednek, így a segítő és támogató intézkedéseknek is figyelemmel kell lenniük a nemek közötti különbségekre.⁴⁷

És ami a Parlamentnek sem sikerült

A szankciók körül kialakult vitáról, ahol a Parlament csak részleges sikert ért el, már korábban részletesebben írtam. Viszont voltak olyan pontok, ahol a Parlament kénytelen volt teljesen lemondani követeléseiről. Elsőként a joghatóság kérdését említeném. Az eredeti bizottsági javaslat tartalmazta az extraterritorialitást, bár bizonyos feltételekhez kötötte azt.⁴⁸ A Tanács ezzel szemben korlátozta a joghatóságot, miszerint az irányelv csak azokra az esetekre vonatkozik, amikor a bűncselekményt részben vagy egészben a tagállamok területének valamelyikén követték el, vagy az elkövető az adott tagállam állampolgára.⁴⁹ Törölte a Bizottság javaslatának azon ré-

45 Preambulum 25. pontja, 2011/36/EU irányelv

46 „Az Európai Tanács ezért felkéri a Tanácsot, hogy vegye fontolóra az EU emberkereskedelem elleni koordinátora (EU ATC) tisztségének létrehozását, és amennyiben így határoz, a tevékenységére vonatkozó szabályokat oly módon alakítsa ki, hogy az Unió valamennyi hatáskörét a legoptimálisabb módon lehessen kiaknázni az emberkereskedelem elleni jól koordinált és szilárd uniós politika megvalósítása érdekében.” Stockholmi Program

47 Preambulum 3. pontja, 2011/36/EU irányelv

48 9. cikk, COM 2010 (95)

49 10. cikk, 2011/36/EU irányelv

szét, amely kimondja, hogy a joghatóság nemcsak az állampolgárookra vonatkozik, hanem a tartózkodási engedéllyel rendelkezőkre is, illetve ha az áldozat az adott tagállam állampolgára vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy a bűncselekményt a tagállam területén székhellyel rendelkező jogi személy javára követték el.⁵⁰ A Tanács a tagállamok döntésére bízta, hogy a fent említett esetekre is kiterjesztik-e a joghatóságot, de erről tájékoztatniuk kell a Bizottságot. A Parlament a lehető legszélesebb fedettséget kívánta elérni,⁵¹ de ezzel a Tanács nem értett egyet.

További vitás pont volt a kereslet csökkentésére vonatkozó rendelkezés. A Parlament azt szerette volna elérni, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személy felelősségre vonható legyen, amennyiben tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem áldozata. Ezt azzal indokolta, hogy mivel a kereslet kínálatot teremt, csak akkor lehet hatékonyan fellépni az emberkereskedelem ellen, ha a keresletet csökkentjük. Ezzel szemben a Tanács sokkal gyengébb megfogalmazást preferált, miszerint a tagállamok „csupán” mérlegelik az intézkedések meghozatalát, hisz néha éppen a kliens segíti az áldozatot, ő segíti felgöngyöltetni az ügyet. Ha pedig büntetőjogi felelősségre vonják, ez a lehetőség elvész. A Parlament végül kénytelen volt elfogadni ezt a lazább megfogalmazást, hiszen, ahogy azt már korábban kifejtettem, amíg nincs az utolsó mondat végén pont, addig bármi beáldozható, illetve bukhat az egész addigi megállapodás is. Így a Parlamentnek meg kellett eléged-

nie azzal, hogy a preambulumba bekerült egy mondat, amely szerint a tagállamoknak létre kell hozniuk, illetve meg kell erősíteniük azokat az intézkedéseket, amelyek célja, hogy megelőzzék az emberkereskedelmet, többek között olyan intézkedések révén, amelyek csökkentik az emberkereskedelem iránti keresletet.

Konklúzió

Egy sikeres trilógust több tényező is meghatároz. Először meg kell említeni a személyi tényezőt. Nem mindegy, ki képviseli a tárgyalóbizottságot, kik ülnek egymással szemben mindhárom intézmény részéről, de főként a Tanács és a Parlament részéről, milyen kompromisszumkészséggel rendelkeznek, mennyire fontos számukra, hogy az első olvasatban megegyezzenek. A trilógusok több órán át folynak, így a pszichológia is nagy szerepet játszik. Hajnalig tartó tárgyalásokon sokszor azon áll vagy bukik az egyezés, hogy ki mennyire kitartó, ki adja be hamarabb a derekát. Fontos tényező továbbá a tagállami nyitottság is, hogy melyik tagállam a soros elnökség, a Tanácson belül milyen az ő helyzete, hozzáállása az adott témához, illetve a támogatottsága. Ha az egyik tagállamban épp tömeges illegális bevándorlás van, akkor nem feltétlenül lesz nyitott az emberkereskedelem áldozatainak járó védelem megadásához. Fontos továbbá a háttér munka, a technikai ülések, tehát az adminisztratív együttműködés, hisz ez is előmozdíthatja az egyezséget. De ugyanúgy szerepet játszik a gazdasági helyzet,

50 9. cikk, COM 2010 (95)

51 Például, hogy vonatkozzon a harmadik országokban elkövetett bűncselekményekre is, ha azt az adott tagállam állampolgára ellen követik el.

a társadalmi nyugtalanság és a befogadó-képesség.

Mindkét intézménynek nagyobb elvárással kell elkezdenie a trilógust, hisz a végeredmény egy kompromisszum, azaz mindkét intézménynek tudatosítania kell, hogy fel kell adnia bizonyos törekvéseit. A kérdés csak az, mit képes feladni, és mi az, ami kulcsfontosságú számára, amiből semmi áron nem enged. Ilyenkor racionálisnak kell lenni, hisz megtörténhet, hogy az intézmények nem képesek megegyezni, és ezáltal egy irányelv, amelyre nagy szükség lenne, nem zárul le.⁵²

A Parlament viszonylatában néhányan megkérdőjelezik a demokratikusságot, rámutatva arra, hogy az intézményt egy előadó képviseli, aki egy személyben köt megállapodást 7 frakció 736 képviselőjének nevében. Ez viszont politikailag nagyon érzékeny feladat, hisz megtörténhet, hogy a Tanáccsal való sikeres megállapodás után a Parlament mégsem szavazza meg a végső szövegezést. Bár az árnyékelőadók részt vehetnek a háromoldalú egyeztetéseken, de csak passzív szerepben. Az egyedüli mód, ahogyan elkerülhető a fiasco, ha az előadó már a kezdetektől bevonja az árnyékelőadókat az egész folyamatba. Ahhoz, hogy biztossítsa magát a támogatottságról, folyamatosan informálnia kell úgy a saját frakcióját, mint az árnyékelőadókon keresztül a többi frakciót, illetve a szakbizottságon keresztül a képviselőket a tárgyalás alakulásáról és a vitás pontokról. Szintén kifizetődő gyakorlat, ha a trilógus előtt, illetve után az előadó ös-

szehívja az árnyékelőadókat, hogy megvitassák a kérdéses pontokat. Itt nyílik mód arra, hogy az egyes frakciók jelöltjei felhívják az előadó figyelmét a számukra fontos és érzékeny pontokra. Ez egy adok-kapok helyzet, amelynek köszönhetően megelőzhető a jelentés későbbi bukása.

Az emberkereskedelem esetében a Parlament számára több szempontból is új volt a helyzet, nagy volt a kihívás. Történetében először kellett egyenrangú szerepet játszania a Tanáccsal az igazságügyi témában, meghatározó szerepet kapva, hogy az emberkereskedelem elleni harcot érdemben befolyásolja. Továbbá eljárási szempontból is meg kellett küzdenie az új helyzetből fakadó viszonytagságokkal. Két szakbizottság egyenlő fontossággal és erővel lépett fel, ezáltal két előadó egy közös jelentést készített elő, amelyhez a két szakbizottság képviselői módosítástervezeteket adnak be, amelyről aztán egy közös ülés keretén belül közösen szavaz a két bizottság. A szakbizottságok számára is újdonság volt, hogy két titkárság együtt lépett fel, és mindenben együtt döntöttek. A trilóguson is kibővült tárgyalóbizottság képviseltette magát, kétszer annyi előadóval, árnyékelőadóval és adminisztratív erővel, mint az normális esetben jellemző. Ez bizony nagy kompromisszum-készséget és flexibilitást igényelt.

Sok volt a buktató, de úgy érzem, a Parlament sikerrel vette az akadályokat, és az esetet azóta is precedensként emlegetik a Parlament berkeiben.

52 Példaként említhető a várandós és szoptató anyák munkabiztonságáról szóló irányelv. A Parlament és a Tanács álláspontja olyan messze van egymástól, hogy a két intézmény le se ült egyeztetni. Hiába van égető szükség erre az irányelvre, patthelyzet állta elő, és csak akkor várható előrelépés, ha valamelyik intézmény kijelenti, hogy hajlandó a kompromisszumra.

Irodalom

- Az együttdöntési eljárás gyakorlati vonatkozásaitól szóló közös nyilatkozat (Az EK-szerződés 251.cikke) (2007/C 142/02), Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2007.6.30.
- Az Európai Bizottság javaslata az Európai Parlament és a Tanács irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről COM 2010 (95), 2010.3.29.
- Az Európai Parlament Eljárási Szabályzata, 7. Parlamenti ciklus, 2011 szeptembere
- Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2011.4.5.
- Az Európai Unió Alapjogi Chartája, (2007/C 303/01)
- Az Európai Unióról szóló szerződés, (2008/C 115/01) Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2008.5.9.
- A rendes jogalkotási eljárás keretében folytatott tárgyalások magatartási kódexe, Az Európai Parlament Eljárási Szabályzat XXI. Melléklete
- A Stockholmi Program – a polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, (2010/C 115/01), Európai Tanács, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2010.5.4.
- A Tanács kerethatározata az emberkereskedelem elleni küzdelemről (2002/629/IB), Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2002. 7.19.
- ILO Action against Trafficking in Human Beings, Geneve, 2008
- Interinstitutional agreement on better lawmaking (2003/C 321/1), Official Journal of the European Union, 31.12.2003
- Jelentéstervezet az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (COM(2010)0095 – C7-0087/2010 – 2010/0065(COD)), Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság és Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság, Európai Parlament, 2010.6.28.
- Módosítás 53 – 227 Edit Bauer, Anna Hedh jelentéstervezetéhez az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról, (PE442.887v01-00), Európai Parlament, 2010.7.29.

DR. SOBOR-SZÁVA ZSUZSANNA-VARSÁNYI BALÁZS*

A személyek szabad mozgásának rejtett akadályai

Az uniós belső piaci vitarendező szolgáltatás, a SOLVIT tapasztalatai

Az Európai Unióban jelenleg napirenden van az integráció magját képező belső piac megerősítése. Az egységes piaci intézkedéscsomag (Single Market Act) a „négy szabadságot” még korlátozó akadályok további csökkentését tűzi ki célul. Az intézkedéscsomag a belső piac valamennyi szegmensét érinti, és a polgárbarát belső piac jegyében a személyek szabad mozgását, a szolgáltatások szabadabb áramlását, a vállalkozásokat, benne az egyéni vállalkozókat és a kisvállalkozásokat segítő további intézkedéseket is kilátásba helyez. A lépés indokolt, mert ezen a területen még mindig akadnak magukból a jogszabályokból, illetve azok napi szintű alkalmazásából eredő akadályok. Az uniós SOLVIT-hálózat magyar központja a belső piaci problémák széles skálájával találkozik, és különösen sok a szociális biztonságot garantáló rendelkezések és a szakmai képesítések elismeréséről szóló szabályok alkalmazását érintő panasz. Munkánk során testközelből láthatjuk ezeket a gyakorlati problémákat, és cikkünkben igyekszünk bemutatni, hogy a teljes munkaerő-piaci nyitás után milyen akadályok korlátozzák még a szakképzett munkaerő áramlását és a szociális jogok érvényesülését. A belső piac megerősítéséhez kapcsolódóan az egységes belső piaci intézkedéscsomag és a Duna-régió stratégia cselekvési tervének előkészítése is felszínre hozta a polgárok és a vállalkozók igényeit a szabad mozgás előtt álló rejtett akadályok lebontására. Reményeink szerint ez a cikk is hozzájárulhat az európai politika ez irányú formálásához.

1. Kezdeményezések az EU belső piacának továbbfejlesztésére

Az európai közösség lényegét képező közös piac, majd a belőle kialakuló belső piac több mint ötven éves. Az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad áramlásának helyt adó belső piac ma is az európai gazdaság növekedésének és a vállalkozások fejlődésének motorja. A belső piac egyre inkább valósággá válik az állampolgárok mindennapi életében, akik mun-

kájuk során, magánemberként vagy éppen fogyasztóként élvezhetik az előnyeiket. Ám a belső piac működésének vannak bizonyos hiányosságai. A négy gazdasági alapszabadság megvalósulását még mindig számos tényező akadályozza, legyenek azok magukból a jogszabályokból vagy azok napi szintű alkalmazásából eredő akadályok. A polgárok és a vállalkozások számára csak e hiányosságok orvoslásával válik lehetővé az egységes piacban rejlik valamennyi lehetőség kiaknázása.

* A szerzők a Külügyminisztérium SOLVIT-központjának munkatársai.

A *belső piac hiányosságainak kiküszöbölését tűzi ki célul az egységes piaci intézkedéscsomag (Single Market Act)*¹, amely a belső piac valamennyi szegmensét érinti. Az Európai Bizottság által széles társadalmi konzultációt követően, 2011. április 13-án elfogadott akcióterv tizenkét kulcsintézkedést (*Twelve levers to boost growth and strengthen confidence*), jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezéseket irányoz elő, amelyek alapján az unió intézményei megkezdhetik majd a belső piac újraindítását. Az intézkedéscsomag a polgárbarát belső piac jegyében a személyek szabad mozgását, a szolgáltatások szabadabb áramlását, a vállalkozásokat, benne az egyéni vállalkozókat és a kisvállalkozásokat segítő további intézkedéseket helyez kilátásba. Az akcióterv második kulcsintézkedése kiemeli a polgárok mobilitásának könnyítését és a szakmai képzések elismerésére vonatkozó szabályozás korszerűsítését. A Bizottság ambiciózus törekvése, hogy a csomagban szereplő intézkedések gyorsított eljárásban kerüljenek elfogadásra 2012 végéig, a belső piac létrehozásának huszadik évfordulójáig.

Az Európai Unió Tanácsának 2011. első félévi *magyar soros elnöksége* a tagállamok felé egy erősebb Európa építését vállalta, eközben mindvégig szem előtt tartva az emberi tényezőt, középpontba állítva a polgárok érdekeit (*strong Europe with a human touch*). A magyar elnökség javaslatára az Európai Tanács és a Versenyképességi Tanács is következtetéseket fogadott el, amelyben elkötelezte magát a belső piac újraindítása mellett.

Az akcióterv szerint az új intézkedések elfogadása mellett *javítani szükséges a már meglévő belső piaci jogszabályok végrehajtását* is, és lehetővé kell tenni, hogy a polgárok megfelelő információhoz jussanak a jogaikról. Az intézkedéscsomag szelleméből az következik, hogy elsődlegesen a vállalkozások és a polgárok tehetnek azért, hogy jogukat tiszteletben tartsák. Ahhoz, hogy cselekedni tudjanak, *ismerniük kell a jogukat*, és segítséget kell találniuk, ha jogukat nem tartják tiszteletben. A Bizottság ezért kifejlesztette az „Európa Önökért” (*Your Europe*) internetes portált², egy egyablakos tájékoztatói és segítségnyújtási pontot; valamint meg kívánja erősíteni a 2002 óta működő *SOLVIT-hálózatot*³, amelyen keresztül a polgárok és a vállalkozások jogsertés tapasztalása esetén gyorsan és költségmentesen kaphatnak gyakorlati megoldást határon átnyúló problémáikra.

A magyar elnökség jelentős eredménye volt, hogy a Tanács elfogadta az EU második makro-regionális stratégiáját, a *Duna-régió stratégiát*⁴. A stratégia célja, hogy – választ adva a határon átnyúló kihívásokra, többek között a belső piac működésének zavaraira – hozzájáruljon a régió gazdasági növekedéséhez. A dokumentum leszögezi, hogy különös figyelmet kell fordítani azokra a területekre, ahol az egységes piac megvalósításában még végrehajtási hiányosságok vannak, és említi a migrációs áramlások problémáját. A stratégia kiemeli, hogy a megoldásban támaszkodni kell a SOLVIT-központokra, amelyek segítik a polgárokat és a vállalkozásokat abban, hogy éljenek a határon

1 COM(2011) 206 final

2 <http://ec.europa.eu/youreurope/>

3 <http://ec.europa.eu/solvit/>

4 COM(2010) 715 final

átnyúló mozgásra és üzleti tevékenységre vonatkozó uniós jogaikkal.

A lengyel elnökségnek fontos eseménye volt a 2011. október 3–4-én első ízben megrendezett *egységes piaci fórum*. A krakkói rendezvény lehetőséget teremtett arra, hogy az uniós intézmények, a tagállamok és a civil társadalom képviselői megvitassák az egységes piac fejlődése előtt álló kihívásokat, és megfogalmazzák a jövőre vonatkozó elvárásaikat. A Bizottság erre az alkalomra időzítvé jelentette meg tanulmányát az egységes piac működését gátló hús legfontosabb akadályról.⁵ A tanulmány a jogszabályok alkalmazása során összegyűjtött tapasztalatokra épült, és egyik fő forrása a SOLVIT-hálózat, valamint az ott rendszeresen megjelenő, visszatérő ügytípusok voltak.

Amint a fentiekből is kitűnik, a SOLVIT-ot mint az egységes piac működését a napi problémák megoldásával segítő szolgálatot az Unió döntéshozói hasznos eszköznek tartják. A Bizottság ezért 2012 első felében közlemény formájában egy SOLVIT-stratégiát fog megjelentetni, amelynek célja a hálózat működésének megerősítése lesz.

A magyar SOLVIT-központ részéről szeretnénk közelebbről is bemutatni ezt az eszközt, és rávilágítani az egységes piac néhány olyan hiányosságára, amely a személyek szabad áramlását gátolja.

2. A SOLVIT bemutatása

Az Európai Bizottság kezdeményezésére és a tagállamok közreműködésével 2002-ben létrehozott SOLVIT-hálózat a belső piacot érintő, határon átnyúló, hatósággal szembeni viták kezelésében nyújt segítsé-

get. Az alternatív vitarendezés elveinek megfelelően a SOLVIT egyeztet a vitában részt vevő ügyfél és a hatóság között. Amennyiben a hatósági eljárás valóban a közösségi szabályokba ütközik, javaslatot tesz a hatóságnak a gyakorlat megváltoztatására. A SOLVIT informális hálózat. Működésének nincsen jogszabályi alapja, a csatlakozás a tagállamok részéről önkéntes volt. Ugyanakkor valamennyi uniós tagállam és az EGT-hez tartozó további három állam aktívan részt vesz a hálózat működtetésében. Az informális jellegből következően a SOLVIT nem gyakorol felügyeleti vagy utasítási jogkört a hatóságok felett. A viták rendezése általában a hatóság meggyőzésével történik, illetve a központ felhívja a hatóság figyelmét a közösségi szabályokban foglalt rendelkezések pontos betartására.

A magyar SOLVIT-központ a Külügyminisztérium EU Belső Piaci és Jogi Főosztályán működik. A központ a belső piaci problémák széles skálájával találkozik. Munkánk során testközelből láthatjuk a belső piac működésével kapcsolatos gyakorlati problémákat.

A polgárok által hozzánk benyújtott *panaszok többsége* a személyek és a munkavállalók szabad mozgását, ezen belül pedig a szociális biztonságot garantáló rendelkezések és a szakmai képesítések elismeréséről szóló szabályok hiányosságaiból vagy nem megfelelő alkalmazásából erednek.

Évről évre a legtöbb panasz a szociális biztonsági ellátásokkal, elsősorban a nyugdíjakkal, valamint a családi és munkanélküli ellátásokkal kapcsolatos. A szakképesítések elismerése kategóriában az egészségügyi diplomák elismerése okozza a legtöbb gondot.

⁵ SEC(2011) 1003 final

A panaszok harmadik legnagyobb csoportját az uniós polgárok harmadik állambeli családtagjainak beutazással, tartózkodással, letelepedéssel kapcsolatos ügyei képezik. Ezek elsősorban a személyek szabad mozgását szabályozó 2004/38/EK irányelv, illetve a schengeni határellenőrzési kódex alkalmazásából erednek.

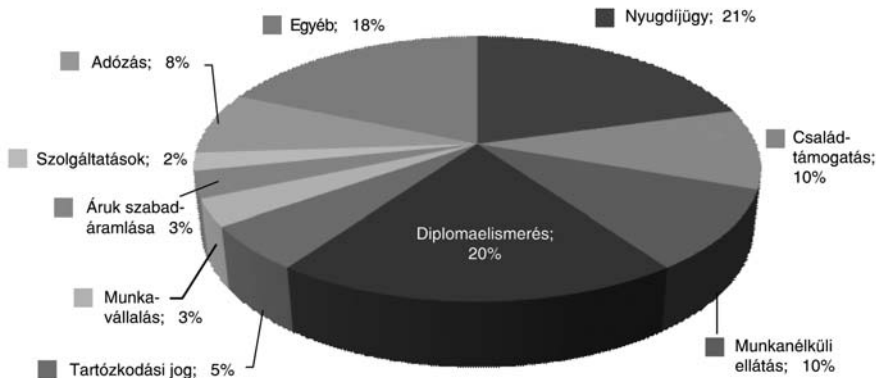
A hozzánk fordulók több mint 90 százaléka magánszemély. Mivel a magyar SOLVIT-ot eddig csak néhány esetben kereste meg vállalkozás, célunk, hogy a szolgáltatást a jövőben minél több cég ismerje meg. Az eddig hozzánk forduló vállalkozók az áruk vagy szolgáltatások szabad áramlásával, illetve közlekedéssel kapcsolatos panaszokat fogalmaztak meg.

A SOLVIT-központhoz 2011-ben, november végéig 94 regisztrált megkeresés érkezett⁶. Ezek témák szerinti megoszlását mutatja az ábra.

3. A magyar SOLVIT-központ tapasztalatai a belső piac működéséről

3.1. Rejtett akadályok a szociális biztonsági koordinációban

A magyar SOLVIT-hoz érkezett panaszok többsége a más tagállamból igénybe vett társadalombiztosítási ellátásokat érinti. Az egyes uniós tagállamok szociális biztonsági rendszereinek felépítése, az ellátások fajtái és a jogosultsági alapok olyan mértékű eltérést mutatnak, hogy harmonizálásuk az európai integráció jelenlegi szintjén lehetetlennek bizonyul. Ezért a szociális biztonság terén az uniós jog kizárólag koordinációra szorítkozik. Az ún. *szociális biztonsági koordinációs rendeletek*⁷ döntik el, hogy a külföldön dolgozó vagy élő személyekre vonatkozóan melyik tagállam jogát kell alkalmazni. A sza-

Megkeresések megoszlása témakörök szerint, 2011.

6 Nem regisztráljuk azokat a telefonhívásokat, illetve e-mail üzeneteket, amelyekben az ügyfél egyszerű tájékoztatást kér. Ilyenkor általában azonnal választ adunk a kérdésére, vagy más tájékoztató hálózathoz vagy ügyintézési helyhez irányítjuk.

7 Az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról, valamint az Európai Parlament és a Tanács 987/2009/EK rendelete (2009. szeptember 16.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról.

bályozás azt célozza, hogy a szabad mozgás jogával élő személyek a szociális biztonság terén ne kerüljenek az otthon maradóknál hátrányosabb helyzetbe.

Ennek ellenére számos olyan esettel találkozunk, amelyek abból adódnak, hogy a külföldön letelepedő és munkát vállaló személyek egyáltalán nem, vagy csak késedelmesen jutnak hozzá a rendelet által kijelölt tagállam családi vagy munkanélküli ellátásaihoz. A magyar SOLVIT-központnál ilyen panaszok elsősorban az osztrák és a német munkanélküli, valamint családi ellátásokhoz való hozzáférés kapcsán merülnek fel. A problémák általában a hatóság számára mérlegelési lehetőséget adó jogi szabályozásból erednek. Ha az érintett személy úgy dolgozik külföldön, hogy közben rendszeresen, akár hetente hazajár a családjához, a rendelet alapján ún. határ menti munkavállalóvá nyilvánítása a fogadó állambeli munkanélküli ellátás megtagadásához vezet. Számos esetben nehezen tisztázható, hogy a hatóság milyen bizonyítékok alapján nyilvánít valakit határ menti munkavállalónak. Hasonló problémák merülnek fel a lakóhelyhez kötött családi ellátásokkal kapcsolatban, amikor a hatóság arra való hivatkozással szünteti meg az ellátást, hogy nem tudja megállapítani, az érintett személy hol tartózkodik.

Emellett a panaszok jelentős része a Romániából Magyarországra áttelepültektől érkezik a nyugdíjügyintézés elhúzódnása miatt. Ha valaki élete során több uniós tagállamban is dolgozott, a koordinációs rendeletek értelmében a nyugdíj megállapításához valamennyi tagállamban szerzett szolgálati idejét össze kell számítani, és előfordulhat, hogy az érintettnek több tagállamból is folyósítanak nyugdíjat. Az eljárás tehát több tagállam

hatósága között folytatott információcserén alapul, ami formanyomtatványok segítségével történik. Mivel a rendeletek nem írnak elő határidőt a hatóságok számára, és csak ésszerű időn belüli válaszadásra kötelezik azokat, az információcseré hatékonysága számos esetben megkérdőjelezhető. Az ügyintézés hónapokig, sőt évekig is elhúzódhat, és addig az érintett nem jut ellátáshoz.

Az ügyek elhúzódnásának egyik oka lehet a nagy számú migráns munkavállalót fogadó vagy éppen kibocsátó tagállamok hatóságainak kapacitáshiánya. A mások viszont a papíralapú ügyintézésből eredő hibalehetőségekre vezethető vissza. Előfordult, hogy egy hatóság szisztematikusan helytelenül címezte meg a postázandó borítékokat, ezért a szolgálati időt igazoló dokumentumok nem érkeztek meg az ellátást megállapító hatósághoz.

Az Európai Bizottság a 2010-től alkalmazandó új koordinációs rendeletekben lefektette, hogy 2012-ig meg kívánja teremteni a hatóságok közötti elektronikus adatcserét. Bár jelenleg úgy tűnik, hogy az ezt szolgáló rendszer felállítására több évvel is csúszni fog, bevezetésétől a ügyintézés felgyorsulása, a hibalehetőségek csökkenése és ebből adódóan a szabad mozgás jogával élő személyek biztonságérzetének növekedése is várható.

3.2. Rejtett akadályok a szakmai képesítések elismerése terén

A SOLVIT-ban megjelenő egyik leggyakoribb panasz a szakmai képzés más tagállamban történő nehézkes elismerését érinti. Az elismerés lassúsága vagy indokolatlan megtagadása jelentősen akadályozza a munkavállalói mobilitást. Miután

2011 májusától valamennyi tagállamban, legutoljára Németországban és Ausztriában is megszűnt a munkavállalás nemzeti korlátozásának lehetősége a magyar állampolgárokkal szemben, azaz gyakorlatilag bármely tagállamban szabadon vállalhatnak munkát, a szakmai képzés elismerése elé gördített akadályok egyes esetekben újabb falat képeznek a szabad munkavállalás előtt. Ez a probléma elsősorban a szakképzett munkaerőt érinti.

A szakmai képzések elismerését egy 2005-ben elfogadott irányelv⁸ szabályozza. Elismerésre természetesen csak azokban az esetekben van szükség, amikor a fogadó országban az adott szakmát csak meghatározott képzés birtokában lehet gyakorolni, azaz szabályozott szakmáról van szó. Az irányelv alapelve, hogy a tagállamoknak el kell ismerniük más tagállamok által kiadott képzést igazoló dokumentumokat, amennyiben azok ugyanannak a szakmának a gyakorlására jogosítják fel a kérelmezőt, mint amelyet a fogadó országban kíván gyakorolni.

Az elismerés alapvetően két eljárásban történik. Egyes jól harmonizált képzést adó szakmákban (orvosok, fogorvosok, ápolók, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek, építészmérnökök) lehetőség van az ún. automatikus elismerésre, azaz egy egyszerűbb és gyorsabb eljárásra. Ekkor a fogadó ország nem vizsgálja meg az adott képzés tartalmát, csupán a küldő ország hatóságának arra vonatkozó nyilatkozatát kéri, hogy a szakmai képzés az irányelv elvárásainak megfelel. Az összes többi szabályozott szakmára pedig egy általános elismerési eljárás vonatkozik, amelyben a fogadó fél a teljesített képzés tartalmát

összevetheti a saját követelményrendszerével.

Automatikus elismerésben részesülhetnek azok a munkavállalók, akik az említett szakmákban az ország uniós csatlakozását követően kezdték meg tanulmányaikat. Az irányelv azonban lehetővé teszi, hogy aki korábban tanulta a szakmát, és hosszabb gyakorlatot szerzett, a szakmai tapasztalatára építve szerezhessen elismerést. Ehhez azt kell igazolnia, hogy az adott szakterületen ténylegesen dolgozott meghatározott ideig.

A SOLVIT rendszeresen találkozik olyan ügyekkel, amelyek éppen a megszerzett szakmai tapasztalatra épülő elismerést érintették. Több esetben is előfordult az, hogy csak olyan szakmai tapasztalatot ismert el a fogadó állam, amelyet a jelentkező Magyarországon szerzett, és nem számították bele a más tagállamban eltöltött éveket. Ezt a korlátozást azzal indokolták a fogadó ország hatóságai, hogy az illető legálisan csak a saját országában dolgozhatott az elismerés előtt. Ez egyes esetekben azért nem volt helytálló, mert nemzetközi megállapodás alapján is dolgozhatott valaki korábban egy másik tagállamban az adott szakmában. Néha a hatóságok úgy értelmezték az irányelvet, hogy csak a küldő ország hatósága adhatja ki a tapasztalatról szóló igazolást, márpedig ez a hatóság csak a küldő országban megszerzett tapasztalatot igazolhatja jogszerűen. A SOLVIT által felkért európai bizottsági szakértő úgy foglalt állást, hogy nem értelmezhető korlátozó módon az irányelv. Vagyis a szakmai tapasztalat, amennyiben pl. egy honosított diploma alapján szerezték egy másik tagállamban, igazolható, és figyelembe veendő az elismeré-

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képzések elismeréséről

si eljárásban. Az irányelv nem egyértelmű megfogalmazása azonban tapasztalataink szerint mégis lehetőséget biztosít a fogadó ország számára, hogy korlátozó módon értelmezze azt.

Az általános elismerés rendszere, mivel gyakorlatilag valamennyi szakmára vonatkozik, még kevésbé kidolgozott, és ezért még több értelmezési nehézséggel jár az alkalmazása. Az általános eljárásban a fogadó ország értékeli a kérelmező által bemutatott képesítést igazoló dokumentumot, illetve kérheti a képzés tartalmáról szóló részletes tájékoztatót is. Ezek beszerzéséről és fordításáról magának a kérelmezőnek kell gondoskodnia.

Bár az irányelv előírja, hogy a szakmai képesítést tanúsító okiratokat, amennyiben azok a fogadó államban ugyanazon szakma gyakorlására jogosítanak, mint a küldő államban, egyenértékűnek kell elismerni, és ennek megfelelően a hatóságoknak engedélyezniük is kell a szakma gyakorlását, mégis több akadályt gördíthetnek a jelentkező elé. A SOLVIT tapasztalata szerint nem mindig egyértelmű, hogy a bemutatott képesítés vajon tényleg ugyanazon szakma gyakorlására jogosít-e. Egységes szabályozás hiányában hasonló elnevezésű szakmák sokszor részben más tevékenységeket takarnak. Ha a két tagállamban gyakorolt szakma eltérő tevékenységeket foglal magában, vagy a két képzési rendszer eltérő tantárgyakat tartalmaz, az irányelv külön lehetőséget ad a feltételekhez kötött elismerésre. Ennek ellenére előfordul, hogy már ez alapján is megtagadják az elismerést, és a teljes képzésen való részvételt kérik a jelentkezőtől.

A kiszámíthatóságot rontja az is, hogy a hatóság összehasonlíthatja a fogadó ország és a küldő ország követelményrendszerét, és gyakorlatilag szubjektív mó-

don dönthet arról, hogy egyezőnek találja-e a kettőt, és megadja az elismerést, vagy pedig jelentős különbségeket lát, és ezért kiegészítő feltételekhez köti azt.

Az irányelv két kiegészítő feltételt tesz lehetővé. A hatóság előírhat egy legfeljebb hároméves alkalmazkodási időszakot, amely során a jelentkező szakmai felügyelet alatt dolgozik, és esetleg kiegészítő képzésen is részt vesz. Ennek befejeztével a hatóság dönt az elismerésről. A másik kiegészítő feltétel az alkalmassági vizsga előírása. Fontos, hogy a két feltétel közti választás lehetőségét fel kell ajánlani a jelentkezőnek. Tapasztalataink szerint többször előfordult, hogy a választás lehetőségét nem adták meg, illetve az irányelv több helyen felmentést is ad a választási lehetőség biztosítása alól, ami az ügyfél számára átláthatatlanná teszi az elismerési feltételeket.

Általános probléma, hogy az elismerési eljárás hosszú ideig, nemegyszer évekig húzódik, bár az irányelv három hónapos határidőt ír elő, ami csak bizonyos esetekben hosszabbítható meg egy hónappal.

Az elismerési szabályok egyes fogyatékosságait érzékelve, az egységes piaci intézkedéscsomag célkitűzésének megfelelően az Európai Bizottság 2010 júniusában az elismerési irányelv korszerűsítéséről szóló zöld könyvet jelentetett meg. A szakmai képesítések elismerésében a hatóságok segítségére van a Belső Piaci Információs Rendszer (*Internal Market Information System, IMI*), amely jelenleg ugyan még nem kötelező jelleggel, de lehetővé teszi a hatóságok között az elismerési eljárással kapcsolatos elektronikus kommunikációt. A tervek szerint a jövőben az ügyfél által benyújtott dokumentumokban található információkat egy elektronikus szakmai kártya foglalná ösz-

sze, és a hatóságok közötti elektronikus adatszere kötelezővé válna. Bár az elismerés feltételei várhatóan nem fognak változni, az elektronikus adatszere lehetővé teheti az ügyintézési határidők lerövidítését, ezzel gyorsítva az eljárást. Kétségtelen, hogy a szakmai kártya bevezetésével az elismerési eljárás áttekinthetőbb is lesz. Ugyanakkor a SOLVIT által tapasztalt más problémákat az elektronikus szakmai kártya nem feltétlenül fogja orvosolni, ha a fogadó országra vonatkozó szabályok nem változnak érdemben, azaz az elektronikus szakmai kártyát felmutató ügyféllel szemben is megmarad a fogadó hatóság mérlegelési jogköre.

Konklúzió

A belső piac szabadságainak megvalósulása az Európai Unió gazdasági növekedésének fontos tényezője. Ebben kiemelkedő szerepe van a munkavállalók szabad mozgásának. 2011 májusától a magyar állampolgárok engedély nélkül válhatnak munkát az EU valamennyi tag-

államában. Azonban a mobilitás további feltétele a szakmai képzés elismertetése és a szociális biztonsági ellátáshoz való hozzájutás. Bár az európai harmonizációs és koordinációs intézkedések sokat tesznek azért, hogy a polgárok szabad mozgása előtt álló akadályok megszűnjenek, a mindennapok tapasztalata az, hogy a polgárok még mindig számos nehézséggel találkoznak.

A SOLVIT hatékony megoldást tud nyújtani a szabályok alkalmazásából eredő vitákban, ezért fontos a hálózat minél szélesebb körű megismertetése a polgárok és a vállalkozások körében. A SOLVIT mellett, hogy segít az egyéni problémák rendezésében, jól használható a belső piaci jogszabályok érvényesülésének monitorozására is.

Tapasztalatainkból leszűrhető, hogy a belső piaci akadályok lebontására tett kezdeményezések helyes irányba mutatnak, azonban a valódi munkavállalási szabadság érdekében szükség lehet mind a szabályozás, mind a jogalkalmazás javítására, különösen a szakmai képzések elismerése és a szociális biztonság terén.

URKUTI GYÖRGY*

Az elnökségi kommunikáció

A magyar EU-elnökség most is elérhető honlapján található egy szenzációs gyerekrajz. Bakonyi Antal tatai kisdíák készítette, egy kórház és egy iskolát ábrázol, mindkettő tetején nyílás, mintha perselyek lennének. A nyílásokba valaki éppen egyeurós pénzerméket tesz¹. Azt hiszem, elég egyértelmű, mit is vár ez a tatai fiú az EU vezetőitől. Bakonyi Antal azt üzenté Európának, hogy szerinte több pénzt kell az egészségügyre és az oktatásra fordítani. A kép ugyanis arra a gyerekrajz-pályázati felhívásra született, amelyet még közvetlenül az elnökség előtt hirdettünk meg az ország valamennyi általános iskolájának. A gyerekektől azt kértük, mutassák be, elvárásaik szerint milyenné kell tenniük Európát az uniós szakértőknek, politikusoknak. Végül 1700 iskolából több ezer rajzot kaptunk. Ezek nagy részét az elnökség idején Magyarországra látogató magas rangú vendégeknek adtuk ajándékba, beke-retezve. Egy részüket különféle elnökségi eseményeken állítottuk ki (nemcsak idehaza, hanem például a Tanács brüsszeli épületében is), néhányat pedig az elnökség végén egy lepecsételt acélhengerben átadtunk a leendő 2016-os holland elnökségnek. Arra kértük holland barátainkat, öt év múlva nyissák fel ezt az idő-kapszulát és nézzék meg, abba az irányba halad-e Európa, amit a magyar gyerekek helyesnek tartottak 2010–2011 for-

dulóján. Hogy pedig mi is ez az irány, arról sok rajz most is megtekinthető az elnökségi honlapon².

Azért kezdem az elnökségi kommunikációról szóló áttekintést ezzel a példával, mert mint cseppben a tenger, látszik benne, milyenek is képzeltük az egészet. Nyitottnak, őszintének, hitelesnek, az átlagembert is bevonónak. Azt a célt tűztük ki, hogy szakítani kell az EU-ról a magyar polgárokban (is) kialakult negatív klisékkel. Azokkal a klisékkel, amelyek szerint az Unió a mindennapi élettől távol lévő, érthetetlen szakzsargon használó, szürke öltönyös, kockafejű bürokraták gyülekezete, akik valahol a mindennapi élettől távol, a brüsszeli buborékban egymás között jól „eldiplomatáskodnak”, de ennek sok gyakorlati jelentősége nincs, mert úgyis csak a papírokat és a külpolitikai állásfoglalásokat gyártják tonnaszámba. Azt szerettük volna bemutatni, hogy az EU ennél sokkal több. Hogy Magyarország elnöksége bizonyítja, mi is odaállhatunk a kormányruhához, a mi szavunknak is súlya van. Hogy az EU nem „ők”, hanem „mi”. Hogy olyan döntések születnek a mi irányításunkkal, amelyek az állampolgárok hétköznapi életét közvetlenül befolyásolják, méghozzá az esetek túlnyomó többségében pozitív irányban. Sőt, ezek a döntések a világ talán legalaposabb előkészítő folyamatait követően, számtalan érdekelt fél meghallgatá-

* A szerző a magyar EU-elnökség idején a Külügyminisztérium EU-elnökségi Kommunikációs Főosztályának vezetője volt, jelenleg Helsinkiben első beosztott.

1 http://www.eu2011.hu/hu/gallery-image/files/bveu/images/gallery_inuse/eutrio_Bakonyi_Antal_14_Tata.jpg

2 <http://www.eu2011.hu/hu/kepgaleria/uzenem-europanak>

sa és a döntésbe való bevonása után, átlátható, számon kérhető és demokratikus módon születnek meg.

Célok

Alapvetően négy célt tűztünk magunk elé.

1. Bővíteni a magyar lakosság ismereteit az EU-ról és erősíteni az EU magyarországi elfogadottságát.

2. Bővíteni az EU-s döntéshozók ismereteit Magyarországról és növelni Magyarország elismertségét Brüsszelben, illetve a világ közvéleményének abban a részében, amely érdeklődik az uniós ügyek iránt.

3. Növelni az elnökségi munka láthatóságát, mert a Lisszaboni Szerződés életbelépése utáni környezetben az elnökség szerepe kissé háttérbe szorult.

4. Mindehhez pedig egyszerű, világos nyelvezetet használni és jól érthető üzeneteket tudjunk eljuttatni minél szélesebb körben.

Üzenetek

Hogy mennyiben sikerült elérni ezeket a célokat, azt ennek az összefoglalónak a végén próbálom meg majd röviden értékelni. Először azonban azt szeretném bemutatni, milyen üzeneteket próbáltunk eljuttatni és milyen eszközöket használtunk fel mindennek érdekében. Legalapvetőbb üzeneteink a következők voltak:

1. Magyarország EU-elnökként a pártatlan közvetítő szerepét kívánja betölteni a 27 tagállam között. Abban vagyunk érdekeltek, hogy létrejöjjenek a megállapodások, hogy megszülessenek a döntések, hogy a tagállamok egyetértésre tud-

janak jutni, mert az Unió imázsának a legrosszabb az, ha működésképtelennek tűnik a tagállamok civakodása miatt.

2. Erős Európa. Nem véletlenül lett ez az elnökségi jelmondatunk, ez fejezte ki a legtömörebben, hogy az Unió megerősítése a célunk.

3. Emberközpontúság, az emberi tényező jelentősége. Azt szerettük volna megmutatni, hogy minden döntésnél a legfontosabb szempont az ember.

4. Identitás, aktivitás, összeköttetések. Ezek az általános kormányzati kommunikáció kulcselemei, s ezekhez az uniós kommunikációs céljaink, illetve üzeneteink is jól illeszkedtek. Nincs európai identitás határozott nemzeti identitás nélkül (az elnökség során ez a gyakorlatban leginkább a kulturális sokszínűség melletti kiállásunkban jelent meg). Aktivításra szerettük volna serkenteni az állampolgárokat, s különösen nagy hangsúlyt igyekeztünk helyezni a köztük lévő kapcsolatok, összeköttetések megerősítésére, az országhatárokon belül és túl egyaránt.

Célcsoportok

A kommunikáció fő célcsoportjainként a médiát, a civil szervezeteket és a lakosság egészét határoztuk meg. A média esetében külön figyelmet szenteltünk annak, hogy a magyar újságírók és a külföldiek érdeklődése egymástól eltérő. A magyar tollforgatók számára elsősorban az volt a fontos, hogy az elnökséget most éppen Magyarország adja, ők általában a magyar elemet keresték minden esemény vagy döntés mögött. A külföldi zszurnaliszták számára ez kevésbé volt lényeges, ők inkább az összeurópai dimenzióra voltak kíváncsiak. Ennek megfele-

lően kellett is tálni számukra az információkat, ami azonban csak hangsúlyeltolódást jelenhetett. Nagyon kellett vigyáznunk arra, hogy az üzeneteink ugyanazok legyenek mind „befelé”, mind „kifelé”, tartalmuk ne különbözzön, mert az hitelességünket veszélyeztette volna.

A civil szervezetek bevonását az EU-s döntéshozatalba a Lisszaboni Szerződés is előírja, a magyar elnökség ambíciói azonban túlmutattak a kötelezően előírt egyeztetések megtartásán. Ezért is rendezett az elnökség alatt a magyar kormányzat számtalan egyeztetést a civilekkel, és ezért szerveztünk még az elnökség előtt nagyszabású civil fórumot, ahol az elnökségi prioritásokat is megvitattuk a civil szervezetek képviselőivel. Az elnökség az informális miniszteri találkozók előtt is rendszeres párbeszédet folytatott a civilekkel az éppen aktuális találkozó témájában. Az a felismerés vezérelt bennünket, hogy az uniós rendeletek, irányelvek csak akkor érnek valamit, ha azok „embertől emberig elérnek”. A széles közvéleménnyel is fontos megértetni, hogy valóban értük dolgozik több tízezer ember, akik az EU-s jogszabályokat készítik. Az elnökség alatti kezdeményezések közül kiemelhető például a Romák, tehetség, esélyek című rendezvény, az egyszervolt.hu-val tartott „hétmérföldes digitális országjárás”, valamint például a magyar nagykövetségek által számos országokban megszervezett önkéntes és jótékonyági rendezvények sora.

Az elnökség számára kapóra jött, hogy 2011-et az Unió az önkéntesség évének nyilvánította. És nemcsak azért, mert az önkéntes tevékenységhez kapcsolódó szellemiség voltaképpen az elnökségi csapat munkáját is meghatározta (rengetegen dolgoztak napi sok-sok túlórárt teljesen önkéntes módon, min-

denféle ellenszolgáltatás nélkül). Hanem leginkább azért, mert az önkéntes tevékenység összetársadalmi problémák enyhítésére szolgáló gyógyírként ugyanazon célokat szolgálja, mint amelyeket az elnökség maga elé tűzött. Az önkéntesség évének kommunikációja során igyekeztünk azt bemutatni, hogy Magyarországon elismert és igen gyakori, népszerű tevékenység az önkéntesség, fantasztikus emberek dolgoznak kiváló célokért elismerésre és főhajtásra méltó módon önkéntesként – csak éppen ez sokak számára nem ismert. Az önkéntesség európai évének budapesti nyitórendezvényén például ezért kapott lehetőséget bemutatkozásra többek között az állami gondozottak és a gyermekotthonokból kikerülő fiatalok társadalmi integrációját célul tűző KUL Alapítvány, vagy a krónikusan beteg gyerekeket táboroztató Bátor Tábor.

Szervezeti felépítés

Kommunikációs tevékenységünk szervezeti felépítését igyekeztünk egyrészt a kormányzati feladatmegosztáshoz, másrészt az EU-kommunikáció speciális igényeihez igazítani. Elsődleges feladatnak tekintettük annak biztosítását, hogy az elnökség „egy hangon” szólaljon meg. Ezért az elnökségi sajtókommunikációval kapcsolatos belső információáramlásra napi szinten működő operatív tárcaközi egyeztetési rendszert alakítottunk ki. Ez az elnökség szakmai munkáját irányító döntéshozók ugyancsak napi szintű egyeztetéseire, az ott meghozott döntésekre épült. A döntéshozók főszabályként reggelente 8.30 órakor tartottak videokonferenciát (a brüsszeli magyar Állandó Képviselő bevonásával), ezt követte

9.30-tól a kommunikációs ügyek egyeztetése (az EU-elnökségi Kommunikációs Tárcaközi Munkacsoport keretében), kezdetben naponta, később szükség szerinti gyakorisággal. Az itt meghatározott kommunikációs tevékenységhez a tárcák szigorúan tartották magukat, ennek köszönhetően sikerült elkerülni, hogy valamilyen témában egymással ellentétes nyilatkozatok hangozzanak el az elnökség különböző szereplői részéről.

A tárcaközi sajtókommunikációs egyeztetés középpontjában a Külügyminisztérium erre az időszakra létrehozott ideiglenes szervezeti egysége, az EU-elnökségi Kommunikációs Főosztály (EUKOMM) állt, amely minden elnökségi sajtóközlemény kiadását megelőzően egyetértési joggal rendelkezett. A centralizált nyilatkozattételi rendszer lehetővé tette az információk előzetes ellenőrzését és koherenciájuk biztosítását. Az elnökségi sajtókapcsolatok koordinálásáért szintén az EU-elnökségi Kommunikációs Főosztály volt felelős, amely így részben tehermentesíteni is tudta a tárcák sok más feladattal is leterhelt sajtófőosztályait. A centralizált elnökségi kommunikáció jól illeszkedett a kormányzat általános kommunikációs rendszeréhez is, azzal a különbséggel, hogy utóbbiban a központi koordinátor szerepét a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kormányzati Kommunikációért Felelős Államtitkársága töltötte be. Az elnökség ügyeinek lakossági kommunikációjában a koordinátori szerepet szintén ez az államtitkárság töltötte be (az érintett tárcák bevonásával hetente üléselő EU-elnökségi Lakossági és Kulturális Munkacsoport vezetésével), a sajtókommunikációért viszont a főfelelősséget az EUKOMM viselte. Az eltérés oka az volt, hogy a lakossági kommunikáció elsősorban olyan tömegrendezvényeket ölelt fel, amelyeknél a legfontosabb

a többi kormányzati kommunikációs akcióval való összhang volt, a sajtókommunikáció során viszont elsősorban arra kellett ügyelnünk, hogy az elnökség önállóan és egységesen léphessen fel.

A szóvivői rendszer

A brüsszeli sajtókommunikáció központi szereplői a szóvivők voltak. Az elmúlt évek tapasztalataiból kiindulva két szóvivőt állítottunk hadrendbe, mivel az uniós ügyek nyomon követésére szakosodott bő ezer fős újságírósereg igényeinek kielégítését egy szóvivő nem bírná. Olyan szóvivőket kerestünk, akik szakszerűen, hitelesen és gyorsan meg tudják válaszolni a szakajtó időnként nagyon is technikai részletekbe menő kérdéseit. Ezért esett a választás két olyan szakemberre (*Hajdú Mártonra* és *Polner Gergelyre*), akiknek többéves tapasztalatuk volt az EU-s intézmények alkalmazottjaként. Őket az Európai Parlament, illetve az Európai Bizottság az elnökség idejére „kölcsönbe” adta a magyar elnökség számára. A magyarországi elnökségi események sajtókommunikációjához ezzel szemben elsősorban olyan közismert és vonzó személyiséget kerestünk, aki képes arra, hogy a lehető legszélesebb közvélemény számára is az elnökség „arca” lehessen. Magyarországi szóvivőnek olyan személyt kerestünk, aki amellett, hogy a magyarországi elnökségi eseményekkel kapcsolatban meg tudja válaszolni a (főleg a magyar sajtó részéről) érkező, szakmailag a brüsszelihez képest általában kevésbé mély kérdéseket, mindezzel párhuzamosan be tudja tölteni az elnökségi események háziasszonyi szerepét is. Így esett a választás a Magyar Televízió népszerű műsorvezető-ri-

porterére, *Bakos Piroskára*. A szóvivők mandátumát világosan elhatároltuk a kormányzóvivő feladatkörétől: kizárólag az elnökség ügyeiben adhattak tájékoztatást, a kormány egyéb tevékenységeiben hozzájuk befutó megkereséseket a kormányzóvivőhöz kellett továbbítaniuk. Ez a szóvivői rendszer sokat segített abban, hogy az elnökség ügyeit a bel- és külföldi véleményformáló újságírók ne keverhessék össze teljesen a magyar belpolitika napirendjén szereplő ügyekkel (amire egyébként sokuk részéről megvolt az igény).

Az elnökségi honlap

Az elnökségi sajtókommunikáció fő eszköze a hivatalos elnökségi honlap volt (amely egyébként archívumként továbbra is elérhető a www.eu2011.hu címen, bár 2011. július eleje óta már nem frissül). A honlap működtetése során elsődleges célunk az volt, hogy gyors, szakszerű és hiteles tájékoztatást adjunk az elnökség eseményeiről. Mindezt a magyar mellett három idegen nyelven: az Unió életében leggyakoribb munkanyelvként használt angol és francia mellett a közép-európai régió számára kiemelt jelentőségű német nyelven is. Az előző elnökségek során kialakult gyakorlattól eltérően igazi hírportált építettünk fel, amelyet professzionális újságírókból verbuvált négyfős szerkesztőség működtetett. Ez kis túlzással forradalmi változást eredményezett: a korábbi elnökségek száraz, papírízű, bürokraták által szövegezett közleményei helyett gördülékenyen megfogalmazott, a szakzsargonról és a tágabb összefüggéseket is elmagyará-

zó cikkek kerültek a magyar elnökség weboldalára, ami igen pozitív visszhangot váltott ki. Külön kiemelendő a honlap igen gazdag kulturális tartalma. Az eu2011.hu/kultura oldalon megjelenő írásokat (a lakossági kommunikáció részeként) a Kormányzati Kommunikációért Felelős Államtitkárság által megbízott szerkesztőség készítette. A honlapot a közösségi médiában való megjelenés szolgálatába is bevontuk: blogok, multimédiás tartalmak és az újságírók körében különösen népszerű twitterbejegyzések is megjelentek rajta (az EU-elnökségek sorában a magyar volt az első, amely tudatosan és rendszeresen használta a twittelést az újságírókkal való kapcsolattartás egyik fő eszközeként). Az elnökségi honlap üzemeltetése során felhalmozott tapasztalatot jól tudja hasznosítani az elnökség után indult kormányzati EU-s hírportál is³.

Partnerség

Az elnökség lakossági kommunikációját minden projekt esetében a partnerség jellemezte. Az Európai Bizottság által finanszírozott Igazgatási Partnerségi Megállapodás keretében három programot bonyolítottunk le az elnökséghez (is) kapcsolódó tematikával.

1. *Fiatal Európa Szerkesztőség diákújságíró-program*. Ennek keretében az elnökség idejére egy fiatal egyetemistákból, főiskolásokból álló diákújságíró-szerkesztőséget hoztuk létre, amelynek 25 tagja a program során EU-s és újságírói felkészítésben, illetve szakmai mentor-tevékenységben részesült. A szerkesztőség tagjai több mint száz írást készítettek el,

3 eu.kormany.hu

ezek jó részét publikálták is, néhány cikk az elnökségi honlapon is olvasható.

2. *A Szóval?!* országos középiskolás vitaverseny célja a vitakultúra fejlesztése mellett az volt, hogy – az elnökséghez kapcsolódóan – hozzájáruljon az uniós ismeretek terjesztéséhez, az EU-s tájékozottság növeléséhez. A versenyre ország-szerte 171 középiskolás csapat regisztrálta magát, amelyek közül az előválogatást követően régióként 8-8 jutott a regionális döntőbe, majd az itt legjobban szereplők kerültek a budapesti országos döntőbe. A vitaversenyt tanárképző program és médiakampány is kísérte, az országos döntőt a Magyar Televízió is műsorra tűzte.

3. *Kapcsold ki! Kampány az energiatakarékosságért.* E program célja az volt, hogy tájékoztasson az energiatakarékosági lehetőségekről és cselekvésre is ösztönözzön, illetve tudatosítsa a közvéleményben az EU éghajlatváltozással összefüggő stratégiáját és cselekvéseit. A kampány első számú célcsoportjai a budapesti és a vidéki önkormányzatok voltak, illetve az ő tevékenységükön keresztül a széles közvélemény, a civil szervezetek és a média képviselői. A kampány során 26 rendezvény valósult meg ország-szerte.

Szintén az Európai Bizottsággal való együttműködés keretében valósult meg a Vissza az iskolába c. országos EU-információs kampány középiskolásoknak. Ennek keretében az EU-intézmények tisztviselői, valamint kiemelt elnökségi feladatok ellátó kormánytisztviselők (mindösszesen 118 fő) látogattak el egykori iskolájukba, s a diákokkal kötetlen formában beszélgettek el uniós kérdésekről.

Ez a projekt (akárcsak az előző) együttal arra is jó példa, hogy miként lehet elnökségi tartalommal megtölteni

már korábban is létező, sikeres kezdeményezéseket. Az elnökség több más esetben is új elemekkel gazdagított népszerű rendezvényeket. Így lett például elnökségi futás is egyúttal a hosszú évek óta minden májusban vagy júniusban az Országház körül hagyományosan megrendezett váltóversenyből (amelyen nem mellékesen több mint száz diplomata is részt vett az idén), de elnökségi témák uralták az EU-közkönyvtári hálózatban részt vevő, főleg kistéleplési könyvtárak számára a Külügyminisztérium által évente megszervezett konferenciák idei rendezvényét is.

Arculat

Nagy a kommunikációs jelentősége az elnökség arculati elemeinek, illetve az elnökség által adott ajándéktárgyaknak is. Az arculati elemek kidolgozása során alapvetően a trió-elnökségi együttműködés keretében meghatározott logóra támaszkodtunk, ennek magyar verziója jelent meg a levélpapírokon, az elnökségi helyszínek berendezési tárgyain, különböző arculati tárgyakon és eszközökön (szőnyegek, táblák, molinók, üvegmozaik-matricák, feliratok stb.). Kifejezetten kommunikációs céllal szerepeltettük az elnökségi ajándékok között a magyar tudósok felfedezéseit, magyar mérnökök innovációt bemutató „találmányok dobozát”, a Puskás Hungary c. dokumentumfilmet, vagy a hímes tojást mintázó, medálként is hordható pen drive-ot.

Az elnökségi kommunikáció hangsúlyos eleme volt a magyar bor promóciója is. Az elnökségi borokról (miként a díszvacsorákon felszolgált ételekről is) rendszeres értékelés jelent meg az elnökségi honlapon. Elnökségi borbárok hálózatát

alakítottuk ki, amely révén bárki megköszönhette, milyen pompás magyar nedűket szolgálnak fel az elnökség hozzánk látogató vendégeinek. A borok köré szervezett médiaeseményeket, köztük például a magyar-lengyel borstaféta megvalósítását is élénk sajtóérdeklődés kísérte.

Az elnökség keretében hazánkban megrendezett miniszteri szintű díszvacsorák is kiváló kommunikációs lehetőségeket kínáltak. Az ott megjelent magas rangú vendégek számára egy-egy rövid, egyedi kulturális műsorral mutattuk be hazánk kiemelkedő előadó-, zene- és táncművészeti életét. A kulturális műsorok programját a NEFMI illetékeseivel egyeztetett szempontrendszer, illetve az egyes tárcák igényei alapján állítottuk össze, figyelembe véve az egyes találkozók helyszínének adottságait is. Kommunikációs üzeneteinket hordozták azok a partnerprogramok is, amelyeket a magas rangú vendégek partnerei számára szerveztünk a tanácskozások idejére.

Civil kapcsolatok

Az elnökség a civil szervezetekkel való kapcsolattartás jegyében számos pályázatot is lebonyolított. A már említett Üzenem Európának gyermekrajzpályázat mellett az önkéntesség évéhez kapcsolódó kisfilmes pályázat és az elnökség prioritásaihoz, az önkéntesség évéhez, illetve a lengyel-magyar kapcsolatok erősítésére kiírt civil pályázat is sikeresnek bizonyult. Utóbbira 243 civil szervezet jelentkezett, közülük 41 kapott támogatást, összesen 150 millió forint értékben. Az elnökség során 13 civil-kormányzati egyeztetést tartottunk az egyes magyarországi informális miniszteri találkozókhoz kapcsolódó témákban. Ezek nagy ér-

deklődés mellett zajlottak, közel kétszáz civil szervezet mintegy nyolcszáz fővel képviseltette magát. A civil szervezetekkel való kapcsolattartás eszköze volt az euvonal.hu portálon létrejött Civil Fórum is. Az elnökségi szellemiséghez illeszkedő civil rendezvények az elnökségi honlapról letölthető adatlap és nyilatkozat kitöltésével bekerülhettek az elnökségi honlap eseménynaptárába, és kérelmük pozitív elbírálása esetén jogot kaptak az elnökségi logó használatára. Összesen 54 civil szervezet által szervezett eseményt támogattunk az elnökség logóhasználatával.

Sajtómunka

A sajtókommunikáció fő eszköze az elnökségi honlap volt, amelynek tartalmát szabadon használhatták fel az újságírók. Ennek napi átlagban 4–5 ezer egyedi látogatója összesen 2,74 millió oldalt töltött le. Az egy látogatóra átlagosan jutó 3,57 oldalletöltés és a honlapon átlagosan eltöltött 3 perc 30 másodperc jó eredménynek számít a korábbi elnökségekkel összevetve is. A látogatók 31 százaléka a Google keresőprogramján keresztül jutott el az eu2011.hu-ra, ami azt mutatja, hogy a honlap keresőoptimalizálása jól sikerült. A honlap külföldi elismertségét az is mutatja, hogy a legtöbben (50,6%) az angol nyelvű oldalakat látogatták, ezt követték a magyar (37,5%), a francia (7,1%) és a német (4,7%) nyelvű oldalak.

A weboldal a statikus elemek, tájékoztató anyagok publikálása mellett hírt adott minden fontosabb elnökségi eseményről, akár Magyarországon, akár Brüsszelben vagy Strasbourghban került arra sor. E honlapon tettük közzé a sajtó számára lényeges információkat egy-

egy magyarországi eseményről is, a sajtóprogramot, a napirendet stb. Itt jelent meg az elnökség kereshető naptára is. Újdonság volt az elnökségek történetében, hogy a honlap előzetes, beharangozó jelleggel interjúkat készített az éppen aktuálisan következő formális vagy informális tanácsülés elnökével, és azokat kijáánlotta a sajtónak. Ez a kezdeményezés nagyon népszerűnek bizonyult, főleg a hírszegény időszakokban (pl. vasárnapként) megjelent és kijáánlott anyagokat vette át sok médium. A honlap magas rangú európai vezetőkkel is közölt exkluzív interjúkat (Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso, Jerzy Buzek stb.). A honlap blogrovatának sikere nyomán úgynevezett vendégblogot is felállítottunk, amelybe meghívásos alapon, egy-egy alkalommal Budapesten akkreditált nagykövetek mondták el véleményüket az elnökséghez kapcsolódó témákban.

Az elnökségi sajtómunka keretében összesen 75 sajtóbeszélgetést, sajtótájékoztatót, sajtóreggelit szerveztünk. A kommunikációs stratégia fontos elemét képezte, hogy rendszeres háttérbeszélgetéseket tartunk és olyan „kemény magot” alakítsunk ki az újságírók között, akik rendszeresen beszámolnak az elnökségi eseményekről. Ez sikerült is, és ezek a tollforgatók az átlagnál lényegesen színvonalasabban tudósítottak, néhányan közülük a Magyarország Európában kitüntetését is elnyerték. Fontos tapasztalat volt azonban az elnökség során, hogy a többi újságíró érdeklődésének felkeltéséhez olyan sajtórendezvényeket is meg kell tudnunk szerveznünk, amelyek a szó jó értelmében tudják könnyedebb oldaláról is bemutatni az elnökségi eseményeket. Így került sor például a magyar divattervezők által tervezett

szóvivői ruhák bemutatására, az egyik díszvacsora próbafőzésének sajtó számára nyilvánossá tételére, a környezetvédelmi miniszteri ülés kísérőrendezvényeként miniszteri biciklizésre, az elnökségi autók bemutatására vagy az elnökség varsói átadási ünnepségén szereplő toka-ji bor útjának sajtómegjelenéseire és az átadáson használt hordó elkészítésének sajtóprogramjaira. A maga nemében minden bizonnyal rekordnak számít és a felfokozott sajtóérdeklődést bizonyítja, hogy a tunéziai válságövezetbe látogatása során az EU-ügyi államtitkár 24 óra leforgása alatt összesen 21 interjút adott. Az elnökség félidejénél és zárásakor külön kampányok keretében az elnökség meghatározó döntéshozói külön-külön is közel tucatnyi interjút adtak.

Az elnökségi sajtómunka látványos része volt az elnökség kezdetén és végén megjelent napilapmellékletek támogatása. Ennek keretében valamennyi magyarországi országos és megyei nyomtatott napilapnak feljáánlottuk támogatási szerződések megkötését. A szerződések alapján az EUKOMM által szolgáltatott információk segítségével a lapok önálló szerkesztőségi tartalom keretében elnökségi mellékleteket jelentettek meg.

Képi sajtó

Az elnökség sajtómunkájának részeként szerződött médiaközvetítőt (*host broadcaster*) bízott meg a magyarországi események rögzítésével, illetve közvetítésével és a jelek átadásával bármely érdeklődő tévétársaság (*visitor broadcaster*) számára. A *host broadcaster* csaknem hatvan eseményről tudósított, illetve készített összefoglalót, fél év alatt összesen 810 audio- és videofájlt töltött fel a rádióknak és te-

levízióknak. A külföldi újságírók körében legnépszerűbbnek bizonyult eseményen, az áprilisi gödöllői informális gazdasági és pénzügyminiszteri találkozón a host broadcaster két nap alatt összesen 63 külföldi rádió- és tévétársaság megrendeléseit teljesítette. (Ez volt egyébként a legtöbb újságíró által felkeresett rendezvény is: összesen 358 tollforgató akkreditálta magát a gödöllői sajtóközpontban). Az elnökség fotódokumentációját külön e célra szerződötetett fotóriporter végezte, aki több mint hatvanezer felvételt készített. Ezek egy része megtalálható az elnökségi honlapon. Az elnökségi fotóriporter képeit az azokat felhasználni kívánók ingyen, a forrás megjelölésének feltételével vehetik át.

Kiadványok

Az elnökségi kiadványok megjelentetése során alapvetően a korábbi elnökségek alatt kialakult gyakorlatot követtük. Ennek megfelelően készültek el az elnökség szakmai munkáját bemutató kiadványok, a kiemelt magyarországi események résztvevőihez szóló tájékoztatók, az elnökség kiemelt témáit (pl. Duna-régió stratégia, kulturális sokszínűség, magyar borok) külön-külön is bemutató kiadványok, illetve az országpromóciót szolgáló brosrák. Összesen 38 féle kiadvány készült el, együttvéve közel 150 ezer példányban. A legyártott kiadványokat a műszaki példányok kivételével szét is osztottuk.

Az elnökség szakmai kommunikációjának fontos eleme volt az Európai Tükör című folyóirat megújítása. A Külügyminisztérium gondozásában, havonta 2000 példányban megjelenő kiadvány minden hónapban más-más tematikus számot jelentetett meg, az elnökség leg-

fontosabb szakmai témáit körüljárva. A folyóiratot ingyen juttattuk el a legfontosabb multiplikátorokhoz.

Értékelés

Az elnökség a saját maga elé tűzött kommunikációs célokat nagyrészt elérte. A Medián és a Policy Solutions közös felmérése szerint 2011 júniusában a megkérdezett magyar állampolgárok 80 százaléka tudta fejből, hogy hazánk tölti be a soros elnöki posztot (2010 decemberében még csak 45 százalék volt ez az arány). A Nézőpont Intézet szintén 2011. júniusi felmérése szerint ez a ráta egyenesen 86 százalékos.

Nem rossz arány, hogy a Medián–Policy Solutions-felmérés szerint a megkérdezettek 24 százaléka meg tudta nevezni a bővítést és/vagy a horvát csatlakozási tárgyalásokat az elnökség legfontosabb témái közül. Egészen pozitívnak tartom, hogy 23 százalékuk még azzal is tisztában volt, hogy az elnökség az európai romastratégia megteremtésén fáradozott. Azt viszont már csak 13 százalékuk tudta, hogy a gazdasági válságkezelés is az elnökség napirendjén szerepelt.

A megkérdezettek 49 százaléka sikeresnek tartotta a magyar elnökséget, és csak 27 százalékuk sikertelennek a 2011. júniusi Medián–Policy Solutions-felmérés szerint. A Nézőpont felmérése gyakorlatilag ugyanezt az eredményt hozta ki: eszerint az elnökséget sikeresnek tartók aránya 49 százalék, az azt sikertelennek tartóké pedig 26 százalék.

A Medián–Policy Solutions-felmérés alapján a megkérdezettek 29 százaléka szerint az elnökség hatására Magyarország nemzetközi megítélése javult. Csak

18 százalékuk gondolja úgy, hogy az ország megítélése romlott (40 százalék szerint az elnökség nem befolyásolta hazánk megítélését). Ez jó eredménynek tekinthető, ha figyelembe vesszük, hogy a hazai és a nemzetközi sajtóban is milyen sok belpolitikai indíttatású támadás jelent meg az elnökséggel kapcsolatban. Figyelemre méltó, hogy még az LMP és a Jobbik szavazói között is többségben vannak e felmérés szerint azok, akik úgy vélik, az elnökség javított az ország megítélésén (csak az MSZP szavazói között vannak ők kisebbségben).

A Medián–Policy Solutions-felmérés szerint az elnökségi hat hónap nem hozott érdemi változást Magyarország uniós tagságának megítélésében. Az elnökség végén ugyanúgy 69 százalék voksolt volna igennel a bennmaradásról rendezett képzeletbeli népszavazáson, mint 2010 végén, a kilépést pártolók 24 százalékos aránya sem változott. Összességében ez is jó eredménynek tekinthető, ha figyelembe vesszük az említett sajtótámadásokat, illetve azt a tényt, hogy az EU népszerűsége ebben az időszakban (elsősorban az adósságválság kiéleződése miatt) a többi tagállamban csökkent.

Az elnökségi kommunikáció egyik legnagyobb kihívása mindvégig az volt, hogy az elnökség tevékenységét a hazai és a külföldi közvélemény számára is elválassza a magyar belpolitikától, a belpolitikai kritikák uniós szintű megjelenítésétől, a kritikák „exportjától”. Ez csak részben sikerült. Noha az elnökség szakmai sikereit a sajtótudósítások bel- és külföldön egyaránt szinte kivétel nélkül elismerték, a dicséreteket a médiában

gyakran háttérbe szorították a belpolitikai eseményekkel kapcsolatos kritikák. Ennek okai összetettek, s külön tanulmányt igényelne ennek részletes elemzése. Itt csak néhány okra szeretnék rámutatni:

- főleg külföldön igen erősek voltak az elnökséggel szembeni negatív előítéletek az elnökség előtt és kezdetén;
- a magyarországi törvényalkotás és a szokatlan, „nem-ortodox” eszközökkel operáló gazdaságpolitika döntései, illetve azok ellenzéki interpretációi óhatatlanul rávetültek az elnökség megítélésére (lásd médiatörvény, különadók, alkotmányozás stb). Az ellenzék csekély parlamenti képviselete miatt igen erős kényszert érzett kritikájának külföldi, illetve EU-s fórumokon, valamint a nemzetközi sajtóban való megjelenítésére;
- a magyar elnökséget a sajtóban éppen aktuális „bezzeg-országga” előlépett Lengyelország elnöksége követte.

Mindennek dacára az elnökségi kommunikáció összességében sikeresnek minősíthető. Jó néhány leendő elnökség munkatársai jöttek hozzám személyesen is (hivatalos és nem hivatalos formában is) érdeklődni már a „magyar félév” alatt és azt követően is az elnökség alatt használt megoldásainkról, újításainkról. Köszönő- és gratuláló levelek garmadát kaptuk a brüsszeli újságírók szervezetétől, számos magyar tollforgatótól, kommunikációs partnereinktől egyaránt. Ha újra lehetne kezdeni, a tapasztalatok birtokában persze sok apróságot tudnánk jobban csinálni. A fő irányvonalak azonban helyesek voltak, és ezt mindenki el is ismerte.

BALATONI MONIKA*

Magyarország Európa közepén

A magyar soros EU-elnökség kulturális értékei

A magyar soros EU-elnökség céljai között kiemelt szerepet kapott a kultúra mint az európai nemzetek közötti párbeszéd egyik legfontosabb – az emberek számára is érthető és élvezhető – eszköze. Az elnökségi fél-év során nemcsak politikai és diplomáciai, de kulturális értelemben is Magyarország volt Európa közepe. A magyar soros EU-elnökség során számtalan sokszínű, szórakoztató, tartalmas és elgondolkodtató programot szerveztünk Magyarországon és Európa nagyvárosaiban egyaránt. A koncertek, kiállítások, előadások, bemutatók és fesztiválok egyértelműen megmutatták, hogy Magyarország kulturális értelemben is elválaszthatatlan része Európának, miként az európai kultúra sem létezhet a magyar alkotók nélkül.

A 2011-es év első fele különleges kihívást és megtisztelő feladatot jelentett a Hungarofest számára. A magyar soros EU-elnökség kulturális rendezvényeinek „oroszlánrészét” ugyanis társaságunk szervezte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériummal, a Külügyminisztériummal, valamint a Balassi Intézettel együttműködésben. Ezenkívül koncerteket, filmbemutatókat az európai nagyvárosok nagykövetségei és a magyar kulturális intézetek önállóan is szerveztek, a mi feladatunk a koordináció, a szakmai háttér biztosítása volt.

Az előkészítés során a kulturális rendezvényeket a prioritásoknak megfelelően négy csoportba soroltuk: a Duna-stratégia, az Önkéntesség Éve, a Hagyományos kultúrák egymás mellett élése, illetve az európai együttműködés, valamint a Liszt Év programjainak tematikájára. A kiemelt külföldi helyszínek közé tartozott Brüsszel, Bécs, Párizs, London, Berlin és Róma is. Ugyancsak a magyar el-

nökség kulturális programjainak adott otthont Zágráb, Ljubljana, Gent, Madrid, valamint Tallinn és Riga is.

A Hungarofest kulturális vállalkozásai

Három, önmagában is komoly kreatív energiát, illetve erőforrást igénylő feladatra összpontosítottunk 2011-ben. A magyar soros EU-elnökség sokszínű kulturális rendezvényei, a Liszt Év nivós programjai, valamint az állami és nemzeti rendezvények méltó megünneplése is a Hungarofest kompetenciája volt.

A Hungarofest minisztériumi háttér-intézményként évek óta a magyar kultúra hazai és külföldi népszerűsítésén, Magyarország presztízsének erősítésén dolgozik. A magyar kultúra és nemzeti hagyományok értékeinek széles körű hazai és külföldi megismertetése érdekében egyaránt szerveztünk különleges kultu-

* A szerző a Hungarofest Nonprofit Kft. kreatív és stratégiai igazgatója.

rális alkalmakat és kiemelkedő művészeink életművének bemutatásával Magyarországot reprezentáló rendezvényeket, illetve tömegeket megszólító lakossági programokat. Rendezvényeinken egyszerű, de annál érvényesebb üzenetekben közvetítettük és közvetítjük az embereknek azokat az értékeket, amelyek mindannyiunkat közösséggé tesznek, és amelyek miatt itthon érezhetjük magunkat hazánkban és a világban.

Kreatív energiák

A Hungarofest logójában olvasható hármas szlogen (kultúra, kreativitás, szervező erő) társaságunk erősségeit jelzi. 2011-ben ez a „triumvirátus” fémjelezte tevékenységünket. A kulturális rendezvények szervezése mellett a kreativitásunkat is az elnökség szolgálatába állítottuk. Kollégáim dolgozták ki a magyar soros EU-elnökség ajándéktárgyainak kreatív koncepcióját. Az úgynevezett találmányok dobozába a magyar tudományt, kreativitást megörökítő apró és hasznos tárgyak kerültek. A delegációk tagjai a magyar „találékonyosság” zálogaként Rubik-kockát, C-vitaminos cukorkát, golyóstollat, hímes pendrive-ot és dinamós zseblámpát vihettek haza. Az ajándékok a kreatív és fiatalos Magyarország imázsát kívánták erősíteni.

Mertünk nagyot álmodni Brüsszelben is. A hagyomány szerint az EU soros elnöki tisztelet ellátó ország feladata, hogy feldíszítse a Tanács Justus Lipsius reneszánsz gondolkodóról elnevezett épületét, ahol az EU-tagállamok kormányait képviselő Tanács üléseit szokták tartani. Az ikonikus épület installációját az ötlettől a megvalósításig menedzseltek. Ennek köszönhetően óriási, mintegy 202

négyszáz méteres kultúrtörténeti szőnyeg került az Európai Tanács brüsszeli székházába a magyar EU-elnökség idejére. Az alkotást a magyar történelem, kultúra és tudomány egyes részterületeinek leginkább adekvát csomópontjai alapján *Pápai Livia* textilművész készítette. A magyar tervezők az épületben zenélő fotelt is elhelyeztek, melyből Liszt művei csendültek fel. A földszinti hallban a századvég Európájának hangulatát idéző tulipános motívumokkal újrakárpitozott antik ülőalkalmatosságok is helyet kaptak. Az Európai Unió Tanácsának illetékes szakemberei a magyar dekoráció tervét az elmúlt időszak legjobb alapelgondolásának nevezték.

Az elnökségi félév megkapó momentumai

Szervezőként mi magunk is sok helyen megfordultunk, így nagyon sok élmény és tapasztalat kapcsolódik az elnökségi félév felfokozott időszakához. Örömmel emlékszünk vissza azokra a programjainkra, amikor a klasszikus közegből kiemulva, különleges körülmények között is felhívtuk a figyelmet a magyar kultúra értékeire.

Emlékezetes marad a vatikáni koncert, ahol *Kocsis Zoltán* és a Nemzeti Filharmonikusok *XVI. Benedek* pápa jelenlétében adtak nagy sikerű koncertet. Zenélni és zenét hallgatni a Vatikán hatalmas, hétezer főt befogadni képes VI. Pál audiencia termében, a pápa jelenlétében: muzsikusként és hallgatóként számára egyaránt kivételes élményt jelentett. A koncert a nagy zenekedvelő hírében álló *XVI. Benedek* tetszését is elnyerte, aki köszönetnyilvánításában külön kiemelte a zenekar hangzás szépségét.

Nagy hírverést kapott az örökrangadóknak számító Barcelona és Real Madrid összecsapására időzített akciónk, amely a magyar soros EU-elnökség tényére hívta fel a focirajongók figyelmét Spanyolországban és a világban egyaránt. *Puskás Ferenc* dédunokája és *Kubala László* unokái együtt futottak a pályára a világklasszis futballistákat a stadionba kísérő gyerekekkel. Az egész stadion egy emberként köszöntötte a magyar leszármazottakat. Puskás Ferenc és Kubala László rendkívüli tiszteletnek és szeretetnek örvend Spanyolországban, méltán mondhatjuk, hogy ott ők a legismertebb magyarok.

Spanyolországban megdöntöttünk egy tabut is. A spanyol komolyzene rajongó közönségnek tizenhét évet kellett arra várni, hogy a spanyol király, *I. János Károly* hangversenyen vegyen részt. A magyar EU-elnökség reprezentatív madridi Liszt-koncertjén megtört ez a „sorozat”. A királyi pár *Schmitt Pállal* együtt tekintette meg a magyar zenészek koncertjét. A hangverseny telt ház előtt zajlott, ahol hangos tapssal ünnepelte a közönség a Liszt Ferenc Kamarazenekar és *Farkas Gábor* zongoraművész koncertjét.

Kulturális programok Európában

Nagyon sok pozitív tapasztalatot szereztünk már a felkészülés alatt: a programszervezés során számos európai intézmény bizonyult nyitottnak, befogadónak, de természetesen döntő szavuk volt abban, mi az, ami a helyi közönség számára érdekes. A magyar országimázst a magyar kultúra csúcsteljesítményének bemutatásával kívántuk erősíteni. Az egész programsort átható szempont volt a magyar kultúra pozicionálása és európai

kontextusba helyezése. Az elnökség kiemelkedő mozzanatai az alábbi országokhoz voltak köthetők.

A pisilő kisfiú városában

Természetesen a legtöbb kulturális program az Európai Unió „fővárosában”, Brüsszelben zajlott. A magyar kultúra sokoldalú bemutatkozásának ékes példája volt a *Hungary in Focus* ösztönművészeti rendezvénysorozat. A fesztivál főbb elemei közé tartozott a *The New Arrivals* kortárs képzőművészeti kiállítás. A Cinéma-thèque Royale de Belgique-ben magyar játék- és rövidfilmeket vetítettek. A Passa Porta nemzetközi irodalmi fesztiválon magyar írók és költők olvastak fel. A Balkán Trafik Fesztivál is a *Hungary in Focus* sorozat keretein belül dübörgött, és számos Liszt-koncertet is szerveztünk Belgiumban.

A magyar soros EU-elnökség kulturális programsorozatának egyik kiemelkedő eseménye volt a kerítéskiállítás, amely a sokakat vonzó szecessziós építészetet mutatta be *Victor Horta*, *Antoní Gaudí* és *Lechner Ödön* művészetén keresztül. Az utazó fotókiállítás utolsó állomása volt Brüsszel.

Ahol magyar képzőművészet hódított

Nemcsak Belgiumban, hanem másik trió partnerünkkel együttműködésben Spanyolországban is folyamatosan jelen voltunk, rendkívül sok programot szerveztünk az elnökség alatt. Az említett szecessziós kerítéskiállítás is itt startolt, és Barcelonában látták a legtöbbet.

Képek, cigányok, cigányképek címmel a spanyol és a magyar romák életéről is

társadalmi megítélésük történetéről Valenciában rendeztünk kiállítást. *André Kertész* száz legfontosabb fotóját Madridban és Valenciában ismerhették meg a spanyol látogatók. Barcelonában eközben *Márai Sándor, a 20. század vándora* című kiállítás nyitotta meg kapuit. Az irodalomé volt a főszerep a madridi könyvvásáron, amely a legfontosabb irodalmi esemény Spanyolországban, ezért különösen örömteli volt, hogy idén először Magyarország is önálló standdal képviseltette magát. A vásáron kapható volt az összes, 2000 óta megjelent spanyol nyelvű magyar, vagy Magyarországhoz köthető mű, mintegy 50 írótól.

Kultúrfolyam – középpontban a Duna-stratégia

A Kultúrfolyam című programsorozat a magyar EU-elnökség fontos prioritásával, a Duna-stratégia kulturális kérdéseivel foglalkozott, és a dunai együttműködés szellemében mutatott be projekteket. Művészeti értelemben is jelentős események zajlottak. A *Cities on the River* (Folyóparti városok) című vándorkiállítás Bécsből indulva járta be a térséget, de Bécs más eseményekkel is kiemelt szerepet vállalt az elnökségi programok sorában. A Bécsi Collegium Hungaricum Duna-térségi partnereivel együttműködésben a Duna-stratégia mentén Dunai Kulturális Klaszter megalapítását indítványozta, amelynek első konferenciáját *DUNA + Új dimenziók, új szinergiák* címmel tartották.

A Duna és a dunai városok köré szerveződtek továbbá fotó- és formatervezői kiállítások, irodalmi estek, és ugyancsak júniusban nyílt meg a bécsi magyar intézetben a Duna Design kiállítás. A tárlat

konceptiójának alapja az ember és a víz kapcsolata volt, amelyen belül nem meglepő módon – tekintve földrajzi elhelyezkedésünket – szintén kiemelt szerep jutott a Dunának.

A *Kultúrfolyam* című EU-elnökségi programsorozat záróakkordjaként a bécsi Collegium Hungaricum a populárisabb műfajokon keresztül is megszólította az igényes szórakozás kedvelőit, elsősorban a fiatalabb rétegeket. A Strandbar Herrmann szabadtéri előterében tíz napig magyar zenekarok és dj-k léptek fel júniusban.

Ha Berlin, akkor Kassák

A magyar EU-elnökségi félévet záró kulturális események közül kimagaslott az a két berlini tárlat, amely Kassák művészetével foglalkozott. A Berlini Galériában *Kassák Lajos – Az avantgarde nagykövete, 1915–1927* címmel nyitotta meg kapuit az a kiállítás, amely nagy hangsúlyt fektetett Kassák művészetének nemzetköziségére. Berlinben egy párizsi magánygyűjtő kollekcijából nyílt kiállítás, amit előtte soha nem láthatott a nagyközönség, továbbá Moholy-Nagy László, Tristan Tzara és El Lissitzky munkái is megtekinthetők voltak. A tárlatot Kassák magyarországi kortársainak (Bortnyik Sándor, Tihanyi Lajos, Uitz Béla) alkotásai tették teljessé.

Modernebb hangot ütött meg a Berlini Collegium Hungaricum Manifest: Kassák! című kiállítása, amely Kassák egész életművére, sokoldalú alkotó személyiségére kívánt reflektálni. A multimédiás installációt a berlini Memetics Csoport hozta létre, amelynek tagjai a jövő, a technika, a művészet és ezek kapcsolódási pontjainak kérdését kutatták.

Magyar szemtanúk Londonban

Az Egyesült Királyságban csak csúcsteljesítményekkel lehet „átütni” az ingerkűszöböt, ezért a Liszt Év programjain túl a magyar soros EU-elnökség hajrájában kiemelkedő fotóművészeinken keresztül egy igazi unikális kiállítással hívtuk fel a szélesebb rétegek figyelmét a magyar kultúrára. A londoni tárlat is bizonyíték arra, hogy a magyar alkotók milyen elementáris hatással voltak és vannak mindmáig a fotóriporterek és a filmesek munkájára. A világklasszis fotósok képeit felvonultató kiállítás méltó záróeseménye volt a soros magyar EU-elnökségnek Londonban.

A *Szemtanúk: Magyar fotográfia a XX. században, Brassai, Capa, Kertész, Moholy-Nagy, Munkácsi* című tárlat a Royal Academy of Arts-ban kapott helyet. A kiállítást nagy nemzetközi érdeklődés övezte, hiszen Londonnak, sőt az egész világnak a Királyi Művészeti Akadémia az egyik legfontosabb kiállítóhelye, ahol megjelenni rangot és elismerést jelent. A híres magyar fotósok munkáiból készült válogatás kultúrtörténeti értékét felmérve döntött úgy a Royal Academy of Arts, hogy – hosszas előkészítés és – több mint húsz év után ismét fotókiállítást rendezett.

A kiállítás célja az volt, hogy megismertesse a brit közönséggel is az elmúlt száz év legjelentősebb magyar fotóművészeit. Az öt nagy magyaron kívül negyven szintén kulcsfontosságú magyar fényképész munkáit is megtekinthette a nagyközönség, például *Escher Károlyt, Pécsi Józsefet, Korniss Pétert*. A sokat emlegetett speciális magyar látásmódnak köszönhetően a híres fotográfusok olyan hagyatékot, olyan képi kincseszárat hagytak maguk után, amely nemcsak ne-

künk, magyaroknak, de az egész világ vizuális kultúrájának is kiemelten fontos.

Liszt-programok az elnökség alatt

2011-ben nemcsak az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztsége irányította a figyelmet Európa- és világszerte Magyarországra, hanem az UNESCO világtanácsa által kiemelt nemzetközi évfordulónak nyilvánított Liszt Év is. A magyar elnökség alatt megragadtuk a kínálkozó alkalmat, hogy Liszt művészete segítségével a magyar kultúra gazdagságát, európaiságát is bemutassuk határainkon innen és túl.

Mivel Liszt Ferenc alakjában összekapcsolódik Magyarország és Európa, művészetében megragadható a magyar kultúra színe-java, s mivel örökségét szinte minden európai ország kicsit magáénak tekinti, a 200 évvel ezelőtt született zeneszerző a magyar EU-elnökség zászlajának „legfényesebb csillagaként” zajos sikert arató nyitőünnepségekkel, koncertekkel hívta fel a figyelmet a kiemelkedő évfordulóra.

A Liszt Év első féléves programjai során több magyarországi zenekar és művész képviselte hazánkat külföldön. Így Londonban koncertezett a Budapesti Fesztiválzenekar, de a brit fővárosban Liszt-hetet is szerveztek a mester emlékére. A Liszt Ferenc Kamarazenekar Madridban és a Baltikumban turnézott, míg a Pannon Filharmonikusok Bécsben adtak koncertet. A Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Énekkar Brüsszelben lépett fel, ahol *Ránki Dezső* és *Csalog Gábor* is önálló zongoraestet adott.

A Liszt Év programáradatában Liszt életének három kiemelten fontos helyszínének is jelentős szerep jutott. Párizsban

hét estéből álló zongorakonzert-sorozatot rendezett az ottani Magyar Intézet. Liszt zongorára írott műveinek tekintélyes része megszólalt. Bayreuthban a fiatal magyar zongoristageneráció legjobbjai, *Farkas Gábor*, *Holics László*, *Lajkó István* és *Borbély László* léptek fel februárban, elsősorban Liszt Németországhoz kötődő műveivel a műsoraikon. Az olasz fővárosban, Rómában *Ránki Dezső* és *Klukon Edit* adott kétzongorás Liszt-estet a Quirinale-palotában. Igazi unikumnak számított a *Don Sanche* Liszt Ferenc 13 évesen írt operája, amely a Miskolci Operafesztivál repertoárjában kapott helyet. Bár a mű annak idején nem aratott sikert, sőt, maga a szerző is felejthetőnek ítélte, a bicentenáriumi évben Liszt ükunokájának támogatásával állították színpadra.

Összességében elmondható, hogy a Hungarofest által koordinált Liszt Éves és elnökségi programoknak köszönhetően közel ötezer zenész lépett fel Európában és a világ koncerttermeiben Brüsszeltől Londonig és Madridtól Szöulig.

A magyar elnökség hazai kulturális programjai

Az EU-elnökség alkalmat teremtett a nagy lakossági rendezvények mellett olyan presztízsesemények magyarországi bemutatójára, mint amilyen a Pina Bausch Társulat fellépése volt. Számos konferenciát, nemzetközi tudományos találkozót is szerveztünk. Céljaink között szerepelt a lakosság minél szélesebb rétegeinek megszólítása, ezért ingyenes, mindenki számára nyitott programokkal vittük közelebb saját kultúránkat és az európai prioritásokat a lakossághoz.

Szinergiák – együttműködések

Szokás kiemelni, hogy az EU egyik legnagyobb erejét a kulturális sokszínűség adja, annak támogatása pedig a közös európai politika alapelvei között szerepel, így ez természetesen a programsorunkban is leképeződött. A magyar elnökség kulturális menüjében fokozott hangsúlyt fektettünk a nemzeti együttműködésre, a különféle országok közötti kulturális szinergiák, párbeszéd erősítésére.

Ezt a kölcsönösséget képviselte és szolgáltatta meg például az *EUfónia* nevű projekt, melyben a hajdani Osztrák-Magyar Monarchia utódállamainak zenészei fogtak össze, a zenét választva közös nyelvnek. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kezdeményezésére a budapesti mellett a grazi, a bécsi, a zágrábi és a ljubljani, valamint vendégként a belgrádi és a bukaresti zeneakadémia legjobb diákjai lehettek a tagjai az EUfóniának vagyis a Közép-Európai Ifjúsági Zenekaroknak. A növendékek Kocsis Zoltán irányításával szolgáltatták meg az 1950 előtti évszázad négy legjelentősebb magyar zeneszerzője, Liszt Ferenc, Dohnányi Ernő, Bartók Béla és Kodály Zoltán műveit. A zenekar öt helyszínen, Budapesten, Zágrábban, Ljubljánban, Grazban és Bécsben koncertezett.

Hazánk talán legemblematikusabb kulturális fesztiválja is csatlakozott az elnökségi programsorhoz a klasszikus zenei fronton. A Budapesti Tavasz Fesztiválon lépett fel az Európai Unió Ifjúsági Zenekara, az EUYO. A fiatal muzsikusokból álló zenekar különösen közel áll a szívünkhöz, hisz az évente megújuló együttes magyarországi tagfelvételi meghallgatásait a Hungarofest KultúrPont Irodája szervezi. Európa-szerte négyezer je-

lőltből választják ki a 140 legjobbát. Büszkéek vagyunk rá, hogy idén hat magyar fiatal került be az Európai Unió Ifjúsági Zenekarába.

A klasszikus zene mellett a könnyűzene szerelmeseinek sem volt okuk panaszra. Az A38 hajón *Polyphony* címmel zajló programsorozat koncertjein egy-egy magyar és egy másik uniós tagországból érkező előadó lépett fel, bemutatva Európa gazdag zenei kultúráját, sokszínűségét.

A Kárpát-medencének is külön figyelmet szenteltünk a hagyományosan májusban tartott Európa Napon. Szomszédos országok településeinek bevonásával ünnepeztünk közösen. Lendván, Alsó- és Felsőőrön, Eszéken, Magyaránizsán, Nagyszőlősen, Párkányban és a román Sepsiszentgyörgyön egész napos programsorozatot szerveztünk. A hét határmenti településen zenei programok – a népzene-től a világzeneig –, színházi bemutatók, gasztronómiai, hagyományörző, sport és képzőművészeti élmények várták az érdeklődőket.

A szinergiák szűkebb köre az EU-triós programok körét ölelte fel. A spanyol–belga–magyar elnöki hármas az első volt az EU történetében. A magyar soros EU-elnökség keretében a három ország kultúrkincsét felvonultató produkciókat szerveztünk, melyek többsége tovább utazott Brüsszel és Madrid irányába is.

Az underground művészeti élet egyik legszélesebb és legszínvonalasabb merítését kínálta a Trafó Kortárs Művészetek Házában megrendezett 200% tánc elnevezésű sorozat. Magyar előadók mellett belga és spanyol vendégek produkcióit láthatta a közönség. Áprilisban tárgyakal, arányokkal játszott *Miet Warlop*. Májusban igazi csemege volt, *Anne Tere-*

sa De Keersmaker 1986-os koreográfiájának felújítása, mely közvetlenül a londoni bemutató után érkezett Budapestre. A darabból kiderült, hogy mit kezd egy belga táncársulat Bartók és Ligeti György zenéjével. Szintén májusban lépett fel Budapesten a spanyol Entremans. Munkáik, köztéri/szabadtéri projektjeik, szellemes duók nemzetközi ismertséget szereztek az alkotóknak. A társulat budapesti fellépése az egyik legforgalmasabb, turisták által is látogatott köztéren, a Vörösmarty téren volt, s a program kiegészült két magyar duettel is, melyek alkotója Újvári Milán volt.

Június végén egy héten keresztül a madridiak egész közelről tanulmányozhatták a budapestiek éjszakai életét, és fordítva. *A párhuzamos városok* projekt keretében kivetítők segítségével ugyanis direkt kapcsolat jött létre a két ország két szórakozóhelye között. A budapesti Fogasház és a madridi Matadero összekapcsolásával a cél az volt, hogy felhívjuk a figyelmet a kultúrák közötti párbeszéd fontosságára.

Elnökségünk kulturális programsorozatának egyik kiemelkedő eseménye volt „Az európai szecesszió nagymesterei” című utazó fotókiállítás, mely szintén EU-triós erőforrásokat mozgósított. Megismertettük Európát az úgynevezett kerítéskiállítás műfajával. A Magyarország, Spanyolország és Belgium szecessziós építészetét bemutató tárlat ugyanis a barcelonai La Sagrada Família, a budapesti Nemzeti Múzeum és a belga Városi Park kerítésére kifüggesztett tablóival bírta megállásra a járókelőket. A kiállítás tartalmas és látványos módon foglalta össze Victor Horta, Antoni Gaudí és Lechner Ödön művészetét a mesterek által tervezett épületek bemutatásával. A rendhagyó tárlatnak köszönhetően Lechner Ödönt

pozícionáltuk a triós szintéren, így a belgák és a spanyolok is megismerhették a magyar építészt.

Mindenki Európája – hazai nagyrendezvények

A magyar soros elnökség kiemelkedő küldetése volt, hogy prioritásait nem csupán Európa, hanem a hazai lakosság számára is demonstrálni tudja. Így az elnökség belföldi kommunikációjának része volt, hogy a programok nyelvére fordítsuk le a Kárpát-medence sokkomponensű és ebből fakadóan egyedi és minőségi kultúráját.

A lakossági rendezvények már 2010. december 31-én elkezdődtek. Az Új Év, a magyar soros EU-elnökség és Európa köszöntése sokszínű *nyitórendezvénnyel* startolt a Millenárison. Több mint ötezen ünnepelték, hogy Magyarország január 1-jén átvette az EU-elnökséget.

Tavasszal ismét nagy lendületet vetünk, és számos lakossági rendezvénnyel mutattuk be az európai és a magyar kultúra sokszínűségét. Májusban a szecseszió jegyében békebeli, hangulatos, családi-baráti pikniket szerveztünk. A Magyar Nemzeti Múzeum kertjében számtalan ingyenes családi és kulturális program várta az érdeklődőket. Lehetett hozni piknikkosarat, de a Múzeumkertbe üres kézzel betérőket Különleges Piknik büfé is várta. A rendezvény *Az európai szecsesszió nagymesterei* című utazó fotókiállítás finiszázsa volt.

A Hungarofest kezdeményezésére idén az elnökség keretében országosan valósulhatott meg a tavalyi Pécs2010 Európai Kulturális Főváros kapcsán Magyarországon először megrendezett *Szomszédünnep*. A rendezvényhez több

mint 40 település csatlakozott 120 helyszínnel. Közel 16 000 civil közreműködésével szervezték a csatlakozók a saját Szomszédünnepüket. A közös sütés-főzéssel, beszélgetéssel, játékkal egybekötött rendezvény célja az volt, hogy megmutassuk a helyi közösség szervezőerejét.

Igazán különleges körülmények között a Városligeti tavon nyílt meg az *Art on Lake avagy a Művészet a tavon* című nemzetközi szoborkiállítás, amely 25 európai szobrászművész munkáját mutatta be. A Szépművészeti Múzeum ezzel a kiállítással elhagyta az épület falait, és a legnyitottabb módon, köztéren mutatta be, a legszélesebb közönség felé a kortárs képzőművészetet. A nagy sikerrel zárult kiállítás további különlegessége az volt, hogy a látogatók egyszerre élhették át a csónakázás és a szobrok nyújtotta élményt.

A Hungarofest már 2009 óta töretlenül népszerű, ingyenes, a kultúrát egyszerű, mindenki számára elérhető módon közvetítő lakossági programja az *Olvasóliget*. A rendezvénnyel az olvasás népszerűsítését tűztük ki célul. A sokszínű mozgó könyvtár – az olvasás kényelmét szolgáló babzsákokkal és nyugágyakkal – nyugodt, árnyas ligetek mellett a fesztiválokon is nagy sikert aratott. A nyár folyamán Budapesten két helyszínen, a margitszigeti Holdudvarban és a Bakáts téren lehetett rábukkanni olvasópontjainkra. A program rendkívüli idei eseménye volt a budapesti Margó Fesztivál, amely kortárs irodalmi fesztiválként a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál „margóján” futott. A fesztivál célkitűzési között szerepelt az irodalmi, kulturális mozgósítás és önszerveződés, molekuláris fesztivál lévén korszerű kommunikációs felületeket

használva talált rá a saját közösségére és közönségére.

Az izgalmas szilveszteri nyitórendezvényre rímelve a soros magyar EU-elnökség hivatalos budapesti zárórendezvényeként egy nagyszabású, sokszínű, sok ezer embert megszólító rendezvényvel készültünk. A *Duna party* három napja alatt több mint tíz helyszínen, sok tucat program képében mutatta meg számtalan arcát Budapest. A kikapcsolódni vágyókat a látványos sárkányhajóverseny – amelyen a kajak-kenu sportág olimpijonjai is lapátot ragadtak – és a több mint kétszáz legkülönbözőbb vízi jármű (kajak, kenu, tutaj, sárkányhajó) felvonulása mellett Keshu-koncert, valamint zenei aláfestéssel kiegészített virtuális épületfestés kápráztatta el. A programok túlnyomó többsége a Duna fővárosi partjainál szimbolikus „üzenté”, hogy a Duna ugyanúgy összeköti az érintett európai nemzeteket és az embereket, mint a közös politikai és gazdasági érdekek. A Magyarországon nagy népszerűségnek örvendő Múzeumok Éjszakája és a Templomok Éjszakája is csatlakozott a rendezvénysorozathoz. Az elnökségi zárórendezvényt ezeken túl számos zenei, színházi és táncprodukció tette felejthetetlené.

Csúcsteljesítmények a hazai palettán

A nagy lakossági programokon túl a magyar soros elnökség fél évében kiemelkedő csúcspotyolátokat is elhoztunk a magyar közönségnek. Június első felében a 20. század táncművészetét meghatározó *Pina Bausch Társulat* lépett fel a *Sweet Mambo* című darabbal. Bausch, akit egy neves tánc-történész, kritikus a magatar-

társformák archeológusának nevezett, a *Sweet Mambóban* kilenc táncos, hat nő és három férfi előadásában a csábítás és elcsábulás, az érzelmi ragyogás és nyomorúság, a sebezhetőség, a lelki és fizikai törekenység hullámszámát fogalmazta meg.

A Nemzeti Színháztól néhány lépésre, a Ludwig Múzeum Kiállítóterein egész nyár folyamán látható volt *Moholy-Nagy László* életmű-kiállítása. A tárlaton 200 festmény, fekete-fehér és színes fotók, filmek és grafikai tervek szerepeltek. Moholy-Nagy László a 20. század egyik legmeghatározóbb jelentőségű képzőművésze, művészetpedagógusa és gondolkodója volt. Életműve a modernizmus által megteremtett univerzális művészet-ideál egyik legkonzekvensebb példája. Ezzel a kiállítással a magyar szellemi és alkotóművészeti innováció, illetve a különböző művészeti és gondolkodásbeli kérdésekre keresett korszakalkotó válaszok kerültek a középpontba.

Kultúrával intettünk búcsút

Európa számos városában változatos kulturális programokkal zárta le Magyarország az EU élén töltött fél évét. Brüsszelben Magyarország hét régiójának egy-egy jellegzetes háztípusának oromzata kis falusi utcává alakította az Európai Parlament előtti teret, ahol utcaszínház, gyerektáncok, kézműves piac, magyar gasztronómiai különlegességeket kínáló lacikonyha és egyéb érdekességeket várták a vendégeket.

Berlinben a brandenburgi kapu előtt felállított színpadon adta át a jelképes stafétát a magyar elnökség Lengyelországnak. Az ezt követő koncerten a világhírű magyar szoprán, *Rost Andrea*

mutatta be *Pannon dalok* című, a Magyarországon élő kisebbségek és nemzetiségek zenéjéből, illetve a magyar népzeneből egyaránt merítő műsorát, majd Kocsis Zoltán kíséretével Bartók és Kodály dalaiból is énekelt. Lengyelországot a három harmonikásból álló Motion Trio képviselte világzenei produkciójával.

Bytomban, a Sziléziai Operaházban közös lengyel-magyar operaestek és a Szent Iván-éjhez kötődő szabadtéri operafesztivál várta a zenerajongókat. Lengyel részről a nagy romantikus zeneszerző, Stanislaw Moniuszko egy operája, magyar részről pedig Erkel Ferenc *Bánk bánja* hangzott el.

Összegzés

Igazán pozitív visszajelzés számunkra, hogy a magyar elnökséget sokan a kultúra iránt leginkább elkötelezett elnökségnek nevezték Brüsszelben, mivel az Európai Unió történetében ennyi kulturális eseményt még egy elnökség sem rendezett féléves ciklusa során, mint Magyarország. A visszajelzések és a recenziók azt mutatják, érdemes volt kulturális értelemben kihasználni a hazánkra írá-

nyuló összeurópai figyelmet, mert így Magyarország elnyerte az öt megillető helyet Európa kulturális térképén is.

A magyar soros EU-elnökség féléve alatt országunkat kiemelt figyelemmel tüntette ki Európa. A magyar elnökség célkitűzése az volt, hogy ráirányítsuk a tagállamok figyelmét a kulturális sokszínűsége, mint védendő európai értékre. A mozgalmas elnökségi félév alatt több mint 300 programot szerveztünk: 24 nagy lakossági rendezvényt hívtunk életre, több mint 120 klasszikus és könnyűzenei koncertet rendeztünk, valamint 30 nagy tárlatot vittünk el Európa rangos kiállítótermeibe, miközben levetítettünk 700 filmet az általunk koordinált fesztiválokon.

A minőségi és bőséges programsornak köszönhetően kijelenthető tehát, hogy sikerült megerősíteni a magyar kultúra pozícióit Európán innen és túl, az egész világban. Reméljük, hogy nemcsak mi, szervezők emlékszünk vissza jóleső fáradtsággal vegyes örömmel a magyar soros EU-elnökség eseményeire, hanem az a közel 5 millió ember is, akik látogatóként, vendégként élvezték az európai és a magyar kultúra változatos sereg-szemléljét.

A 2011. évi soros EU-elnökség hatása Magyarország turizmusára

Magyarország EU-elnöksége jelentős turisztikai bevételeket generált hazánk számára 2011 első hat hónapjában. Rövid távú hatásként lendületesen bővült a már élénkülő hazai hivatásturizmus, hosszú távon pedig kiváló lehetőséget kaptunk hazánk turisztikai országképének pozitív formálására. A Magyar Turizmus Zrt. a Külügyminisztériummal és egyéb társintézményekkel együttműködésben számos marketingeszközzel és akcióval járult hozzá hazánk sikeres szerepléséhez. A Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének (MSZÉSZ) felmérése szerint az EU-rendezvényeknek mintegy 40 ezer vendégéjszakát köszönhetnek a magyarországi szállodák. Az uniós rendezvények vendégei által generált forgalom a hazai szállodákban körülbelül 1,7 milliárd forint volt az átlagos költsétek figyelembe véve. Ehhez jön az egyes vidéki konferenciahelyszíneken, illetve a budapesti rendezvények helyszínein megjelent forgalom. A vendégek szállodai és szállodán kívüli költségeit is figyelembe véve az EU-rendezvények teljes hatása körülbelül 3,5 milliárd forintra tehető.

Kiemelt turisztikai rendezvények Magyarországon a soros EU-elnökség idején

Magyarország a soros EU elnökség kapcsán számos, turisztikai szempontból is kiemelkedő rendezvénynek adott otthont.

2010-ben, az EU-elnökség „előestéjén”, november 30. és december 2. között, Budapesten tartotta soron következő közgyűlését, valamint hajózási és kérekpáros konferenciáit a nemzetközi *Duna Marketingegyesület*, ahol mintegy 150 nemzetközi szakember cserélt eszmét. A Magyar Turizmus Zrt. szervezésében és aktív részvételével megvalósult eseményeken az egyik kiemelt téma a Duna-stratégia volt, amelynek elfogadására éppen Magyarország EU-elnökségének ideje alatt került sor.

A Magyar Turizmus Zrt. lobbitevékenységének köszönhetően, hazánk EU-elnökségének időszaka alatt Budapesten rendezték meg a 35 európai ország nemzeti turisztikai hivatalait tömörítő Európai Turisztikai Bizottság (*European*

Travel Commission, ETC) 58. igazgatósági ülését és 80. közgyűlését. A 2011. április 19. és 21. között lebonyolított, kiemelt turizmusdiplomáciai rendezvény kiváló lehetőséget teremtett arra, hogy a nemzeti turisztikai marketingszervezet a vezető nemzetközi utazási szakemberek figyelmét Magyarország turisztikai kínálatára és hazánk soros EU-elnökségére irányítsa. A MT Zrt. ezért aktívan részt vállalt a szakmai programok szervezésében, továbbá az ETC szakemberei a Zrt. tanulmányútjának keretében hazánk turisztikai kínálatát is megismerhették.

Magyarország 2011. első félévi EU-elnökségének turisztikai programjában kiemelt szerepet kapott a 2011. május 12–13-án, Budapesten megrendezett *Európai Turizmus Konferencia*, amely a Nemzetgazdasági Minisztérium és az Európai Bizottság szervezésében valósult meg. A konferencián az Európai Unió valamennyi tagországának turizmusért felelős, magas rangú, turizmus irányításában érintett állami irányító és marketing szakemberei, valamint az eu-

rópai és a hazai turisztikai szakmai szervezetek, turisztikai érdekképviseleti szervek képviselői vettek részt. A konferenciára a Parlamentben került sor. Magyarország sikeres bemutatása, a turisztikai szakma és ennek következtében a beutazó turizmus jövőbeni alakulása szempontjából rendkívüli fontossággal bírt ez az esemény.

2011. június 28-tól július 2-ig várta vendégeit Sopronba a 19. VOLT Fesztivál, amely egyben az Európai Unió Tanácsa magyar elnökségének hivatalos „záróbulija” is volt. A VOLT szervezői ebből az apropóból sokszínű programkínálatot állítottak össze: 27 tagállam fesztiválozóinak részvételével Európa Kemping, Európa Színpad, European Gipsy Rocks! fesztivál, HungariKult kiállítás, Európa Konyha és Európa Sátor is várta a vendégeket. Az Európa Kempingre 27 tagállamból meghívott több száz fesztiválozó fontos turisztikai nagykövete volt hazánknak.

A VOLT-on mutatták be először a Magyar Turizmus Zrt. szakmai együttműködésével megvalósult „HungaryKult TOP 20” című kiállítást. Több tízezer fiatal arra buzdítottak a VOLT szervezői, hogy ajánlásaikkal, szavazataikkal mondják el, milyenek látják ők Magyarországot, melyek azok a „fiatalos hungarikumok”, amelyek jól jellemzik 2011-ben hazánkat. Az internetes szavazás során első húsz helyen végzett ételekről, italokról, tárgyakról, helyekről és személyekről ismert közéleti személyiségek írták le személyes kötődésüket.

Az MT Zrt. az EU-elnökség kapcsán a nagyobb rendezvényeken turisztikai információkkal, valamint színvonalas kiadványokkal hívta fel a hazánkba érkező politikusok, szakértők és üzleti döntéshozók figyelmét Magyarország turisztikai kínálatára.

„EU-elnökségünket” felfedező turisztikai tanulmányutak

Az MT Zrt. – szintén a Külügyminisztériummal és más társintézményekkel együttműködésben – több *sajtótanulmányutat* is szervezett külföldi újságírók számára annak érdekében, hogy az EU-elnökség helyszínei mellett Magyarország turisztikai kínálatát is megismertesse.

Az első, uniós soros elnökségünket beharangozó tanulmányútra például 2010 novemberében került sor, amelyen brüsszeli uniós lapok újságírói vettek részt. A négynapos tanulmányúton a legrangosabb uniós szakmai, illetve gazdasági újságok és portálok újságírói képviseltették magukat, mint pl. a The Parliament Magazine, a The Bulletin, az E Sharp és a De Standaard belga országos napilap EU-melléklete. A The Parliament Magazine a félévente az új soros elnök tagállamot bemutató különkiadásához is gyűjtött anyagot budapesti tartózkodása során. A zsrnaliszták között volt a Reuters hírügynökség brüsszeli tudósítója is, aki nagyon hasznosnak ítélte a budapesti tanulmányutat és a szakmai találkozókat a jövőbeli tudósítások híranyaga szempontjából. A résztvevők megismerkedtek uniós elnökségünk rendezvényeinek két fő helyszínével, a Néprajzi Múzeummal és a Gödöllői Kastélyllyal. A szakmai programok mellett az újságírók fővárosunk szépségeit, vonzerőit is felfedezhették, mégpedig különleges turisztikai programok során: látogatást tettek a köztársasági elnök hivatalában, a Sándor-palotában, speciális vezetés keretében fedezték fel a Művészetek Palotáját az esti koncert előtt, továbbá uniós fejlesztésekre fókuszáló budapesti városnézésen vettek részt. A vendégek

egészségturisztikai szempontból is felfedezték Budapestet: kipróbálhatták a „Dental Capital of Europe” méltán elismert fogászati kezeléseit, valamint egy neves magánklinikát is megtekintettek, ahol többek között a menedzserszűrővel kapcsolatos részletekről, árakról kaptak információt. Itt tartózkodásuk utolsó napján, a Széchenyi fürdőben töltöttek egy pihentető délelőttöt fürdőzés-sel és masszázssal; a gyógyfürdő szintén nagy tetszést aratott a vendégek körében.

Szintén 2010 novemberében hat német újságíró érkezett Magyarországra, akik olyan neves médiumokat képviseltek, mint pl. a Berliner Zeitung, a Die Tageszeitung, a Westdeutsche Zeitung vagy a Deutschland Radio Kultur. A médiaszakemberek négynapos útjuk során Budapest turisztikai kincseinek megismerése mellett szakmai találkozókra is részt vettek.

2011-ben is számos újságíró fedezhette fel Magyarország szépségeit, hazánk soros EU-elnökségének apropójából. 2011. májusban például különleges tematikájú tanulmányúton vett részt két szlovákiai újságíró, akik Magyarország soros EU-elnökségének egyik kiemelt témáját, a Dunát vették górcső alá. A szlovák turisták által is jól ismert helyszínek helyett ezúttal különleges, kevésbé ismert helyeket kerestek fel a résztvevők, a folyó egyedi arcának bemutatását célul kitűzve.

A turisztikai imázst tovább erősítő média-megjelenések

A teljesség igénye nélkül ismertetett tanulmányutak nyomán rendkívül értékes

média-megjelenések születtek, melyek keretében Magyarország soros EU-elnökségének híre bejárta a világot.

A 2011 elején például a *BBC World News* honlapon egy rendkívül érdekes cikk jelent meg Magyarországról (<http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12120474>).

Nick Thorpe, a BBC budapesti tudósítója részletesen elemezte, mit is jelent hazánknak az, hogy 2011. januártól fél éven át betölti az Európai Unió soros elnöki tisztét. A sok politikai megállapítás mellett a legfontosabb, amit a tudósító kiemelt, hogy a soros elnökség Magyarország számára a turizmus jelentős felértékelődését és fejlődését is hozhatja. Mindez azért is bír kiemelkedő hírértékkel, mivel a BBC World News az egész világ felé műholdon megjelenő hírcsatorna, amelyet több százmillió néző néz, és ugyanannyi olvasó olvas az interneten.

A világhírű *The New York Times* vasárnapi mellékletében 2011 tavaszán kétszer is megjelent Magyarország, a magazin és az MT Zrt. New York-i külképviseletének „Art in Europe” elnevezésű együttműködésében. Az 1,6 millió példányszámban megjelenő melléklet néhány soros kedvcsinálójából az olvasók megtudhatták, hogy 2011-ben ünnepeljük Liszt Ferenc születésének 200. évfordulóját, valamint azt, hogy Magyarország az EU soros elnöki tisztségét is betölti 2011 első felében.

A soros magyar EU-elnökség alkalmából a belga médiában is Magyarország került fókuszba: több cikk és riport is megjelent, amelyek alapjául a Magyar Turizmus Zrt. által szervezett tanulmányutak szolgáltak. Így a *Plus Magazine* (260 000 olvasó) 2011. márciusi

száma négyoldalas cikkben foglalkozott hazánkkal, a *Metro* napilap (450 000 olvasó) kétoldalas budapesti riportot közölt március elején, míg a flamand *Pasar Magazine* (170 000 olvasó) újságírója háromoldalas cikkben számolt be budapesti és a Dunakanyarban szerzett élményeiről.

„Hungarian EU Presidency” címmel, tizenkét oldalas melléklet jelent meg Brüsszel piacvezető diplomáciai és üzleti magazinjában, a *Diplomatic World Magazine* tavaszi számában. Az önálló magyar EU-elnökségi melléklet a Brüsszeli Magyar Nagykövetség az MT Zrt. Benelux-képviselőtének és a korábbi ITD brüsszeli irodájának együttműködésében készült el.

A *Diplomatic World* Brüsszel legjelentősebb üzleti magazinja, 20 000-es példányszámban, amely eljut az EU intézményeihez, a Brüsszelben működő diplomáciai képviselőkhöz, 970 nagykövethoz és EU-misszió vezetőkhöz, 4250 top menedzserhez, 1530 nemzetközi szervezet vezetőjéhez, valamint 350 európai parlamenti képviselőkhöz, továbbá számtalan európai bizottsági döntéshozóhoz és funkcionáriushoz.

A cikk fókuszában a magyar egészségturizmus állt, nyolc oldalban a hazai termálfürdőikkel, kiemelten a Gellért fürdővel s annak gyógyhatásaival foglalkozott. Emellett interjút tartalmazott a brüsszeli magyar nagykövettel és hazai partnerek hirdetései is megjelentek benne.

A melléklet az alábbi linken letölthető: http://smooz.4your.net/diplomatic-world/files/DW30_HEALING_WATERS_8_10.pdf

A soros magyar EU-elnökség kapcsán kiemelten foglalkozott Magyarországgal Belgium és Luxemburg piacvezető turisz-

tikai szakmai lapja, a 30 000 példányban megjelenő *Travel Magazine*. A kétoldalas szakmai mellékletet az MT Zrt. Benelux-képviselője jelentette meg a magazin májusi, jubileumi 300. számában, a magyar egészségturizmusról.

Az összeállításban az európai turizmus kihívásairól, a nemzeti turisztikai társaságok és tevékenységük jövőjéről, valamint a belga beutazó fogalom alakulásáról és tendenciáiról készült riport.

2011 első félévében, Magyarország EU-elnöksége alkalmából a Magyar Turizmus Zrt. romániai képviselője számos akcióhoz kapcsolódva használta ki a lehetőséget, hogy hazánk turisztikai attrakcióit minél jobban megismertesse. A képviselő kommunikációjában kiemelt figyelmet fordít a romániai lakosság körében immár hagyományosan keresett és kedvelt magyarországi furdőlehetőségek, valamint az új befektetések minél szélesebb körű megismertetésére. Ennek jegyében, a *National Geographic* színes magazin 2011. júniusi számával 16 oldalas mellékletet jelentetett meg „Magyarország – a termálparadicsom” címmel, amelyben rejtett kincseinket, a termálfürdőket, a gyógy- és termálfürdők bemutatásán át a különböző turisztikai régiókba hívott kalandozásra. Az olvasók megismerkedhettek a különböző tájegységek jellegzetességeivel, különlegességeivel, Magyarország egyedi turisztikai attrakcióival. A különösen igényes, színes magazin 25 000 példányban jelenik meg.

Magyarország soros EU-elnökségéről ezen kívül többek között az olasz *RAI3* közszolgálati televíziós csatorna híradójához tartozó, *Est-Ovest* című kulturális magazinműsor nézői is információt kaptak, Ausztria egyik legolvasottabb turisztikai szaklapjában, a *Traveller* magazin-

ban pedig a soros magyar EU-elnökség egyik bécsi zárórendezvényére, a Magyarország köztéri galéria megnyitójára invitálták az osztrák turisztikai szakembereket.

A teljesség igénye nélkül bemutatott, a nemzetközi sajtóban publikált cikkek mellett, hogy „hírül vitték” Magyarország soros EU-elnöki tisztségét, hazánk turisztikai imázsát is tovább erősítették.

Külföldi marketingakciók

Magyarország soros EU-elnökségét a rendkívül értékes média-megjelenések mellett számos további marketingakció is népszerűsítette. Az MT Zrt. pl. különböző külföldi események szervezésében is együttműködött a Külügyminisztériummal és egyéb társintézményekkel, valamint a nemzeti turisztikai marketing-szervezet a külképviselői hálózatán keresztül is igyekezett Magyarországra irányítani a figyelmet.

A sikeres turisztikai megjelenést segítette többek között a „Hungary – *World of Potentials*” című országpromóciós film is, amely kiemelt nyertese volt a rigai nemzetközi turisztikai filmfesztiválnak. A Külügyminisztérium hazánk soros EU-elnöksége kapcsán készített összeállítását a Magyar Turizmus Zrt. – a Külügyminisztériummal egyeztetve – nevezte be a Tourfilm Riga – 2011 filmfesztiválra. Az alkotás nemcsak a kulturális turizmus kategóriában utasította maga mögé a többi filmet, hanem a rendezvény fődíját is elnyerte. A díjakat Lettország fővárosában, a 2011. április 30-án megrendezett nagyszabású díjátadón Madarász Isti, a film rendezője vette át. A díjnyertes filmet az MT Zrt. is felhasz-

nálta a hazánk soros EU-elnökségéhez kapcsolódó rendezvényeken Magyarországon gazdag turisztikai kínálatának népszerűsítésére.

Fél éven át figyelemfelkeltő *óriásplakátokkal* népszerűsítette hazánk turisztikai kínálatát a Külügyminisztérium és a Magyar Turizmus Zrt. Brüsszelben. A belga főváros repülőterén, a schengeni terminál érkező folyosójának központi helyén elhelyezett hét óriásplakát Magyarországra mint vonzó turisztikai célországra hívta fel az utazók figyelmét. A brüsszeli nemzetközi repülőtér éves forgalma meghaladja a 17 millió főt, a forgalom 62 százaléka pedig a schengeni (A) terminálon bonyolódik, így a kampány jelentős hírértéket generált hazánk számára.

A soros magyar EU-elnökség apropóján, az MT Zrt. kezdeményezésére és kivitelezésében június elején olyan *Magyarország köztéri galéria* nyílt Bécs belvárosának szívében, amely 18 képben, a megszokásoktól és a kliséktől eltérően mutatja be hazánk turisztikai és kulturális értékeit, gazdag történelmi örökségét, kitérve az Ausztriával való szoros kötődésre. A rendkívüli helyszínen és tematikában, egy egész hónapig keresztül működött szabadtéri galériából egy kis ízelítő megtekinthető az ausztriai képviselő honlapján (http://www.itthon.hu/site/upload/mtrt/kiadvanyok/pager/at_fr_eilicht_galerie_ungarn/).

A kiállítás megnyitóján jelen volt és beszédet mondott Papp-Váry Borbála kormányzati kommunikációért felelős helyettes államtitkár, Szalay-Bobrovniczky Vince bécsi magyar nagykövet, Ursula Stenzel, Bécs I. kerületének polgármestere, Prof. Dr. Elisabeth Vitouch, Bécs tartományi közgyűlése nemzetközi és EU bizottságának elnöke, Dr. Méhes

Márton, a bécsi Collegium Hungaricum igazgatója és Kovács Balázs, a Magyar Turizmus Zrt. bécsi képviselőjének vezetője.

Az osztrák közéleti és szakmai lapok közül több is foglalkozott a rendkívüli kiállítással, s ennek apropóján kifejezetten ajánlották az olvasónak mind a kiállítás, mind pedig Magyarország felkeresését. Ausztria leghallgatottabb kereskedelmi rádióadója, a KroneHIT zene-szórakoztató programajánlóként tucatnyi rádió-spoton keresztül hívta fel az osztrákok figyelmét a kiállítás érdekes tematikájára.

A kiállítás az egyik záróakordja volt az ausztriai magyar külképviseletek magyar EU-elnökség idején megvalósult „Ungarn am Ruder” (Magyarország a kormányruznál) című rendezvénysorozatnak.

AZ EU-elnökség a statisztikák tükrében

A Központi Statisztikai Hivatal előzetes adatai szerint 2011. első félévében a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken 3,2 millió vendég 7,9 millió vendégéjszakát töltött el. Az átlagos tartózkodási idő 2,4 éjszaka volt.

A vendégek száma 3,8%-kal, a vendégéjszakák száma 2,9%-kal haladta meg a 2010. január–júniusi adatokat.

2011. január–júniusban a külföldi vendégforgalom is pozitívan változott: a külföldi vendégek száma 7,7%-kal, a külföldi vendégéjszakák száma 5,9%-kal nőtt 2010 azonos időszakához képest, így több mint 1,5 millió külföldi vendég több mint 4,1 millió vendégéjszakát töltött el kereskedelmi szálláshelyeinken. A

külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 2,7 nap volt.

2011. január–júniusban a vendégforgalom 80,1%-át regisztráló szállodákban a külföldi vendégek száma 9,8%-kal, a külföldi vendégéjszakák száma 8,3%-kal emelkedett, a kereskedelmi szálláshelyek átlagát meghaladva. Az év első félévében a belföldi vendégforgalom is pozitívan, a kereskedelmi szálláshelyek átlagánál kedvezőbben alakult: a belföldi vendégek száma 7,0%-kal, a belföldi vendégéjszakák száma 6,6%-kal nőtt a szállodákban.

Az év első félévében több mint 230 ezer éjszakával emelkedett a külföldi vendégéjszakák száma 2010 azonos időszakához viszonyítva.

A kereskedelmi szálláshelyek bruttó szállásdíjbevételei 57,5 milliárd forintot tettek ki 2011. január–júniusban. A kereskedelmi szálláshelyek közül a legtöbb szállásdíjbevétele – az összes szállásdíjbevétele 91,1%-a – a szállodákban keletkezett.

A szállásdíjbevételek mellett a kereskedelmi szálláshelyek 26,2 milliárd forint vendéglátásból és 23,3 milliárd forint egyéb szolgáltatásból származó bevételt realizáltak. Így a kereskedelmi szálláshelyeken összesen 106 921 milliárd forint bruttó bevétel keletkezett, ami 2010 azonos időszakához viszonyítva folyó áron 6,2%-os növekedésnek felel meg.

A legtöbb, soros elnökséghez kapcsolódó rendezvényt a fővárosban tartották, amelynek hatása Budapest vendégforgalmi adataiban is megmutatkozik. A magyar főváros kereskedelmi szálláshelyein 2011 első hat hónapjában 1 millió 205 ezer vendég szállt meg, 7,9%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. A növekedés mértéke 4,1 százalékponttal

meghaladta az országos átlagot. A bővülést elsősorban a vendégforgalom több mint nyolctizedét adó külföldi vendégek számának 9,1%-os növekedése eredményezte.

A vendégek 2011. január–júniusában 2 millió 787 ezer vendégéjszakát töltöttek el a fővárosi szálláshelyeken, 7,1%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában. Ezen belül a külföldi vendégek által eltöltött éjszakák száma 7,3%-kal, a belföldieké 6,0%-kal bővült.

A külföldi vendégéjszakák több mint hattizedét az Európai Unióból érkezett vendégek töltötték el Budapest szálláshelyein, akik összesen 1 millió 511 ezer éjszakára vették igénybe a szálláshelyek szolgáltatásait, 7,1%-kal többre, mint egy évvel korábban. A legjelentősebb küldőországok közé sorrendben Németország, az Egyesült Királyság, Olaszország, Franciaország és Spanyolország tartozott, az előző év azonos időszakához képest valamennyi ország esetében nőtt a vendégéjszakák száma.

A Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének összefoglaló adatai – A magyar EU-elnökség hatása a vidéki és budapesti szállodák üzletmenetére 2011. I–VI. hónapokban

2011. első félévében számos magas szintű konferenciára, tanácskozásra és egyéb rendezvényre került sor Gödöllőn, a Grassalkovich-kastélyban, Debrecenben, Balatonfüreden, illetve Budapesten.

Ezekre az eseményekre az EU-tag-országokból nagy számban érkeztek politikusok, szakértők, újságírók. A Liszt Ferenc Repülőtér adatai szerint kb. 40 000 utas érkezett ebben az időszakban az EU-rendezvények kapcsán hazánkba, akik általában 1–2 éjszakát töltöttek budapesti vagy vidéki szállodákban, s voltak olyanok, akik az érkezés napján elutaztak.

Az MSZÉSZ felmérést készített arra vonatkozóan, hogy az EU-elnökség eseményei milyen hatással voltak a szállodák vendégforgalmára, üzletmenetére.

A felmérés eredménye a következő képet mutatja:

Vendégforgalom (szállodai szobaéjszakák)			Szobaárbevétel (forint)		
<i>Vidék összesen</i>			<i>Vidék összesen</i>		
		1600			48 520 000
ebből	4*	860	ebből	4*	18 920 000
	5*	720		5*	29 600 000
<i>Budapest összesen</i>			<i>Budapest összesen</i>		
		36 400			1 088 800 000
ebből	4*	20 400	ebből	4*	448 800 000
	5*	16 000		5*	640 000 000
<i>Mindösszesen</i>			<i>Mindösszesen</i>		
38 000			1 137 320 000		
Összes árbevétel (szobaárbevétel+egyéb költség, forint):					
1 137 320 000 + 50% = 1 705 980 000					

A fenti az adatok azt mutatják, hogy az EU-rendezvények vendégei által generált forgalom a hazai szállodákban kb. 1,7 milliárd forint volt az átlagos költséget figyelembe véve. Ebben a számban nem szerepel az egyes vidéki konferenciahelyszíneken, illetve a budapesti rendezvények helyszínein megjelenő forgalom.

A turizmus bevételeinek általános megoszlása szerint a szállodai költsékekkel azonos nagyságrendet képvisel a vendégek szállodán kívüli költsége (közlekedés, szórakozás, kiskereskedelem stb.). Ha ezt is figyelembe vesszük, akkor az EU rendezvényeinek teljes hatása kb. 3,5 milliárd forintra tehető. Fenti becslés el-

készítésénél az EU-rendezvények vendégeit fogadó – mintegy 50 – szállodától kapott szobaéjszakák számát, illetve a KSH szállodai kategóriánkénti adatait vették figyelembe, kerekítve.

A Magyar Turizmus Zrt. Magyar Kongresszusi Irodájának felmérése

A soros elnökség pozitív vendégforgalmi hatása a 2011. év első féléves hivatásturisztikai eredményeiben is megmutatkozik.

A Magyar Turizmus Zrt. Magyar Kongresszusi Igazgatósága (MKI) 2011 első félévére vonatkozóan is elkészítette statisztikai elemzését a hazai hivatásturisztikai piac alakulásáról. Az MKI partnerei által rendelkezésre bocsátott adatok alapján elmondható, hogy 2011 első félévében összesen 212 nemzetközi konferenciát rendeztek Magyarországon, amelyeken több mint 56 600 fő vett részt. A hazánkban megrendezett nemzetközi konferenciák és a nemzetközi konferenciákon részt vevők száma is jelentősen, több mint 30%-kal meghaladja az előző év azonos időszakának adatait. Az év első hat hónapjában országszerte összesen 803 napnyi nemzetközi konferenciára került sor, melyek résztvevőinek száma átlagosan meghaladta a 267 főt, átlagos időtartamuk pedig 3,8 nap volt.

A hivatásturisztikai piac erősen Budapest központú. 2011 első félévében is Budapesten rendezték a legtöbb nemzetközi konferenciát (72,6%). A fővárost Gödöllő (7,5%) követi, amiben igen jelentős szerepet játszott Magyarország

EU-elnöksége. Gödöllő után holtversenyben Szeged (2,8%), Pécs (2,8%) és Debrecen (2,8%) következett a sorban.

Bár továbbra is a szállodákban megrendezett konferenciák száma a legmagasabb (150) – megőrizve ezzel vezető pozíciójukat –, a fennmaradó rendezvények 10,8%-át már kongresszusi központokban, míg 6,6%-át egyetemeken és tudományos intézetekben tartották a 2011. január–júniusi időszakban.

A rendezvények közel 12%-át kastélyok és múzeumok látták vendégül, elsősorban – Magyarország soros EU-elnöksége kapcsán – a Gödöllői Királyi Kastélyban.

A 2011 első félévében Magyarországon lezajlott nemzetközi rendezvényeken átlagosan 14 ország képviseltette magát. A korábbi évekhez hasonlóan a magyarokon kívül továbbra is Németországból (76,4%), Nagy-Britanniából (69,3%) és Franciaországból (54,7%) érkeztek leggyakrabban hazánkba nemzetközi konferenciákra. A középmezőny nemzetei – olasz, belga, lengyel, osztrák, cseh, spanyol és holland – közel azonos gyakorisággal képviseltették magukat a nemzetközi konferenciákon.

A konkrét, mérhető adatokon kívül a 2011. évi soros EU-elnökség kapcsán fent bemutatott nemzetközi médiamegjelenések, valamint a további Magyarországról szóló sajtóhírek rendkívül pozitív hatást gyakoroltak hazánk ismertségére és turisztikai országimázsára.

MAGYAR TURIZMUS ZRT.

KOMMUNIKÁCIÓS IRODA

Tel.: 488-8748, Fax.: 488-8691

E-mail: pr@itthon.hu,

Internet: www.itthon.hu

- 1 A Magyar Turizmus Zrt. 2001 óta negyedéves gyakorisággal gyűjt és dolgoz fel adatokat a magyarországi konferenciaturizmusról, több száz szolgáltató segítségével.
- 2 Az ICCA nemzetközi szervezet kritériumai alapján nemzetközi konferenciának tekintjük a minimum 50 fő és minimum három nemzet részvételével lebonyolított rendezvényt.

Hat hónap egy erősebb Európa szolgálatában

**Áttekintés
az Európai Unió Tanácsának
magyar elnökségéről
2011. január–június***

---

* Az összeállítás a 2011 nyarán a Külügyminisztérium által megjelentetett kiadvány szerkesztett változata.

I. A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI

A kormány az európai uniós tagságból kötelezően fakadó soros elnökségi céljait aszerint határozta meg, hogy az Európai Unió számára legfontosabb, napirenden szereplő aktuális kérdésekben előrehaladást érjen el, és tisztességgel helytálljon a váratlan helyzetek kezelése során. A tagállamok felé azt vállalta, elnöksége alatt azon munkálkodott, hogy *Európa erősebb legyen a magyar félév végén*, mint az elnökségi staféta átvételekor, s eközben mindvégig az *emberi tényezőt* tartotta szem előtt, tehát a polgárok érdekeit állítja a középpontba (*strong Europe with a human touch*). Az erős Európa erős közös pénzt, erős közös politikákat és erős, egymással együttműködő intézményeket foglal magában. Ez utóbbi elérése érdekében Magyarország *parlamentbarát elnökséget hirdetett meg*, a Lisszaboni Szerződés beüzemelésének gyakorlati nehézségeiből fakadó intézményközi konfliktusok csökkentésének célját is zászlajára tűzve.

A 2010. december 22-én elfogadott, az Európai Unió Tanácsának (Tanács) féléves programját meghatározó kormányhatározat négy prioritás mentén fogalmazta meg a magyar elnökség legfontosabb célkitűzéseit: a) a gazdasági növekedés elősegítése a gazdasági kormányzás erősítése révén, valamint a munkahelyteremtés és a társadalmi befogadás előtérbe helyezésével; b) a közös politikák megerősítése azok hatékonyságának versenyképességének növelésével, alapvető értékeik és kohézióteremtő képességük megőrzése mellett; c) az Unió polgárközelibbé tétele; d) a bővítési folyamat felelősségteljes folytatása és hitelességének fenntartása.

Az elnökségi félév elteltével megállapítható, hogy Magyarország valamennyi kitűzött céljának eleget tett, tartotta a menetrendet. Az elnökségi stáb szakszerűen, általános elismerés mellett látta el az ülések megszervezésével és lebonyolításával, a meghatározott napirend végrehajtásával kapcsolatos feladatait. A megfogalmazott elnökségi prioritások a tagállamok részéről egyöntetű támogatást kaptak az elnökségi program bemutatásakor. A legfontosabb elnökségi célkitűzések megvalósultak; az Európai Unió a magyar elnökség végére erősebbé vált.

Az elnökségi sikerek jelentőségét növeli, hogy Magyarországnak egy különösen nehéz időszakban kellett specifikus tapasztalat nélkül, első ízben helytállnia és ambiciózus célkitűzéseit megvalósítania. A globális gazdasági és pénzügyi válságra adni kívánt átfogó válasz legnehezebb elemeinek elfogadtatása, illetve gyakorlatba történő átültetése a magyar elnökségre hárult: először kellett végrehajtani az európai szemeszttert, és megállapodásra kellett jutni a gazdasági kormányzást új alapokra helyező hatos jogszabálycsomagról. Mindezt úgy, hogy az eurózónában egymást követték a válsághelyzetek, Görögország és Írország 2010-es finanszírozási problémái után Portugália is segítségre szorult. A feladatokat nehezítette továbbá, hogy az Unió következő többéves költségvetési keretére vonatkozó tárgyalások megkezdése előtt, háttározottan kiadásellenes hangulatban kellett a tagállamok egyetértését megszerezni a kiemelt nemzeti érdekek számító erős közös agrárpolitika és kohéziós politika megtartása tekintetében. Új stratégiai irányt kellett meghatározni egy valóban közös, integrált energiapiac megteremtésére. A hirtelen gyorsasággal felkavarodott észak-

afrikai, közel-keleti események gyors és hatékony válságkezelése mellett meg kellett birkóznia az Európába áramló migrációs áradat következményeivel, különös tekintettel a schengeni rendszert ért támadásokra, és mindeközben megmenteni Románia és Bulgária schengeni csatlakozásának lehetőségét. Bár a nemzetközi környezet nem volt túlságosan kedvező a bővítési folyamat számára, a magyar elnökség sikerrel vitte végig Horvátország csatlakozási tárgyalásait, és elérte annak lezárását az elnökségi fél-év vége előtt. Az elnökségi program végrehajtását nehezítette az Európai Parlament (EP) és a Tanács közötti horizontális kérdésben fennálló intézményi, jogi természetű vita is. Parlamentbarát elnökségként vállalta Magyarország, hogy előrelépést ér el a 2010 végére igen elmérgesedett intézményközi kapcsolatokban. Bár nyilvánvaló volt, hogy fél év alatt a problémák nem oldhatók meg, a cél egy építkezési folyamat elindítása volt, illetve kedvező hangulat teremtése a hatos gazdasági jogszabálycsomag elfogadása és a következő hétéves pénzügyi keret tárgyalásai elindulásának időszakában. Az elnökség ennek megfelelően rendszeresen egyeztetett az Európai Parlament tárgyaló delegációjával a kijelölt horizontális vitás kérdésekről, valamint kidolgozott egy munkamódszert arra vonatkozóan, hogy miként lehet majd bevonni a Parlamentet a következő többéves pénzügyi keret tárgyalásaiba.

A következőkben a legfontosabb elnökségi prioritások terén elért eredményeket vesszük sorra.

1. Növekedés, munkahelyteremtés és társadalmi befogadás

A magyar elnökség arra törekedett, hogy Európa egyszerre biztosítsa az államháztartások fenntarthatóságát, a szigorú költségvetési fegyelem betartását, valamint a gazdasági növekedés ösztönzését. Ez utóbbi eléréséhez azt szorgalmazta, hogy az Unió politikái a munkahelyteremtést helyezték előtérbe.

Az elnökség kulcsfeladata a gazdaságpolitikai koordináció megerősítését célzó hatos jogszabálycsomagról folyó tárgyalások vezetése a Tanácsban, azok intézmények közötti koordinálása és lehetőség szerint első olvasatos lezárása volt. A hatos csomag jogszabálytervezetei megerősítik a már meglévő Stabilitási és Növekedési Egyezmény (SNE) megelőző és kiigazító ágát, összehangolják a tagállamok fiskális keret-szabályait, illetve bevezetik az új, makroegyensúlytalansági eljárást. A cél az volt, hogy a tagállamokat megfontolt, átlátható és fenntartható költségvetési politikák vitelére ösztönözzük, és a makrogazdasági egyensúlytalanságokat időben érzékelhes-sük annak érdekében, hogy a versenyképességet aláásó folyamatokat kezelni lehessen. Az elnökség intenzív munkájának köszönhetően a gazdasági és pénzügyminisz-terek 2011. március 15-ei ülésén a tagállamok egyetértésre jutottak a javaslatcso-magról. Az informális egyeztetések után, rögtön az áprilisi parlamenti bizottsági sza-vazást követően megkezdődtek az intenzív tárgyalások az Európai Parlamenttel. Az EP több mint kétezer módosító javaslata majd száz érdemi vitás tartalmi kérdésre irányult; a tárgyalások utolsó szakaszára ugyanakkor sikerült egy olyan ésszerű kompromisszumot kidolgozni, amelyben néhány technikai elem mellett mindössze egyetlen nyitott politikai kérdés maradt, az ún. fordított minősített többségű szava-

zás kiterjesztése a Stabilitási és Növekedési Egyezmény megelőző ágára. Az elnökség ezzel megteremtette a lehetőségét annak, hogy a csomagról első olvasatos megállapodás szülessen.

A magyar elnökség sikerrel látta el nagy felelősséggel járó feladatát, az európai szemeszter első ízben történő, menetrend szerinti végrehajtását. A válságra adott átfogó válasz egyik fontos eleme az európai szemeszter bevezetése, amely kiváló eszköze a különböző gazdasági felügyeleti folyamatok (fiskális és strukturális) egy ciklusba integrálásának. Erősíti a gazdaságpolitikai koordináció *ex ante*, megelőző jellegét, valamint átláthatóbbá teszi a tagállamok makrogazdasági és költségvetési helyzetét, versenyképességi vállalásait. Az első európai szemeszter 2011 januárjában indult. A tagállamok április végéig benyújtották stabilitási és konvergenciaprogramjaikat, valamint nemzeti reformprogramjaikat. Az Euró Plusz Paktumhoz (ld. később) csatlakozott tagállamok programjaikban a paktum alapján vállalt versenyképességet előmozdító vállalásokat is tettek. A Bizottság a tagállami programok értékelése alapján országspecifikus ajánlásokat nyújtott be, amelyeket az érintett tanácsi formációk megvitatottak. A 2011. júniusi Európai Tanács által megerősített első szemeszter ajánlásait a tagállamoknak figyelembe kell venniük a nemzeti költségvetéseik elkészítésekor, valamint az ágazati politikák végrehajtása során.

Megállapodás született az elnökség alatt a gazdasági válságra adott átfogó válasz egyéb (nem elnökségi munkához köthető) elemeiben is, így a tagállamok elfogadták a Gazdasági és Monetáris Unió gazdasági pillérének mélyítését, a versenyképesség erősítését és a tagállamok közötti hatékonyabb konvergencia biztosítását szolgáló Euró Plusz Paktumot (Magyarország nem csatlakozott a paktumhoz, mert az hátrányosan érintette volna vállalati adórendszerének versenyképességét; a csatlakozás lehetősége a jövőben nyitva marad). A tagállamok módosították az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 136. cikkét, hogy létrehozassák az átmeneti válságkezelési keretrendszer kiváltására szükséges *állandó stabilitási mechanizmust* (ESM). A tagállamok döntöttek a 2010 májusában létrehozott és 2013-ban lejáró *Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz* tényleges kapacitásának 250-ről 440 milliárd euróra emeléséről. A *bankok terheléspróbája (stress tests)* 2011. március és június között lezajlott. A tesztelés eredményét bankonkénti bontásban tették közzé 2011 júliusában.

A magyar elnökség alatt jelentős előrelépés történt a pénzügyi szolgáltatások terén. A pénzügyi válság kezelése és a hasonló helyzetek megelőzése érdekében 2011 elején új európai felügyeleti rendszer kezdte meg működését: az Unió pénzügyi piacainak makroprudenciális felügyeletére létrejött az Európai Rendszerkockázati Tesztület, a rendszer második pilléréként, a mikroprudenciális szint felügyeletére pedig a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszere három európai hatóságot hívott életre. A magyar elnökségnek az Európai Bizottság együttműködésével sikerült elhárítani a hatósági elnökök megválasztása körül az Európai Parlamentben kialakult válsághelyzetet. Az Európai Bankfelügyeleti Hatóság ügyvezető igazgatói posztját Farkas Ádám nyerte el.

A pénzügyi válság rávilágított az európai értékpapír-piaci és a banki szabályozás szigorításának szükségességére is. Az így megindult jogszabály-alkotási folyamat

egyik elemeként a gazdasági és pénzügyminiszterek 2011. május 17-ei ülésén a tagállamok egyetértésre jutottak a részvények és az állampapírok short eladását és a hitel-nemteljesítési csereügyletek egyes kérdéseit szabályozó rendeletjavaslatról. További két kiemelkedő fontosságú kérdésben is megállapodás született a Gazdasági és Pénzügyi Tanács június 20-ai találkozóán: egyrészt a betétbiztosítási rendszerekről szóló irányelvről, amely tovább fokozza a betétesek védelmét és hozzájárul a pénzügyi stabilitás erősítéséhez, másrészt az Egységes Euró Fizetési Térséget létrehozó SEPA-rendeletéről, amely lehetővé teszi, hogy a területén lakók mind belföldi, mind határon átnyúló viszonylatban egységes feltételekkel hajthassanak végre bizonyos fizetési műveleteket.

Az Európa 2020 stratégia nemzeti céljait megfogalmazó reformtervek benyújtása és azok értékelése az európai szemeszter részévé vált, így azok a konvergencia-programmal szoros összhangban vannak. Az elnökség emellett nagy hangsúlyt helyezett az Európa 2020 stratégia számszerű céljainak megvalósulását segítő kiemelt kezdeményezések végrehajtására. A kiemelt kezdeményezések azt szolgálják, hogy az Európa 2020 stratégia fő prioritási területein – innováció és tudásalapú növekedés, fenntartható növekedés, valamint a befogadó társadalom erősítése – megvalósuljanak az Unió célkitűzései. Mindezek érdekében nagy hangsúlyt kapott az elnökségi félév során többek között a szegénység elleni küzdelem, a fiatalok foglalkoztatásának előmozdítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése; a digitális menetrend (különös tekintettel a szélessávú internet szolgáltatás elérhetővé tételére minden fogyasztó számára) előmozdítása; az erőforrás-hatékony (megfelelő energiainfrastruktúra-összeköttetésekkel rendelkező és alacsony szén-dioxid-kibocsátású) Európa megteremtése; megfelelően finanszírozott és a kutatók mobilitását erősítő innovációs politika és kutatási és fejlesztési térség kialakítása.

Az elnökség jelentős eredményeket ért el az egységes belső piac erősítése, valamint a kis- és középvállalkozások helyzetének javítása terén, ezzel is hozzájárulva Európa versenyképességének növeléséhez. A Bizottság 2011. április 13-án jelentette meg *Egységes piaci intézkedéscsomag* című közleményét, amely meghatározza a belső piac továbbfejlesztése szempontjából legfontosabb, 2012-re elfogadandó tizenkét kulcsintézkedést. A magyar elnökség a bizottsági közleményről a tagállamok egyhangúságával tanácsi következtetéseket fogadott el, amelyben a tagállamok megfogalmazták a csomaggal és az abban szereplő egyes javaslatokkal kapcsolatos álláspontjukat. Mivel az egységes piac a gazdasági növekedés alapvető feltétele, a tagállamok vállalták, hogy 2012 végéig megállapodnak a belső piac megújítását célzó legfontosabb konkrét intézkedésekről, jogalkotási javaslatokról.

A gazdasági válság és az Európai Unió 2020-ig tartó gazdaságpolitikai stratégiájának fényében felülvizsgálatra szorult a kisvállalkozásokkal (kkv) kapcsolatos uniós politikát meghatározó *kisvállalkozói intézkedéscsomag (Small Business Act)*. A versenyképességgel foglalkozó miniszterek áprilisi és májusi ülésük keretében is kiemelten foglalkoztak a kisvállalkozások helyzetével, és megállapodásra jutottak a kkv-kra vonatkozó uniós politika főbb elemeiről, a kkv-kat érintő adminisztratív terhek csökkentéséről. Ezek szerint kiemelt hangsúlyt kell kapnia többek között a kkv-k finanszírozásának, a rájuk vonatkozó szabályok egyszerűsítésének, piacra jutásuk

megkönnyítésének és a vállalkozói szemlélet megerősödésének, a könnyen érthető nyelvezetű, átlátható és jól hozzáférhető jogszabályok követelményének.

A több mint tíz éven át eredménytelenül vitatott egységes szabadalmi oltalom kérdésében a Versenyképességi Tanács március 10-ei ülésén a miniszterek határozatot fogadtak el a megerősített együttműködés létrehozásáról. A magyar elnökség intenzív egyeztetések révén elérte, hogy a kezdeti 12, megerősített együttműködést kérelmező tagállamhoz csatlakozzon további 13, így 25-re nőtt a megerősített együttműködésben részt vevők száma. Ezen felhatalmazás alapján az elnökség a Versenyképességi Tanács június 27-ei rendkívüli ülésén tető alá hozta a tagállamok megállapodását az új európai szabadalmi rendszer nyelvi szabályairól, valamint az egységes szabadalmi oltalom részletes szabályairól szóló rendeletről. A magyar elnökség által elért eredmények lehetővé teszik azt, hogy középtávon jelentősen csökkenjen a szabadalmaztatás költsége, így is hozzájárulva Európa kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitásának jobb kihasználásához.

A magyar elnökség sikeresen lezárta az egyeztetést az Európai Parlamenttel a fogyasztói jogokról szóló irányelvtervezetről, így kialakította a fogyasztóvédelem új európai keretszabályait. A jogszabály a fogyasztók alapvető szerződéses jogainak szabályozásán keresztül erősíti a fogyasztói bizalmat és előmozdítja a határokon átnyúló kereskedelmet, szolgáltatást. Tartalmazza többek között a távollévők közötti szerződések (távértékesítés, internetes vásárlás), az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések (házaló kereskedelem), az elállási jogosultság és a tájékoztatás szabályait.

A magyar elnökség kezdeményező szerepének köszönhetően a tagállamok elfogadták: a romákérdéssel uniós szinten is foglalkozni kell, és ösztönözni szükséges a nemzeti fellépéseket. Az Európai Bizottság vonatkozó közleményére reagálva a magyar elnökség „A romák integrációját célzó nemzeti stratégiák uniós keretrendszerre 2020-ig” címmel tanácsi következtetéseket terjesztett elő, amelyet a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács 2011. május 19-én fogadott el. A következtetések értelmében a marginalizált és a hátrányos helyzetű csoportok, köztük a romák befogadása a tagállamok elsődleges felelőssége, ezért a nemzeti körülményeik figyelembevétele mellett a tagállamok romabefogadási stratégiákat, vagy a romák helyzetének javítására irányuló integrált intézkedési csomagokat fogadnak el 2011 végéig. Az intézkedéseknek négy fő területre kell összpontosítaniuk: az oktatásra, a foglalkoztatásra, a lakhatásra és az egészségügyre. A következtetések megállapítják, hogy törekedni kell a rendelkezésre álló uniós és nemzeti források hatékonyabb felhasználására; illetve a tagállamoknak figyelembe kell venniük a romaintegráció céljait nemzeti reformprogramjaik tervezése, végrehajtása és ellenőrzése során. A tagállami stratégiákat a Bizottság 2012 tavaszáig értékeli, és jelentést készít azokról az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Ezt a stratégiák végrehajtásáról szóló éves jelentések követik majd. A tanácsi következtetéseket is tartalmazó elnökségi jelentést a 2011. június 23–24-ei Európai Tanács megerősítette, és felhívta a tagállamokat a tanácsi következtetésekben foglaltak gyors végrehajtására.

A 2010 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Európai Fogycatékosságügyi Stratégia alkalmazásának előmozdítása érdekében a magyar elnökség tanácsi következtetéseket terjesztett elő.

tetéseket fogalmazott meg, amelyben felkértük a tagállamokat és a Bizottságot, hogy hatáskörüknek megfelelően és összhangban a szubszidiaritás, arányosság és jobb szabályozás elvével, tegyék meg a szükséges lépéseket, hogy a fő fellépési területeken, az akadálymentesség, a részvétel, az egyenlőség, a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, a szociális védelem, az egészség, valamint a külső fellépések terén további előrehaladás történjen. A meglévő uniós forrásokat fel kell használni a társadalmi kirekesztés csökkentésére és a foglalkoztatási lehetőségek javítására.

Európa emberközpontúságának erősítése és a kedvezőtlen demográfiai folyamatok hosszú távú kezelhetősége érdekében a magyar elnökség felhívta a figyelmet a család stratégiai szerepére és a családpolitika fókuszba állításának fontosságára. A magyar elnökség tematikus eseménysorozatot szentelt a demográfia-családpolitika kérdéskörnek, amelynek keretében szakmai, civil és egyházi találkozókra került sor, valamint informális tanácsülés keretében a demográfiáért és családpolitikáért felelős miniszterek megosztották egymással a bevált tagállami gyakorlatokat. A miniszterek ülésének lezárásaként a spanyol–belga–magyar trió a soron következő lengyel elnökséggel közösen Trió+1 nyilatkozatot fogadott el „A munka és a családi élet összehangolásának hatásáról a demográfiai folyamatok tükrében” címmel. A tagállamok a Foglalkoztatás, Szociálpolitika, Egészségügy és Fogyasztóvédelmi Tanács 2011. június 17-ei ülésén ismételten megtárgyalták a munka és a magánélet összeegyeztethetőségének kérdését, és arról tanácsi következtetéseket fogadtak el. Ebben kimondják többek között, hogy szükséges a nemek közötti munka egyenlőbb megosztása a családi élet terén is; ösztönözni szükséges az apák fokozottabb szerepvállalását a gyermeknevelésben; a nem kiskorú, de gondozásra szoruló hozzátartozók ápolását figyelembe kell venni a demográfiai folyamatokban; illetve tekintettel kell lenni mindezek szoros hatására a nők munkavállalására és a nemek közötti egyenlőségre. A magyar elnökség kezdeményezésére 2014 a Családok Európai Éve lesz.

2. Erősebb Európa – erős közös politikák

A magyar elnökség fontos feladatának tekintette, hogy megfelelően előkészítse az Európai Unió következő többéves pénzügyi keretének 2011 második félévében meginduló tárgyalásait, elsősorban a közös uniós politikák jövőjének érdemi, tartalmi megvitatásával. Az elnökség a közös politikák erősítésével hozzájárult legfontosabb prioritása, egy erősebb Európa megteremtéséhez.

A magyar elnökség hozzájárult egy, az európai termelők számára biztonságot nyújtó, 2013 utáni közös agrárpolitika alapjainak lefektetéséhez. Jelentős elnökségi erőfeszítések eredményeképp a mezőgazdasági miniszterek 2011. március 17-ei ülése elnökségi következtetéseket fogadott el a közös agrárpolitika 2020-ig tartó jövőjéről szóló bizottsági közleményről. Az erős, minősített többséggel rendelkező tagállami támogatottság megszerzése kiemelt jelentőséggel bír az Unió következő többéves pénzügyi kerete felülvizsgálata előkészítésének időszakában. A következtetés a kétpilléres, közösségi finanszírozású, az új kihívásokat figyelembe vevő közös agrárpolitika mellett tette le a voksát.

A magyar elnökségnek első ízben sikerült tető alá hozni egy, a kohéziós politika (jelen esetben 2013 utáni) jövőjére vonatkozó, a tagállamok együttes kötelezettségvállalásait tartalmazó megállapodást. Az elfogadott tanácsi következtetésekben a Tanács formális üzenetet küldött a kohéziós politika fontosságáról a következő többéves keret vitájának kezdete előtt. A tagállamok egyhangúlag kimondták, hogy a kohéziós politika erős és integrált fejlesztéspolitikai eszköz kell hogy maradjon a jövőben is, és kiemelt jelentőséggel bír az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítása kapcsán úgy, hogy közben a politika eredeti – regionális különbségeket csökkentő – célkitűzései is meg kell maradjanak.

A magyar elnökségnek sikerült biztosítani, hogy a gazdasági és szociális kohézió mellett a tagállamok a területi kohézió fontosságát is elismerjék. Az Unió területfejlesztésért felelős miniszterei az Európai Unió 2020-ig szóló megújított Területi Agendájának egyhangú elfogadásával nemcsak a területfejlesztés új alapjait fektették le, hanem valamennyi uniós politika, így a kohéziós és az ágazati politikai fejlesztések számára is közös vezérelvet határoztak meg.

A magyar elnökség alatt került először sor egy ágazati politika, a hazánk számára is kiemelkedő fontosságú energia témakörének állam- és kormányfői szinten történő megvitatására, az Európai Tanács 2011. február 4-ei ülésén. Az elfogadott következtetések határozott politikai iránymutatást adnak az európai energiapolitika továbbfejlesztésére: hangsúlyozzák a belső piac kiteljesítésének fontosságát mind a közösségi jogszabályok megfelelő és időbeli átültetése, mind a hiányzó infrastruktúra kiépítése szempontjából. Így 2014-ig létre kell jönnie az EU integrált energiapiacának, és 2015-ig fel kell számolni az Unióban az ún. energiaszigeteket (tehát az EU egyetlen területe sem maradhat összeköttetés nélkül). Az infrastruktúra területén a következtetések nyitva hagyják annak a lehetőségét, hogy az európai energia-biztonság szempontjából kulcsfontosságú projektek közfinanszírozásban részesülhessenek. A konklúziók alapján a február 28-ai Energia Tanács részletes következtetéseket fogadott el a 2020-ig követendő energiastratégiáról és az infrastrukturális prioritásokról.

Az intézményközi tárgyalások érdemi lezárásával megszületett az első olvasatos megállapodás az Európai Parlamenttel az energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló rendeletről. A javaslat a nagykereskedelmi földgáz- és villamosenergiapiacokon olyan szabályozási keret létrehozását célozza, amely lehetővé tenné az energiapiacok ellenőrzését a piaci visszaélések és a piaci manipulációk eredményes észlelése és megelőzése érdekében, hozzájárulva az energiatőzsdé és a piaci termékek iránti bizalom erősítéséhez. A rendelet elfogadása fontos eredmény a piac és a fogyasztók számára egyaránt.

A közlekedés területén valamennyi elnökségi célkitűzés teljesült. Az elnökség a kiemelkedő jelentőségű közlekedéspolitikai fehér könyvről a 2011. június 16-ai tanácsülésen irányadó politikai vitát folytatott, és a közlemény tanácsi vitáját a tagállami álláspontokat tartalmazó elnökségi összefoglaló elfogadásával lezárta. A közlemény legfőbb célja az európai közlekedéspolitika globális versenyképességének megőrzése oly módon, hogy közben a tagállamok teljesítik az üvegházhatású gázok kibocsátása közlekedésre előírt csökkentésének szintjét, és mérséklék a közlekedés olajfüggő-

ségét. A közlekedési miniszterek informális találkozásának fő témái a *transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T)* felülvizsgálatának hálózattervezési és finanszírozási kérdései voltak. Az elhangzott fontosabb megállapításokat a magyar elnökség elnökségi következtetésekben összegezte, majd az Európai Bizottság a kialakítandó új hálózatokról a tagállamokkal bilaterális egyeztetéseket folytatott. 2011 áprilisában a tagállamok közül elsőként Magyarországgal kezdődtek meg az egyeztetések, amelynek eredményeként a legtöbb javasolt hálózati elem bekerült a Bizottság javaslatába is. Ez az eredmény különösen azért jelentős, mert közlekedési kohéziós társfinanszírozást szinte kizárólag csak TEN-T hálózati elemek kaphatnak.

A magyar elnökség vezetésével a tagállamok megállapodtak az egységes európai vasúti térség létrehozását célzó első vasúti csomagról a Közlekedési Tanács 2011. június 16-ai ülésén. A szabályozás egyik legfőbb célja az, hogy egyszerűsítse, egyértelművé tegye és korszerűsítse az európai vasúti ágazat szabályozási környezetét. További célkitűzés az új vasúttársaságok számára a megfelelő piacra jutás biztosítása, elősegítve ezzel az ágazaton belüli versenyt. A Tanácsban elérték alapján megindulhatott az Európai Parlamenttel a közös munka a jogszabály elfogadása érdekében.

A magyar elnökség zárta le a nehéz tehergépjárművek infrastruktúra-használati díjairól szóló („Eurovignette”) irányelv módosítására irányuló javaslat intézményközi tárgyalásait. Az elfogadott szabályozás célja, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára a közlekedés által okozott lég- és zajszennyezési költségek felszámítását a nehéz tehergépjárművekre kivetett, használattal arányos útdíjon felül, valamint a torlódási költségek beépítését az útdíj nagyobb arányú differenciálása révén. Az irányelv elfogadása komoly elnökségi siker; magyarországi bevezetése egyben pozitív költségvetési hatással is járhat.

A magyar elnökség környezetvédelmi prioritásai között központi szerepet kapott a víz: a fenntartható vízgazdálkodás kapcsán magyar szempontból kiemelkedő jelentőségű kérdéseknek (mint a szélsőséges vízügyi jelenségek integrált kezelésének, az ökológiai szolgáltatások védelmének, a nemzetközi együttműködés javításának, illetve a víz és a nemzetközi fejlesztés kapcsolatának) az uniós politikákban való megjelenítése. Ezt szolgálják az Európai Bizottság által 2012-ben megjelentetni tervezett uniós vízpolitikai dokumentumhoz való hozzájárulást célzó tanácsi következtetések, amelyeket a Környezetvédelmi Tanács június 21-ei ülésén fogadott el.

Jelentős előrehaladást ért el az elnökség a biológiai sokféleség uniós védelme terén. A Környezetvédelmi Tanács 2011. júniusi ülésén a tagállamok egyhangúsággal megállapodtak a 2020-ig szóló új uniós biodiverzitás stratégiáról. Az új stratégia hat célkitűzést és húsz konkrét intézkedést kínál annak érdekében, hogy 2020-ig meg tudjuk állítani az Unióban a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások pusztulását, illetve lehetséges mértékig helyreállítsuk a már bekövetkezett károkat. Szintén fontos eredmény, hogy 2011 májusában az unió soros elnökeként Magyarország képviselője írhatta alá az Unió és hazánk nevében is a biodiverzitás nemzetközi védelme szempontjából jelentős ún. Nagoja–Kuala-Lumpur aljegyzőkönyvet, majd 2011. június 23-án New Yorkban a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről és a használatukból származó előnyök igazságos és méltányos megosztásáról szóló, kulcsfontosságú Nagoja Jegyzőkönyvet.

A magyar elnökség eredményeket ért el a nemzetközi klímapolitikai tárgyalások és az Unió belső klímapolitikájához kapcsolódó elnökségi feladatok ellátása során is. Sor került az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény és a Kiotói Jegyzőkönyv részes feleinek 2010-es cancúni ülészakán elért eredmények uniós értékelésére és a 2011-ben esedékes feladatok áttekintésére, amelyről tanácsi következtetéseket fogadtak el a tagállamok március 14-én. Megkezdte az elnökség a 2010-es Cancúni Megállapodás uniós végrehajtását, valamint a 2011. év végi durbani Klímacsúcsra történő uniós felkészülést.

Többéves vita után, a második olvasat lezárásaként megállapodás született az Európai Parlamenttel a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletről. A fogyasztók érdekeinek védelme szempontjából kiemelt jelentőségű szabályozás célja, hogy az élelmiszerek címkein az alapvető információk egyértelmű, olvasható formában jelenjenek meg, biztosítva a lehetőséget, hogy a fogyasztók az értrendjükkel kapcsolatban kiegyensúlyozott és az egészségükre nézve kedvezőbb döntéseket hozhassanak. Az új szabályok szerint valamennyi élelmiszer csomagolásán meg kell jeleníteni az energia-, a só-, a cukor-, a fehérje-, a szénhidrát- és a zsírtartalomra, valamint a telítettségsav-tartalomra vonatkozó adatokat. Kötelező lesz feltüntetni a származási országot a friss sertés-, marha-, bány- és kecskehús, valamint a baromfi esetében is.

A tagállamok elfogadták és az Európai Tanács 2011. június 24-ei ülésén megerősítették az Unió második makroregionális stratégiáját, a Duna Régió Stratégiát. A stratégia célja a határon átívelő kihívásokra adott, koordinált válaszokon keresztül a gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés és az élhető Duna mente kialakítása a régióban. A stratégia több területet is felölel, így például a mobilitás fejlesztését infrastrukturális beruházások által – különösképpen az észak–déli összeköttetések tekintetében –, az ökológiai szempontokat is figyelembe vevő hajózás ösztönzését, a fenntartható energia biztosítását, az energiafüggőség csökkentését, valamint a kis- és középvállalkozások támogatását. A stratégia lehetőséget kínál a strukturális alapok makroregionális szempontokat figyelembe vevő hatékonyabb felhasználására. Az Európai Beruházási Bank szakértői segítségnyújtással és projektfinanszírozással aktív szerepet vállal a rendelkezésre álló források koordinációjában.

A magyar elnökség számottevő erőfeszítései ellenére sem sikerült feloldani az éles tagállami ellentéteket az európai génmódosított növényekkel (GMO) kapcsolatos bizottsági javaslatot illetően. Az elnökség célkitűzése az volt, hogy a tárgyalásokat előrevigyük, és amennyiben ennek feltételei fennállnak, megállapodás szülessen a szabályozásról, amely nagyobb rugalmasságot biztosítana a tagállamok számára a GMO-növények köztermesztésének az egyes EU-tagállamok területén történő tiltására/korlátozására. A tervezet lehetővé tenné az uniós engedélyezési eljárásban alkalmazott környezeti és egészségügyi kockázatelemzésen túlmenően egyéb indokok megjelölését is a GMO-k termesztésének tiltására. A magyar elnökség intenzív egyeztetések eredményeképp jelentős haladást ért el a tervezet szakértői szintű egyeztetései során. Az elnökségi kompromisszumos javaslatot ugyan a tagállamok számszerű többsége támogatta, a meghatározó tagállamok ellenvéleményére tekintettel azonban világossá vált, hogy az elnökségi erőfeszítések ellenére a kérdésben érdemi előrelépés egyelőre nem lehetséges.

Nem sikerült a három uniós intézmény mindegyike számára egyaránt elfogadható megállapodást elérni az új élelmiszerek engedélyezési eljárásának és forgalomba hozatalának szabályairól szóló rendelettervezetről, amelynek kiemelt jelentőségét a komoly politikai és etikai kérdéseket egyaránt felvető klónozás és a klónozott állatokból készült élelmiszerek engedélyezésének kérdése adja. A kulcskérdésekben (a klónozott állatokból készült élelmiszerek nyomon követhetősége, kereskedelem-politikai vetületek stb.) az Európai Parlament általános tiltást követelő álláspontját a tagállamok nem tudták elfogadni, így nem jött létre a megállapodás a magyar elnökség által szorgalmazott, a fogyasztók érdekeit szem előtt tartó, ugyanakkor a gyakorlatban is megvalósítható megoldásról. Három sikertelen egyeztető bizottsági ülést követően a jogszabályalkotás végül meghiúsult.

3. Polgárbarát Európa

A magyar elnökség egyik legfontosabb célkitűzése volt, hogy az Európai Uniót közelebb hozza a polgárokhoz: minden javaslatot megvizsgált abból a szempontból, mennyiben könnyíti meg, teszi jobbá az európai polgárok életét.

A Tanács 2011. február 14-én jóváhagyta az európai polgári kezdeményezésről szóló rendeletet, amely rögzíti azokat a feltételeket, amelyek alapján az uniós polgárok kezdeményezhetik az Európai Bizottságnál, hogy egy meghatározott kérdésben javaslatot tegyen a közös uniós fellépés irányára. Ezzel jelentősen növekedett az uniós döntéshozatal demokratikus legitimitása, és a polgárok beleszólási lehetősége az életüket meghatározó körülmények szabályozásába.

A migráció és menekültügy kérdései a magyar elnökségi félév során a figyelem középpontjába kerültek, mindenekelőtt az arab tavasz hatására Észak-Afrikából egyes tagállamokba (főként Olaszországba és Máltára) érkezett migrációs hullám miatt. Az észak-afrikai események migrációs következményeinek megtárgyalását a magyar elnökség már februárban a Bel- és Igazságügyi Tanács napirendjére vette, illetve a kérdés iránti elkötelezettségét mutatták a miniszteri és államtitkári szintű egyiptomi, tunéziai és máltai látogatások is. Májusban rendkívüli belügyminiszteri tanácsulésen vitatták meg a tagállamok a déli szomszédságban zajló folyamatokat. A migrációs hullámok kezeléséről az elnökség két ízben is átfogó, operatív, a szükséges intézkedéseket összefoglaló következtetéseket fogadott el. Ennek legfontosabb elemei: döntés a térségnek nyújtandó humanitárius segítségéről; a FRONTEX, azaz az európai határőrizeti ügynökség kapacitásainak erősítése; pótlólagos pénzügyi források a nehéz helyzetbe került tagállamoknak (az Európai Beruházási Bank hitelezési kapacitásainak kiterjesztése); együttműködés a térség államaival.

A magyar elnökség eredményesen kezelte a kiemelkedő nemzetpolitikai érdekek is számító schengeni rendszer reformjával kapcsolatos politikai törekvéseket. Májusban a Bizottság átfogó migrációs közleményt adott ki, amelynek egyik fontos eleme a schengeni rendszer megerősítése. Közleményében a Bizottság arra tett javaslatot, hogy a tagállamok mellett immáron a Bizottság és az uniós ügynökségek is komoly szerepet kapjanak annak ellenőrzésében, hogy egy tagállam megfelelő szinten hajt-

ja-e végre a schengeni vívmányokat. Emellett két esetben – egyrészt, ha a külső határ egy szakaszát rendkívüli migrációs nyomás éri, másrészt, ha egy tagállam nem képes eleget tenni a külső határok őrizetére vonatkozó kötelezettségének – legyen lehetőség a belső határokon történő ellenőrzés ideiglenes visszaállítása. Az elképzelések megvitatására az elnökség májusban rendkívüli tanácsülést hívott össze, a júniusi tanácsülésen pedig tanácsi következtetéseket fogadott el. Ezek eredményeként sikerült lefektetni olyan alapelveket, amelyek minden tagállam támogatását élvezték; ez jelentős szerepet játszott abban, hogy a júniusi Európai Tanács nem hozott kiélezett vitát.

Az elnökségnek sikerült lezárnia az uniós határőrizeti ügynökség (FRONTEX) szerepéről szóló dossziét, amely az elmúlt időszakban különös jelentőséget nyert az illegális bevándorlás elleni küzdelemben. A 2010-ben első ízben Görögországban bevetett gyorsreagálású határőrök hatékonyan csökkentették az országba áramló bevándorlás nagyságát, a Földközi-tengeren 2011 februárjában elindított Hermes-művelet pedig alapvető szerepet játszik az Észak-Afrikából érkező migrációs hullám kontroll alatt tartásában. Mindkét műveletben részt vettek a Magyar Rendőrség tisztszerei is. A FRONTEX kapacitásainak erősítését, hatékonyságának növelését szolgálja az ügynökséget létrehozó rendelet módosítása.

A magyar elnökség alatt jelentős előrelépés történt a közös európai menekültügyi rendszer megteremtése érdekében. Felállt az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, amely a tagállamok közötti gyakorlati együttműködés elsődleges eszköze a menekültügy terén. A közös európai menekültügyi rendszer azt a célt szolgálja, hogy egész Európában olyan menekültügyi eljárások álljanak rendelkezésre, amelyek egyszerre képesek a védelem magas szintjének biztosítására és a visszaélések hatékony kiszűrésére. Ez egy komplex, több javaslatot (befogadási irányelv, dublini és EURODAC-rendelet, kvalifikációs és eljárási irányelv, huzamos tartózkodó jogállásról szóló irányelv) tartalmazó jogalkotási csomag. Sikerült módosítani a huzamos tartózkodó jogállásról szóló irányelvet, amely a státust kiterjesztette a nemzetközi védelemben részesített személyekre. A kvalifikációs irányelv kapcsán lefolytatott háromoldalú egyeztetések során egy politikai jellegű horizontális kérdés (megfelelési táblázatok) kivételével valamennyi pontban sikerült megállapodni az Európai Parlamenttel. Az irányelv a közös menekültügyi joganyag egyik sarokköve: meghatározza a menekültként és kiegészítő védelemben részesítettként (oltalmazottként) való elismerés feltételrendszerét, illetve a státusokkal járó legfontosabb jogosultságokat. A Bel- és Igazságügyi Tanács 2011. júniusi ülésének következtetései, illetve a júniusi Európai Tanács kijelölték a menekültügyi jogalkotási csomaggal történő továbbhaladás stratégiai irányát.

Kiemelt magyar elnökségi siker, hogy a tagállamok a Bel- és Igazságügyi Tanács 2011. június 9-ei ülésén kimondták: Románia és Bulgária megfelelően felkészült a schengeni vívmányok teljes körű alkalmazására, így valamennyi szükséges előfeltétel teljesült a határellenőrzések megszüntetéséről szóló tanácsi határozat meghozatalához. A technikai feltételek mellett a schengeni bővítéshez politikai döntés is szükséges, amelyet a schengeni államok egyhangúan hozhatnak meg. A magyar elnökség számára a 2010 decemberében született francia–német belügyminiszteri levél világossá

tette, hogy a két véleményformáló tagállam (amelyekhez időközben továbbiak is csatlakoztak) korainak tartja a schengeni bővítést. Az elnökség folyamatos konszenzus-építésének köszönhetően a Bel- és Igazságügyi Tanács 2011. június 9-én egyhangúlag megállapította a két aspiráns ország felkészültségét. A schengeni övezet bővítését a konzultációs joggal rendelkező Európai Parlament is támogatta. Ez azt jelenti, hogy a magyar elnökséget követő időszakra már csak a legutolsó lépés, a két ország teljes jogú tagsága időpontjának meghatározása maradt. A Tanács által júniusban elfogadott következtetések azt is rögzítik, hogy a kérdésre legkésőbb szeptemberben vissza kell térni.

Komoly előrelépés történt a polgárok szabadságának és biztonságának uniós szintű biztosítása terén. A szervezett bűnözés elleni közös európai küzdelemmel kapcsolatban kiemelendő a *belső biztonsági stratégiára* vonatkozó tanácsi következtetések elfogadása 2011 februárjában, valamint a 2011 és 2013 közötti uniós prioritások meghatározása júniusban. Az elnökség kézikönyvet állított össze a szervezett bűnözés elleni küzdelem előremutató gyakorlatairól. Az *emberkereskedelem* a társadalmat legsúlyosabban érintő bűncselekmények egyike, ezért fontos eredmény, hogy megszületett az erre vonatkozó új irányelv.

A polgárok biztonságát fenyegető egyik legújabb, legmodernebb kihívás a *számítógépes (cyber-) bűnözés*, amelyről szakmai konferenciát rendezett az elnökség Budapesten. Annak érdekében, hogy a tagállamok minél hatékonyabb küzdelmet folytathassanak a modern információtechnológia által felvett új bűnözési formák ellen, az információs rendszerek elleni támadásokról szóló irányelvtervezet tárgyalása a magyar elnökség idején megkezdődött, és arról 2011. június 10-én, a Bel- és Igazságügyi Tanács ülésén egyetértésre jutottak. A polgárok biztonságát nagyban szolgálja, hogy megállapodás született az Európai Parlamenttel a *közlekedésbiztonságot veszélyeztető cselekmények* elkövetőivel kapcsolatos adatok cseréjéről szóló irányelvtervezetről, elősegítve azt, hogy a felelősségre vonás akkor is megtörténjen, ha a közlekedési szabályszegés elkövetése a járművezető állampolgársága szerintitől eltérő tagállamban történt. A tagállamok szintén elfogadták az elnökség által kidolgozott ütemtervet (az ún. „Budapest Ütemtervet”) az *áldozatok jogainak és védelmének* – különösen a büntetőeljárások során való – megerősítésével kapcsolatos uniós feladatokról, ezáltal jelentősen megújítva és hatékonyabbá téve az áldozatvédelem európai szabályait.

Az adatvédelem területén az elnökség áttekintette az Európai Unió szabályozásával kapcsolatos új kihívásokat, és ezekről a Tanács 2011 februárjában következtetéseket fogadott el. Ezek meghatározzák az Unió két évtizedes adatvédelmi rendszere megújításának irányait, amelyet a rohamos információtechnológiai fejlődés és a globalizáció indokol. Ezek a jelenségek sürgetővé teszik az egységesebb európai adatvédelmi szabályozás megújítását. A kérdéssel egy Budapesten megrendezett, két-napos, nemzetközi adatvédelmi konferencia is foglalkozott.

Az Unió és az Amerikai Egyesült Államok között a bűnüldözési területen, illetőleg a terrorizmus elleni harcban az együttműködés felerősödött. Az adatcsere lehetőségeinek kihasználása területén azonban problémaként merült fel, hogy a személyes adatok védelme tekintetében eltérő elvi megközelítés és normák érvényesül-

nek az Unióban és az USA-ban. Ezért döntött úgy a két fél, hogy egy keretmegállapodásban renanzi a bármely irányba történő adattovábbítás esetén alkalmazandó adatvédelmi szabályokat. A tárgyalások hivatalosan a 2011. április 14-én, Gödöllőn megrendezett miniszteri szintű találkozóan kezdődtek meg az Egyesült Államokkal.

A Bizottságnak az Alapjogi Charta 2010. évi alkalmazásáról szóló első éves jelentésére építve, az Általános Ügyek Tanácsa következtetéseket fogadott el 2011. május 23-án az Alapjogi Charta alkalmazásáról. A következtetések a Tanácsnak a Charta alkalmazása és az alapjogok érvényesülése érdekében tett lépéseit sorolja fel 2010-től 2011 első félévé végéig. A következtetések kiemelik a horizontális jellegű intézkedéseket, köztük az alapjogokkal foglalkozó tanácsi munkacsoport létrehozását és a Tanácsnak az Európai Unió Európai Emberi Jogi Egyezményhez történő csatlakozásáról folyó tárgyalások elősegítésében betöltött szerepét. Szintén az alapjogok horizontális érvényesülését elősegítő eredményként hangsúlyozza a következtetés a magyar elnökség során kidolgozott módszertani iránymutatásokat, amelyek a Tanács döntés-előkészítő szervei, és főként a munkacsoport-vezetők számára nyújtanak segítséget az alapjogi problémák felismerésében és kezelésében. A Tanács a következtetésekben megerősíti elkötelezettségét a Chartában foglalt összes alapjog végrehajtására, valamint felhívja az intézményeket és a tagállamokat, hogy ki-ki hatáskörének megfelelően vegyen részt e folyamatban. A következtetések az Unió történetében első ízben tartalmazzák a nemzeti kisebbségi jogokra való utalást, illetve a kulturális és nyelvi sokszínűség fontosságát hangsúlyozó bekezdést is.

A Bel- és Igazságügyi Tanács 2011. június 10-én politikai kompromisszumcsoportot fogadott el az európai öröklési rendelet tervezetével kapcsolatban. A majdani rendelet eredményeként egyszerűsödik a határon átnyúló hagyatéki eljárások menete, és megteremtődik a hagyatéki ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerésének alapja.

Az elnökség sikerrel hívta fel a figyelmet az európai totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekményekre való emlékezés fontosságára az erről szóló tanácsi következtetések 2011. június 10-ei elfogadásával. A tervezet bátorítja a tagállamokat arra, hogy saját országuk történelmének és sajátosságainak fényében minden év augusztus 23-án, a közös európai emléknapon emlékezzenek meg e bűntettek áldozatairól. A következtetések a tagállamokat és a Bizottságot arra ösztönzik, hogy támogassák az európai múlt eseményeinek minél szélesebb körben való megismertetésére irányuló kezdeményezéseket, kutatási projekteket.

A Tanács 2011–2014. évi kulturális munkatervéről szóló tanácsi következtetések tárgyalása során a belga elnökség magyar javaslatra kiegészítette a Tanács kulturális munkatervét a kulturális sokszínűség szempontjából fontos cselekvési területekkel. A 2010. november 18-ai Oktatás, Ifjúság, Kultúra, Sport Tanács által elfogadott munkaterv így többek között javaslatot tesz a kulturális minisztériumok vezető tisztviselői és a külügyminisztériumok kultúráért felelős vezető tisztviselői közös informális találkozásának megrendezésére is. Ennek alapján 2011. június 22–24-én Pécsen került sor a tagállamok külügyminisztériumainak kultúráért felelős, valamint a kulturális tárcák külkapcsolatokért felelős vezető tisztviselőinek in-

formális találkozájára. Témája a kultúra szerepe a külkapcsolatokban és a csatlakozási folyamatban volt, különös tekintettel a Nyugat-Balkánra.

Megállapodás született az Európai Örökség cím létrehozására vonatkozó határozati javaslatról, amely cím olyan helyszínek értékének és ismertségének növeléséhez kíván hozzájárulni, amelyek fontos szerepet töltek be az Európai Unió létrejöttében, történelmében, és amelyek az európai polgároknak megerősíthetik az Európai Unióhoz való tartozás érzését, a kultúrák közötti párbeszédet.

4. Felelősségteljes bővítés, globális kötelezettségvállalás

A magyar elnökség, azon meggyőződéséből kiindulva, hogy az európai integráció történelmi sikeréhez hozzájárul annak összehangolt és következetes mélyítése és bővítése, nagy hangsúlyt helyezett az uniós bővítéspolitikára továbbvitelére, különös tekintettel a nyugat-balkáni térség integrációs folyamatának előmozdítására. Ennek érdekében szoroson és intenzíven együttműködött a tagállamokkal, az Európai Bizottsággal, az Európai Parlamenttel, a tagjelöltekkel és a potenciális tagjelöltekkel egyaránt.

A magyar elnökség a prioritások között kezelte a bővítési folyamat és a nyugat-balkáni országok integrációja előmozdításának kérdését. Célul tűzte ki a Horvátországgal folyó csatlakozási tárgyalások lezárását. A magyar elnökség kezdetekor még hét fejezet volt nyitva. Az elnökség többszöri közbelépésének eredményeképp a munkálatok felgyorsultak. Horvátország óriási erőfeszítések révén eleget tett minden elvárásnak, a Bizottság pedig 2011. június 10-én pozitív értékelést adott a horvát teljesítményről. Ez megalapozta a magyar elnökség azon törekvését, hogy a nyugat-balkáni régió egésze szempontjából meghatározó jelentőségű tárgyalászárásra még a magyar elnökség időszakában sor kerüljön. Ehhez a tagállamok az Európai Tanács júniusi ülésén meghozták a politikai döntést, így a magyar elnökség 2011. június 30-án lezárhatta a tárgyalásokat.

A magyar diplomácia kitartó próbálkozásait koronázta sikerrel a márciusban az észak-afrikai eseményekre való tekintettel elhalasztott, majd a 2011. június 20-án Luxemburgban megrendezett, az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselője által elnökölt Nyugat-Balkán Fórum, a tagállamok és a térségbeli külügyminiszterek részvételével. Orbán Viktor miniszterelnök térségbe irányuló látogatásai alátámasztották Magyarországot és a magyar elnökség elkötelezettségét a Nyugat-Balkán országainak uniós csatlakozási folyamata mellett.

Míg Törökország tárgyalási folyamatában nem került sor fejezetnyitásra, Izland esetében a június 27-ei tárgyalási forduló négy fejezetet megnyitott, és ebből kettőt le is zárt. Az izlandi csatlakozási folyamat azért is élvezett megkülönböztetett figyelmet, mert megítélésünk szerint kedvező lökést adhat a bővítési folyamat egészének, és javíthatja annak tagállami megítélését.

A magyar elnökség nagy figyelmet fordított arra, hogy az Európai Unió közös kereskedelempolitikája hatékonyan segítse az európai növekedést és munkahelyteremtést. Kialakította a szükséges feltételeket ahhoz, hogy az Unió és tagállamai, va-

lamint Dél-Korea közötti szabadkereskedelmi megállapodás az év második felétől ideiglenesen hatályba léphessen, illetve Japánnal megkezdődhessenek egy szabadkereskedelmi megállapodás előkészítő munkálatai. A Lisszaboni Szerződés teremtette új keretek között sikerült biztosítani a soros elnökség kereskedelempolitikai szerepének megőrzését. Magyarország elnökölte a Külügyek Tanácsa kereskedelempolitikai formációjának üléseit és irányította a Kereskedelmi Világszervezet tevékenységéhez kötődő genfi koordinációt.

A Lisszaboni Szerződés rendelkezéseit tiszteletben tartva, Magyarország a közös kül- és biztonságpolitika terén a Szerződés mielőbbi gyakorlatba ültetését elősegítő – a megalakult Európai Külügyi Szolgálat tevékenységét támogató – szerepet határozott meg a maga számára. Ezt a célkitűzést a folyamatosan változó, intézményi bizonytalanságok és működési zavarok által is jellemzett környezetben is sikerült elérni. Sikeresen vezette az elnökségi feladatkörbe tartozó külkapcsolati munkacsoportokat, válsághelyzetekben is hatékonyan látta el az unió külső képviseletét számos harmadik országban (pl. Líbiában, Iránban és Belorussziában). Miniszteri, parlamenti államtitkári, illetve helyettes államtitkári szinten összesen 14 alkalommal helyettesítette Magyarország a főképviselőt harmadik országgal vagy régióval tartott rendezvényen (köztük az EU–Izrael, az EU–Közép-Ázsia, az EU–Dél-Kaukázus és az EU–Montenegró dialógusokon). Magyarország is tevékeny részt vállalt az Uniónak az ENSZ-közgyűlésben és az ahhoz tartozó testületekben elfoglalt státusáról szóló határozat elfogadtatásában, illetve más nemzetközi szervezetekben az EU képviseletének ellátásában, az ezzel kapcsolatos, Unión belüli viták rendezésében. Számos szeminárium, konferencia, „*field-trip*” megszervezésével járult hozzá Magyarország a közös kül- és biztonságpolitika aktuális témáiban folyó uniós vita előreviteléhez. A válsághelyzetek (lásd később) különösen jól megmutatták a Külügyek Tanácsa és a magyar soros elnökség által felügyelt tanácsi formációk tevékenysége között eredményesen megteremtett összhangot. Összességében megállapítható, hogy Magyarországnak sikerült kialakítania a soros elnökség és a főképviselő/EKSZ együttműködésének követhető modelljét.

Aktívan részt vett Magyarország az európai szomszédságpolitika (ENP) stratégiai felülvizsgálati folyamatában, amelyet a Bizottság 2010 júliusában kezdeményezett. A magyar érdekek szempontjából lényeges, hogy a Bizottság 2011. május 25-én közzétett ENP-felülvizsgálati közleménye kiegyensúlyozottan és az aktuális kihívásokra valódi válaszokat kereső módon viszonyul az egész uniós szomszédsághoz. A dokumentum nem jelenti a Keleti Partnerség háttérbe szorítását, sőt, annak erősítéséről szól, és számos olyan elemet tartalmaz, amely a Keleti Partnerséget támogató, hasonlóan gondolkodó (ún. *like-minded*) EU-tagállamok (így Magyarország) álláspontjában is mindvégig szerepelt. A keleti partnerségi koordinátor 2010. őszi kinevezése tartalmi értelemben nyomatékosította a kezdeményezéssel kapcsolatos magyar elképzeléseket. E döntést az uniós intézmények, a többi EU-tagállam és a keleti partnerek elkötelezettségünk megnyilvánulásának értékelték. Bár a Keleti Partnerség-csúcs objektív okok (dátumprobléma) miatt halasztást szenvedett, az előkészítés során felvetett magyar javaslatok kedvező fogadtatásra találtak.

Az ASEM (Asia–Europe Meeting) külügyminiszterek 10. értekezletét 2011. június 6-án és 7-én Gödöllőn rendeztük meg. Az EU 27 tagállamát, az ASEAN titkárságát és 10 országát, továbbá Ausztráliát, Új-Zélandot, Oroszországot, Kínát, Japánt, Dél-Koreát, Indiát, Mongóliát, Pakisztánt, valamint az Európai Bizottságot magában foglaló, 48 résztvevős konzultációs dialógus fórum külügyminiszterei kétévente találkoznak. Ázsia érdeklődését a fórum iránt a különösen magas szintű részvétel (19 országból 16 külügyminiszter) tükrözte. A kétnapos tanácskozás figyelmének középpontjában a globális fellépést és kezelést igénylő olyan „nem hagyományos” biztonsági kihívások álltak, mint a természeti katasztrófák (földrengés, árvíz), a nukleáris biztonság, az energia- és élelmiszerbiztonság. A magyar félév alatti legnagyobb létszámú találkozó jelentősen növelte elnökségünk láthatóságát, alátámasztotta a magyar kormány külpolitikai nyitásának hitelességét az ázsiai térség államai irányában, valamint lehetőséget adott valamennyi jelentős ázsiai állam külügyminiszterével folytatandó kétoldalú eszmecsere is.

A magyar EU-elnökség kiemelkedő eredményeket ért el a nemzetközi fejlesztés és a humanitárius segítségnyújtás területén. A fejlesztésfinanszírozás kérdésében, ahol a nemzetközi pénzügyi helyzet miatt is számottevő különbségek vannak a tagállamok teljesítményei között, az elnökségnek sikerült konszenzust elérnie a jövőben teendő lépésekről. Az Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti együttműködés terén fontos előrelépést jelent, hogy – a magyar elnökség közvetítő szerepének köszönhetően – a két fél megállapodott a nemzetközi fejlesztési együttműködés hatékonyságának növelését segítő, valamint a globális egészségügy területén megvalósulandó közös munkatervekről. Az elnökségnek sikerült hangsúlyt adnia a „víz” fejlesztésekben betöltött szerepének, és magas szintű részvétel mellett került sor az EU és a legfőbb fejlesztési partnerországokat tömörítő ACP (afrikai, karibi, csendes-óceáni) országcsoport közötti parlamenti közgyűlésre, valamint közös miniszteri tanácsra. Az elnökség konzultációt vezetett Bissau-Guinea kormányával, illetve elősegítette az afrikai kontinens július 9-én függetlenné váló új államával, Dél-Szudánnal történő fejlesztési együttműködés kialakítását.

Humanitárius területen a magyar EU-elnökség továbbvitte az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest felállításával kapcsolatos előkészítő munkákat. Iránymutatást fogadtattunk el az Európai Humanitárius Konszenzus végrehajtását illetően, valamint hozzájárultunk az Élelmiszersegélyezési Egyezmény további egy évvel történő meghosszabbításához.

5. A váratlan helyzetek kezelése

A soros elnökségek sikerének legfőbb fokmérője, hogy milyen gyorsasággal és hatékonysággal tudnak reagálni a váratlan eseményekre, kihívásokra. 2011 első feléve különösen sok azonnali fellépést igénylő, rendkívüli fordulatot és nehézséget hozott, amelyeket az elnökség nagy hatékonysággal kezelte.

Az Unió déli szomszédságában kitört népfelkelések (Tunézia, Egyiptom, Líbia, Jemen, Bahrein, Szíria) alapjaiban szabták át az Unió külpolitikai munkarendjét 2011

első félévében. A magyar EU-elnökség – tiszteletben tartva a Lisszaboni Szerződés szabta új kereteket, amelyek alapján a kül- és biztonságpolitika koordinálása az e területért felelős főképviseelő irányítása alá került – a válságok kirobbanásától kezdve proaktív koordináló szerepet játszott az uniós polgárok védelme, valamint az egységes és hatékony EU-fellépés biztosítása érdekében. Az elnökség valamennyi válságterületen sikerrel hajtotta végre a konzuli, válsághelyzeti együttműködéssel kapcsolatos központi, illetve helyi elnökségi feladatokat. A válságsorozat kiindulópontját jelentő *Tunézia és Egyiptom* esetében az első nemzetközi szereplők között látogatott a térségbe Martonyi János külügyminiszter és Györi Enikő államtitkár, hogy személyesen győződjenek meg a humanitárius válsághelyzetről és mérjék fel a szükségleteket. *Líbia* tekintetében a Bizottsággal egyeztetve aktiválta az Unió polgárvédelmi mechanizmusát, amely bővítette az uniós evakuációs lehetőségek eszköztárát, továbbá válságkezelési szakértőket biztosított. *Tripoliban* – hasonlóan a többi, válság sújtotta területen működő külképviseletünkhöz – a magyar nagykövetség koordinálta az uniós polgárokkal kapcsolatos konzuli és evakuációs feladatokat, képviselte az Uniót és később számos Unión kívüli országot (pl. az Egyesült Államokat) is. Magyarország polgári repülőgépet biztosított a Líbiában rekedt és távozni szándékozó magyar és külföldi, elsősorban uniós állampolgárok kimenekítésére, amelyben a Terrorelhárítási Központ is részt vett. Magyarország biztosított továbbá egy polgári charterjáratot a csádi menekültek hazaszállítására. Két, sürgősségi egészségügyi humanitárius projekt indult el március 9-én. Magyarország a politikaalkotás téren is dinamikusan látott neki a feladatok koordinálásának: a soros elnökség által elnökölt külkapcsolatokkal foglalkozó tanácsi munkacsoport (RELEX) gyors és kitarató munkával dolgozta ki a Líbia ellen foganatosított, az ENSZ BT 1970-es határozatát kiegészítő és azon túlmutató autonóm EU-szankciós csomagot, majd a magyar elnökség késlekedés nélkül a legközelebbi tanácsi formáció napirendjére tűzte a csomag elfogadását. Látva a líbiai politikai válság lehetséges kihatásait az európai energiapiacokra és -ellátásra, a magyar elnökség február 28-án összehívta az Energia Tanács rendkívüli ülését, elindítva ezzel a közös gondolkodást az uniós reakciókról. A menekültügyi következményekkel a Bel- és Igazságügyi Tanács három alkalommal is foglalkozott (lásd a 3. pontban).

A *Japánt sújtó márciusi földrengést* és pusztító szökőárat követően szintén a magyar elnökség koordinálta az uniós polgárok védelmét szolgáló konzuli és válságkezelési tevékenységet. A magyar elnökség második alkalommal aktiválta a Monitoring és Információs Mechanizmust, a Belügyminisztérium pedig válságkezelési szakértők részvételét biztosította. Fontos lépés volt a nukleáris kérdésekkel foglalkozó munkacsoport ülésének azonnali összehívása, illetve az Energia Tanács március 21-ei rendkívüli ülése, amely utóbbi megvitatta a japán események hatásait az Unió energiaszektorára és az energiapiacokra, előkészítve a márciusi Európai Tanács nagyfontosságú politikai döntéseit (pl. atomerőművek stressztesztjének ajánlása). A japán helyzet a májusi rendkívüli belügyminiszteri ülés napirendjén is szerepelt.

Az Észak-Németországban elterjedt és halálos áldozatokat is követelő *Escherichia coli-fertőzés* kapcsán kialakult helyzetet a magyar elnökség a május 31-én rendezett debreceni informális agrárminiszteri ülésen rendkívüli napirendként, majd pe-

dig június 7-én rendkívüli tanácsülés keretében tárgyalta. A Tanácson elhangzottakat figyelembe véve, a Bizottság 210 millió euró értékű támogatást biztosít az európai zöldségtermelők azonnali megsegítésére. A magyar elnökség sikereként értékelhető, hogy az Európai Bizottság a Tanács összes észrevételét elfogadta, és egy napon belül újabb javaslatot terjesztett elő, amelyet a tagállamok képviselőiből álló szakbizottság soron kívül tárgyalt és fogadott el.

***

A magyar elnökség az Európai Parlament júniusi plenáris ülésén, a szakbizottsági meghallgatások során, a záró tanácsüléseken, az Európai Tanács júniusi ülésén, illetve meghatározó tagállami kormányoktól komoly elismerő szavakat kapott a hatékony és eredményekben gazdag féléves teljesítményéért.

II. A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG ALATT ELFOGADOTT JOGSZABÁLYOK, DÖNTÉSEK

Jogalkotási dossziék

Gazdasági, pénzügyi témájú jogszabályok

- 1) **Rendelettervezet a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló 1466/97/EK rendelet módosításáról. (Stabilitási és Növekedési Egyezmény [SNE] ún. „prevenatív ágának” megerősítése) – A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme**

A Stabilitási és Növekedési Egyezmény megelőző intézkedéseire vonatkozó jogszabály azon tagállamokkal szemben támaszt költségvetési politikai elvárásokat, amelyeknél a költségvetési hiány alatta marad a GDP 3 százalékának megfelelő tűrőhatárnak. Itt az igazodási pont továbbra is az úgynevezett középtávú költségvetési cél marad. Újdonság azonban, hogy a nehezen mérhető és nem minden esetben megbízható mutatónak bizonyult strukturális költségvetési egyenleg alakulása mellett a tagállami kiadások növekedésének ütemét is vizsgálják a jövőben. Ezzel elérhetővé válik az is, hogy a tagállamok a „jó idők” többlet-adóbevételeit az államadósság csökkentésére, és ne egyéb pótlólagos kiadásokra fordítsák.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

- 2) **Rendelettervezet a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról. (Stabilitási és Növekedési Egyezmény [SNE] ún. „korrektív ágának” megerősítése) – A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme**

A Stabilitási és Növekedési Egyezmény korrekciós ágában a legfontosabb változás az, hogy az adósságkritériumot az eddigieknél hangsúlyosabban, a deficitmutatóval azonos súllyal veszi figyelembe. A túlzott hiány miatti eljárás abban az esetben is megindítható, ha a referenciaértéket meghaladó államadósság nem csökken kellő ütemben a referenciaérték felé. Az adósság csökkentésének éves üteme akkor megfelelő, ha a megelőző három évben a csökkenés mértéke eléri az adósság referenciaérték fölötti részének 1/20-át. A fiskális szigor jegyében pénzügyi és nem pénzügyi szankciók szélesebb körét vezetik be már az eljárás korábbi szakaszaiban az SNE mindkét ágában.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

- 3) **A Tanács irányelve a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről – A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme**

Az irányelvtervezet célja, hogy a tagállamok elkötelezzék magukat a fenntartható és fegyelmezett költségvetési politikák folytatása mellett, illetve hogy a Stabilitási és Növekedési Egyezmény célkitűzései és elvei a nemzeti költségvetési tervezési szabályokban is leképeződjenek. Olyan költségvetési tervezést, átláthatóságot és végrehajtást érintő minimumkövetelményeket tartalmaz, amelyeknek a nemzeti költségvetési eljárási gyakorlatban meg kell jelenniük legkésőbb 2013 végéig. Ilyenek például a statisztikai adatszolgáltatásra, az uniós deficit- és adósságcélok teljesítését elősegítő számszerű költségvetési szabályokra, a költségvetési tervezést megalapozó makrogazdasági előrejelzések nyilvánosságára, a többéves költségvetési tervezésre vonatkozó előírások.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

4) Rendelettervezet a makrogazdasági egyensúlyhiány megelőzéséről és kiigazításáról – *A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme*

Új elemként jelenik meg a gazdaságpolitikai felügyeleti rendszerben a túlzott egyensúlytalansági eljárás intézménye, lényegében a túlzotthiány-eljárás mintájára. A makro-egyensúlytalanságok időben történő észlelésére egy úgynevezett eredménytáblát (*scoreboard*) állítana fel a Bizottság. Ha az előrejelző-rendszer egyensúlytalanság veszélyét jelzi, akkor az adott tagállam helyzetének alapos vizsgálata után megállapíthatják a „túlzott egyensúlytalanságot”. Az eljárás során a Tanács ajánlásokat adna ki a tagállam számára, amely az egyensúlytalanság megszüntetésére akciótervet köteles kidolgozni.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

5) Rendelettervezet a költségvetési felügyelet euróövezetbeli eredményes érvényesítéséről – *A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme*

A rendelettervezet szigorítja a Stabilitási és Növekedési Egyezmény végrehajtása során alkalmazható szankciókat, illetve a szankcionálást kiterjeszti a megelőző szakaszra is. A szankciók hatékonyabb érvényesítése érdekében a rendelettervezet bevezetné a „fordított szavazást”, vagyis a szankcionálásra irányuló bizottsági javaslat elfogadottnak minősülne, hacsak azt a Tanács minősített többséggel el nem veti.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

6) Rendelettervezet a túlzott makrogazdasági egyensúlyhiánynak az euróövezeten belüli kiigazítására vonatkozó végrehajtási intézkedésekről – *A gazdasági kormányzást erősítő ún. hatos jogszabálycsomag eleme*

A jogszabálytervezet a túlzott egyensúlytalansági eljáráshoz kötődő szankcionálási rendszert hozza létre.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. március 15-én.

7) A pénzügyi konglomerátumokról (FiCOD) szóló irányelv módosítása

A konglomerátumok bankokat, biztosítókat, befektetési vállalkozásokat és vagyongazdálkodó társaságokat foglalhatnak magukban. Konglomerátumnak azonban csak akkor tekinthetők az adott intézmények, ha a biztosítási tevékenység mellett a banki, illetve az értékpapír-kereskedési tevékenységek közül legalább az egyik megjelenik, miközben működésükben mindegyik tevékenység jelentősnek minősül. A jogszabály felülvizsgálata már évek óta napirenden van. Az Európai Bizottság ezt két lépcsőben kívánja megvalósítani, a javaslat a legsürgesebb technikai kérdéseket foglalja magában.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper június 17-én hagyta jóvá.

8) Az euró készpénz határon átnyúló, üzletszerű közúti szállításáról szóló rendelet

Az euró készpénz szállítása rendeletben való szabályozásának célja, hogy megkönnyítse az euró készpénz euróövezeten belüli szabad mozgását azáltal, hogy megszünteti az euróövezeti tagállamok közötti, közúti szállítással kapcsolatos akadályokat. A rendelet biztosítja emellett, hogy a pénzszállítás olyan körülmények között történjen, amelyek garantálják a pénzszállító személyzet és a lakosság biztonságát.

2011. május 4-én megszületett a megállapodás az intézményközi tárgyalásokon.

9) Az Európai Parlament és a Tanács határozata az Európai Unió kívüli projektekhez adott hitelek és garanciák veszteségeinek fedezésére az Európai Beruházási Banknak nyújtott európai uniós garanciákról

Az EU költségvetési garanciát nyújt az Európai Beruházási Bank (EBB) által az uniós külpolitikai célok támogatása érdekében az Unió kívül végrehajtott hitelműveletekkel és hitelgarancia-műveletekkel kapcsolatos (politikai és országjellegű) kockázatok fedezésére. A javaslat célja, hogy új elemeket építsen be az EBB mandátumába, és új országok (pl. Líbia) számára tegye lehetővé a finanszírozást.

A dosszié az afrikai események hatására reflektorfénybe került a magyar elnökség alatt. Több érzékeny kérdés megvitatása mellett az elsődleges célkitűzés a regionális garanciaplafonok emelése volt. A jogszabály nemcsak a mediterrán régió végigsöprő forradalmi hullám által okozott károk enyhítése miatt volt elengedhetetlen, hanem azért is, mert a csatlakozásra váró országoknak szánt garanciakeret ez év decemberére teljesen kiapadt volna.

A Coreper 2011. június 29-ei ülésén fogadta el a határozatot.

10) A short eladási ügyleteket, valamint a hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) egyes kérdéseit szabályozó rendelet

A short ügylet lényege, hogy az eladó olyan értékpapírt értékesít, amely nincs a tulajdonában, azért, hogy azt később – teljesítés – céljából visszavásárolja.

Piacélénkítő hatásai mellett, hozzájárulhat a kockázatok kialakulásához. A javaslat az átláthatóságot szolgálja, mivel beazonosíthatóvá teszi a hatóságok és a piaci szereplők számára a short ügyleteket azáltal, hogy megköveteli: a kereskedési helyszíneken minősítsék a shortolást magában foglaló részvényügyleteket.

Általános megközelítés a Tanács 2011. május 17-ei ülésén.

11) A betétbiztosítási irányelv módosítása (*Deposit Guarantee Schemes*)

A tervezet célja a meglévő irányelv felülvizsgálata és átfogó módosítása, a bankbetétekkel kapcsolatos lakossági bizalom erősítése érdekében. A változás két fő területre összpontosít: a korábinál nagyobb összeghatárt szabnak meg, amelyre a betétbiztosítás vonatkozik (100 000 euróra nő a fedezeti szint), illetve a betétkezelő pénzügyi csődje esetén a károsult betétes számára rövidebb idő alatt fizetik ki a betétje összegét.

Általános megközelítés a Tanácsban 2011. június 20-án.

12) Egységes Euró Fizetési Övezet (rendelet az euróátutalások és -beszedések technikai követelményeinek megállapításáról)

A szabályozás célja, hogy az Egységes Euró Fizetési Övezet (*Single Euro Payment Area*, SEPA) területén lakók egységes feltételekkel hajthassanak végre készpénzzel és számlán lévő pénzzel kapcsolatos fizetési műveleteket. A SEPA három célterülete, amelyekre egységes bevezetési határidőt állapít meg a rendelettervezet: készpénzátutalás és -beszedés, bankkártyaműveletek.

Általános megközelítés a Coreper június 8-ai ülésén.

13) A költségvetési rendelet felülvizsgálatának tanácsi lezárása

A költségvetési rendelet tartalmazza az Európai Unió költségvetésének megalkotására, végrehajtására, ellenőrzésére és a beszámolóra vonatkozó legfontosabb szabályokat. A tervezet célja a háromévente kötelező és 2010-ben esedékes felülvizsgálat elvégzése.

A Coreper 2011. május 25-ei ülésén fogadta el a felhatalmazást az EP-vel való egyeztetések megkezdésére.

14) A tagállamok harmadik országokkal fenntartott kétoldalú beruházásvédelmi megállapodásainak tekintetében átmeneti rendelkezéseket meghatározó rendelettervezet (*grandfathering*)

A beruházásvédelmi megállapodások megkötése a Lisszaboni Szerződéssel közösségi hatáskörbe került. A rendelet rögzíti a tagállami beruházásvédelmi megállapodások fenntartására, illetve létrehozására vonatkozó szabályokat.

A Tanács 2011. június 9-ei ülése tárgyalási mandátumot fogadott el az intézményközi egyeztetések lefolytatásához.

Az Unió versenyképességét előmozdító jogszabályok

---

15) A Tanács határozata az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködésre való felhatalmazásról

A határozat szabad utat adott a Versenyképességi Tanács a tagállamok 25 országából álló csoportjának, hogy megerősített együttműködés keretében egységes szabadalmi rendszert hozzon létre.

A Tanács 2011. március 10-ei ülésén fogadta el a határozatot.

16) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködés végrehajtásáról

A jelenlegi szabadalmi rendszer az Unióban – különösen a fordítási követelmények tekintetében – nagyon költséges és meglehetősen komplex. A rendelet célja a megerősített együttműködésben részt vevő 25 tagállam területén érvényes uniós szabadalom bevezetése, ezáltal a szabadalmi rendszer egyszerűsítése és olcsóbbá tétele.

Általános megközelítés a Tanács június 27-ei ülésén.

17) A Tanács rendelete az alkalmazandó fordítási szabályok tekintetében az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködés végrehajtásáról

A fordítási rendelet a szabadalmi rendszert létrehozó csomag része. Szabályai szerint a szabadalmi bejelentés tetszőleges nyelven történhetne, azonban az Európai Szabadalmi Hivatal továbbra is saját hivatalos nyelvei – tehát az angol, a francia, illetve a német – valamelyikén vizsgálná meg és adná meg a szabadalmakat.

Általános megközelítés a Tanács 2011. június 27-ei ülésén.

18) Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló 78/660/EGK tanácsi irányelvnek a mikrotársaságok tekintetében történő módosításáról

A javaslat célja, hogy a mikrovállalkozások üzleti környezetét versenyképességük és növekedési potenciáljuk jobb kihasználása érdekében egyszerűsítse, és számviteli kötelezettségeiket csökkentse.

Politikai megállapodás a Tanács 2011. május 30-ai ülésén.

19) Az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről

Az új rendelet a harmonizált paraméterek és jellemzők felhasználásával elősegíti az Unió belső piacán az építőipari termékek forgalomba hozatalát.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. április 4-ei számában megtörtént.

20) A rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezésekről szóló 2000/25/EK irányelv módosítása

A jogszabály lehetővé teszi, hogy a szigorúbb környezetvédelmi előírásoknak megfelelő motorokkal ellátott traktorok mellett az enyhébb előírásoknak megfelelő motorokkal ellátottak is átmenetileg forgalomba helyezhetők legyenek.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget az EP június 23-án fogadta el

21) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/17/EU irányelve a 71/317/EGK, a 71/347/EGK, a 71/349/EGK, a 74/148/EGK, a 75/33/EGK, a 76/765/EGK, a 76/766/EGK és a 86/217/EGK mérésügyi irányelv hatályon kívül helyezéséről

Az irányelv célja a közösségi jogszabályok egyszerűsítésének és egységesítésének történő megfelelés, valamint a műszakilag elavult irányelvek hatályon kívül helyezése, figyelembe véve egyes mérőeszközök jelentőségének csökkenését.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. március 18-ai számában megtörtént.

Az európai polgárokkal, fogyasztókkal és munkavállalókkal kapcsolatos jogszabályok

---

22) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a polgári kezdeményezésről

A polgári kezdeményezés segítségével az európai polgároknak lehetősége lesz arra, hogy uniós jogszabály megalkotását kezdeményezzék olyan, az Európai Unió hatáskörébe tartozó területeken, ahol szükségesnek tartják az egységes európai fellépést. A Lisszaboni Szerződés vonatkozó cikkei csak annyi megkövetelést tartalmaznak, hogy a kezdeményezéshez egymillió polgár aláírása szükséges, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai. A szóban forgó rendelet tartalmazza az alkalmazáshoz szükséges részletes végrehajtási szabályokat, amelyek elfogadása lehetővé teszi a polgári kezdeményezés alkalmazását 2012. április 1-jétől.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. március 11-ei számában megtörtént.

23) Fogyasztói jogokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv

Az irányelv javítani fogja az Unióban a fogyasztók védelmét az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések és a távértékesítés esetén, beleértve az egy-

re elterjedtebb online ügyleteket is. Az irányelv szerint a vevő nem 7, hanem 14 napig állhat el a vásárlástól, továbbá harmonizálja, hogy mely adatokat kell a szerződéskötés előtt közölni a fogyasztóval. Eszerint a kereskedőknek meg kell bizonyosodniuk arról, hogy a fogyasztók tisztában vannak a szerződéskötés tényével, és egyértelműen kifejezik szerződéskötési akaratukat. A kereskedők a jövőben nem számíthatnak fel a vevőnek magasabb díjat a különböző fizetési módok használata miatt annál, mint amennyit a kereskedőnek kell fizetnie. A jogszabály azt is előírja, hogy az értékesítés után a kereskedőknek biztosítaniuk kell, hogy a fogyasztók normál díjas telefonhívással elérhessék őket.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget az EP a június 23-ai plenáris ülésen elfogadta.

24) Fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló irányelv

A jogszabály azt hivatott biztosítani, hogy az élelmiszerek címkéin az alapvető információk egyértelmű, olvasható formában jelenjenek meg, és így a fogyasztók az étrendjükkel kapcsolatban kiegyensúlyozott és az egészségükre nézve kedvezőbb döntéseket hozhassanak.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget az Európai Parlament júliusi 6-ai plenáris ülésén fogadta el.

25) Textiltermékek címkézéséről szóló rendelettervezet

A jogszabály pontos előírásokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy miként kell feltüntetni a terméken rögzített címkén a textiltermékek alapanyag-összetételét, valamint rögzíti az összetétel vizsgálatának előírásait. A jogszabály értelmében egyértelművé kell tenni a textiltermékek címkéjén, ha a termék állati eredetű összetevőt (bőrt vagy szőrmét) tartalmaz, ami különösen fontos a szőrmére allergiások számára. Megadja azon textiltermékek listáját, amelyekben a címke elhelyezése nem kötelező, valamint meghatározza azon termékek körét is, ahol a termék jellegénél, méreténél fogva az egyedi címkézés nem lehetséges. A jogszabály felkéri a Bizottságot, hogy 2013. szeptember 30-áig készítsen tanulmányt a veszélyes anyagokról annak felmérésére, van-e ok-okozati összefüggés az allergiás reakciók és a textiltermékekben található vegyi anyagok között.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget az Európai Parlament májusi plenáris ülésén fogadta el.

26) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az autóbusszal közlekedő utasok jogairól

A rendelet célja, hogy a távolsági autóbusszal utazók egész Európában megfelelő védelemben részesüljenek. A távolsági autóbuszjáratok utasait a jövőben járatotrlések, túlfoglalás, két óránál hosszabb késés, a poggyász elvesztése vagy

sérülése esetén is kártérítés illeti meg. A jogszabály kiemelten védi a mozgáskorlátozottakat és a fogyatékkal élőket.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. február 28-ai számában megtörtént.

27) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról

A javaslat célja a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-ei 1612/68/EGK tanácsi rendelet módosításainak kodifikálása, egységes szerkezetbe foglalása. Az intézkedés célja a joganyag egyértelműbbé és áttekinthetőbbé tétele, elősegítve ezzel a jogbiztonságot.

A rendelet közzététele a Hivatalos Lap 2011. május 27-ei számában megtörtént.

28) Az idegenforgalomra vonatkozó európai statisztikákról szóló rendelet

A javaslat célja, hogy naprakésszé tegye és optimalizálja az idegenforgalommal kapcsolatos európai szintű statisztikai rendszert.

A rendeletet a Tanács 2011. június 21-ei ülésén fogadta el.

29) A fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló 2006/2004/EK rendelet módosítása

A rendelet módosításának célja, hogy az Európai Unió országainak fogyasztóvédelmi hatóságai közötti együttműködés háttérszabályait módosítsa, fokozza ezzel az együttműködés hatékonyságát és az európai polgárok fogyasztóvédelmi jogainak érvényesülését, illetve hogy az illetékes nemzeti hatóságok jogsértésekkel kapcsolatos eljárásainak hatékonysága és eredményessége tekintetében ne kerüljön sor megkülönböztetésre az Unión belüli és a nemzeti ügyletek között.

Az intézményközi egyeztetésen született megállapodást a 2011. június 22-ei Coreper jóváhagyta.

Szociális ügyek, foglalkoztatás, kultúra

---

30) Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről

Az irányelv jelentősen erősíti a betegek uniós jogait. Célja annak biztosítása, hogy egy másik tagállamban egészségügyi szolgáltatást igénybe vevő uniós polgár ugyanannyi költségtérítésre legyen jogosult, mintha saját országában kelték volna.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. április 4-ei számában megtörtént.

31) Az aktív idősödés és generációk közötti szolidaritás Európai Évéről (2012) szóló tanácsi határozat

Az európai év átfogó célja, hogy különböző intézkedések (figyelemfelkeltés, tapasztalatcsere, a bevált gyakorlatok terjesztése) és a politikai lendületadás révén támogassa a tagállamok, a regionális és a helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom és az üzleti szféra azon erőfeszítéseit, amelyeket az aktív idősödés ösztönzése, valamint az ötvenes éveinek végén és fölötté járó, gyorsan növekvő népességben rejlő potenciál kiaknázása érdekében tesznek. Többek között segíteni kívánja a munkahelyek számának növelését és a munkakörülmények javítását az egyre növekvő számú idős ember számára.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodást az EP július 7-én szavazta meg.

32) Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló irányelvnek a hamisított gyógyszerek jogszerű ellátási láncba való bekerülésének megakadályozása tekintetében történő módosításáról

A gyógyszerhamisítás megelőzése céljából az irányelv előírja az egyes gyógyszer-csomagok nyomon követését lehetővé tevő biztonsági elem (szériaszám) bevezetését, egy közös logó elhelyezését a biztonságos gyógyszer-értékesítő honlapokon, valamint az uniós gyártási gyakorlatokat kiterjeszti a harmadik országokból importált termékekre.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. július 1-jei számában megtörtént.

33) Európai örökségi címről szóló határozat

Az örökségi címről szóló határozat hozzá kíván járulni az olyan helyszínek értékének és ismertségének növeléséhez, amelyek fontos szerepet tölthettek be az Európai Unió létrejöttében és történelmében, és amelyek az európai polgárokban megerősíthetik az Európai Unióhoz való tartozás érzését, a kultúrák közötti párbeszédet.

A Tanácsban 2011. május 20-án született meg a politikai megállapodás a határozatról.

Energiapolitika

---

34) Az energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet

A rendelettervezet a pénzügyi válság hatásaként, a nagykereskedelmi gáz- és villamosenergia-piacokon a bennfentes kereskedelem, átláthatóság, informá-

ciókezelés kérdéseit kívánja szabályozni. Célja az energiatermékek nagykereskedelmének átfogó szabályozása, és ezáltal az energiatőzsde, valamint a piaci termékek iránti bizalom erősítése.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper 2011. június 29-ei ülésén fogadta el.

35) Radioaktív hulladékok és kiegészítő fűtőelemek kezeléséről szóló irányelvtervezet

A tervezet célja a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésére vonatkozó európai uniós jogi keretrendszer létrehozása, amely szerves részét képezi az atomenergia villamosenergia-termelésre, illetve az ionizáló sugárzás gyógyászati, ipari, mezőgazdasági, kutatási és oktatási célra történő biztonságos alkalmazásának.

A Coreper 2011. június 17-ei ülésén fogadta el.

36) A Tanács határozata az Európai Atomenergia-közösség nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó keretprogramjáról (2012–2013)

A kutatások folyamatosságának fenntartása és az Unió hétéves költségvetési periódusával történő összhang érdekében szükségessé vált a keretprogram kiterjesztése 2012-re és 2013-ra.

Általános megközelítés a Tanács 2011. június 28-ai ülésén.

Közlekedéspolitika és távközlés

---

37) „Eurovignette” irányelv – A nehéz gépjárművekre egyes infrastruktúrák használatáért kivetett díjakról szóló irányelv módosítása

Az irányelv lehetővé teszi a tagállamok számára a közlekedés által okozott külső költségek (környezetszennyezés, torlódás, zaj) beépítését a nehéz tehergépjárművekre kivetett, megtett úttal arányos úthasználati díjakba, hogy ezáltal jobban érvényesíthető legyen az útdíjakban „a szennyező fizet” elv. A jogszabály olyan, differenciált díjmegállapítás alkalmazására bátorítja a tagállamokat, amelyek elősegítik a közúti teherforgalom hatékonyabbá és környezetkímélőbbé válását. E díjak tisztább járművek használatára, a forgalmi torlódásnak kevésbé kitett útvonalak választására, a járművek kihasználtságának optimalizálására, végső soron pedig az infrastruktúra hatékonyabb kihasználására fogja ösztönözni a járművek üzemeltetőit.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget az Európai Parlament júniusi plenáris ülésén fogadta el.

38) „Galileo PRS” Galileo műholdas navigációs rendszer kormányzati ellenőrzésű szolgáltatásaihoz való hozzáférést szabályozó határozat

A Galileo-program célja, hogy létrehozza az első olyan globális műholdas navigációs és helymeghatározó infrastruktúrát, amelyet kifejezetten polgári célokra terveztek. A Galileo-rendszer által nyújtott öt szolgáltatás közül a „kormányzati ellenőrzésű szolgáltatást” kizárólag a kormányok által felhatalmazott felhasználók vehetik majd igénybe olyan, különleges kezelést igénylő alkalmazásokhoz, amelyek szükségessé teszik, hogy a szolgáltatás folytonossága magas fokon biztosított legyen.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper június 15-ei ülése hagyta jóvá.

39) Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA) mandátumának meghosszabbításáról szóló rendelet

Az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA) egy határozott idejű mandátummal rendelkező uniós ügynökség, amelynek feladata az Unión belüli magas szintű és hatékony hálózat- és informatikai biztonság biztosítása, így megerősítve a felhasználók bizalmát a digitális eszközök felé. Az ENISA fokozza az Unió és ezáltal a felhasználók képességét az informatikai problémák megelőzésére és kezelésére, valamint magas szintű szakértelmével segítséget nyújt és tanácsot ad mind a Bizottságnak, mind a tagállamoknak. A jogszabály a határozott időtartamra létrehozott ügynökség mandátumát – változtatlan feltételek mellett – 18 hónappal meghosszabbítja.

A rendeletet az EP plenáris ülése 2011. március 24-én szavazta meg, a Tanács pedig május 27-én fogadta el.

40) Egységes európai vasúti térségről szóló irányelv

Az ún. „első vasúti jogszabálycsomag” elemeit (hozzáférés a vasúti piachoz, vasúttársaságok engedélyezése, pályahasználati díjak és a pályahálózat működtető finanszírozása, a szabályozó szervezet feladatai) korszerűsíti és foglalja egységes rendszerbe.

Általános megközelítés a Tanács 2011. június 16-ai ülésén.

41) Az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA) létrehozásáról szóló 1406/2002/EK rendelet felülvizsgálata

Az Európai Tengerbiztonsági Ügynökséget (EMSA) az Erika nevű olajszállító tartályhajó balesetét és az abból eredő jelentős olajszennyezést követően hozták létre 2003-ban, azért, hogy műszaki testületként a tengeri biztonságnak, illetve a hajók által okozott szennyezés megelőzésének magas, egységes és hatékony szintjét biztosíthassa az Európai Unióban. A jelenlegi módosítás ponto-

sítja az EMSA meglévő feladatait és szerepét, valamint kiterjeszti a feladatkörét például a tengeri forgalom és a hajózási útvonalak ellenőrzéséhez, valamint a lehetséges környezetszennyezők nyomon követéséhez a tagállamoknak nyújtott segítségre.

Általános megközelítés elfogadása a Tanács 2011. június 16-ai ülésén.

Mezőgazdaság, halászat

---

42) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az átmeneti technikai intézkedéseknek a 2010. január 1-jétől 2011. június 30-ig tartó időszakra történő meghatározásáról szóló tanácsi rendelet módosításáról

A halászati technikai intézkedések azon szabályok, korlátozások összessége, amelyeket a halászati ágazatban – bizonyos kivételekkel – horizontálisan be kell tartani. A jogszabály-módosítás lehetővé tette az intézkedések meghosszabbítását, amely június 30-án járt volna le.

A jogszabályt 2011. június 8-án írta alá az EP és a Tanács elnöke.

43) A közös halászati politika végrehajtására és a tengerjogra vonatkozó közösségi pénzügyi intézkedések létrehozásáról szóló rendelet módosítása

A módosítás célja a közös halászati politika végrehajtására és a tengerjogra vonatkozó közösségi pénzügyi intézkedésekről szóló rendelet és a Lisszaboni Szerződéssel megváltozott jogi keret egyéb elemei közötti koherencia biztosítása.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper március 9-ei ülésén hagyta jóvá.

44) A 2011. évi halászati lehetőségekről szóló rendelet módosítása (A Tanács rendelete az 57/2011/EK tanácsi rendeletnek az egyes halállományokra vonatkozó halászati lehetőségek tekintetében történő módosításáról)

Az 57/2011/EU tanácsi rendelet 2011-re meghatározza az egyes halállományok és halállománycsoportok tekintetében az uniós vizeken, valamint az uniós hajók tekintetében egyes nem uniós vizeken alkalmazandó halászati lehetőségeket. A 2011. évi halászati lehetőségekről szóló ún. „kvótarendelet” módosítását többek között az tette szükségessé, hogy több, harmadik országgal közösen kezelt halállomány tekintetében a szükséges külső megállapodások megkötésére nem került sor.

A Tanács 2011 június 21-ei ülésén elfogadva.

45) Az Általános Földközi Tengeri Halászati Bizottság (GFCM) ajánlásait átvevő rendelettervezet

A GFCM az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete alapokmánya alapján létrehozott regionális halászati gazdálkodási szervezet, amely tudományos szakvélemény alapján ajánlásokat és határozatokat hozhat azzal a céllal, hogy előmozdítsa a Földközi-tenger és a Fekete-tenger élővízi erőforrásai állományainak fenntartható és alacsony kockázattal járó fejlesztését, védelmét, ésszerű kezelését és lehető legjobb felhasználását. A jogszabály átülteti a GFCM éves ülészeit elfogadott, a részes felekre kötelező ajánlásait.

Az intézményközi egyeztetéseket 2011. június 21-én eredményesen lezárták.

46) Az egyes, a közös agrárpolitika területét érintő elavult tanácsi jogi aktusok hatályon kívül helyezéséről szóló rendelet

A javaslat célja, hogy hatályon kívül helyezzen számos, a közös agrárpolitikához kapcsolódó tanácsi jogi aktust, valamint két csatlakozási okmányt, amelyek minden gyakorlati joghatást kimerítettek, de formálisan még mindig hatályban vannak.

A Mezőgazdasági Különbizottság 2011. június 30-ai ülésén elfogadta az EP-vel kötött megállapodást.

Környezetvédelem

---

47) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó kibocsátási követelményeknek a könnyű haszongépjárművek CO₂-kibocsátásának csökkentésére irányuló uniós integrált megközelítés keretében történő meghatározásáról

A rendelet célja a könnyű haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentése szigorú kibocsátási határértékek meghatározásával.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. május 31-ei számában megtörtént.

48) A rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott motorokra vonatkozó rendelkezésekről szóló irányelv módosítása

Az irányelvtervezet célja a hatályos szabályozás módosítása annak érdekében, hogy a nem közúti mozgó gépekben és berendezésekben alkalmazott motorok szigorúbb kibocsátási követelményeinek való megfelelés költségei mérsékelhetőek legyenek.

Az intézményközi egyeztetésen született megállapodást a Coreper június 29-ei ülésén jóváhagyta.

49) Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól (WEEE) szóló irányelvtervezet

Az irányelvtervezet célja az elektromos és elektronikus berendezések hulladékainak újrafelhasználását, újrafeldolgozását és hasznosítását lehetővé tevő rendszereket bevezető hatályos irányelv felülvizsgálata új begyűjtési és újrahasznosítási arányszámok megállapításával.

Politikai megállapodás a Tanács 2011. március 14-ei ülésén.

50) Rendelet a biocid termékek forgalomba hozataláról és felhasználásáról

Az új rendelet célja a biocid termékekre vonatkozó szabályozás javításával a közegészség és a környezet magas szintű védelmének biztosítása, valamint a biocid termékek belső piacának harmonizálása, a versenyképesség fokozása az innováció ösztönzése mellett.

A Tanács 2011. június 21-ei ülése fogadta el az első olvasati tanácsi álláspontot.

Külső határok, biztonság

---

51) Az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (FRONTEX) felállításáról szóló tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet

A jogszabály-módosítás az európai határőrizeti ügynökség (FRONTEX) hatékonyabbá tételét és kapacitásainak erősítését szolgálja, ezáltal hozzájárulva az illegális bevándorlás elleni küzdelemhez, amely az elmúlt időszakban lezajlott észak-afrikai és közel-keleti forradalmak hatására megnövekedett szerepet kapott az Unió napirendjén. A rendelet módosítása lehetővé teszi, hogy az ügynökség például bevándorlási összekötőket küldjön nem uniós országokba, összhangban az Unió új szomszédságpolitikájával. A módosított jogszabály értelmében lehetővé válik, hogy a tagállamok saját határőreik munkaerejének felajánlásával, illetve felszereléssel támogassák az ügynökséget.

Az intézményközi egyeztetések eredményes zárására 2011. június 21-én került sor.

52) Az Európai Parlament és a Tanács határozata a külső határok átlépésére jogosító és vízummal ellátható úti okmányok listájáról

Az Európai Unió tagállamai önállóan dönthetnek a harmadik országok által kiállított úti okmányok elismeréséről. A schengeni vízumeljáráásban azonban fontos ismerni, hogy melyik tagállam melyik harmadik ország által kiállított úti okmányt fogadja el. A rendelet az erről vezetendő lista összeállításának szabályairól rendelkezik.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper június 29-ei ülésén fogadta el.

53) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére és jogállására, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló tanácsi irányelv átdolgozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv (kvalifikációs irányelv)

A kvalifikációs irányelv határozza meg azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a nemzetközi védelmet kérő személyek menekültként ismerhetők el vagy kiegészítő védelemben részesíthetők, továbbá meghatározza a menekült és a kiegészítő védelmi jogálláshoz kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket. A hatályos jogszabály módosításának célja, hogy a menekültként vagy nemzetközi védelemben részesülő személyként való elismerés feltételeit magasabb szinten harmonizálja az Európai Unióban, összhangban a nemzetközi jogi szabályokkal.

Az intézményközi egyeztetésen született megállapodást a Coreper június 29-ei ülésén jóváhagyta. Egyetlen nyitott kérdés a korrelációs táblák ügye maradt.

54) Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a 2003/109/EK tanácsi irányelv hatályának a nemzetközi védelmet élvező személyekre történő kiterjesztése tekintetében a fenti irányelv módosításáról

A módosítással a menekültként elismert, illetve kiegészítő védelemben részesített külföldiek is huzamos tartózkodói státust kaphatnak, megszerezve az ezzel járó többletjogosultságokat; korábban ugyanis ki voltak zárva az irányelv személyi hatálya alól.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. május 19-ei számában megtörtént.

55) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a bevándorlási összekötő tisztviselők hálózatának létrehozásáról szóló 377/2004/EK tanácsi rendelet módosításáról

A módosítás célja a különböző tagállamok bevándorlással foglalkozó tisztviselői közötti koordináció korszerűbbé és hatékonyabbá tétele, valamint az uniós határőrizeti ügynökség (FRONTEX) szerepének tisztázása az összekötői hálózat működésében.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. május 27-ei számában megtörtént.

56) Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

Az emberkereskedelem világszerte az egyik legsúlyosabb bűncselekménynek számít: súlyosan sérti az emberi jogokat, a rabszolgaság modern változatának

tekinthető, és rendkívül jövedelmező üzletet biztosít a szervezett bűnözés számára. Az emberkereskedelem a következőket fedi: emberek toborzása, átadása vagy átvétele kényszerítés, megtévesztés vagy visszaélés alkalmazásával kizsákmányolás céljából, amely a szexuális vagy munkaerő-kizsákmányolást, kényszermunkát, házi kényszerszolgálatot vagy a kizsákmányolás egyéb formáit – például szervek kivételét – foglalja magában. A jogszabály célja, hogy lehetőséget teremtsen az emberkereskedelem elleni fellépésre, beleértve a bűncselekmény megelőzését, üldözését és áldozatainak védelmét.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. április 15-ei számában megtörtént.

57) Gyermekes szexuális zaklatásáról, kizsákmányolásáról és a gyermekpornográfiáról szóló irányelvtervezet

A gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása különösen súlyos bűncselekmények, mivel ezeket védelemre és gondoskodásra szorulóknak sérelmére követik el. E bűncselekmények elleni küzdelem érdekében a jogszabály többek között bűncselekményi tényállásokra és büntetési tételekre állapít meg minimumszabályokat. A jogszabály további célja, hogy az áldozatvédelem és a bűncselekmények megelőzése terén is egységes szabályokat vezessen be az Európai Unióban.

Az intézményközi egyeztetések június 22-én eredményesen lezárultak.

58) A szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet tervezete

Az ügynökség – tallinni és strasbourgi székhellyel – végzi majd az Unió bel- és igazságügyi területen működő nagyméretű IT-rendszereinek, köztük a Schengeni Információs Rendszer (SIS), a Vízum Információs Rendszer (VIS) és az EURODAC kezelését.

Az eredményes intézményközi egyeztetéseket követően a Tanácsban 2011. június 9-én született politikai megállapodás. Az EP a megállapodást 2011. július 5-én szavazta meg.

59) A harmadik országok állampolgárainak valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országokból származó, a tagállamok területén legálisan tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló tanácsi és európai parlamenti irányelvtervezet (Single Permit)

A jogszabálytervezet célja egy egységes engedélyezési eljárás keretében kiadható, egységes munkavállalási és tartózkodási engedély bevezetése. A tervezet meghatározza továbbá azon területeket, amelyeken harmadik országokból származó, a tagállamok területén legálisan tartózkodó munkavállalókat a saját állampolgáraikkal egyenlő bánásmód illeti meg.

A június 22-ével eredménnyel lezárt intézményközi egyeztetésekről egyetlen nyitva maradt kérdésként a megfelelési táblák ügye maradt.

60) A közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető közlekedési jogsértésekre vonatkozó információk határokon átnyúló cseréjének elősegítéséről szóló irányelv

A jogszabály célja a külföldiek által elkövetett közlekedési bűncselekmények és szabálysértések visszaszorítása. Ennek érdekében elektronikus információcserre mechanizmus bevezetésével kívánja elősegíteni a közúti közlekedési jogsértésekből fakadó pénzbírságok végrehajtását, valamint az érintett gépjárműtulajdonosok/-vezetők beazonosítását.

Az intézményközi egyeztetéseken született megállapodásnak megfelelő szöveget a Coreper június 22-ei ülésén, az EP plenáris ülése pedig július 6-án fogadta el.

61) Az információs rendszerek elleni támadásokról szóló irányelvtervezet

Az információs technológia fejlődésével új bűncselekmények váltak közkeletűvé, amelyek elleni védekezést/ küzdelmet segíti elő az új konszolidált irányelv kidolgozása.

Általános megközelítés a Tanács 2011. június 10-ei ülésén.

62) Az európai nyomozási határozatról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv

A büntetőeljárások felgyorsítása érdekében, a javasolt irányelv célja az, hogy az egyik tagállamban lefolytatott nyomozati eljárásokból származó bizonyítékokat egy másik tagállamban lefolytatott eljárásban el lehessen fogadni.

Részleges általános megközelítés a Tanács 2011. június 10-ei ülésén.

Kereskedelempolitika

---

63) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a banánra vonatkozó vámtarifákról szóló 1964/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

Az EU banánimportrendszerét a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) Vitarendezési Testülete több ízben is szabályaival ellentétesnek ítélte. A rendelet hatályon kívül helyezése megteremtette az összhangot a banánvám tekintetében az EU nemzetközi megállapodásban vállalt kötelezettsége és a közösségi vámtarifa rendelkezései között.

A rendelet közzététele a Hivatalos Lap 2011. április 4-ei számában megtörtént.

64) Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Unió és tagállamai és a Koreai Köztársaság közötti szabadkereskedelmi megállapodás kétoldalú védzáródékának végrehajtásáról

A rendelet a piaczaró koreai import elleni fellépéshez szükséges eljárási rendet határozza meg. Elfogadása feltétele volt a szabadkereskedelmi megállapodás 2011. július 1-jétől kezdődő ideiglenes alkalmazásának.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. május 31-ei számában megtörtént.

65) Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az általános tarifális preferenciák rendszerének 2009. január 1-jétől 2011. december 31-ig történő alkalmazásáról szóló 732/2008/EK tanácsi rendelet módosításáról

A meghosszabbítás a fejlődő országoknak biztosított kedvezmények folytonosságát fenntartva gyakorlatilag két teljes évet biztosít az általános tarifális preferenciák rendszerének reformjára vonatkozó bizottsági javaslat tárgyalására.

A rendelet közzététele a Hivatalos Lap 2011. május 31-ei számában megtörtént.

66) A Moldovai Köztársaságnak szánt autonóm kereskedelmi kedvezmények bevezetéséről szóló 55/2008/EK tanácsi rendelet módosítása

A rendelet meghosszabbítja a Moldovának biztosított egyoldalú kereskedelmi kedvezmények hatályát, tehát a Moldovából származó termékek mennyiségi korlátozások és vámkötelezettség nélkül importálhatók az Európai Unióba 2015-ig.

A jogszabályt 2011. június 8-án írta alá az Európai Parlament és a Tanács elnöke.

67) A Kombinált Nomenklátúra XI. áruosztályába tartozó és a Közösségben szabad forgalomba bocsátott egyes textiltermékek származásának igazolásáról, valamint az ilyen igazolás elfogadásának feltételeiről szóló 1541/98/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezése

A rendelet hatályon kívül helyezi az egyes textiltermékek importjánál eddig bizonyos partnerek esetében megkövetelt speciális származási igazolásokat, megkönnyítve ezzel egyes textiltermékek Európai Unióba történő behozatalát.

Az Európai Parlament plenáris ülése június 7-én szavazta meg a rendeletet.

68) A hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról szóló rendelet

A WTO szabályozása általában tiltja az export állami támogatását. Vannak azonban olyan, elsősorban fejlődő országokba irányuló, igen költséges és nagy kockázatú beruházások, amelyek piaci alapon nem valósulnának meg, ugyanakkor a fogadó ország számára rendkívül fontosak. Az OECD keretein belül kialakított, az exporthitelekre vonatkozó szabályrendszer biztosítja, hogy az

ilyen jellegű beruházásokhoz minden tagállam hasonló feltételekkel nyújtson támogatást, így a piaci verseny ne sérüljön. Az EU részese a hivatalosan támogatott exporthitelek iránymutatásairól az OECD keretén belül létrejött megállapodásnak, amelyet azonban át kell ültetni az uniós jogba. A megállapodást 2005-ben vizsgálták felül.

Az intézményközi tárgyalásokon megszületett megállapodást a Coreper 2011. június 29-ei ülése hagyta jóvá.

- 69) **Az 1059/69/EGK rendelet hatálya alá tartozó és Törökországból származó egyes árucikkeknek a Közösségbe történő behozatalára vonatkozó különös rendelkezések megállapításáról szóló 429/73/EGK rendelet és az egyes feldolgozott mezőgazdasági termékek vonatkozásában az 1995. évre közösségi vámkontingensek formájában történő egyes engedmények megállapításáról szóló 1416/95/EK rendeletben meghatározott intézkedések 2000. évre történő megújításáról szóló 215/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló rendelet**

A javaslat egy vámkedvezményeket biztosító rendelet hatályon kívül helyezésére vonatkozik, amely elavulttá vált, mivel a Törökországból származó termékek vonatkozásában a vámok megszűntek.

A Mezőgazdasági Különbizottság 2011. június 30-ai ülésén elfogadta az EP-vel kötött megállapodást.

- 70) **Tanácsi határozat a halászati termékeknek Grönlandról az Európai Unióba történő behozataláról**

Grönland és az Európai Unió egészségügyi megállapodást szándékozik kötni a fogyasztásra szánt (akár élő, akár nem élő) halak, halászati termékek vonatkozásában. A megállapodás célja az, hogy ezen áruk kereskedelmére belső piaci szabályozás legyen érvényben Grönland és az EU között.

A határozatot a Tanács 2011. június 28-ai ülésén fogadta el.

- 71) **A nyugat-balkáni országoknak és területeknek nyújtandó autonóm preferenciák meghosszabbítását célzó rendelettervezet**

Az Európai Unió kivételes, korlátlan vámmentes hozzáférést biztosított az EUpiachoz a Nyugat-Balkánról származó szinte valamennyi termék számára, ezen országok gazdaságának felélénkítése érdekében. A rendelet meghosszabbítja a nyugat-balkáni partnereknek (elsősorban Koszovónak) 2010 végéig biztosított egyoldalú kereskedelmi kedvezmények alkalmazását.

A Tanács 2011. június 16-ai ülése tárgyalási mandátumot fogadott el az intézményközi egyeztetések lefolytatásához.

Intézményi kérdéseket szabályozó jogszabályok

---

72) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (komitológia rendelet)

A rendelet célja a Lisszaboni Szerződéssel életbe léptetett új komitológia szabályozás részletszabályainak kidolgozása.

A közzététel a Hivatalos Lap 2011. február 28-ai számában megtörtént.

73) Egyes elavult tanácsi jogi aktusok hatályon kívül helyezéséről szóló rendelet

A javaslat célja, hogy hatályon kívül helyezzen számos olyan jogi aktust, amelyek elavulttá váltak átmeneti jellegük miatt vagy azért, mert tartalmukat későbbi jogi aktusok vették át, technikailag azonban hatályban maradtak.

A Mezőgazdasági Különbizottság 2011. június 30-ai ülésén elfogadta az EP-vel kötött megállapodást.

Kiemelt fontosságú tanácsi és elnökségi következtetések**74) A Duna Makro-regionális Stratégiáról szóló tanácsi következtetések**
2011. április 13.

A stratégia célja a határon átívelő kihívásokra adott koordinált válaszokon keresztül a gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés és az élhető Duna mente kialakítása a régióban. A stratégiáról szóló tanácsi következtetések elfogadásával politikai megállapodás született a célokról és az eszközökről, amelyet az Európai Tanács is megerősített 2011. június 24-én. Ezzel a magyar elnökség előkészítette a stratégia sikeres végrehajtását, létrejött az informális intézményrendszer, így a stratégia megvalósítási fázisba léphet. Ezen túlmenően az Európai Beruházási Bank budapesti székhelyű irodát hoz létre (Budapest Duna Kontakt Pont), amely a stratégia végrehajtását segíti.

75) A 2013 utáni kohéziós politika jövőjéről szóló elnökségi következtetések
2011. február 21.

A Bizottság által kiadott, gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló ötödik kohéziós jelentésre reagálva a Tanács következtetéseket fogadott el a kohéziós politika jövőjéről, amellyel formális üzenetet küldött a politika fontosságáról a következő költségvetési keret vitájának kezdete előtt. A tagállamok kimondták, hogy a kohéziós politikának erős és integrált fejlesztéspolitikai eszköznek kell maradnia a jövőben is, úgy, hogy közben a politika eredeti – re-

gionális különbségeket csökkentő – célkitűzései is megmaradjanak. A kohéziós politika kiemelt jelentőséggel bír az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítása szempontjából is.

76) Elnökségi következtetések az Európai Bizottságnak a közös agrárpolitika 2020-ig szóló jövőjére vonatkozó közleményéről

2011. március 17.

A magyar elnökség egyik fő prioritása kapcsán jelentős eredmény, hogy a tagállamok nagy többségének támogatásával elnökségi következtetések kerültek elfogadásra a közös agrárpolitika (KAP) jövőjéről. A dokumentum rögzíti, hogy a KAP-nak továbbra is közös politikának kell maradnia, három fő célja pedig a fenntartható élelmiszertermelés, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, valamint az éghajlatváltozás elleni fellépés, illetve a kiegyensúlyozott területi fejlődés. A dokumentum hozzájárul egy, az európai termelők számára biztonságot nyújtó 2013 utáni KAP alapjainak a lefektetéséhez.

77) Európai tanácsi következtetések az „Energia és Innováció” témakörében

2011. február 4.

A tematikus Európai Tanács-ülés politikai iránymutatásait összefoglaló következtetésekből a tagállamok vállalták, hogy az infrastrukturális hiányosságok felszámolásával és a jogszabályok átültetésével kiépítik az egységes energiapiacot 2014-ig, illetve felszámolják az energiaszigeteket 2015-ig. A következtetések kiemelik az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások fontosságát, illetőleg a külkapcsolatokban az átláthatóság és a koordináció növelésének szükségességét. Az Európai Tanács a gazdasági növekedés és a nagy civilizációs kihívásoknak való eredményes megfelelés érdekében az európai innovációt fellendítő politikát szorgalmazott. Szabályozási, pénzügyi eszközökkel, az Európai Kutatási Térség kiterjesztésével Európát a kutatók és az innovatív vállalkozások számára vonzó helyé kell tenni.

78) Tanácsi következtetések Bulgária és Románia schengeni értékeléséről

2011. június 9.

A dokumentum rögzíti, hogy a két tagjelölt ország schengeni felkészültségének értékelése lezárult, és készen állnak a schengeni tagságra. A teljes jogú schengeni tagsághoz a Tanácsnak egyhangúan kell határozatot hoznia: a következtetések értelmében erre a lengyel elnökségi félévben, legkésőbb szeptemberben tér vissza a Tanács.

79) A határokról, bevándorlásról és menekültügyről szóló tanácsi következtetések

2011. június 9.

A Tanács által elfogadott záródokumentum a Bizottság májusban megjelentetett migrációs tárgyú közleményeire, jogalkotási javaslataira reagál. Érin-

ti a schengeni rendszer megerősítését, a legális migrációt, a migráció külkapcsolati vetületeit és a menekültügyi kérdéseket is. Ez a záródokumentum előkészítette a 2011. június 24-ei Európai Tanács migrációs vitáját, illetve rögzítette, hogy az Unió keleti és délkeleti szomszédjaira is kiemelt figyelmet kell fordítani.

80) Az EU Alapjogi Chartájának végrehajtásáról szóló éves jelentésre vonatkozó tanácsi következtetések

2011. május 23.

A Bizottság a Tanácsnak 2011. április 1-jén benyújtott éves jelentésben első ízben tekintette át a Charta végrehajtását. Erre adott válaszként a Tanács következtetésekben foglalta össze az általa az elmúlt másfél évben az alapjogok területén megtett lépéseket a trió elnökség távlatában, 2010-től 2011 első félévé végéig. A következtetésekben a Tanács ismételten megerősíti elkötelezettségét a Chartában foglalt összes jog végrehajtására, valamint felhívja az intézményeket és a tagállamokat, hogy ki-ki kompetenciájának megfelelően vegyen részt e folyamatban.

81) A déli szomszédságból érkező migrációs áramlatok kezeléséről szóló tanácsi következtetések

2011. április 11.

A záródokumentum az észak-afrikai országokból érkező migrációs hullámok kezelésének módjait határozza meg: többek között további humanitárius segítséget kell nyújtani a térségnek, szolidaritást kell vállalni a leginkább érintett mediterrán tagállamokkal, meg kell erősíteni az uniós határőrizeti ügynökség kapacitásait, gyorsan mobilizálható pénzeszközökre van szükség, partnerséget kell kialakítani azokkal az észak-afrikai országokkal, amelyek együttműködnek az illegális migránsok feltartóztatásában.

82) Az egységes piaci intézkedéscsomagról (Single Market Act) szóló tanácsi következtetések

2011. május 30.

Az Európai Bizottság 2011. április 13-án jelentette meg az egységes piaci intézkedéscsomag (*Single Market Act*) átdolgozott változatát, amely meghatározza a belső piac továbbfejlesztése szempontjából kiemelkedő területeket, valamint a Tanács és a Parlament által a belső piac 20. évfordulójára, 2012-re elfogadandó tizenkét kulcsintézkedést. Erre válaszolva a Tanács következtetéseket fogadott el, amelyben a tagállamok megfogalmazzák a csomaggal és az abban szereplő egyes javaslatokkal kapcsolatos álláspontjukat. Mivel az egységes belső piac a gazdasági növekedés alapvető feltétele, a tagállamok vállalták, hogy 2012 végéig megállapodnak az egységes piac megújítását célzó legfontosabb intézkedésekről.

83) Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag (Small Business Act) felülvizsgálata-ról szóló tanácsi következtetések

2011. május 30.

A gazdasági válság és az Unió 2020-ig tartó gazdaságpolitikai stratégiájának fényében felülvizsgálatra szorult a kisvállalkozásokkal kapcsolatos uniós politikát meghatározó kisvállalkozói intézkedéscsomag. A versenyképességgel foglalkozó miniszterek májusi ülésükön pedig megállapodásra jutottak a kkv-kra vonatkozó uniós és tagállami politikák irányáról, és a Tanács következtetéseket fogadott el a témában. A következtetések a kkv-kat támogató szabályozás, a finanszírozási forrásokhoz történő egyszerűbb hozzáférés, a piacra jutás és a vállalkozói készségek fejlesztése érdekében fogalmazza meg a legfontosabb feladatokat.

84) A Horvátországgal folyó csatlakozási tárgyalásokról szóló európai tanácsi következtetések

2011. június 24.

Az Európai Tanács következtetéseket fogadott el a Horvátországgal folytatott csatlakozási tárgyalások június végéig történő lezárásáról, és ezzel megerősítette határozott elkötelezettségét a Nyugat-Balkán európai perspektívéjére iránt.

85) A romák integrációját célzó, 2020-ig szóló nemzeti stratégiák uniós keretrendszerére vonatkozó tanácsi következtetések

2011. május 19.

A tanácsi következtetések a hátrányos helyzetben levő vagy marginalizált közösségekre, köztük a (tagállamok területén élő, tehát harmadik országbeli) romákra vonatkoznak. A romák befogadása a tagállamok elsődleges felelőssége, ugyanakkor utal az uniós fellépésből származó hozzáadott értékre. A tagállamok az eltérő nemzeti körülmények figyelembevételével romabefogadási stratégiákat, a romák helyzetének javítására irányuló integrált intézkedési csomagokat fogadnak el 2011 végéig. Az intézkedések négy fő területre összpontosítanak: oktatás, foglalkoztatás, lakhatás, egészségügy. Törekedni kell a rendelkezésre álló uniós és nemzeti források hatékonyabb felhasználására; a tagállamok figyelembe veszik a romaintegráció céljait nemzeti reformprogramjaik tervezése, végrehajtása és monitoringja során. A tagállamok nemzeti kontaktpontot jelölnek ki a hatékony monitoring és a legjobb gyakorlatok cseréjének biztosítása érdekében. Bekerült a következtetésbe az emberkereskedelem áldozatává váló romák társadalmi-gazdasági helyzetének javítására való felhívás az emberkereskedelem elleni küzdelem megerősítésével és a létező uniós jog teremtette keretek kihasználásával.

86) A tengerfelügyelet integrációjára vonatkozó útitervről szóló tanácsi következtetések

2011. május 23.

A Tanács következtetéseket fogadott el a tengerfelügyelet integrációjáról, amely a különböző tengerfelügyeleti szervek közötti információcsere javítását szolgálja, ezáltal a tagállamok hatékonyabban léphetnek fel a tengeri balesetek, szennyezések, illetve az illegális migráció elhárításának érdekében.

87) A „Románia és Bulgária esetében alkalmazott együttműködési és ellenőrzési mechanizmusra” vonatkozó tanácsi következtetések

2011. március 8.

Mivel a két tagállamnak maradtak bizonyos hiányosságai az igazságügyi reform, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén, ezért a tagállamok ezeken a területeken együttműködési és ellenőrzési mechanizmus (CVM) keretében tekintik át a fennmaradt feladatok teljesítését. Az Európai Bizottság 2011. február 18-án hozta nyilvánosságra időközi jelentését a Románia és Bulgária esetében alkalmazott CVM eredményeiről. Az időközi jelentés főbb megállapításait a Tanács következtetéseiben tükröztette. A következtetések elismerik a két ország által elért eredményeket és meghatározzák a további feladatokat, valamint további erőfeszítésekre szólítanak fel.

88) A „Területi Agenda 2020” – közös miniszteri nyilatkozat a területfejlesztési menetrend felülvizgálatáról

2011. május 19.

A területfejlesztési miniszterek informális ülésén „Területi Agenda 2020” címmel elfogadásra került a területfejlesztési politika alapkövének számító, 2007-ben elfogadott területi menetrend felülvizsgálata. A Területi Agenda 2020 egy közös miniszteri nyilatkozat, amely egy célorientált, határidőkkel felvértezett stratégia, amely meghatározza a területi dimenzió helyét az Európa 2020 stratégia, a kohéziós politika és a különböző ágazati politikák kapcsolatrendszerében, illetve kijelöli a területi kohézió erősítését szolgáló intézkedések legfőbb szereplőit.

89) Az EU visszafogadási stratégiájáról szóló tanácsi következtetések

2011. június 9.

Az uniós visszafogadási megállapodások az illegális bevándorlással szembeni küzdelemre irányuló, eredményes kiutasítási politika fontos eszközei. A Tanács következtetéseiben stratégiai útmutatásokat határozott meg, és emlékeztet arra, hogy az EU-nak ki kellene alakítania egy megújult, koherens visszafogadási stratégiát, amely szorosan kapcsolódik az Európai Unió általános külkapcsolati politikájához, és közös megközelítést tartalmaz a saját állampolgáraik visszafogadásában nem közreműködő harmadik országokkal kapcsolatban.

90) Az európai totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekményekre való emlékezésről szóló tanácsi következtetések

2011. június 9–10.

A dokumentum bátorítja a tagállamokat arra, hogy saját országuk történelmének és sajátosságainak fényében minden év augusztus 23-án (a Molotov–Ribbentrop-paktum megkötésének évfordulóján), a közös európai emléknapon emlékezzenek meg e bűntettek áldozatairól. A következtetések a tagállamokat és a Bizottságot arra ösztönzik, hogy támogassák az európai múlt eseményeinek minél szélesebb körben való megismertetésére irányuló kezdeményezéseket, kutatási projekteket.

91) A szervezett bűnözés elleni küzdelem 2011 és 2013 közötti időszakra szóló uniós prioritásainak meghatározásáról, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelem legjobb gyakorlatairól szóló kézikönyvvel kapcsolatos tanácsi következtetések

2011. június 9.

A következtetések meghatározzák az elkövetkezendő évekre vonatkozóan a szervezett bűnözés elleni küzdelem fő irányait, valamint szólnak az elnökség által összeállított kézikönyvről is, amely összegyűjti a szervezett bűnözés elleni küzdelem előremutató gyakorlatait, ezzel egy operatív célú, gyakorlatban használható eszközt biztosítva a tagállami bűnüldöző szervek számára.

92) Tanácsi következtetések az áldozatok jogainak és védelmének különösen a büntetőeljárások során való megerősítéséről szóló ütemtervről

2011. június 10.

A Tanács – következtetések formájában – júniusban fogadta el azt az elnökség által kidolgozott ütemtervet (az ún. „Budapest Ütemtervet”), amely az áldozatok jogainak és védelmének – különösen a büntetőeljárások során való – megerősítésével kapcsolatos uniós feladatokat határozza meg. Az áldozatvédelmi ütemterv a magyar elnökség kezdeményezése, amelyben a Tanács programot ad az elkövetkezendő évek áldozatvédelmi jogalkotásának.

93) Az emberkereskedelemnek az uniós tagállamokban megjelenő új formái elleni küzdelemről szóló tanácsi következtetések

2011. június 9.

A Tanács következtetéseiben arra ösztönzi a tagállamokat, hogy fokozzák a területükön, illetve az EU-ban az emberkereskedelem ezen új formáira vonatkozóan folytatott adatgyűjtést, és tegyék meg az adatok minőségének javításához szükséges lépéseket, hogy fel lehessen használni azokat a szakpolitikai tervezésben és az emberkereskedelem országos és transznacionális trendjeinek feltérképezésében. Felkéri továbbá a tagállamokat, hogy szervezzenek rendszeres, multidiszciplináris képzést az áldozatokkal valószínűleg kapcsolatba kerülő szakembereknek, és az

emberkereskedelemnek és a kizsákmányolás valamennyi formájának a kérdéskörét vegyék fel a tananyagba az oktatás összes érintett szintjén.

94) A terrorizmus elleni küzdelem belső és külső vetületei közötti kapcsolatok szorosabbá tételéről szóló tanácsi következtetések

2011. június 9.

A Tanács következtetéseiben az Unió biztonsága terén folytatott szorosabb együttműködésre és koordinációra, illetve egyrészt a közös kül- és biztonságpolitika, másrészt a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség közötti kötelek szorosabbra fűzésére szólít fel. A dokumentum megerősíti emellett, hogy a terrorizmus elleni küzdelem terén az erre szolgáló, már meglévő munkastruktúrák eredményeire kíván építeni a szinergiák továbbfejlesztésével, valamint a szerepek és a feladatok közötti átfedések elkerülésével annak érdekében, hogy összehangolt, koherens és hatékony uniós terrorizmusellenes politikát alakítson ki.

95) Az Európai Unió belső biztonsági stratégiájának (ISS – International Security Strategy) megvalósításáról szóló bizottsági közleményhez kapcsolódó tanácsi következtetések

2011. február 24–25.

A következtetések politikai szinten teszik láthatóvá az Unió belső biztonságát veszélyeztető cselekmények/események, köztük kiemelten a szervezett bűnözés elleni küzdelmet. A következtetések reflektálnak az Európai Unió belső biztonsági stratégiájának megvalósításáról szóló 2010. november 22-i bizottsági közleményre, amely öt területre javasol figyelmet fordítani: a szervezett bűnözésre, a terrorizmusra, a számítástechnikai bűnözésre, a határigazgatásra és a válságkezelésre.

96) A személyes adatok Európai Unión belüli védelmének átfogó megközelítéséről szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett bizottsági közleményről szóló tanácsi következtetések elfogadása

2011. február 24–25.

A következtetésekben a Tanács reflektál az Európai Bizottság 2010 novemberében megjelent közleményére, amelynek célja, hogy a modern információs technológia rohamos fejlődéséből adódó kérdésekre megfelelő adatvédelmi válaszokat adjon az Unió, és kialakuljon egy együttgondolkodás uniós szinten egy koherens, a modern kihívásoknak megfelelni képes adatvédelmi rendszer kialakításáról.

97) A polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat honlapjának az európai igazságügyi portálba való integrálásáról szóló tanácsi következtetések

2011. február 24–25.

Az európai igazságügyi portál célja, hogy polgárbarát módon az Unión belül egy helyen tegye elektronikusan elérhetővé az igazságszolgáltatással kapcsolatos összes információt és szolgáltatást. Ennek érdekében döntés született arról, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat honlapját is az egységes európai igazságügyi portálra vigyék át, és ezáltal elkerüljék a párhuzamosságokat az interneten található információkban.

98) Tanácsi következtetések az Európai Bizottságnak a méhegészségügy javításáról szóló közleményéről

2011. május 17.

A méhek pusztulása jelentős hatással lehet a mezőgazdasági tevékenységre és a környezetre. Az elfogadott dokumentum nagy jelentőséggel bír, mivel kimondja, hogy a méhészeti ágazat fontos gazdasági szerepet játszik, emellett kulcsszerepet tölt be a biológiai sokféleség növelése szempontjából.

99) Tanácsi következtetések az Európai Unióban való intelligens szabályozást illetően

2011. május 30.

A dokumentum kitér a könnyen érthető nyelvezetű, átlátható és jól hozzáférhető jogszabályok követelményére; a hatásvizsgálatok, az egyszerűsítés és az adminisztratív terhek csökkentésének kérdésére, valamint az uniós jogszabályok végrehajtásának javítására.

100) A Eurostars közös program időközi értékeléséről szóló tanácsi következtetések

2011. május 31.

A kutatást és fejlesztést intenzíven igénylő kis- és középvállalkozások piacképes termékeinek és szolgáltatásainak létrejöttét segíti az Eurostars közös program. Az elfogadott dokumentum értékeli a programot, és továbbfejlesztését támogatja.

101) A saját lakókörnyezetben való életvitel segítségét szolgáló közös program első időközi értékeléséről szóló tanácsi következtetések

2011. május 31.

A dokumentum az idősek számára IKT (információs és kommunikációs technológiák) alapú szolgáltatások és termékek kifejlesztésére koncentrál, értékeket az ipari szereplők és az EU által folytatott közös kutatási programot, és annak továbbfejlesztésére is kitér.

102) Az Európai Kutatási Térségnek (EKT) a hozzá kapcsolódó munkacsoportok révén történő fejlesztéséről szóló tanácsi következtetések

2011. május 31.

Az elfogadott dokumentum fontos lépés az Európai Tanács február 4-én megfogalmazott célkitűzése felé, vagyis az Európai Kutatási Térség 2014-ig tör-

tendő kiteljesítése érdekében azáltal, hogy iránymutatást ad a témához kapcsolódó szakértők munkájához.

103) Tanácsi következtetések az „Úrpolitika: Az Európai Uniónak a polgárok szolgálatában álló űrstratégiája felé” címmel

2011. május 31.

Az elnökség fontos munkát végzett, hiszen első alkalommal fogadott el záródokumentumot a Tanács űrkutatással foglalkozó ülése, valamint tisztázta az EU és az Európai Űrügynökség közötti kapcsolatokat.

104) Tanácsi következtetések a szolgáltatási irányelv kölcsönös értékelési folyamatának eredményei alapján

2011. március 10.

Az elnökség a szolgáltatási tevékenységekkel kapcsolatos értékelési folyamat eredményeire támaszkodva dolgozta ki e dokumentumot, amely hozzá kíván járulni egy jól működő szolgáltatási egységes piac kialakulásához.

105) Az aktív és egészséges idősor témájára vonatkozó kísérleti innovációs partnerségről szóló tanácsi következtetések

2011. március 9.

A dokumentum az egészségben megélt évek számának növelését célzó európai partnerség beindítását hivatott segíteni.

106) A hetedik kutatási keretprogram, többek között a kockázatmegosztó finanszírozási mechanizmus időközi értékeléséről szóló tanácsi következtetések

2011. március 9.

A dokumentum fő célja, hogy a kutatás-fejlesztési keretprogram forrásait a jövőben egyszerűbben lehessen fölhasználni.

107) A nyersanyag-politikai kezdeményezésről szóló tanácsi következtetések

2011. március 10.

A dokumentum az Európában nem fellelhető, stratégiai nyersanyagokra vonatkozóan olyan intézkedéseket javasol, amelyek az európai ipar számára jobb és biztonságosabb nyersanyagellátást biztosítanak.

108) A vízkészletek védelméről, az integrált, fenntartható vízgazdálkodásról szóló tanácsi következtetések

2011. június 21.

A dokumentum hozzájárul az Európai Bizottság vízpolitikával kapcsolatos munkájának előkészítéséhez, megjelenítve a sajátos magyar vízprioritásokat, a szélsőséges vízügyi jelenségek integrált kezelésének, az ökológiai szolgáltatások

védelmének, a nemzetközi együttműködés javításának, illetve a víz és a nemzetközi fejlesztés kérdéskörét.

109) Az EU biodiverzitás stratégiájáról szóló tanácsi következtetések

2011. június 21.

A dokumentum az Unió új, 2020-ig szóló uniós biodiverzitás stratégiájában foglalt célkitűzések megerősítését, továbbá a finanszírozási lehetőségek számbevételét szolgálja.

110) Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervéről szóló elnökségi következtetések

2011. június 21.

A dokumentum új kibocsátás-csökkentési célkitűzések meghatározása nélkül, 2050-es időtávlatban, ágazatonként elemzi a klímabarát uniós gazdaságfejlesztés lehetőségeit és eszközeit.

111) A vándorló vadon élő állatfajok védelméről szóló egyezmény keretében létrejött, vándorló cápafajok és a ragadozó madarak védelméről szóló egyetértési megállapodásokra vonatkozó tanácsi következtetések

2011. június 27–28.

A dokumentum lehetőséget biztosít a vándorló cápafajok és a ragadozó madarak védelméről szóló két megállapodásnak az EU nevében történő aláírására.

112) A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról szóló tanácsi következtetések

2011. március 14.

A dokumentum a 2005-ben elfogadott közösségi higanystratégia felülvizsgálatáról szóló bizottsági közlemény kapcsán került elfogadásra, amely értékeli az elmúlt években elért haladást.

113) „Éghajlatváltozás – A cancúni konferenciát követő intézkedésekről” szóló tanácsi következtetések

2011. március 14.

A dokumentum az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezmény és a Kiotói Jegyzőkönyv részes feleinek 2010. decemberi mexikói ülésén elért eredmények uniós értékeléséről, illetve a konferenciát követő küszöbönálló feladatokról szól.

114) Az Európai Bizottságnak a 2011. évi energiahatékonysági tervről szóló közleményére vonatkozó tanácsi következtetések

2011. június 10.

A dokumentum kijelöli a Bizottság által a magyar elnökséget követően benyújtásra kerülő energiahatékonysági jogszabálycsomag fő politikai irányvonalait. A közlemény az EU egészére vonatkozóan szektorokra lebontott célokat tartalmaz és intézkedéseket javasol.

115) Tanácsi következtetések az integrált és versenyképes uniós belvízi szállítás felé vezető útról

2011. június 16.

A dokumentum célja a belvízi hajózás megfelelő integrálása a gazdaságba. Mivel a belvízi hajózás fenntarthatóságával hozzájárulhat a közlekedés külső költségeinek csökkentéséhez, illetve szabad kapacitásaival a szűk keresztmetszettek felszámolásához, ezért szükséges ennek pénzügyi eszközök hozzárendelésével történő fejlesztése az intermodális összeköttetések, a folyami információszolgáltatások, flották fejlesztéséhez, a szervezeti struktúra egyszerűsítéséhez, valamint a képzett emberi erőforrás alkalmazásához.

116) Tanácsi következtetések a hálózat- és informatikai védelmi politikákról szóló cselekvési javaslatokról

2011. május 27.

A tagállamok egyetértettek abban, hogy ellenálló és biztonságos infokommunikációs rendszereket kell kialakítani és fenntartani, valamint a kérdést egy-szerre kell nemzeti, európai és nemzetközi szinten kezelni.

117) Tanácsi következtetések a 2011–2015. évekre szóló e-kormányzati cselekvési tervről

2011. május 27.

A dokumentum által nevesített célok eléréséhez szükséges a közösségi, tagállamok közötti e-kormányzati együttműködés erősítése.

118) Tanácsi következtetések a frekvenciahasználatra vonatkozó egységes nemzetközi szabályokat meghatározó ITU-konferencián, a 2012. évi rádió-távközlési világértekezleten (WRC-12) képviselendő koordinált uniós pozícióról

2011. május 27.

A dokumentum a címben említett ITU-konferencián képviselendő koordinált uniós pozícióról szól.

119) Az európai műholdas navigációs programok (EGNOS, Galileo) félidei felülvizsgálatáról szóló tanácsi következtetések

2011. március 31.

A következtetésekben a Tanács az Európai Bizottság félidős értékelésére reagál. Az európai GNSS (*Global Navigation Satellite Systems*) programok (EGNOS

és Galileo) végrehajtásának félidei felülvizsgálatáról szóló közlemény egyrészt a már működő EGNOS-programot, másrészt a Galileo-programot értékeli, amely jelenleg fejlesztési szakaszban van, és 2014–2015 során kezdi meg működését. A közlemény bemutatja az előttünk álló kihívásokat hosszú és rövid távon. A Tanács a következtetésekben megerősíti az európai műholdas rádió navigációs programok iránti határozott elkötelezettségét, hangsúlyozza a programok stratégiai és gazdasági jelentőségét. A programok célja, hogy függetlenséget biztosítsanak az EU számára az adott területen, és az Uniót az űrtechnológiai piac egyik vezető szereplőjévé tegyék. Az EGNOS és a Galileo ezenfelül ösztönzi majd a további gazdasági tevékenységeket is, például azáltal, hogy elindul a programok következtében megnyíló lehetőségeket kiaknázó alkalmazások fejlesztése. A projektet – természetéből adódóan – továbbra is az uniós költségvetésből kell finanszírozni. A Tanács felszólított a programok végrehajtásából adódó költségűllépés elkerülésére is.

120) Tanácsi következtetések a 2020-ig terjedő energianfrastruktúra-prioritásokra (Energia 2020 stratégia) vonatkozóan

2011. február 28.

A február 4-ei Európai Tanács politikai iránymutatása alapján elfogadott tanácsi következtetések tartalmazza a stratégia rövid, közép- és hosszú távú prioritásait, ennek keretében hangsúlyozza a belső energiapiac 2014-ig történő kiépítésének, az elzárt energiaszigetek (Baltikum, Málta, Ciprus) 2015-ig történő felszámolásának és az infrastrukturális hiányosságok megszüntetésének fontosságát, valamint az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások fejlesztésének, illetve a külkapcsolatokban az átláthatóság és a koordináció növelésének szükségességét.

121) Tanácsi következtetések a munka és a családi élet összeegyeztetéséről a demográfiai változások tükrében

2011. június 17.

Az elfogadott tanácsi következtetések célja olyan szakpolitikák előmozdítása, amelyek a családoknak kedveznek, és javítják a munka és a családi élet közötti egyensúlyt, egyrészt az előttünk álló demográfiai kihívások kezelésének összefüggésében, másrészt az Európa 2020 stratégia támogatása érdekében. Erőteljesebben kell támogatni a munka és a családi élet összeegyeztetésére irányuló intézkedéseket, amelyek nemcsak lehetővé tennék a nők és a férfiak számára, hogy jobb egyensúlyt alakítsanak ki a munka és a családi élet között, hanem hozzájárulnának az Európai Unió legfontosabb szakpolitikai céljainak eléréséhez is, különösen a növekedést és a foglalkoztatást illetően. A demográfiai változások a születési arányszámok javítására irányuló szakpolitikákat tesznek szükségessé, amelyek például az alábbiakat foglalhatják magukban: rugalmas munkaidő-beosztás (pl. részmunkaidős munkavégzés), gyermeknevelési és családi juttatások, minőségi és megfizethető gyermekellátás, valamint egyéb

olyan segítségnyújtási szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a szülők számára a munka és a magánélet összeegyeztetését. Különös figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett családokra, például az egyszülős családokra.

122) A fiatalok foglalkoztatásának előmozdításáról szóló tanácsi következtetések
2011. június 17.

Az elfogadott tanácsi következtetések hangsúlyozzák a képzés, a továbbképzés, az átképzés kiemelkedő szerepét, valamint a korai iskolaelhagyás negatív hatását a foglalkoztathatóság és a munkaerő-piaci igényeknek való megfelelés tekintetében, ezért a fiatal munkavállalók ilyen képzetekben való részvételének megkönnyítését célzó nemzeti intézkedésekre, reformokra szólítja fel a tagállamokat. Az ifjúsági munkanélküliséget és a tartós inaktivitást meg kell előzni, és kiemelt prioritásként kell kezelni. Fontos biztosítani különösen azt, hogy az oktatási és képzési rendszerek jobban tükrözzék a munkaerő-piaci igényeket.

123) Az Európai Fogyatékoságügyi Stratégia (2010–2020) megvalósításának támogatásáról szóló tanácsi következtetések
2011. június 17.

A Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezmény, illetve annak mind szélesebb körű tagállami ratifikálásának és végrehajtásának előmozdítása, valamint a 2010 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Európai Fogyatékoságügyi Stratégia alkalmazásának támogatása érdekében a magyar elnökség tanácsi következtetéseket fogalmazott meg. A fogyatékoságügyi stratégia keretét biztosít azon különböző helyzetek megoldását célzó, európai szintű fellépésnek, valamint nemzeti szinten javasolt intézkedéseknek, amelyekkel a fogyatékosággal élő nők, férfiak és gyermekek szembesülnek. Célkitűzése az, hogy erősítse a fogyatékosággal élő személyek pozícióját annak érdekében, hogy teljes mértékben élhessenek jogaikkal és teljes körűen részt vehessenek a társadalomban és az európai gazdaságban. A stratégia nyolc fő intézkedési területet jelöl ki: akadálymentesítés, részvétel, egyenlőség, foglalkoztatás, oktatás és képzés, szociális védelem, egészség és külső fellépés. A stratégiáról elfogadott következtetésekből a Tanács felkéri a tagállamokat arra, hogy segítsék elő a fogyatékoságügyi szempontoknak az Európa 2020 stratégiában való érvényesítését, valamint hogy a javasolt fellépések végrehajtása céljából a megfelelő módon használják fel a meglévő pénzügyi finanszírozást. A fogyatékosággal élő nők, férfiak és gyermekek nagyobb mértékű társadalmi befogadásának biztosítása érdekében erősíteni kell az akadálymentesítéssel kapcsolatos munkát, és biztosítani kell a fogyatékosággal élő személyek egyenlő hozzáférését a magas színvonalú oktatáshoz, képzéshez és egészségügyi ellátáshoz.

124) A modern, alkalmazkodóképes és fenntartható egészségügyi rendszerekről szóló tanácsi következtetések
2011. június 6.

A következtetésekben a Tanács felkérte a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a magas szintű közegészségügyi munkacsoport közreműködésével indítsanak együttgondolkodási folyamatot azzal a céllal, hogy meghatározzák az egészségügyi beruházások hatékony módjait a modern, fenntartható és hatékony egészségügyi rendszerek kialakítása, az információk és a legjobb gyakorlatok cseréje érdekében. A Bizottságot ösztönözték, támogassa az együttgondolkodási folyamatot, helyezze előtérbe az egészségügyi ágazat fontos gazdasági szerepét, éreztetve, hogy nem csupán kiadási tételről, hanem a gazdasági növekedést elismerten elősegítő tényezőről van szó. Az egyre szűkösőbb erőforrások ellenére továbbra is biztosítani kell, hogy a magas színvonalú egészségügyi szolgáltatásokból mindenki méltányos módon részesüljön. A Bizottság továbbá felkérést kapott arra, hogy biztosítson hatékony eszközöket és módszereket a tagállamok számára az egészségügyi rendszerek teljesítményének értékeléséhez és tegyen rendszeresen jelentést a Tanácsnak, ezzel segítve az együttgondolkodási folyamatot. Az első jelentést 2012 végéig kell benyújtania.

125) Az orvostechnikai innovációról szóló tanácsi következtetések

2011. június 6.

A következtetések a jövőbeli uniós szintű orvostechnikai szabályozással szemben fogalmazzák meg a tagállamok elvárásait az innováció elősegítése és a piacfelügyeleti keret korszerűsítése terén. A következtetésekben a Tanács felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy indítsanak kezdeményezéseket az olyan orvostechnikai eszközökkel kapcsolatos innováció előmozdítására, amelyek a betegek egészségi állapotának, valamint a betegek jólétének javítását célozzák amellet, hogy felhasználóbarát eszközök. Az orvostechnikai eszközök ágazata Európában közel 18 000 kis- és középvállalkozást ölel fel.

126) A mentális egészségről és jólétről szóló tanácsi következtetések

2011. június 6.

A következtetések célja a mentális egészség és jólét európai paktuma keretében 2008 júniusa óta végzett munka elismerése, valamint a tagállamok és a Bizottság felkérése arra, hogy továbbra is tekintsék feladatuknak a megelőzést és a kezelést a mentális egészséggel és jóléttel összefüggésben. A Tanács felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy az EU 2008 és 2013 közötti időszakra szóló közegészségügyi programja keretében hozzanak létre a mentális egészségről és jólétről szóló együttes fellépést, amely a tagállamok közötti véleménycserre, együttműködés és koordináció platformjává szolgálja. A Bizottságot felkéri, nyújtson be jelentést az együttes fellépés eredményeiről, valamint mérlegelje, hogy a jövőben milyen szakpolitikai fellépéseket lehetne indítani a mentális egészség és jólét európai paktumának nyomán követésére. A tagállamok egészségpolitikáikban tegyék kiemelt feladatá a mentális egészség és jólét biztosítását, és dolgozzanak ki a mentális egészséggel kapcsolatos stratégiákat és/vagy cselekvési terveket. A következtetések összefoglalják annak

az öt tematikus konferenciának az eredményét, amelyet a mentális egészség és jólét európai paktumának keretében a mentális egészség különböző aspektusairól Európa különböző fővárosaiban 2009 és 2011 között tartottak.

127) A gyermekkori immunizációról szóló tanácsi következtetések

2011. június 6.

A következtetések elfogadásával a Tanács emlékeztet arra, hogy a védőoltások alkalmazása a fertőző betegségek megelőzésének leghatékonyabb és leggazdaságosabb módja, és hogy Európában a védőoltások alkalmazásának eredményeként mára alacsonyabb incidenciát (egy adott időtartam alatt újonnan keletkező esetek gyakorisága) értünk el olyan betegségekkel kapcsolatban, illetve képesek vagyunk megfékezni vagy felszámolni olyan betegségeket, amelyek a múltban emberek millióinak a halálát okozták és emberek millióit tettek fogyatékosná. A himlő globális elterjedése, valamint a gyermekbénulás felszámolása a világ legtöbb országában a sikeres védőoltási programok egyik példája. A következtetésekben a tagállamok és a Bizottság felkérést kapnak többek között arra, hogy tegyenek lépéseket a tagállami védőoltási programok megerősítésére, az információcserére, valamint az átoltottság növelésére (védőoltások teljesítése) és a gyermekeket célzó védőoltási programok előmozdítására. Emellett arra is felkérést kapnak, hogy az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ és az Európai Gyógyszerügynökség támogatásával a teljesség igénye nélkül állapítsák meg azon adatok körét, amelyek feltűntetését javasolják az országos vagy annál alacsonyabb szinten használatos oltási kártyákon vagy egészségügyi könyvekben.

128) A gyermekszegénység kezelése és a gyermekjólét elősegítéséről szóló tanácsi következtetések

2011. június 17.

A gyermekszegénység elleni küzdelem és a gyermekjólét elősegítése az Európa 2020 stratégia keretébe, és azon belül is különösen a szegénység és a társadalmi kirekesztés enyhítésére vonatkozó célkitűzés keretébe illeszkedő prioritások. A tanácsi következtetések megállapítják, hogy a gyermekszegénység többdimenziós probléma, ezért kezelésében átfogó megközelítésre van szükség (egészségügy, oktatás, szolgáltatások, támogatások). A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy nemzeti szakpolitikáikban megfelelően, átfogó módon hangsúlyozzák a gyermekszegénység aspektusait, és térjenek ki az alábbiakra: megfelelő foglalkoztatás és jövedelmek a családok számára, valamint megfelelő szolgáltatások biztosítása a kisgyermekkori fejlesztés, az oktatás, a lakhatás és az egészségügyi ellátás terén. A tagállamok nemzeti szakpolitikáikban határozzanak meg megfelelő célokat és erőforrásokat. A tanácsi következtetések ösztönzik az Európai Bizottságot a gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó (és a szegénység elleni európai platformhoz is kapcsolódó) ajánlása 2012-es kibocsátására is.

129) A 2011. évi éves növekedési jelentés keretében elkészített együttes foglalkoztatási jelentéssel kapcsolatosan elfogadott tanácsi következtetések

2011. március 7.

A foglalkoztatási jelentés felülvizsgálja a foglalkoztatás jelenlegi helyzetét Európában, valamint a 2010 októberében elfogadott foglalkoztatáspolitikai iránymutatások végrehajtása terén elért eredményeket. A jelentés idén előbbre tekint, mint a korábbi években, és figyelembe veszi az Európa 2020 stratégia végrehajtásának kezdeti fázisát. A Tanács hangsúlyozza, hogy a költségvetési konszolidációhoz a gazdasági növekedés helyreállításának és a foglalkoztatás növelésének kell társulnia. A munkaerő-piaci reformok önmagukban nem képesek megfelelő munkaerő-keresletet generálni. Több és jobb munkahely létrehozásához, a társadalmi kohézió erősítéséhez és az uniós humántőkében rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához még inkább foglalkoztatásbarát üzleti környezetre és erőteljesebb gazdasági növekedésre van szükség, amelynek mozgatórugóját a nagy hozzáadott értéket képviselő innovatív gazdasági tevékenységek és a gazdaság zöldebbé tételéből adódó lehetőségek jelentik. A Tanács felszólítja a tagállamokat, hogy tűzzenek ki ambiciózus foglalkoztatási célokat és segítsék elő a társadalmi befogadást a szegénység csökkentése révén annak érdekében, hogy 2020-ig el lehessen érni a 75%-os foglalkoztatási arányt, és legalább 20 millió embert ki lehessen emelni a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből.

130) A nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktumra (2011–2020) vonatkozó tanácsi következtetések

2011. március 7.

A paktumban az elnökség három kiemelt területet jelöl meg és fejt ki bővebben: a nemek közötti bérkülönbségek és munkaerő-piaci szegregációk elleni intézkedések; a munka és a magánélet jobb összeegyeztetésének lehetősége a demográfiai kihívások kezelése érdekében; a nők elleni erőszak valamennyi formája elleni küzdelem

Az elfogadott paktum a 2011 és 2020 közötti időszakot foglalja magában. A Tanács a következtetésekben megerősíti, hogy az Európai Unió elkötelezett a foglalkoztatás, az oktatás és a szociális védelem terén a nemek között húzódo szakadékok megszüntetése, a nők elleni erőszak valamennyi formájának leküzdése, valamint mind a nők, mind a férfiak esetében a munka és a magánélet egyensúlyának ideálisabbá tétele iránt. Tagállami, illetve uniós szintű fellépést sürget a nemi sztereotípiák felszámolására, az egyenlő munkáért egyenlő díjazás biztosítására és a döntéshozatali folyamatokban a nők és a férfiak egyenlő arányú részvételének az előmozdítására, a megfizethető és magas színvonalú gyermekgondozási szolgáltatások javítására és a rugalmas munkaidő ösztönzésére, a nők elleni erőszak megelőzésének és az áldozatok védelmének a megerősítésére, valamint a férfiak által az erőszak felszámolásának folyamatában betöltött szerep hangsúlyozására. A nemek közötti egyenlőség kérdésének fontos gazdasági dimenziója van, ezért az Európa 2020 stratégia össze-

függésében a nők és a férfiak foglalkoztatását egyaránt fel kell lendíteni. A tagállamoknak törekedniük kell a nemek közötti egyenlőséget célzó szakpolitikák előmozdítására, tekintettel mindenekelőtt az uniós foglalkoztatási iránymutatásokra. A Bizottság és a Tanács is felkérést kap, hogy építse be az EU éves növekedési jelentésébe a nemek közötti egyenlőség szempontjait. A Tanács megerősíti annak fontosságát, hogy a nemek közötti egyenlőség kérdését valamennyi szakpolitikai területnek, így az EU külső fellépéseinek is a részévé tegyék.

- 131) Az elektronikus adatszerezrendszer továbbfejlesztése a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelvvel (posting irányelv) vonatkozóan elfogadott tanácsi következtetések**
2011. március 7.

A munkavállalók kiküldetéséről szóló, 1996-ban elfogadott irányelv értelmében a tagállamok a kiküldetésben lévő munkavállalók vonatkozásában kötelesek együttműködni és adminisztratív információkat cserélni egymással. Erre figyelemmel a Tanács az elfogadott következtetéseket hangsúlyozza, hogy egy kísérleti projekt keretében meg kellene vizsgálni, hogy az elektronikus információcsere-rendszer e különálló modulja alkalmas-e a tagállamok közötti, a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelvben előirányzott igazgatási együttműködés javítására. Az Európai Bizottság jelzése alapján 2011 májusától a kiküldött munkavállalókra vonatkozó igazgatási együttműködés egy kísérleti projekt keretében a Belső Piaci Információs Rendszer (IMI) segítségével valósul meg.

- 132) A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjáról szóló tanácsi következtetések**
2011. március 7.

Az Európa 2020 stratégia zászlóshajó-kezdeményezéséről elfogadott következtetések célja a szegénység elleni küzdelem területén a következő évek feladatainak, prioritásainak azonosítása az Európa 2020 stratégia és a szociális nyitott koordinációs együttműködés irányába. A következtetéseket a Tanács emlékeztet arra, hogy bizonyos társadalmi csoportok különösen ki vannak téve a szegénység és a kirekesztettség veszélyének, illetve a szegénység legsúlyosabb formáinak, és hangsúlyozza, hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni fellépéshez valamennyi uniós és nemzeti szintű intézkedésre és eszközre szükség van – ezért üdvözli azt, hogy a platform integrált megközelítést alkalmaz a társadalmi kirekesztés összetett problémájának a kezelésére.

- 133) A kultúrának az Európa 2020 stratégia végrehajtásához való hozzájárulásáról szóló tanácsi következtetések**
2011. május 19–20.

A tanácsi következtetések az Európa 2020 stratégia hármas célrendszerét követve fogalmaz meg felkéréseket a tagállamok, az Európai Bizottság, illetve a

tagállamok és a Bizottság számára együttesen a kultúra szerepéről az intelligens, inkluzív és fenntartható növekedés erősítésében. A következtetések hangsúlyozzák, hogy a kulturális és kreatív ágazat jelentős potenciállal rendelkezik a növekedés és a minőségi munkahelyek létrehozásának ösztönzésében, következésképpen fontos szerepet tölt be a stratégia célkitűzéseinek és olyan kiemelt kezdeményezéseinek megvalósításában, mint például az európai digitális menetrend vagy az Innovatív Unió. A következtetések különösen azt vizsgálják, hogy a kultúra milyen módon járul hozzá az Európa 2020 stratégia fő célkitűzéséhez: az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez. A Tanács felkéri a tagállamokat arra, hogy kulturális projektek megvalósítása céljára vegyék igénybe az uniós pénzügyi eszközöket, így például a strukturális alapokat, a Bizottságot pedig arra, hogy a kultúrát építse be a jövőbeli uniós szakpolitikai és pénzügyi eszközeibe.

134) Tanácsi következtetések a művészeknek és kulturális szakembereknek szóló mobilitási információs szolgálatokról

2011. május 19–20.

A művészeti mobilitás biztosításának célja, hogy elősegítse a művészeti elképzelések, a művek, a művészeti területen dolgozók szabad áramlását, együttműködését. További célja, hogy lehetővé tegye a különböző földrajzi, intézményi és szellemi területen létrejött értékekhez való széles körű hozzájutást. Az elfogadott következtetések rendelkeznek a művészek és más kulturális szakemberek mobilitását előmozdító tájékoztatási rendszer felállításáról, hiszen a mobilitás egyik fő akadálya lehet az információhiány. A dokumentum hangsúlyozza a mobilitás ösztönzésének fontosságát uniós és tagállami szinten, kitér a mobilitás technikai akadályaira, ösztönzi a hálózatos együttműködést, valamint rendelkezik az információs rendszer fő céljairól és a tájékoztatás szempontjairól. A Tanács javaslatot tesz egy, a témával foglalkozó szakértői csoport felállítására is.

135) A kisgyermekkorú nevelésre és gondozásra vonatkozó tanácsi következtetések

2011. május 19–20.

Az Unió jelenlegi oktatáspolitikája a minőség és a méltányosság tekintetében az oktatási alágazatra vonatkozóan a kisgyermekkorú nevelés területén eddig még nem fogalmazott meg ajánlásokat. A magyar elnökség célja az volt, hogy ezt a hiányt pótolja. A következtetések tervezete a 2011. február 17-én megjelent bizottsági közleményre épül. A Tanács a következtetésekben a hozzáférhető, magas színvonalú kisgyermekkorú nevelés és gondozás fontosságát hangsúlyozza, amely megalapozza a társadalmi beilleszkedést, a személyes fejlődést és a foglalkoztathatóság szempontjából nélkülözhetetlen alapkészségeket, és ezáltal hozzájárul az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez. A következtetések célja az európai szintű együttműködés elindítása és megerősítése a kisgyermekkorú nevelés terén.

136) A sportra vonatkozó uniós munkatervről (2011–2014) szóló tanácsi következtetések

2011. május 19–20.

A Tanács elfogadta a sportra vonatkozó uniós munkatervről (2011–2014) szóló állásfoglalást. A munkaterv elismeri a sport fontos szerepét az Európa 2020 stratégia átfogó céljainak elérésében. Ez az ágazat jelentős potenciállal rendelkezik ahhoz, hogy hozzájáruljon az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez és az új munkahelyek létrejöttéhez, tekintettel a társadalmi befogadásra, az oktatásra és képzésre, valamint a népegészségügyre és az aktív időskorra gyakorolt kedvező hatásaira. A munkaterv által meghatározott kiemelt területek: integritás, különös tekintettel a dopping és a „bundázás” elleni küzdelemre, valamint a jó kormányzás előmozdítására, társadalmi érték, különös tekintettel az egészségre, a társadalmi befogadásra, az oktatásra és az önkéntességre, gazdasági vonatkozások, különös tekintettel a fenntartható finanszírozásra és az igazolt tényeken alapuló politikai döntéshozatalra. A tagállamok és a Bizottság megállapodtak, hogy az említett területeken folytatandó munka céljára több szakértői csoportot hoznak létre a következő három évre. E csoportok mellett az alkalmazott munkamódszerek között szerepelhetnek még elnökségi konferenciák, sportvezetők és sportminiszterek informális találkozóit, bizottsági tanulmányok és konferenciák. A Tanács a Bizottság 2013 végéig elkészítendő jelentése alapján 2014 első felében értékeli a munkaprogram végrehajtását.

137) Az oktatási célok tekintetében az európai szemeszterhez való hozzájárulásról szóló tanácsi következtetések

2011. február 14.

A Tanács a következtetésekben felkéri a tagállamokat, hogy hatékony beruházásokkal támogassák a magas színvonalú és korszerű oktatást és képzést, valamint foglalkozzanak a korai iskolaelhagyás problémájával, és sürgős ügyként kezeljék azoknak a fiataloknak a helyzetét, akik a válság súlyossága miatt kivételes nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacra való belépéskor. A tagállamok nemzeti reformprogramjaikba építsék be az oktatási és képzési politikákat, továbbá nemzeti foglalkoztatási politikáik kidolgozása során, illetve az e politikák végrehajtásában elért eredményeikről szóló beszámolók elkészítésekor erősítsék meg a horizontális együttműködést és a tapasztalatcserét mindenekeleltt a foglalkoztatási miniszterek között, de a kormányzat és az érdekelt felek, így a szociális partnerek között is. Meg kell erősíteni a felsőoktatási intézmények, a kutatóintézetek és a vállalatok közötti együttműködést is, hiszen ez az innovatívabb és a kreatívabb gazdaság alapja.

138) Az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest (European Voluntary Humanitarian Aid Corps, EVHAC) létrehozásáról szóló tanácsi következtetések

2011. május 16.

Az Európai Bizottság 2010 novemberében közleményt adott ki az EVHAC létrehozásáról, 2011-ben párhuzamosan folytatódnak konzultációk a struktúra, a működési hierarchia, a toborzás, a nemzeti kontingensek, a képzés és az irányítás rendjének kialakításáról. A magyar elnökség során az Európai Bizottság munkáját támogató, rövid tanácsi következtetések elfogadására és a témához kapcsolódó nemzetközi konferenciára került sor. A következtetések gyakorlatias megoldásokat javasol az EVHAC létrehozását és a Bizottság tevékenységét illetően. Az elnökség egy nemzetközi civil szervezet bevonásával a témában március 22-én workshopot szervezett, amely hozzájárult a témával kapcsolatos ismeretek elmélyítéséhez. Ezenfelül június 17-én Kristalina Georgieva biztos részvételével konferenciára került sor, ahol bemutatták a kísérleti projektek eredményét és meghallgatták a civil szervezetek véleményét.

139) Az Európai Humanitárius Konszenzus félidei felülvizsgálatának végrehajtásáról szóló tanácsi következtetések

2011. május 16.

Az Európai Humanitárius Konszenzus és a végrehajtására szolgáló akcióterv félidei felülvizsgálata 2010-ben megtörtént. A további lépésekkel kapcsolatban az Európai Bizottság decemberben közleményt bocsátott ki, amelyet a Tanács következtetéseivel megtámogatott. A következtetések gyakorlatias megoldásokat javasol az akcióterv további végrehajtását illetően: fokozottabb információegosztás, valamint kapacitás és válaszadási képesség növelés a humanitárius válságokkal kapcsolatban; a humanitárius és a fejlesztési szegmens szorosabb összekötése, katasztrófa kockázat-csökkentés terén is; az Unió humanitárius kapacitásának növelése és a professzionalizmus elősegítése humanitárius képzési módszereken keresztül; a humanitárius jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó kezdeményezés, elősegítve a rugalmas, a válságokra gyors reagálást lehetővé tevő jogi és pénzügyi szabályozás kialakítását; valamint az új tagállamok humanitárius donorkapacitásának támogatása.

140) Az európai szomszédságpolitikával (ENP) foglalkozó közleményre reagáló tanácsi következtetések

2011. június 20.

A következtetésekben a Tanács rámutat: az EU által követett új megközelítés majdani alapja a kölcsönös elszámoltathatóság, valamint a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok tisztelete, az alapvető szabadságok és a jogállamiság egyetemes értékei iránti elkötelezettség. Az EU és a szomszédjai közötti partnerséget az egyes szomszédos országok igényei, kapacitása és reformcélkitűzései határozzák meg. A partnerség alapja a közös szerepvállalás és a differenciált bánásmód. Ez a fajta partnerség a fejlődésre kész és képes országokat az EU-val való szorosabb politikai társulás és az EU belső piacába való fokozatos integráció irányába mozdíthatja. A politikai együttműködés erősítése, a gazdasági integráció elmélyítése és az EU támogatásának növelése a refor-

mok megvalósításában elért eredmények függvénye lesz. A Tanács felkéri a főképviselet és a Bizottságot a célkitűzések megvalósítását elősegítő megfelelő mechanizmusok és eszközök kidolgozására. A Tanács várakozással tekint a 2011. szeptember 29–30-án Varsóban tartandó keleti partnerségi csúcstalálkozó elé, amelynek célja, hogy elmélyítse az EU és a keleti partnerei közötti kapcsolatokat. Az európai szomszédságpolitikának választ kell adnia a déli szomszédság országaiban jelentkező új kihívásokra. A Tanács ösztönzi a főképviselet és a Bizottságot arra, hogy éljenek a Lisszaboni Szerződésből adódó lehetőségekkel, és növeljék az EU részvételét az elhúzódó konfliktusok rendezésében. A Tanács várakozással tekint az átalakuló szomszédságra vonatkozó új megközelítés megvalósítása elé, és felkéri a főképviselet és a Bizottságot, hogy 2012-ben tegyenek jelentést.

III. A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG „VISSZHANGJA”

„Magyarország lelkiismeretesen látja el a Lisszaboni Szerződés életbelépése óta a soros elnökségekre rótt új szerepet, és tisztességes, hozzáértő közvetítőnek bizonyult... Magyarországot dicséret illeti a konszenzus megteremtésében játszott szerepéért, valamint azért, hogy segítette az EU-nak túljutni az államadósság-válságon... A magyar elnökség végére az Unió nemcsak erősebb, hanem jobb is lett.”

Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke

„Fontos, a magyar elnökség vezetésével hozott döntéseknek lehettünk szemtanúi. Ilyen volt például a szegénység és a szociális kirekesztés elleni platform létrehozásáról szóló tanácsi következtetések elfogadása, valamint az EU 2011 és 2020 közötti új energiapolitikai prioritásainak meghatározása.”

Herman van Rompuy, az Európai Tanács állandó elnöke

„A magyar soros elnökség, miközben embert próbáló nehézségek közepette kellett helytállnia, igen kompetens módon tette a dolgát...”

A magyar elnökség alatt az EU végrehajtotta az első európai szemesztert, lezárta a csatlakozási tárgyalásokat Horvátországgal, támogatta az „arab tavasz” demokratikus mozgalmait, elfogadta az európai romastratégiát és elindította a Duna-régió stratégiát. Ez jó eredmény.”

José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke

„A magyar uniós elnökségnek az elmúlt hónapokban az Európai Unió előtt álló legfontosabb feladatok megvalósítása terén sikerült jelentős haladást elérnie.”

Angela Merkel német kancellár

„Üdvözljük, hogy az elnökség előtérbe helyezte a romák jogainak érvényesítését.”

Hillary Clinton amerikai külügyminiszter

„Magyarország soros elnökként pozitívan járult hozzá a Kína–EU kapcsolatok fejlesztéséhez. Kína és az Unió ezért döntött úgy, hogy Magyarország rendezheti a Kína és az Európai Unió közötti magas szintű stratégiai párbeszéd második fordulóját.”

Dai Bing-guo kínai államtanácsos

„Gratulálok Magyarországnak a sikeres első EU-elnökségéhez. A magyar elnökség elismerést érdemel, mert az EU-t kihívásokkal teli időszakon vezette keresztül. ... Az EU a magyar elnökség alatt meggyőző válaszokat adott ezekre a kihívásokra: az európai szomszédságpolitikának új irányt adtunk annak érdekében, hogy a jövőben a demokratikus változások motorjaként működhessen a szomszédságunkban. Az Európai Tanács múlt héten az euró-zóna gazdaságpolitikai irányítását új alapokra helyezte, és ezzel megteremtette a közös európai pénznem további erősödésének egyik fontos feltételét.”

Guido Westerwelle német külügyminiszter

„Magyarországot rendszerint a 'kelet-európai országok' közé sorolták. Mára ez a kifejezés, amely figyelmen kívül hagyta mind a földrajz, mind a szellemi élet evidenciáit, kikopott a használatból: Magyarország bebizonyította, hogy megérdemli helyét Európa szívében. Nincs már új és régi Európa... Magyarország elbüszkélkedhet azzal, hogy elérte az elnöksége elején kitűzött célok nagy részét. A Franciaország számára fontos gazdasági kormányzás konszolidációja a magyar elnökség műve.”

Laurent Wauquiez francia EU-miniszter

„A magyar elnökség számos sikertörténetet írt az elmúlt félévben: lezárta Horvátországgal a csatlakozási tárgyalásokat, megegyezést ért el a romastratégiáról és a Duna-stratégiáról és sikeresen fejezte be az első európai szemesztert.”

David Lidington brit Európa-ügyi miniszter

„Az európai vezetők példa nélkül álló kötelezettséget vállaltak a romák integrációjának javítására... A magyar elnökségnek szeretnék külön köszönetet mondani az e kötelezettségvállalás elérésében tanúsított határozottságáért.”

Viviane Reding, az Európai Bizottság alapjogi biztosa

„Le a kalappal a magyar diplomácia előtt! Látszott, hogy a testület – a spanyol–belga–magyar trió keretében – jól felkészült a feladatra, mindenképpen eredményes elnökségről kell beszélnünk.”

Andor László, az Európai Bizottság szociális és foglalkoztatáspolitikai biztosa

---

„A gazdasági kérdések, a közösségi politikák és a külkapcsolatok terén is hibátlanul teljesített a magyar soros elnökség.”

Joseph Daul, az Európai Parlament néppárti frakciójának vezetője

---

„Nagy elismeréssel tekintünk Magyarországra erőfeszítéseire, amelyek eredményeként az EU történelmi előrehaladást ért el a közös gazdasági kormányzás, az európai tárlalmányi rendszer kialakítása, az uniós romastratégia és az egységes energiastratégia kidolgozása terén.”

Lucinda Creighton, Írország EU-ügyi minisztere

„A magyar EU-elnökség végéhez érve, engedje meg, hogy gratuláljak az elnökség sikeréhez és kifejezzem hálám a kollegiális szellemben folytatott szoros együttműködésért és nyitott kommunikációért.”

Peter Weiss, Szlovákia budapesti nagykövete

„A magyar elnökség mérlege pozitív, nagyon nehéz helyzeteket kellett kezelni.”

Javier Solana, az EU korábbi kül- és biztonságpolitikai főképviselője

---

Melléklet

A rendes jogalkotási eljárás folyamata

